EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2018 04 18
COM(2018) 196 final

ANNEX 1

PRIEDAS

prie

Pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo

dėl Europos Sąjungos ir Singapūro Respublikos laisvosios prekybos susitarimo sudarymo

EUROPOS SĄJUNGOS IR
SINGAPŪRO RESPUBLIKOS
LAISVOSIOS PREKYBOS SUSITARIMAS

Europos Sąjunga (toliau – Sąjunga)

ir

Singapūro Respublika (toliau – Singapūras),

PRIPAŽINDAMOS, kad jų ilgalaikė ir tvirta partnerystė grindžiama bendrais principais ir vertybėmis, išdėstytais Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarime, taip pat pripažindamos jų ekonominių, prekybinių ir investicinių santykių svarbą;

PAGEIDAUDAMOS toliau stiprinti tarpusavio ryšius, atsižvelgdamos į bendrą tarpusavio ryšių pobūdį ir įsitikinusios, kad šiuo susitarimu bus sukurtos naujos sąlygos Šalių prekybai ir investicijoms plėtoti;

PRIPAŽINDAMOS, kad šiuo susitarimu bus prisidedama prie regioninės ir ekonominės integracijos pastangų ir kad šios pastangos bus skatinamos;

PASIRYŽUSIOS stiprinti tarpusavio ekonominius, prekybinius ir investicinius ryšius, laikydamosi tvaraus vystymosi tikslo ekonominių, socialinių ir aplinkos aspektų, ir skatinti prekybą bei investicijas atsižvelgiant į aukštą aplinkos ir darbuotojų apsaugos lygį ir susijusius tarptautiniu mastu pripažintus standartus bei susitarimus, kurių šalys jos yra;

NORĖDAMOS kelti gyvenimo lygį, skatinti ekonomikos augimą ir stabilumą, kurti naujas užimtumo galimybes ir didinti gerovę apskritai, ir šiuo tikslu dar kartą patvirtindamos savo įsipareigojimą skatinti prekybos ir investicijų liberalizavimą;

ĮSITIKINUSIOS, kad šiuo susitarimu bus sukurta didesnė ir saugi prekių ir paslaugų rinka, todėl Šalių įmonės taps konkurencingesnės pasaulio rinkose;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS kiekvienos Šalies teisę priimti priemones, būtinas teisėtiems politiniams tikslams, kaip antai socialiniams, aplinkos apsaugos, saugumo, visuomenės sveikatos ir saugos, kultūrų įvairovės skatinimo ir apsaugos, siekti, ir teisę užtikrinti, kad šios priemonės būtų įgyvendinamos;

DAR KARTĄ PATVIRTINDAMOS įsipareigojimus, prisiimtus pagal 1945 m. birželio 26 d. San Franciske pasirašytą Jungtinių Tautų chartiją, ir atsižvelgdamos į 1948 m. gruodžio 10 d. Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos pasirašytoje Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje išdėstytus principus;

PRIPAŽINDAMOS tarptautinės prekybos skaidrumo svarbą ir naudą visoms suinteresuotosioms šalims;

SIEKDAMOS nustatyti aiškias ir abipusiškai naudingas tarpusavio prekybos ir investicijų taisykles ir sumažinti arba pašalinti tarpusavio prekybos ir investicijų kliūtis;

PASIRYŽUSIOS šiuo susitarimu šalinti prekybos kliūtis ir vengti kurti naujas Šalių tarpusavio prekybos ar investicijų kliūtis, galinčias sumažinti šiuo susitarimu teikiamą naudą, taip padėdamos siekti darnaus vystymosi ir tarptautinės prekybos plėtros;

REMDAMOSI atitinkamomis savo teisėmis ir prievolėmis pagal PPO steigimo sutartį ir kitus daugiašalius, regioninius ir dvišalius susitarimus, kurių šalys jos yra,

SUSITARĖ:

PIRMAS SKYRIUS

TIKSLAI IR BENDROSIOS TERMINŲ APIBRĖŽTYS

1.1 STRAIPSNIS

Laisvosios prekybos erdvės sukūrimas

Laikydamosi GATT 1994 XXIV straipsnio ir GATS V straipsnio, šio susitarimo Šalys sukuria laisvosios prekybos erdvę.

1.2 STRAIPSNIS

Tikslai

Susitarimo tikslai – laikantis šio susitarimo nuostatų liberalizuoti ir lengvinti Šalių tarpusavio prekybą ir investicijas.

1.3 STRAIPSNIS

Bendrosios terminų apibrėžtys

Jei nenurodyta kitaip, šiame susitarime vartojamų terminų apibrėžtys:

Žemės ūkio sutartis – Sutartis dėl žemės ūkio, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

Viešųjų pirkimų sutartis – Sutartis dėl viešųjų pirkimų, įtraukta į PPO steigimo sutarties 4 priedą;

Sutartis dėl tikrinimo prieš pakraunant – Sutartis dėl tikrinimo prieš pakraunant, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

Antidempingo susitarimas – Sutartis dėl 1994 m. bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VI straipsnio įgyvendinimo, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

Muitinio vertinimo sutartis – Sutartis dėl 1994 m. bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos VII straipsnio įgyvendinimo, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

diena – kalendorinė diena;

GSS – Susitarimas dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 2 priedą;

GATS – Bendrasis susitarimas dėl prekybos paslaugomis, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 1B priedą;

GATT 1994 – 1994 m. Bendrasis susitarimas dėl muitų tarifų ir prekybos, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

Suderinta sistema – Suderinta prekių aprašymo ir kodavimo sistema, taip pat visos jos teisinės pastabos ir pakeitimai (toliau – SS);

TVF – Tarptautinis valiutos fondas;

Importo licencijų išdavimo tvarkos sutartis – Sutartis dėl importo licencijos išdavimo tvarkos, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

priemonė – įstatymas, teisės aktas, procedūra, reikalavimas ar praktika;

Šalies fizinis asmuo – Singapūro arba vienos iš Sąjungos valstybių narių pilietis, kaip nustatyta jų atitinkamuose teisės aktuose;

Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas – Europos Sąjungos bei jos valstybių narių ir Singapūro Respublikos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas, pasirašytas [... m. ... d.];

asmuo – fizinis arba juridinis asmuo;

Apsaugos priemonių susitarimas – Susitarimas dėl apsaugos priemonių, įtrauktas į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

SKP sutartis – Sutartis dėl subsidijų ir kompensacinių priemonių, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

SFP sutartis – Sutartis dėl sanitarinių ir fitosanitarinių priemonių taikymo, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

TPK sutartis – Sutartis dėl techninių prekybos kliūčių, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1A priedą;

TRIPS sutartis – Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba, įtraukta į PPO steigimo sutarties 1C priedą;

PINO – Pasaulio intelektinės nuosavybės organizacija;

PPO steigimo sutartis – 1994 m. balandžio 15 d. Marakešo sutartis, kuria įsteigta Pasaulio prekybos organizacija;

PPO – Pasaulio prekybos organizacija.

ANTRAS SKYRIUS

NACIONALINIS REŽIMAS IR PATEKIMAS Į PREKIŲ RINKĄ

A SKIRSNIS

BENDROS NUOSTATOS

2.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Laikydamosi šio susitarimo ir vadovaudamosi GATT 1994 XXIV straipsniu, Šalys per pereinamąjį laikotarpį, kuris prasidės įsigaliojus šiam susitarimui, palaipsniui abipusiškai liberalizuoja prekybą prekėmis.

2.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Šis skyrius taikomas Šalių tarpusavio prekybai prekėmis.

2.3 STRAIPSNIS

Nacionalinis režimas

Pagal GATT 1994 III straipsnį ir jo pastabas bei papildomas nuostatas kiekviena Šalis kitos Šalies prekėms taiko nacionalinį režimą. Šiuo tikslu GATT 1994 III straipsnyje ir jo pastabose bei papildomose nuostatose nustatytos prievolės *mutatis mutandis* įtraukiamos į šį susitarimą ir yra jo dalis.

2.4 STRAIPSNIS

Muitai

Šiame skyriuje muitu laikomas bet koks muitas ar mokestis, nustatytas importuojamoms arba eksportuojamoms prekėms arba su jomis susijęs, įskaitant tokioms importuojamoms ar eksportuojamoms prekėms taikomą ar su jomis susijusį bet kokio pobūdžio papildomą mokestį ar priemoką.

Muitu nelaikomi:

a) privalomasis mokėjimas, lygiavertis vidaus mokesčiui, nustatytam pagal 2.3 straipsnį (Nacionalinis režimas);

b) muitas, nustatytas pagal Trečią skyrių (Prekybos teisių gynimo priemonės);

c) muitai, taikomi pagal GATT 1994 VI, XVI ir XIX straipsnius, Antidempingo susitarimą, SKP sutartį, Žemės ūkio sutarties 5 straipsnį ir GSS;

d) mokesčiai ir kiti privalomieji mokėjimai, nustatyti pagal 2.10 straipsnį (Su prekių importu ir eksportu susiję mokesčiai ir formalumai).

2.5 STRAIPSNIS

Prekių klasifikavimas

Prekės, kuriomis tarpusavyje prekiauja Šalys, yra klasifikuojamos remiantis atitinkama kiekvienos Šalies muitų tarifų nomenklatūra, suderinta su SS ir jos pakeitimais.

B SKIRSNIS

MUITŲ MAŽINIMAS IR (ARBA) PANAIKINIMAS

2.6 STRAIPSNIS

Importo muitų mažinimas ir (arba) panaikinimas

1. Kiekviena Šalis importuojamoms kitos Šalies kilmės prekėms sumažina ir (arba) panaikina muitus pagal 2-A priede nustatytus sąrašus. Šiame skyriuje „kilmės statusas“ reiškia atitiktį šio susitarimo 1 protokole nustatytoms prekių kilmės taisyklėms.

2. Bazinė importo muito norma, kuri pagal 1 dalį turi būti laipsniškai mažinama, – tai šio susitarimo 2-A priedo sąrašuose nurodyta bazinė norma.

3. Jei kuriuo nors metu po šio susitarimo įsigaliojimo Šalis sumažina pagal didžiausio palankumo režimą (toliau – DPR) taikomą importo muito normą, ta muito norma taikoma, jeigu ir kol ji yra mažesnė už importo muito normą, apskaičiuotą pagal 2-A priede pateiktą tos Šalies sąrašą.

4. Praėjus trejiems metams nuo šio susitarimo įsigaliojimo bet kurios Šalies prašymu Šalys konsultuojasi dėl importo muitų sumažinimo ir panaikinimo paspartinimo ir aprėpties išplėtimo galimybių. Prekybos prekėmis komitete Šalių priimtas sprendimas dėl minėto paspartinimo ar išplėtimo panaikina bet kokią tam tikrai prekei pagal jų sąrašus nustatytą muito normą ar muito mažinimo kategoriją.

2.7 STRAIPSNIS

Eksporto muitų ir mokesčių panaikinimas

Nė viena Šalis toliau netaiko ir nenustato jokių muitų ar mokesčių į kitą Šalį eksportuojamoms ar eksportui į kitą Šalį parduodamoms prekėms ar su tokiomis prekėmis susijusių muitų ar mokesčių; taip pat į kitą Šalį eksportuojamoms prekėms toliau netaiko ir nenustato jokių vidaus mokesčių, kurie yra didesni už Šalies viduje parduoti skirtoms panašioms prekėms taikomus mokesčius.

2.8 STRAIPSNIS

Esamos padėties išlaikymas

Įsigaliojus šiam susitarimui nė viena Šalis kitos Šalies kilmės importuojamoms prekėms nedidina jau esamų ir nenustato naujų muitų. Ši nuostata Šaliai neužkerta kelio vienašališkai sumažinto muito padidinti iki 2-A priede pateiktame tos Šalies sąraše nustatyto lygio.

C SKIRSNIS

NETARIFINĖS PRIEMONĖS

2.9 STRAIPSNIS

Importo ir eksporto apribojimai

1. Laikydamosi GATT 1994 XI straipsnio ir jo pastabų bei papildomų nuostatų, nė viena Šalis nenustato ir toliau netaiko draudimų ar apribojimų jokioms kitos Šalies importuojamoms prekėms arba kitos Šalies teritorijai skirtoms eksportuojamoms ar eksportuoti parduodamoms prekėms. Šiuo tikslu GATT 1994 XI straipsnis ir jo pastabos bei papildomos nuostatos *mutatis mutandis* įtraukiami į šį susitarimą ir yra jo dalis.

2. Šalys susitaria, kad Šalis, ketinanti imtis GATT 1994 XI straipsnio 2 dalies a ir c punktuose nustatytų priemonių, sieks abiem Šalims priimtino sprendimo ir prieš tai kitai Šaliai pateiks visą svarbią informaciją. Šalys gali susitarti dėl bet kokių sunkumams pašalinti reikalingų priemonių. Jeigu per trisdešimt dienų nuo minėtos informacijos pateikimo Šalys nesusitaria, eksportuojanti Šalis gali pagal šį straipsnį atitinkamai eksportuojamai prekei nustatyti priemones. Jei, susiklosčius ypatingoms ir kritiškoms aplinkybėms, reikia imtis neatidėliotinų veiksmų ir todėl iš anksto informuoti arba atlikti vertinimą neįmanoma, Šalis, ketinanti taikyti priemones, gali nedelsdama imtis atsargumo priemonių padėčiai ištaisyti ir apie tai nedelsdama informuoja kitą Šalį.

2.10 STRAIPSNIS

Su importu ir eksportu susiję mokesčiai ir formalumai

1. Pagal GATT 1994 VIII straipsnį ir jo pastabas bei papildomas nuostatas kiekviena Šalis užtikrina, kad visi bet kokio pobūdžio mokesčiai ir privalomieji mokėjimai (išskyrus muitus ir šio susitarimo 2.4 straipsnio (Muitai) a, b ir c punktuose nurodytas priemones, nustatytas importuojamoms arba eksportuojamoms prekėms arba su jomis susijusias), neviršytų apytikslių suteiktų paslaugų sąnaudų, kurių dydis apskaičiuojamas ne *ad valorem* pagrindu, ir kad jais nebūtų netiesiogiai teikiama apsauga vidaus prekėms arba mokesčių tikslais apmokestinamos importuojamos arba eksportuojamos prekės.

2. Kiekviena Šalis pasirūpina, kad informacija apie jos taikomus su importu ar eksportu susijusius mokesčius ir privalomuosius mokėjimus būtų prieinama oficialiai tam skirtose sklaidos priemonėse (įskaitant internetą).

3. Nė viena Šalis kitos Šalies prekių importui netaiko konsulinių formalumų[1] ir nerenka susijusių mokesčių bei privalomųjų mokėjimų.

2.11 STRAIPSNIS

Importo ir eksporto licencijų išdavimo procedūros

1. Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal Importo licencijų išdavimo tvarkos sutartį.

2. Importo ir eksporto licencijų išdavimo procedūras[2] Šalys nustato ir administruoja laikydamosi:

a) PPO importo licencijų išdavimo tvarkos sutarties 1 straipsnio 1–9 dalių;

b) PPO importo licencijų išdavimo tvarkos sutarties 2 straipsnio;

c) PPO importo licencijų išdavimo tvarkos sutarties 3 straipsnio.

---

[1] Konsuliniai formalumai – tai procedūra, kurią reikia atlikti norint gauti importuojančios Šalies konsulo, esančio eksportuojančios Šalies ar trečiosios šalies teritorijoje, sąskaitą faktūrą ar komercinės sąskaitos faktūros patvirtinimą, prekių kilmės sertifikatą, krovinių deklaraciją, siuntėjo eksporto deklaraciją ar bet kokį kitą su importuojama preke susijusį muitinės dokumentą.

[2] Šiame straipsnyje neautomatinės licencijų išdavimo procedūros reiškia licencijų išdavimo procedūras, pagal kurias patvirtinami prašymai ne visų juridinių ir fizinių asmenų, atitinkančių susijusios Šalies reikalavimus, kuriuos ši taiko dėl importo ar eksporto operacijų, susijusių su prekėms, kurioms taikomos licencijavimo procedūros.

Šiuo tikslu šios dalies a, b ir c punktuose nurodytos nuostatos įtraukiamos į šį susitarimą ir yra jo dalis. Šalys šias nuostatas *mutatis mutandis* taiko eksporto licencijų išdavimo procedūroms.

3. Šalys užtikrina, kad visos eksporto licencijų išdavimo procedūros būtų taikomos nešališkai ir administruojamos sąžiningai, teisingai, nediskriminuojant ir skaidriai.

4. Šalys licencijų išdavimo procedūras kaip importo į jų teritoriją arba eksporto iš jų teritorijos į kitą Šalį sąlygą nustato arba toliau taiko tik tuo atveju, kai pagrįstai neturi galimybių taikyti kitų administraciniam tikslui pasiekti tinkamų procedūrų.

5. Šalys nenustato ir toliau netaiko neautomatinių importo ar eksporto licencijų išdavimo procedūrų, išskyrus atvejus, kai to reikia su šiuo susitarimu suderintai priemonei įgyvendinti. Neautomatinio licencijų išdavimo procedūrą nustatanti Šalis aiškiai nurodo tokia licencijų išdavimo procedūra įgyvendinamą priemonę.

6. Eksporto licencijų išdavimo procedūrą nustatanti ar keičianti Šalis prieš šešiasdešimt dienų iki procedūros paskelbimo apie tai praneša Prekybos prekėmis komitetui. Pranešime nurodoma informacija, kurią būtina pateikti pagal Importo licencijų išdavimo tvarkos sutarties 5 straipsnį.

7. Kiekviena Šalis per šešiasdešimt dienų atsako į kitos Šalies užklausas dėl bet kokios licencijų išdavimo procedūros, kurią Šalis, į kurią kreipiamasi, ketina nustatyti ar nustatė arba toliau taiko, taip pat į užklausas dėl importo ar eksporto licencijų išdavimo ir (arba) skyrimo kriterijų.

2.12 STRAIPSNIS

Valstybinės prekybos įmonės

1. Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal GATT 1994 XVII straipsnį, jo pastabas ir papildomas nuostatas, taip pat pagal Susitarimą dėl 1994 m. Bendrojo susitarimo dėl muitų tarifų ir prekybos XVII straipsnio aiškinimo, įtrauktą į PPO steigimo sutarties 1-A priedą, kurie *mutatis mutandis* įtraukiami į šį susitarimą ir yra jo dalis.

2. Šalis gali dvišaliu pagrindu kreiptis į kitą Šalį, kad ši suteiktų informacijos, kaip numatyta GATT 1994 XVII straipsnio 4 dalies c ir d punktuose.

2.13 STRAIPSNIS

Sektoriams taikomų netarifinių priemonių panaikinimas

1. Šalys prisiima papildomų įsipareigojimų dėl konkrečiuose sektoriuose prekėms taikomų netarifinių priemonių, kaip nustatyta 2-B ir 2-C prieduose (toliau – sektorių priedai). Sektorių priedus šiuo tikslu Šalys gali iš dalies keisti sprendimu Prekybos prekėmis komitete.

2. Vienos iš Šalių prašymu Šalys pradeda derybas siekdamos išplėsti savo įsipareigojimų dėl konkrečiuose sektoriuose prekėms taikomų netarifinių priemonių aprėptį.

D SKIRSNIS

SU PREKĖMIS SUSIJUSIOS SPECIALIOS IŠIMTYS

2.14 STRAIPSNIS

Bendrosios išimtys

1. Nė viena šio skyriaus nuostata nekliudo imtis priemonių pagal GATT 1994 XX straipsnį, jo pastabas ir papildomas nuostatas, kurie *mutatis mutandis* įtraukiami į šį susitarimą ir yra jo dalis.

2. Šalys susitaria, kad eksportuojanti Šalis, ketinanti imtis GATT 1994 XX straipsnio i ir j punktuose nustatytų priemonių, sieks abiem Šalims priimtino sprendimo ir prieš tai kitai Šaliai pateiks visą svarbią informaciją. Šalys gali susitarti dėl bet kokių sunkumams pašalinti reikalingų priemonių. Jeigu per trisdešimt dienų Šalys nesusitaria, eksportuojanti Šalis gali pagal šį straipsnį atitinkamai eksportuojamai prekei nustatyti priemones. Jei, susiklosčius ypatingoms ir kritiškoms aplinkybėms, reikia imtis neatidėliotinų veiksmų ir todėl iš anksto informuoti arba atlikti vertinimą neįmanoma, Šalis, ketinanti taikyti priemones, gali nedelsdama imtis atsargumo priemonių padėčiai ištaisyti ir apie tai nedelsdama informuoja kitą Šalį.

E SKIRSNIS

INSTITUCINĖS NUOSTATOS

2.15 STRAIPSNIS

Prekybos prekėmis komitetas

1. Pagal 16.2 straipsnį (Specialieji komitetai) įsteigtas Prekybos prekėmis komitetas renkasi Šalies arba Prekybos komiteto prašymu, kad Šalių atstovai jame aptartų bet kokį su šiuo skyriumi susijusį klausimą.

2. Komiteto funkcijos:

a) stebėti, kaip įgyvendinamas šis skyrius ir 2-A, 2-B bei 2-C priedai;

b) skatinti Šalių tarpusavio prekybą prekėmis, be kita ko, konsultuojantis dėl muitų tarifų panaikinimo paspartinimo ir aprėpties išplėtimo, ir dėl įsipareigojimų, susijusių su netarifinėmis priemonėmis, aprėpties išplėtimo pagal šį susitarimą, o prireikus ir kitais klausimais. Po šių konsultacijų Komitetas gali priimti sprendimą iš dalies pakeisti arba išplėsti 2-A, 2-B ir 2-C priedus ir

c) spręsti klausimus, susijusius su Šalių tarpusavio prekybai prekėmis taikomomis tarifinėmis ir netarifinėmis priemonėmis ir, jei tinkama, perduoti tokius klausimus svarstyti Prekybos komitetui.

TREČIAS SKYRIUS

PREKYBOS TEISIŲ GYNIMO PRIEMONĖS

A SKIRSNIS

ANTIDEMPINGO IR KOMPENSACINĖS PRIEMONĖS

3.1 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal GATT 1994 VI straipsnį, Antidempingo susitarimą bei SKP sutartį, ir antidempingo bei kompensacines priemones taiko pagal šio skyriaus nuostatas.

2. Pripažindamos, kad antidempingo ir kompensacinėmis priemonėmis gali būti piktnaudžiaujama ir trukdoma prekybai, Šalys susitaria, kad:

a) tokios priemonės turėtų būti taikomos visiškai laikantis susijusių PPO reikalavimų ir grindžiamos sąžininga bei skaidria sistema ir

b) reikėtų deramai įvertinti Šalies, prieš kurią ketinama imtis tokių priemonių, interesus.

3. Taikant šį skirsnį prekių kilmė nustatoma pagal Šalių nelengvatines prekių kilmės taisykles.

3.2 STRAIPSNIS

Skaidrumas ir keitimasis informacija

1. Šalis, kurios kompetentingos institucijos gauna tinkamai dokumentais pagrįstą prašymą inicijuoti antidempingo tyrimą dėl iš kitos Šalies importuojamų produktų, ne vėliau kaip prieš penkiolika dienų iki tyrimo inicijavimo raštu praneša kitai Šaliai apie prašymo gavimą.

2. Šalis, kurios kompetentingos institucijos gauna tinkamai dokumentais pagrįstą prašymą kitos Šalies importuojamiems produktams nustatyti kompensacinį muitą, ne vėliau kaip prieš penkiolika dienų iki tyrimo inicijavimo raštu praneša kitai Šaliai apie prašymo gavimą ir suteikia kitai Šaliai galimybę dėl prašymo konsultuotis su jos kompetentingomis institucijomis, kad būtų rastas abipusiškai sutartas sprendimas. Šalys stengiasi tokias konsultacijas surengti kuo skubiau.

3. Šalys užtikrina, kad iš karto po to, kai nustatomos laikinosios priemonės, ir visada prieš nustatant galutines priemones būtų tinkamai atskleisti visi pagrindiniai faktai ir išvados, kuriais remiantis priimtas sprendimas taikyti priemones. Faktai ir išvados atskleidžiami nedarant poveikio Antidempingo susitarimo 6.5 straipsniui ir SKP sutarties 12.4 straipsniui. Faktai ir išvados atskleidžiami raštu, ir suinteresuotiesiems subjektams skiriama pakankamai laiko pastaboms pateikti.

4. Kiekvienam suinteresuotajam subjektui suteikiama galimybė būti išklausytam ir išsakyti savo nuomonę per prekybos teisių gynimo tyrimą.

3.3 STRAIPSNIS

Mažesniojo muito taisyklė

Jei Šalis nusprendžia nustatyti antidempingo arba kompensacinį muitą, tokio muito dydis neturi viršyti dempingo arba kompensuotinų subsidijų skirtumo ir turėtų būti mažesnis už tą skirtumą, jei toks muitas būtų pakankamas vidaus pramonės patirtai žalai pašalinti.

3.4 STRAIPSNIS

Viešojo intereso apsauga

Antidempingo ar kompensacinių priemonių Šalis negali taikyti tais atvejais, kai remiantis tyrimo metu gauta informacija galima padaryti aiškią išvadą, kad tokių priemonių taikymas prieštarauja viešajam interesui. Vertinant viešąjį interesą atsižvelgiama į vidaus pramonės, importuotojų ir jiems atstovaujančių asociacijų, naudotojų atstovų ir vartotojams atstovaujančių organizacijų padėtį, jei tyrimą atliekančioms institucijoms jie pateikė reikiamos informacijos.

3.5 STRAIPSNIS

Dvišalio ginčų sprendimo ir tarpininkavimo netaikymas

Šio skirsnio nuostatoms netaikomas Keturioliktas skyrius (Ginčų sprendimas) ir Penkioliktas skyrius (Tarpininkavimas).

B SKIRSNIS

BENDROSIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

3.6 STRAIPSNIS

Bendrosios nuostatos

1. Kiekviena Šalis tebeturi teises ir prievoles pagal GATT 1994 XIX straipsnį, Apsaugos priemonių susitarimą ir Žemės ūkio sutarties 5 straipsnį. Jei šiame skirsnyje nenustatyta kitaip, šiuo susitarimu Šalims nesuteikiama jokių papildomų teisių ir nenustatoma jokių papildomų prievolių dėl veiksmų, kurių imamasi pagal GATT 1994 XIX straipsnį ir Apsaugos priemonių susitarimą.

2. Šalys tai pačiai prekei tuo pačiu metu netaiko:

a) dvišalės apsaugos priemonės ir

b) priemonės pagal GATT 1994 XIX straipsnį bei Apsaugos priemonių susitarimą.

3. Taikant šį skirsnį prekių kilmė nustatoma pagal Šalių nelengvatines prekių kilmės taisykles.

3.7 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Neatsižvelgdama į 3.6 straipsnį (Bendrosios nuostatos) Šalis, inicijuojanti apsaugos priemonių tyrimą arba ketinanti nustatyti apsaugos priemones, nedelsdama arba bent prieš septynias dienas iki tyrimo inicijavimo ar priemonių nustatymo kitai Šaliai raštu pateikia *ad hoc* pranešimą, kuriame nurodo visą svarbią informaciją, kuria remiantis inicijuojamas apsaugos priemonių tyrimas ar nustatomos apsaugos priemonės, taip pat preliminarius faktus ir, kai tinkama, galutinius nustatytuosius faktus, jei kita Šalis to paprašo ir turi pagrįstų interesų. Šiomis nuostatomis nedaromas poveikis Apsaugos priemonių susitarimo 3.2 straipsniui.

2. Šalys stengiasi nustatyti apsaugos priemones taip, kad poveikis dvišalei prekybai būtų kuo mažesnis.

3. Taikant 2 dalį, jei viena Šalis mano, kad tenkinami teisiniai galutinių apsaugos priemonių nustatymo reikalavimai, Šalis, ketinanti taikyti tokias priemones, apie tai praneša kitai Šaliai ir suteikia galimybę surengti dvišales konsultacijas. Jei per trisdešimt dienų po pranešimo Šalys neranda tinkamo sprendimo, importuojanti Šalis gali nustatyti galutines apsaugos priemones. Be to, kitai Šaliai turėtų būti suteikta galimybė surengti konsultacijas ir pasikeisti nuomonėmis apie 1 dalyje nurodytą informaciją.

3.8 STRAIPSNIS

Dvišalio ginčų sprendimo ir tarpininkavimo netaikymas

Šio skirsnio nuostatoms netaikomas Keturioliktas skyrius (Ginčų sprendimas) ir Penkioliktas skyrius (Tarpininkavimas).

C SKIRSNIS

DVIŠALĖS APSAUGOS NUOSTATOS

3.9 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) terminai „didelė žala“ ir „didelės žalos grėsmė“ vartojami Apsaugos priemonių susitarimo 4.1 straipsnio a ir b punktuose nurodyta reikšme. Šiuo tikslu Apsaugos priemonių susitarimo 4.1 straipsnio a ir b punktai *mutatis mutandis* įtraukiami į šį susitarimą ir yra jo dalis ir

b) pereinamasis laikotarpis – dešimties metų laikotarpis, prasidedantis įsigaliojus šiam susitarimui.

3.10 STRAIPSNIS

Dvišalių apsaugos priemonių taikymas

1. Jei pagal šį susitarimą sumažinus arba panaikinus muitą vienos Šalies kilmės prekės į kitos Šalies teritoriją pradedamos importuoti tokiais didesniais kiekiais, vertinant absoliučiais dydžiais arba santykinai palyginus su gamybos apimtimi šalies viduje, ir tokiomis sąlygomis, kad sukelia ar gali sukelti didelę žalą Šalies pramonei, gaminančiai panašias arba tiesiogiai konkuruojančias prekes, importuojanti Šalis, laikydamasi šiame skirsnyje nustatytų sąlygų ir tvarkos, gali pereinamuoju laikotarpiu (bet ne ilgiau) taikyti 2 dalyje nurodytas priemones.

2. Importuojanti Šalis gali nustatyti dvišalę apsaugos priemonę, kuria:

a) sustabdomas tolesnis 2-A priede numatytas atitinkamai prekei taikomo muito normos mažinimas arba

b) prekei taikomo muito norma padidinama iki tokio lygio, kuris neviršija mažesniojo iš šių lygių:

   i) pagal didžiausio palankumo režimą taikomos muito normos, galiojančios prekei tuo metu, kai nustatoma priemonė, arba

   ii) bazinės muito normos, nurodytos 2-A priede pagal 2.6 straipsnio (Importo muitų mažinimas ir (arba) panaikinimas) 2 dalį pateiktuose sąrašuose.

3.11 STRAIPSNIS

Sąlygos ir apribojimai

1. Šalis kitai Šaliai raštu praneša apie 2 dalyje aprašyto tyrimo inicijavimą ir kiek galėdama anksčiau prieš pradėdama taikyti dvišalę apsaugos priemonę su ja konsultuojasi, kad:

a) peržiūrėtų atliekant tyrimą surinktą informaciją ir nustatytų, ar įvykdytos šiame straipsnyje nustatytos sąlygos;

b) pasikeistų nuomonėmis apie priemonę ir jos tinkamumą didelei žalai, kurią vidaus pramonei daro padidėjęs importas, kaip nurodyta 3.10 straipsnio (Dvišalių apsaugos priemonių taikymas) 1 dalyje, ar tokios žalos grėsmei pašalinti atsižvelgiant į šio skirsnio tikslus, ir

c) pasikeistų preliminariomis nuomonėmis apie kompensacines priemones, kaip nurodyta 3.13 straipsnyje (Kompensacinės priemonės).

2. Šalis dvišalę apsaugos priemonę pradeda taikyti tik tada, kai jos kompetentingos institucijos būna atlikusios tyrimą pagal Apsaugos priemonių susitarimo 3 straipsnį ir 4.2 straipsnio a ir c punktus; šiuo tikslu Apsaugos priemonių susitarimo 3 straipsnis ir 4.2 straipsnio a ir c punktai *mutatis mutandis* įtraukiami į šį susitarimą ir yra jo dalis.

3. 3.10 straipsnyje (Dvišalių apsaugos priemonių taikymas) nurodytos priemonės nustatomos tik tuo atveju, jei atlikus tyrimą gaunama objektyvių įrodymų, jog esama priežastinio ryšio tarp padidėjusio importo iš kitos Šalies ir didelės žalos ar didelės žalos grėsmės. Nustatant priežastinį ryšį deramai įvertinami ir kiti veiksniai, be kita ko, to paties produkto importas iš kitų šalių.

4. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos kompetentingos institucijos tokį tyrimą baigtų per vienus metus nuo jo inicijavimo.

5. Nė viena Šalis negali taikyti dvišalės apsaugos priemonės, kaip nurodyta 3.10 straipsnio (Dvišalių apsaugos priemonių taikymas) 1 dalyje:

a) išskyrus tokiu mastu ir tiek laiko, kiek gali prireikti siekiant užkirsti kelią didelei žalai arba jai ištaisyti ir palengvinti prisitaikymą;

b) ilgesniam nei dvejų metų laikotarpiui, išskyrus tuos atvejus, kai laikotarpis gali būti pratęstas dar iki dvejų metų, jei importuojančios Šalies kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į šiame straipsnyje nustatytą tvarką, nustato, kad apsaugos priemonė tebėra reikalinga siekiant užkirsti kelią didelei žalai arba palengvinti prisitaikymą ir kad esama pramonės prisitaikymo įrodymų, tuo atveju, jei visas apsaugos priemonės taikymo laikotarpis, įskaitant pradinį taikymo laikotarpį ir jo pratęsimą, neviršija ketverių metų, arba

b) pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, nebent gaunamas kitos Šalies sutikimą.

6. Pereinamuoju laikotarpiu tai pačiai importuojamai prekei vėl nepradedama taikyti jokia priemonė, jei dar nesibaigė laikotarpis, lygus pusei to laikotarpio, kuriuo anksčiau buvo taikoma apsaugos priemonė. Šiuo atveju 3.13 straipsnio (Kompensacinės priemonės) 3 dalis netaikoma.

7. Kai Šalis baigia taikyti dvišalę apsaugos priemonę, taikoma muito norma turi būti lygi normai, kuri turėtų būti taikoma pagal 2-A priede pateiktą tos Šalies sąrašą, jei priemonė nebūtų taikyta.

3.12 STRAIPSNIS

Laikinosios priemonės

1. Kritinėmis aplinkybėmis, kai delsiant būtų padaryta sunkiai atitaisoma žala, Šalis gali taikyti laikinąją dvišalę apsaugos priemonę preliminariai nustačiusi, kad esama akivaizdžių įrodymų, kad kitos Šalies kilmės prekių importas išaugo dėl to, kad pagal šį susitarimą buvo sumažintas ar panaikintas muitas ir kad dėl tokio importo yra daroma arba gali būti daroma didelė žala vidaus pramonei. Laikinoji priemonė taikoma ne ilgiau kaip 200 dienų; šiuo laikotarpiu Šalis laikosi 3.11 straipsnio (Sąlygos ir apribojimai) 2 ir 3 dalių. Šalis nedelsdama kompensuoja bet kokį muitų tarifų padidėjimą, jei atlikus 3.11 straipsnio (Sąlygos ir apribojimai) 2 dalyje aprašytą tyrimą nenustatoma, kad buvo įvykdyti 3.10 straipsnio (Dvišalių apsaugos priemonių taikymas) reikalavimai. Bet kokios laikinosios priemonės taikymo trukmė skaičiuojama kaip 3.11 straipsnio (Sąlygos ir apribojimai) 5 dalies b punkte nurodyto laikotarpio dalis.

2. Pagal šį straipsnį laikinąją priemonę nustačiusi Šalis prieš ją taikydama apie ją raštu praneša kitai Šaliai ir iš karto po to, kai priemonė pradedama taikyti, pradeda konsultacijas su kita Šalimi.

3.13 STRAIPSNIS

Kompensacinės priemonės

1. Dvišalę apsaugos priemonę taikanti Šalis konsultuojasi su kita Šalimi, kad susitartų dėl abipusiškai tinkamos prekybą liberalizuojančios kompensacinės priemonės, kuri būtų taikoma kaip nuolaidos, turinčios iš esmės lygiavertį poveikį prekybai arba lygiavertę vertę papildomiems muitams, kurių tikimasi iš apsaugos priemonės. Šalis sudaro galimybę konsultuotis ne vėliau kaip per trisdešimt dienų po to, kai pradedama taikyti dvišalė apsaugos priemonė.

2. Jei per trisdešimt dienų po 1 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios dėl prekybą liberalizuojančios kompensacinės priemonės nesutariama, Šalis, kurios prekėms taikoma apsaugos priemonė, gali sustabdyti iš esmės lygiaverčių nuolaidų taikymą apsaugos priemonę taikančiai Šaliai. Prieš sustabdydama nuolaidų taikymą pagal šią dalį, eksportuojanti Šalis bent prieš trisdešimt dienų apie tai raštu praneša kitai Šaliai.

3. 2 dalyje nurodyta sustabdymo teisė netaikoma pirmuosius dvidešimt keturis mėnesius, per kuriuos galioja dvišalė apsaugos priemonė, jei tokia apsaugos priemonė atitinka šio susitarimo nuostatas.

KETVIRTAS SKYRIUS

TECHNINĖS PREKYBOS KLIŪTYS

4.1 STRAIPSNIS

Tikslai

Šio skyriaus tikslas – lengvinti Šalių tarpusavio prekybą prekėmis ir didinti jos apimtį sukuriant sistemą į TPK sutarties taikymo sritį patenkančioms nereikalingoms prekybos kliūtims išvengti, nustatyti ir šalinti.

4.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šis skyrius taikomas rengiant, priimant ir taikant visus TPK sutarties 1 priede apibrėžtus standartus, techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras, galinčius daryti poveikį Šalių tarpusavio prekybai prekėmis, nepaisant tų prekių kilmės.

2. Neatsižvelgiant į tai, kas išdėstyta 1 dalyje, šis skyrius netaikomas:

a) pirkimo specifikacijoms, kurias valdžios įstaigos parengia savo gamybos ar vartojimo poreikiams tenkinti, arba

b) SFP sutarties A priede apibrėžtoms sanitarijos ir fitosanitarijos priemonėms, kurioms taikomas šio susitarimo Penktas skyrius.

3. Šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžtys pateikiamos TPK sutarties 1 priede.

4.3 STRAIPSNIS

TPK sutarties patvirtinimas

Šalys patvirtina savo teises ir prievoles viena kitos atžvilgiu pagal TPK sutartį, kuri *mutatis mutandis* įtraukiama į šį susitarimą ir yra jo dalis.

4.4 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas

1. Šalys stiprina bendradarbiavimą standartų, techninių reglamentų ir atitikties įvertinimo procedūrų srityse, siekdamos geriau suprasti atitinkamas kitos Šalies sistemas ir sudaryti geresnes sąlygas patekti į atitinkamas jų rinkas.

2. Šalys siekia nustatyti, kokiais konkrečiais klausimais ir kuriuose sektoriuose reikėtų imtis bendradarbiavimo reglamentavimo srityje iniciatyvų ir jas plėtoti; iniciatyvomis, be kita ko, gali būti siekiama:

a) keistis informacija apie techninių reglamentų rengimą, taikymą ir geros reglamentavimo praktikos naudojimą bei susijusia patirtimi;

b) jei tinkama, supaprastinti techninius reglamentus, standartus ir atitikties vertinimo procedūras;

c) vengti nereikalingų požiūrio į techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras skirtumų ir ieškoti galimybių suvienodinti techninius reglamentus ar priderinti juos prie tarptautinių standartų;

d) skatinti savo atitinkamų valstybinių ir privačių metrologijos, standartizavimo, bandymų, sertifikavimo ir akreditavimo organizacijų bendradarbiavimą;

e) užtikrinti veiksmingą nacionalinių, regioninių ir tarptautinių reglamentavimo institucijų sąveiką, pavyzdžiui, Šalies užklausas perduodant tinkamoms reglamentavimo institucijoms, ir

f) keistis informacija apie tai, kas vyksta atitinkamuose regioniniuose ir daugiašaliuose forumuose, veikiančiuose techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų srityje.

3. Gavusi prašymą, Šalis tinkamai apsvarsto kitos Šalies bendradarbiavimo pagal šiame skyriuje nustatytas sąlygas pasiūlymą.

4.5 STRAIPSNIS

Standartai

1. Šalys patvirtina savo prievoles pagal TPK sutarties 4.1 straipsnį, siekdamos užtikrinti, kad jų standartizacijos institucijos pripažintų į TPK sutarties 3 priedą įtrauktą Standartų rengimo, priėmimo ir taikymo gerosios praktikos kodeksą ir jo laikytųsi.

2. Siekdamos kuo didesniu mastu suderinti standartus, Šalys skatina savo standartizacijos institucijas, taip pat regionines standartizacijos organizacijas, kurių narės yra jos ar jų standartizacijos institucijos, bendradarbiauti su atitinkamomis kitos Šalies standartizacijos institucijomis vykdant tarptautinę standartizavimo veiklą.

3. Šalys įsipareigoja keistis informacija apie:

a) standartų naudojimą, kiek tai susiję su techniniais reglamentais;

b) viena kitos standartizacijos procesus ir vadovavimosi tarptautiniais ar regioniniais standartais rengiant nacionalinius standartus mastą ir

c) Šalies įgyvendinamus bendradarbiavimo standartizacijos srityje susitarimus, jei ši informacija gali būti skelbiama viešai.

4.6 STRAIPSNIS

Techniniai reglamentai

Šalys susitaria, kad rengdamos, priimdamos ir taikydamos techninius reglamentus laikysis geros reglamentavimo praktikos, kaip numatyta TPK sutartyje, be kita ko:

a) rengdamos techninius reglamentus *inter alia* įvertins numatomo techninio reglamento poveikį ir galimas su reglamentavimu susijusias ir nesusijusias alternatyvas siūlomam techniniam reglamentui, leidžiančias Šaliai siekti teisėtų tikslų;

b) kaip numatyta TPK sutarties 2.4 straipsnyje, rengdamos savo techninius reglamentus kuo labiau naudosis atitinkamais tarptautiniais standartais, išskyrus atvejus, kai tokie tarptautiniai standartai būtų neveiksmingi arba netinkami teisėtiems tikslams įgyvendinti; kai tarptautiniais standartais nesiremiama, kitos Šalies prašymu paaiškins, dėl kokių priežasčių tokie standartai laikyti netinkamais arba neveiksmingais numatytam tikslui pasiekti, ir

c) kai tinkama, pagal TPK sutarties 2.8 straipsnį nurodys techninius reglamentus, kuriuose reikalavimai produktui nustatomi remiantis eksploatacinėmis charakteristikomis, o ne dizainu ar aprašomosiomis savybėmis.

4.7 STRAIPSNIS

Atitikties vertinimo procedūros

1. Šalys pripažįsta, kad esama daug įvairių būdų, kaip palengvinti atitikties vertinimo procedūrų rezultatų pripažinimą, kaip antai:

a) importuojanti Šalis gali remtis tiekėjo atitikties deklaracija;

b) susitarimai dėl kitos Šalies teritorijoje esančių institucijų atliktų atitikties vertinimo procedūrų rezultatų abipusio pripažinimo, atsižvelgiant į konkrečius techninius reglamentus;

c) atitikties vertinimo įstaigų akreditavimo procedūros;

d) oficialus atitikties vertinimo įstaigų, įskaitant kitos Šalies teritorijoje esančias įstaigas, paskyrimas;

e) vienašalis kitos Šalies teritorijoje atliktų atitikties vertinimo procedūrų rezultatų pripažinimas Šalyje;

f) kiekvienos iš Šalių teritorijoje esančių atitikties vertinimo įstaigų savanoriški susitarimai ir

g) regioniniai ar tarptautiniai daugiašaliai susitarimai dėl pripažinimo, kurių šalys yra Šalys.

2. Atsižvelgdamos į minėtas nuostatas Šalys:

a) intensyviau keičiasi informacija apie šiuos ir kitus būdus, siekdamos palengvinti atitikties vertinimo rezultatų pripažinimą;

b) keičiasi informacija apie kriterijus, kuriais remiantis atrenkamos konkretiems produktams tinkamos atitikties vertinimo procedūros, ir, remdamosi TPK sutarties 5.1.2 straipsniu, reikalauja, kad atitikties vertinimo procedūros nebūtų griežtesnės ar taikomos griežčiau nei būtina, kad importuojanti Šalis galėtų būti pakankamai tikra, jog produktai atitinka taikytinus techninius reglamentus ar standartus, atsižvelgiant į riziką, kurią keltų neatitiktis;

c) keičiasi informacija apie akreditavimo politiką ir svarsto, kaip kuo geriau pasinaudoti tarptautiniais akreditavimo standartais ir tarptautiniais susitarimais, kurių šalys yra Šalių akreditacijos įstaigos, pvz., taikant tarptautinio laboratorijų bendradarbiavimo akreditavimo srityje ir tarptautinio akreditacijos forumo mechanizmus, ir

d) užtikrina, kad tuo atveju, kai Šalis yra patvirtinusi dvi ar daugiau atitikties vertinimo įstaigų, ekonominės veiklos vykdytojai galėtų rinktis, į kurią atitikties vertinimo įstaigą kreiptis dėl atitikties vertinimo procedūrų, kurios turi būti atliktos prieš pateikiant produktą rinkai.

3. Šalys dar kartą patvirtina savo prievolę pagal TPK sutarties 5.2.5 straipsnį užtikrinti, kad mokesčiai, renkami už privalomą importuojamų produktų atitikties vertinimą, turi būti teisingi mokesčių, mokėtinų už panašių Šalies kilmės ar bet kurios kitos šalies kilmės produktų atitikties vertinimą, atžvilgiu, įvertinus ryšių, transporto ir kitas išlaidas, atsirandančias dėl to, kad pareiškėjo patalpos ir atitikties vertinimo įstaiga yra skirtingose vietose.

4. Vienos iš Šalių prašymu Šalys gali pradėti konsultacijas siekdamos nustatyti atskiriems sektoriams tinkamas iniciatyvas, kuriomis būtų skatinama naudoti atitikties vertinimo procedūras ar lengvinti atitikties vertinimo rezultatų pripažinimą. Prašančioji Šalis savo prašymą turėtų pagrįsti svarbia informacija apie tai, kaip ta tam tikrame sektoriuje įgyvendinama iniciatyva padėtų lengvinti Šalių tarpusavio prekybą. Per šias konsultacijas gali būti svarstomi visi 1 dalyje aprašyti būdai. Jei Šalis atsisako patenkinti kitos Šalies prašymą, ji, jei prašoma, nurodo tokio atsisakymo priežastis.

4.8 STRAIPSNIS

Skaidrumas

Šalys dar kartą patvirtina savo prievoles pagal TPK sutartį užtikrinti standartų, techninių reglamentų ir atitikties vertinimo procedūrų rengimo, priėmimo ir taikymo skaidrumą ir susitaria:

a) jei rengiant techninį reglamentą rengiamos viešos konsultacijos, atsižvelgti į kitos Šalies nuomonę ir nediskriminuojant kitai Šaliai ir jos suinteresuotiesiems asmenims suteikti pagrįstų galimybių pastaboms pateikti;

b) kai pagal TPK sutarties 2.9 straipsnį teikiami pranešimai, nustatyti bent šešiasdešimties dienų po pranešimo pateikimo terminą, per kurį kita Šalis galėtų dėl pasiūlymo raštu teikti pastabas ir, jei įmanoma, deramai apsvarstyti pagrįstus prašymus pratęsti pastaboms teikti skirtą laiką;

c) numatyti pakankamą laikotarpį nuo techninių reglamentų paskelbimo iki jų įsigaliojimo, kad kitos Šalies ekonominės veiklos vykdytojai galėtų prisitaikyti, išskyrus atvejus, kai staiga kyla ar gali kilti su sauga, sveikata, aplinkos apsauga ar nacionaliniu saugumu susijusių problemų, ir

d) kitai Šaliai ar jos ekonominės veiklos vykdytojams leisti susipažinti su svarbia informacija (pvz., viešoje interneto svetainėje, jei yra) apie galiojančius techninius reglamentus, standartus ir atitikties vertinimo procedūras ir, jei tinkama ir galima, gavusios prašymą nepagrįstai nedelsdamos raštu konsultuoti dėl atitikties jos techniniams reglamentams.

4.9 STRAIPSNIS

Rinkos priežiūra

Šalys įsipareigoja keistis informacija apie rinkos priežiūros ir vykdymo užtikrinimo veiklą.

4.10 STRAIPSNIS

Žymėjimas ir ženklinimas

1. Šalys pažymi, kad pagal TPK sutarties 1 priedo 1 dalį techninis reglamentas gali apimti arba būti išskirtinai susijęs tik su žymėjimo ar ženklinimo reikalavimais, ir susitaria, kad tuo atveju, kai techniniuose reikalavimuose yra numatytas privalomas žymėjimas ar ženklinimas, jos užtikrins, kad techniniais reglamentais nebūtų kuriamos nereikalingos kliūtys tarptautinei prekybai ir kad jie nebūtų griežtesni nei būtina siekiant įgyvendinti teisėtą tikslą, kaip nurodyta TPK sutarties 2.2 straipsnyje.

2. Šalys susitaria, kad tuo atveju, kai Šalis reikalauja privalomo produktų žymėjimo ar ženklinimo:

a) ji stengiasi taikyti tik tuos reikalavimus, kurie yra svarbūs produkto vartotojams ar naudotojams arba kurių reikia produkto atitikčiai privalomiems reikalavimams nurodyti;

b) Šalis gali nustatyti, kokią informaciją reikia pateikti etiketėje, ir gali reikalauti, kad būtų laikomasi tam tikrų teisės aktuose nustatytų etikečių tvirtinimo reikalavimų, tačiau negali nustatyti išankstinio etikečių ir ženklų patvirtinimo ar sertifikavimo reikalavimo kaip išankstinės produktų pardavimo jos rinkoje sąlygos, išskyrus atvejus, kai manoma, kad tai būtina atsižvelgiant į produkto riziką žmonių, gyvūnų ar augalų sveikatai arba gyvybei;

c) jei Šalis reikalauja, kad ekonominės veiklos vykdytojai naudotų unikalius identifikacinius numerius, ji užtikrina, kad tokie numeriai atitinkamiems kitos Šalies ekonominės veiklos vykdytojams būtų suteikiami nepagrįstai nedelsiant ir nediskriminuojant;

d) jei pateikiama informacija neklaidina, nėra prieštaringa ar kelianti sumaištį, palyginti su prekes importuojančioje Šalyje reikalaujama informacija, Šalis leidžia:

i) informaciją pateikti ne tik prekes importuojančioje Šalyje reikalaujama kalba, bet ir kitomis kalbomis;

ii) naudoti tarptautiniu mastu pripažintas nomenklatūras, piktogramas, simbolius ar grafinius vaizdus;

iii) pateikti ne tik prekes importuojančioje Šalyje reikalaujamą informaciją, bet ir papildomos informacijos;

e) Šalis leidžia, kad, kai tinkama, prieš platinant ir parduodant prekes, jos būtų ženklinamos (įskaitant pakartotinį ženklinimą ir ženklinimo taisymą) ne jų kilmės vietoje, bet importuojančios Šalies teritorijoje esančiose patvirtintose patalpose (pvz., importo vietose esančiuose muitinės sandėliuose), išskyrus atvejus, kai prekes ženklinti jų kilmės vietoje reikalaujama dėl priežasčių, susijusių su visuomenės sveikata ar sauga, ir

f) kai Šalis mano, kad dėl to nebus pažeisti teisėti tikslai pagal TPK sutartį, ji stengiasi pripažinti ne fiziškai prie produkto pritvirtintas, bet laikinas ar nuimamas etiketes, žymas ar ženklus lydimuosiuose dokumentuose.

3. Nedarant poveikio Šalių teisėms ir prievolėms pagal PPO steigimo sutartį, 2 dalis taikoma žemės ūkio produktams, pramonės produktams ir perdirbtiems žemės ūkio maisto produktams, įskaitant gėrimus ir alkoholinius gėrimus.

4.11 STRAIPSNIS

Ryšių centrai

Pagal 13.4 straipsnį (Užklausos ir ryšių centrai) paskirti ryšių centrai vykdo šias funkcijas:

a) stebi, kaip įgyvendinamas ir administruojamas šis skyrius;

b) skubiai sprendžia visus klausimus, kuriuos kita Šalis iškelia dėl standartų, techninių reglamentų ar atitikties vertinimo procedūrų rengimo, priėmimo, taikymo ar vykdymo užtikrinimo;

c) gerina bendradarbiavimą rengiant ir tobulinant standartus, techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras;

d) keičiasi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties vertinimo procedūras;

e) kai tinkama, lengvina bendradarbiavimo veiklą pagal 4.4 straipsnio (Bendradarbiavimas) 2 dalį ir

f) Šalies prašymu nurodo įsteigti *ad hoc* darbo grupes, kurios nagrinėtų Šalių tarpusavio prekybos lengvinimo galimybes.

4.12 STRAIPSNIS

Baigiamosios nuostatos

1. Visus su šio skyriaus įgyvendinimu susijusius klausimus Šalys gali aptarti pagal 16.2 straipsnį (Specialieji komitetai) įsteigtame Prekybos prekėmis komitete. Šiuo tikslu sprendimu minėtame komitete Šalys gali priimti bet kokią įgyvendinimo priemonę.

2. Šalys prisiėmė papildomų įsipareigojimų dėl konkrečiuose sektoriuose prekėms taikomų netarifinių priemonių, kaip nurodyta 4-A priede ir jo priedėliuose.

PENKTAS SKYRIUS

SANITARIJOS IR FITOSANITARIJOS PRIEMONĖS

5.1 STRAIPSNIS

Tikslai

Šio skyriaus tikslai:

a) atitinkamose Šalių teritorijose saugoti žmonių, gyvūnų ir augalų gyvybę ir sveikatą, kartu lengvinant Šalių tarpusavio prekybą sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių (toliau – SFP priemonės) srityje;

b) bendradarbiauti dėl tolesnio SFP sutarties įgyvendinimo ir

c) sudaryti sąlygas ryšiams, bendradarbiavimui ir klausimų, susijusių su Šalių tarpusavio prekybai įtakos turinčių SFP priemonių įgyvendinimu, sprendimui gerinti.

5.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas visoms Šalies SFP priemonėms, kurios gali tiesiogiai ar netiesiogiai turėti įtakos Šalių tarpusavio prekybai.

2. Šis skyrius taip pat taikomas Šalių bendradarbiavimui abiem Šalims svarbiais gyvūnų gerovės klausimais.

3. Nė viena šio skyriaus nuostata nedaro poveikio Šalių teisėms pagal TPK sutartį priemonių, kurioms šis skyrius netaikomas, atžvilgiu.

5.3 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje:

1. vartojamų terminų apibrėžtys pateikiamos SFP sutarties A priede;

2. Šalys gali susitarti dėl kitų šiame skyriuje vartojamų terminų apibrėžčių, atsižvelgdamos į atitinkamų tarptautinių organizacijų, kaip antai: Maisto kodekso komisijos (toliau – „Codex Alimentarius“), Pasaulinės gyvūnų sveikatos organizacijos (toliau – OIE) ir pagal Tarptautinę augalų apsaugos konvenciją (toliau – IPPC) parengtus žodynėlius ir apibrėžtis.

5.4 STRAIPSNIS

Teisės ir prievolės

Šalys dar kartą patvirtina savo teises ir prievoles pagal SFP sutartį.

5.5 STRAIPSNIS

Kompetentingos institucijos

Šalių kompetentingos institucijos, atsakingos už šio skyriaus įgyvendinimą, yra nurodytos 5-A priede. Šalys viena kitai praneša apie visus šių kompetentingų institucijų pasikeitimus.

5.6 STRAIPSNIS

Bendrieji principai

Įgyvendindamos šį skyrių Šalys:

a) užtikrina, kad SFP priemonės būtų suderintos su SFP sutarties 3 straipsnyje nustatytais principais;

b) nenaudos SFP priemonių nepagrįstoms prekybos kliūtims sudaryti;

c) užtikrina, kad pagal šį skyrių nustatytos procedūros būtų taikomos ir užbaigiamos be pagrįstos priežasties jų nevilkinant ir kad tokios procedūros būtų taikomos taip, kad Šalys negalėtų viena kitos savavališkai ar nepagrįstai diskriminuoti esant identiškoms ar panašioms sąlygoms, ir

d) be mokslinio ir techninio pagrindimo nenaudos c punkte nurodytų procedūrų ir neprašys pateikti papildomos informacijos, kad vilkintų patekimą į savo rinką.

5.7 STRAIPSNIS

Importo reikalavimai

1. Vienos Šalies nustatyti importo reikalavimai taikomi visai kitos Šalies teritorijai.

2. Eksportuojanti Šalis užtikrina, kad į importuojančią Šalį eksportuojami produktai atitiktų importuojančios Šalies sanitarijos ir fitosanitarijos reikalavimus.

3. Importuojanti Šalis užtikrina, kad importo reikalavimai, kuriuos ji nustato iš eksportuojančios Šalies importuojamiems produktams, būtų taikomi proporcingai ir nediskriminuojant.

4. Visi su procedūromis susiję mokesčiai, taikomi iš eksportuojančios Šalies importuojamiems produktams, turi būti teisingi panašių vidaus produktų mokesčių atžvilgiu ir ne didesni nei būtina faktinėms paslaugos sąnaudoms padengti.

5. Importuojanti Šalis turi teisę tikrinti iš eksportuojančios Šalies importuojamus produktus, kad įgyvendintų SFP priemones.

6. Iš eksportuojančios Šalies importuojamų produktų patikrinimai atliekami remiantis jų keliama sanitarijos ir fitosanitarijos rizika. Patikrinimai atliekami nepagrįstai nedelsiant ir taip, kad poveikis Šalių tarpusavio prekybai būtų kuo mažesnis.

7. Eksportuojančios Šalies prašymu importuojanti Šalis jai leidžia susipažinti su informacija apie iš eksportuojančios Šalies importuojamų produktų patikrinimų dažnumą. Importuojanti Šalis gali pakeisti siuntų fizinių patikrinimų dažnumą, jei to reikia atlikus i) apžiūrą, ii) importo patikrinimą arba iii) Šalių abipusiu sutarimu, taip pat po šiame skyriuje numatytų konsultacijų.

8. Jei atlikus importuojamų produktų patikrinimą nustatoma, kad jie neatitinka atitinkamų importuojančios Šalies importo reikalavimų, veiksmai, kurių imasi importuojanti Šalis, turėtų būti proporcingi sanitarijos ir fitosanitarijos rizikai, kurią kelia reikalavimų neatitinkantys importuojami produktai.

5.8 STRAIPSNIS

Patikrinimai

1. Norėdama įsitikinti, ar šis skyrius įgyvendinamas veiksmingai, ir tą pasitikėjimą išlaikyti, importuojanti Šalis turi teisę patikrinimus atlikti bet kuriuo metu ir per juos, be kita ko:

a) rengti tikrinamuosius vizitus eksportuojančioje Šalyje, kad pagal atitinkamus „Codex Alimentarius“, OIE ir IPPC tarptautinius standartus, gaires ir rekomendacijas patikrintų visą eksportuojančios Šalies kompetentingų institucijų tikrinimo ir sertifikavimo sistemą ar jos dalį, ir

b) prašyti, kad eksportuojanti Šalis pateiktų informacijos apie savo tikrinimo ir sertifikavimo sistemą, ir remtis tos sistemos patikrinimo rezultatais.

2. Importuojanti Šalis dalijasi su eksportuojančia Šalimi pagal 1 dalį atliktų patikrinimų rezultatais ir išvadomis. Importuojanti Šalis šiuos rezultatus gali skelbti viešai.

3. Jei importuojanti Šalis nusprendžia surengti tikrinamąjį vizitą eksportuojančioje Šalyje, importuojanti Šalis apie šį tikrinamąjį vizitą eksportuojančiai Šaliai praneša bent prieš šešiasdešimt kalendorinių dienų iki vizito, išskyrus skubius atvejus arba kai Šalys susitaria kitaip. Tokie vizitai keičiami Šalių tarpusavio sutarimu.

4. Išlaidas, kurios patiriamos tikrinant visą kitos Šalies kompetentingų institucijų tikrinimo ir sertifikavimo sistemą ar jos dalį, ir atskirų įmonių tikrinimo išlaidas padengia importuojanti Šalis.

5. Importuojanti Šalis per šešiasdešimt kalendorinių dienų eksportuojančiai Šaliai raštu pateikia informaciją apie patikrinimą. Eksportuojanti Šalis per keturiasdešimt penkias kalendorines dienas dėl šios informacijos gali pateikti pastabų. Eksportuojančios Šalies pastabos pridedamos prie galutinių išvadų dokumento ir, jei tinkama, į jį įtraukiamos.

6. Neatsižvelgiant į 5 dalį, jei atlikus patikrinimą nustatoma didelė rizika žmogaus, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai, importuojanti Šalis kuo skubiau, bet ne vėliau kaip per dešimt kalendorinių dienų po patikrinimo, apie tai informuoja eksportuojančią Šalį.

5.9 STRAIPSNIS

Prekybos lengvinimas

1. Jei, prieš leisdama iš eksportuojančios Šalies importuoti tam tikros kategorijos ar kategorijų gyvūninius produktus, importuojanti Šalis reikalauja atlikti patikrinimą vietoje, taikomos šios nuostatos:

a) atliekant patikrinimą įvertinama eksportuojančios Šalies tikrinimo ir sertifikavimo sistema pagal 5.8 straipsnį (Patikrinimai) ir atsižvelgiama į visą svarbią rašytinę informaciją, kurią paprašyta pateikė eksportuojanti Šalis, ir

b) jei tikrinimo ir sertifikavimo sistemos įvertinimo rezultatai importuojančią Šalį tenkina, ji apie šiuos rezultatus raštu praneša eksportuojančiai Šaliai. Šiuo atveju pateikdama informaciją importuojanti Šalis gali nurodyti, kad leidžia arba leis importuoti tam tikros kategorijos ar kategorijų produktus, arba

c) jeigu tikrinimo ir sertifikavimo sistemų patikrinimo rezultatai importuojančios Šalies netenkina, ji apie patikrinimo rezultatus raštu informuoja eksportuojančią Šalį. Šiuo atveju pateikiant informaciją:

   i) nurodomos sąlygos, įskaitant su eksportuojančios Šalies tikrinimo ir sertifikavimo sistema susijusias sąlygas, kurios dar turi būti įvykdytos, kad importuojanti Šalis galėtų leisti importuoti tam tikros kategorijos ar kategorijų gyvūninius produktus;

   ii) nurodoma, kad konkrečioms gyvūninių produktų įmonėms gali būti leista eksportuoti į importuojančią Šalį, kai bus įvykdyti atitinkami 5.7 straipsnyje (Importo reikalavimai) nustatyti importo reikalavimai, arba

   iii) pateikiamas pareiškimas, kad importuojanti Šalis neleidžia, jog iš eksportuojančios Šalies būtų importuojami tam tikros kategorijos ar kategorijų produktai.

2. Jeigu importuojanti Šalis leidžia importuoti 1 dalies b punkte nurodytus tam tikros kategorijos ar kategorijų gyvūninius produktus, eksportuojanti Šalis importuojančiai Šaliai pateikia konkrečių įmonių, atitinkančių importuojančios Šalies reikalavimus, visų pirma pagal 5.7 straipsnį (Importo reikalavimai) ir 5.8 straipsnį (Patikrinimai), sąrašą. Be to:

a) eksportuojančios Šalies prašymu importuojanti Šalis patvirtina 5-B priedo 3 dalyje nurodytas eksportuojančios Šalies teritorijoje esančias konkrečias įmones, jų nepatikrinusi. Prašydama, kad importuojanti Šalis patvirtintų įmones, eksportuojanti Šalis pateikia visą informaciją, kurios reikia importuojančiai Šaliai, kad būtų užtikrinta atitiktis susijusiems reikalavimams, įskaitant nustatytus 5.7 straipsnyje (Importo reikalavimai). Tvirtindama įmones importuojanti Šalis laikosi 5-B priede išdėstytų sąlygų ir patvirtinimą suteikia tik dėl importuoti leidžiamų kategorijų produktų;

b) patvirtinusi 2 dalies a punkte nurodytas konkrečias įmones, importuojanti Šalis, laikydamasi taikomų teisinių ir administracinių procedūrų, imasi reikiamų teisėkūros ar administracinių priemonių, kad per keturiasdešimt kalendorinių dienų po to, kai ji gauna eksportuojančios Šalies prašymą ir informaciją, kurią pateikti prašė norėdama užtikrinti atitiktį susijusiems reikalavimams, įskaitant nustatytus 5.7 straipsnyje (Importo reikalavimai), būtų leista importuoti prekes, ir

c) importuojanti Šalis eksportuojančiai Šaliai praneša apie bet kurios iš 2 dalies a punkte nurodytų konkrečių įmonių pripažinimą ar atsisakymą jas pripažinti ir, jei tinkama, nurodo atsisakymo pripažinti priežastis.

5.10 STRAIPSNIS

Su gyvūnų ir augalų sveikata susijusios priemonės

1. Šalys pripažįsta kenksmingaisiais organizmais ar liga neužkrėstų teritorijų ir nedidelio kenksmingųjų organizmų ar ligos paplitimo teritorijų sąvoką pagal SFP sutarties, OIE ir IPPC standartus, gaires ar rekomendacijas. 5.15 straipsnyje (Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių komitetas) nurodytas SFP komitetas gali nustatyti papildomas nuostatas, susijusias su teritorijų pripažinimu minėtomis teritorijomis procedūra, įskaitant pripažinimo po ligos protrūkio procedūras, atsižvelgiant į visus susijusius SFP sutarties, OIE ir IPPC standartus, gaires ar rekomendacijas.

2. Nustatydamos kenksmingaisiais organizmais ar liga neužkrėstas teritorijas ir nedidelio kenksmingųjų organizmų ar ligos paplitimo teritorijas, Šalys įvertina tokius veiksnius, kaip geografinė padėtis, ekosistemos, epidemiologinė priežiūra ir sanitarinės ar fitosanitarinės kontrolės tokiose teritorijose veiksmingumas.

3. Nustatydamos kenksmingaisiais organizmais ar liga neužkrėstas teritorijas ir nedidelio kenksmingųjų organizmų ar ligos paplitimo teritorijas Šalys glaudžiai bendradarbiauja, kad įsitikintų veiksmingumu viena kitos taikomomis tokių ligų nustatymo procedūromis. Spręsdama, ar pripažinti eksportuojančios Šalies nustatytas teritorijas, importuojanti Šalis daugiausia remiasi informacija apie gyvūnų ar augalų sveikatos statusą eksportuojančioje Šalyje ar jos dalyse, kurią eksportuojanti Šalis pateikė pagal SFP sutarties, OIE ir IPPC standartus, gaires ar rekomendacijas.

4. Jei importuojanti Šalis nepripažįsta eksportuojančios Šalies nustatytų teritorijų, ji paaiškina priežastis ir pradeda konsultacijas.

5. Jei eksportuojanti Šalis teigia, kad jos teritorijoje yra kenksmingaisiais organizmais ar liga neužkrėstų teritorijų ir nedidelio kenksmingųjų organizmų ar ligos paplitimo teritorijų, ji pateikia atitinkamų įrodymų siekdama importuojančiai Šaliai objektyviai įrodyti, kad tos teritorijos yra ir greičiausiai išliks kenksmingaisiais organizmais ar liga neužkrėstos teritorijos arba nedidelio kenksmingųjų organizmų ar ligos paplitimo teritorijos. Šiuo tikslu importuojančios Šalies paprašymu jai suteikiama pagrįsta prieiga patikrinimams, tyrimams ir kitoms susijusioms procedūroms atlikti.

6. Šalys pripažįsta OIE skirstymo į teritorinius vienetus principą ir IPPC kenksmingaisiais organizmais neužkrėstas gamybos vietas. 5.15 straipsnyje (Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių komitetas) nurodytas SFP komitetas įvertins visas šios srities rekomendacijas, kurias ateityje galbūt priims OIE ir IPPC, ir gali parengti atitinkamas rekomendacijas.

5.11 STRAIPSNIS

Skaidrumas ir keitimasis informacija

1. Šalys:

a) siekia, kad prekybai taikomos SFP priemonės, ypač iš kitos Šalies importuojamiems produktams taikomos 5.7 straipsnyje (Importo reikalavimai) nustatytos priemonės, būtų skaidrios;

b) siekia geriau suprasti viena kitos SFP priemones ir jų taikymą;

c) keičiasi informacija apie klausimus, susijusius su SFP priemonių rengimu ir taikymu, įskaitant informaciją apie mokslo pažangą, turinčią poveikio ar galinčią daryti poveikį Šalių tarpusavio prekybai, kad sumažintų jų neigiamą poveikį prekybai;

d) Šalies prašymu per penkiolika kalendorinių dienų praneša apie konkretiems importuojamiems produktams taikomus reikalavimus ir

e) Šalies prašymu per penkiolika kalendorinių dienų praneša apie konkrečių produktų leidimo prašymo nagrinėjimo eigą.

2. Ryšių centrai, atsakingi už informacijos teikimą pagal 1 dalį, Šalių paskiriami pagal 13.4 straipsnio (Užklausos ir ryšių centrai) 1 dalį. Informacija siunčiama paštu, faksu arba elektroniniu paštu. Elektroniniu paštu siunčiama informacija gali būti pasirašyta elektroniniu būdu ir turi būti siunčiama tik iš vieno ryšių centro į kitą.

3. Jei 1 dalyje numatyta informacija pateikiama nusiunčiant pranešimą PPO pagal atitinkamas jos taisykles ir procedūras arba jei ta informacija pateikiama oficialiose, viešose, nemokamose Šalių svetainėse, laikoma, kad Šalys informacija pasikeitė.

4. Visi šiame skyriuje numatyti pranešimai siunčiami 2 dalyje nurodytiems ryšių centrams.

5.12 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Kiekviena Šalis per dvi kalendorines dienas raštu kitai Šaliai praneša apie kiekvieną didelę ar reikšmingą riziką žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei arba sveikatai, įskaitant su maisto produktais susijusią riziką.

2. Kai Šaliai didelį susirūpinimą kelia rizika, kurią žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai kelia prekės, kuriomis prekiaujama, paprašius šiuo klausimu kuo skubiau surengiamos konsultacijos. Šiuo atveju kiekviena Šalis stengiasi neatidėliodama pateikti visą būtiną informaciją, kad nebūtų sutrikdyta prekyba.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytos konsultacijos gali vykti elektroniniais laiškais, taip pat per vaizdo konferencijas ir telefonu. Prašančioji Šalis užtikrina, kad būtų parengtas konsultacijų protokolas.

5.13 STRAIPSNIS

Neatidėliotinos priemonės

1. Jei žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei arba sveikatai kyla didelė rizika, importuojanti Šalis gali iš anksto neįspėjusi imtis priemonių žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei arba sveikatai apsaugoti. Jei siuntos dar vežamos iš vienos Šalies į kitą, importuojanti Šalis ieško tinkamiausio ir proporcingiausio sprendimo, kad prekyba nebūtų be reikalo trikdoma.

2. Šalis, kuri imasi priemonių, kitą Šalį informuoja kuo skubiau, bet ne vėliau kaip per dvidešimt keturias valandas po priemonės priėmimo. Kiekviena Šalis gali prašyti pateikti bet kokios informacijos, susijusios su sanitarine ir fitosanitarine padėtimi ir priimtomis priemonėmis. Kita Šalis atsakymą pateikia iš karto, kai gauna prašomą informaciją.

3. Šalys, bet kurios iš Šalių prašymu ir laikydamosi 5.12 straipsnio (Konsultacijos) nuostatų, per penkiolika kalendorinių dienų po pranešimo pradeda konsultacijas dėl susidariusios padėties. Šios konsultacijos surengiamos siekiant išvengti nereikalingo prekybos trikdymo. Šalys gali svarstyti priemonių įgyvendinimo lengvinimo arba pakeitimo galimybes.

5.14 STRAIPSNIS

Lygiavertiškumas

1. Šalys gali pripažinti atskiros priemonės ir (arba) priemonių grupės ir (arba) sistemų, taikomų tam tikram sektoriui ar sektoriaus daliai, lygiavertiškumą pagal 4–7 dalis. Lygiavertiškumo pripažinimo principas taikomas Šalių tarpusavio prekybai gyvūnais ir gyvūniniais produktais, augalais ir augaliniais produktais arba, jei tinkama, susijusiomis prekėmis.

2. Jei lygiavertiškumas nepripažįstamas, prekyba vykdoma importuojančios Šalies nustatytomis sąlygomis, kad būtų užtikrintas jos reikalaujamas apsaugos lygis.

3. Kad lygiavertiškumas būtų pripažintas, reikia įvertinti ir pripažinti:

a) esamas teisės aktais, standartais ir procedūromis nustatytas SFP priemones, įskaitant kontrolę, susijusią su tikrinimo ir sertifikavimo sistemomis, siekiant užtikrinti, kad eksportuojančios Šalies ir importuojančios Šalies SFP priemonės būtų lygiavertės;

b) dokumentais pagrįstą kompetentingų institucijų struktūrą, jų įgaliojimus, vadovavimo grandinę, darbo metodus ir turimus išteklius, ir

c) tai, kaip kompetentingos institucijos vykdo kontrolės programas ir užtikrina atitiktį.

4. Atlikdamos šį vertinimą, Šalys atsižvelgia į jau turimą patirtį.

5. Importuojanti Šalis pripažįsta eksportuojančios Šalies sanitarinę priemonę lygiaverte, jei eksportuojanti Šalis objektyviai įrodo, kad jos priemone užtikrinamas importuojančios Šalies reikalaujamas apsaugos lygis. Šiuo tikslu importuojančios Šalies prašymu jai suteikiama pagrįsta prieiga patikrinimams, tyrimams ir kitoms susijusioms procedūroms atlikti.

6. Pripažindamos lygiavertiškumą Šalys atsižvelgs į „Codex Alimentarius“, OIE, IPPC ir PPO SFP komiteto rekomendacijas.

7. Be to, pripažinusios lygiavertiškumą, Šalys gali susitarti dėl supaprastinto oficialių sanitarinių ar fitosanitarinių sertifikatų, kurie būtini kiekvienai gyvūnų ir gyvūninių produktų, augalų ir augalinių produktų ar kitų susijusių importuoti skirtų prekių siuntai, pavyzdžio.

5.15 STRAIPSNIS

Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių komitetas

1. Pagal 16.2 straipsnį (Specialieji komitetai) įsteigtą Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių komitetą (toliau – SFP komitetas) sudaro Šalių kompetentingų institucijų atstovai.

2. Pirmasis SFP komiteto posėdis surengiamas per vienus metus po šio susitarimo įsigaliojimo. Vėliau šis komitetas renkasi bent kartą per metus arba tada, kai susitaria Šalys. Per pirmąjį posėdį SFP komitetas patvirtina savo darbo tvarkos taisykles. Posėdžiai rengiami susitikimų ar vaizdo konferencijų forma, telefonu arba bet kokiu kitu Šalių sutartu būdu.

3. SFP komitetas gali susitarti steigti iš Šalių ekspertų sudarytas technines darbo grupes, kurios nustatys ir spręs į šio skyriaus taikymo sritį patenkančias technines ir mokslines problemas ir nagrinės glaudesnio bendradarbiavimo abipusiškai svarbiais SFP klausimais galimybes. Jei būtinos papildomos techninės žinios, dalyvauti šiose grupėse gali būti kviečiami ir kiti asmenys, ne tik Šalių atstovai.

4. SFP komitetas gali spręsti bet kokius klausimus, susijusius su veiksmingu šio skyriaus funkcionavimu. Jo pareigos ir funkcijos pirmiausia yra šios:

a) rengti šiam skyriui ir jo priedams įgyvendinti reikiamas procedūras ar tvarką;

b) stebėti, kaip įgyvendinamas šis skyrius, ir

c) būti forumu, kuriame aptariamos taikant tam tikras SFP priemones kylančios problemos siekiant rasti abipusiškai priimtiną sprendimą. Dėl tokių klausimų SFP komitetas Šalies prašymu susirenka skubos tvarka ir surengiamos konsultacijos. Šiomis konsultacijomis nedaromas poveikis Šalių teisėms ir prievolėms pagal Keturioliktą skyrių (Ginčų sprendimas) ir Penkioliktą skyrių (Tarpininkavimas).

5. SFP komitetas keisis gyvūnų gerovės informacija, techninėmis žiniomis ir patirtimi, kad paskatintų Šalis bendradarbiauti gyvūnų gerovės klausimais.

6. SFP komiteto sprendimu Šalys gali priimti rekomendacijas ir sprendimus, susijusius su importo leidimu, keitimusi informacija, skaidrumu, skirstymo į regionus pripažinimu, lygiavertiškumu ir alternatyviomis priemonėmis, taip pat dėl bet kokio kito 4 ir 5 dalyse nurodyto klausimo.

5.16 STRAIPSNIS

Techninės konsultacijos

1. Jei Šalis mano, kad kitos Šalies priemonė prieštarauja ar gali prieštarauti šiame skyriuje nustatytoms prievolėms ir dėl to nepagrįstai yra ar gali būti trikdoma prekyba, ji gali prašyti techninių konsultacijų SFP komitete, kad būtų rastas abipusiškai priimtinas sprendimas. 5-A priede nurodytos kompetentingos institucijos lengvins šias konsultacijas.

2. Techninės konsultacijos SFP komitete laikomos pasibaigusiomis praėjus trisdešimt dienų po prašymo pateikimo, nebent Šalys susitaria jas tęsti. Techninės konsultacijos gali būti rengiamos telefonu, vaizdo konferencijų ar bet kokia kita Šalių sutarta forma.

ŠEŠTAS SKYRIUS

MUITINĖ IR PREKYBOS LENGVINIMAS

6.1 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šalys pripažįsta muitinės ir prekybos lengvinimo klausimų svarbą kintančioje pasaulinės prekybos aplinkoje. Šalys susitaria stiprinti bendradarbiavimą šioje srityje, siekdamos užtikrinti, kad susiję teisės aktai bei procedūros ir atitinkamų institucijų administraciniai gebėjimai padėtų siekti tikslo skatinti prekybos lengvinimą, kartu užtikrinant veiksmingą muitinės priežiūrą.

2. Šiuo tikslu Šalys susitaria, kad teisės aktai turi būti nediskriminaciniai ir kad muitinės procedūros turi būti grindžiamos moderniais metodais ir veiksminga priežiūra, siekiant kovoti su sukčiavimu ir apsaugoti teisėtą prekybą.

3. Šalys pripažįsta, kad teisėti viešosios tvarkos tikslai, įskaitant tikslus, susijusius su saugumu, sauga ir kova su sukčiavimu, negali būti pažeidžiami.

6.2 STRAIPSNIS

Principai

1. Šalys susitaria savo muitų nuostatas ir procedūras grįsti:

a) prekybos ir muitų srityje taikomais tarptautiniais dokumentais ir standartais, kuriuos yra pripažinusios Šalys, įskaitant esmines Pasaulio muitinių organizacijos (toliau – PMO) Persvarstytos Kioto konvencijos dėl muitinės procedūrų supaprastinimo ir suderinimo, Tarptautinės suderintos prekių aprašymo ir kodavimo sistemos konvencijos ir Pasaulinės prekybos saugumo ir supaprastinimo standartų sistemos (toliau – SAFE sistema) nuostatas;

b) teisėtos prekybos apsauga veiksmingai užtikrinant teisės aktuose nustatytų reikalavimų vykdymą ir jų laikantis;

c) teisės aktais, kuriais vengiama ekonominės veiklos vykdytojams nustatyti nereikalingą naštą ar juos diskriminuoti, kuriuose numatyta toliau lengvinti prekybą tiems ekonominės veiklos vykdytojams, kurių atitikties lygis yra labai aukštas, ir kuriais užtikrinamos apsaugos nuo sukčiavimo ir neteisėtos ar žalą darančios veiklos priemonės, ir

d) taisyklėmis, kuriomis užtikrinama, kad už muitų taisyklių ar procedūrinių reikalavimų pažeidimus skiriamos sankcijos būtų proporcingos ir nediskriminacinės, ir kad jas taikant nebūtų nepagrįstai vilkinamas prekių išleidimas.

2. Siekdamos gerinti darbo metodus ir užtikrinti nediskriminavimą, skaidrumą, veiksmingumą, vientisumą ir atskaitomybę už veiksmus, Šalys:

a) kai įmanoma, paprastina reikalavimus ir formalumus, siekdamos paspartinti prekių išleidimą ir jų muitinį įforminimą, ir

b) imasi tolesnių veiksmų, kad muitinių ir kitų įstaigų reikalaujami duomenys ir dokumentai taptų paprastesni ir labiau standartizuoti.

6.3 STRAIPSNIS

Muitinių bendradarbiavimas

1. Šalys bendradarbiauja muitų klausimais per savo atitinkamas institucijas siekdamos užtikrinti, kad būtų pasiekti 6.1 straipsnyje (Tikslai) nustatyti tikslai.

2. Siekdamos gerinti bendradarbiavimą muitų klausimais, Šalys, *inter alia*:

a) keičiasi informacija apie atitinkamus savo muitų teisės aktus, jų įgyvendinimą ir muitinės procedūras, ypač šiose srityse:

i) muitinės procedūrų paprastinimas ir modernizavimas;

ii) muitinės atliekamas intelektinės nuosavybės teisių užtikrinimas pasienyje;

iii) vežimas tranzitu ir perkrovimas ir

iv) ryšiai su verslo bendruomene;

b) svarsto galimybę parengti bendras iniciatyvas, susijusias su importo, eksporto ir kitomis muitinės procedūromis, ir siekia užtikrinti, kad verslo bendruomenei būtų teikiamos veiksmingos paslaugos;

c) kartu spendžia su muitais susijusius klausimus, kurie yra svarbūs siekiant pagal sistemą SAFE apsaugoti tarptautinės prekybos tiekimo grandinę ir lengvinti prekybą;

d) kai tinkama, nustato atitinkamų viena kitos rizikos valdymo metodų, rizikos standartų, saugumo kontrolės ir prekybos partnerystės programų tarpusavio pripažinimo tvarką, įskaitant tokius aspektus kaip duomenų perdavimas ir abipusiškai sutarta nauda, ir

e) stiprina koordinavimą tokiose tarptautinėse organizacijose kaip PPO ir PMO.

6.4 STRAIPSNIS

Vežimas tranzitu ir perkrovimas

1. Šalys užtikrina, kad būtų lengvinamos ir veiksmingai prižiūrimos jų teritorijoje vykdomos perkrovimo operacijos ir vežimas tranzitu per jų teritoriją.

2. Siekdamos lengvinti prekybą, Šalys skatina ir įgyvendina regioninius tranzito susitarimus.

3. Siekdamos lengvinti tranzitą, Šalys užtikrina visų jų teritorijoje esančių susijusių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimą.

6.5 STRAIPSNIS

Išankstiniai sprendimai

Kiekviena Šalis, laikydamasi savo teisės aktų ir procedūrų, prieš prekių importą į jos teritoriją per savo muitinės įstaigas ar kitas kompetentingas institucijas jos teritorijoje įsteigtiems prekiautojams pateikia išankstinius rašytinius sprendimus dėl prekių tarifinio klasifikavimo, kilmės ir bet kokio kito Šalies pasirinkto klausimo.

6.6 STRAIPSNIS

Supaprastintos muitinės procedūros

1. Kiekviena Šalis taiko skaidrias ir veiksmingas supaprastintas importo ir eksporto procedūras, kad ekonominės veiklos vykdytojai, tarp jų – mažosios ir vidutinės įmonės, patirtų mažiau išlaidų ir galėtų lengviau planuoti savo veiklą. Be to, vadovaujantis objektyviais ir nediskriminaciniais kriterijais, įgaliotiesiems prekiautojams turi būti sudaroma galimybė lengviau pasinaudoti muitinės procedūrų supaprastinimu.

2. Muitinės procedūros įforminimo prekėms formalumams atlikti naudojamas tik vienas muitinės deklaracijos dokumentas arba lygiavertė elektroninė jo versija.

3. Siekdamos supaprastinti ir palengvinti prekių įvežimą ir išleidimą, Šalys taiko modernius muitinės metodus, įskaitant rizikos vertinimo ir audito po prekių išleidimo metodus.

4. Šalys skatina, kad palaipsniui būtų kuriamos ir naudojamos sistemos, įskaitant informacinėmis technologijomis pagrįstas sistemas, ir taip lengvinami elektroniniai duomenų mainai tarp atitinkamų jų prekiautojų, muitinės ir kitų susijusių įstaigų.

6.7 STRAIPSNIS

Prekių išleidimas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos muitinės įstaigos, pasienio ar kitos kompetentingos institucijos taikytų reikalavimus ir procedūras, kuriomis sudaromos sąlygos:

a) skubiai išleisti prekes per laikotarpį, ne ilgesnį nei laikotarpis, kurio reikia atitikčiai muitų ir kitiems su prekyba susijusiems teisės aktams ir formalumams užtikrinti;

b) formalumus atlikti iki prekių atvežimo (t. y. iš anksto, prieš fizinį prekių atvežimą elektroniniu būdu pateikti informaciją ir ją apdoroti), kad atvežtos prekės galėtų būti išleistos, ir

c) išleisti prekes nesumokėjus muitų, jeigu, kai reikia, pagal kiekvienos Šalies teisės aktus pateikiama garantija, kuria užtikrinamas galutinis muitų sumokėjimas.

6.8 STRAIPSNIS

Mokesčiai ir privalomieji mokėjimai

1. Mokesčiai ir privalomieji mokėjimai renkami tik už tas paslaugas, kurios yra teikiamos dėl tam tikrų importuojamų ar eksportuojamų prekių arba už formalumus, kuriuos reikia atlikti dėl tų prekių importo ar eksporto. Šie mokesčiai negali būti didesni už apytiksles suteiktų paslaugų sąnaudas ir negali būti skaičiuojami kaip *ad valorem* mokesčiai.

2. Informacija apie mokesčius ir privalomuosius mokėjimus skelbiama naudojantis oficialiai tam skirta sklaidos priemone, įskaitant internetą. Teikiant šią informaciją nurodoma, kokiu pagrindu už paslaugą renkamas mokestis ar privalomasis mokėjimas, atsakinga institucija, mokėtina mokesčio ar privalomojo mokėjimo suma, taip pat mokėjimo laikas ir būdas.

3. Jei nustatomi nauji mokesčiai ir privalomieji mokėjimai arba keičiami esami, jie nerenkami, kol pagal 2 dalį nepaskelbiama su jais susijusi informacija ir nesudaromos sąlygos su ja susipažinti.

6.9 STRAIPSNIS

Muitinės tarpininkai

Šalys susitaria, kad pagal atitinkamas jų muitų nuostatas ir procedūras nebūtų reikalaujama privalomo muitinės tarpininkų dalyvavimo. Jei Šalys taiko muitinės tarpininkų licencijavimo procedūras, jos turi būti skaidrios, nediskriminacinės ir proporcingos.

6.10 STRAIPSNIS

Patikra prieš išsiuntimą

Šalys susitaria, kad taikydamos atitinkamas savo muitų nuostatas ir procedūras nereikalaus, kad prieš išsiuntimą prekes būtų privaloma tikrinti, kaip apibrėžta Sutartyje dėl tikrinimo prieš pakraunant, arba kad privačios bendrovės paskirties vietoje atliktų bet kokius kitus patikrinimus prieš prekių muitinį įforminimą.

6.11 STRAIPSNIS

Muitinis įvertinimas

1. Šalys prekių muitinę vertę nustato remdamosi Muitinio įvertinimo sutartimi.

2. Šalys bendradarbiaudamos siekia bendro požiūrio į klausimus, susijusius su muitiniu įvertinimu.

6.12 STRAIPSNIS

Rizikos valdymas

1. Kiekviena Šalis savo prekių vertinimo ir išleidimo procedūras bei patikros po prekių įvežimo procedūras grindžia rizikos vertinimo principais ir auditu, o ne nuodugniu kiekvienos siuntos patikrinimu atitikčiai importo reikalavimams nustatyti.

2. Šalys susitaria, kad prekių importo, eksporto, tranzito ir perkrovimo kontrolės reikalavimus ir procedūras nustatys ir taikys remdamosi rizikos valdymo principais, kurie bus taikomi taip, kad atitikties užtikrinimo priemonės būtų taikomos didžiausią dėmesį skiriant įtarimų keliantiems sandoriams.

6.13 STRAIPSNIS

Vieno langelio principas

Kiekviena Šalis stengiasi sukurti naujas arba toliau naudoti esamas vieno langelio principu, pagal kurį informacija teikiama elektroninėmis priemonėmis ir tik kartą, veikiančias sistemas ir taip lengvinti informacijos, kurią privaloma teikti pagal muitų ir kitus teisės aktus eksportuojant, importuojant ir vežant tranzitu prekes, teikimą.

6.14 STRAIPSNIS

Apskundimas

1. Kiekviena Šalis taiko veiksmingas, skubias, nediskriminacines ir lengvai prieinamas procedūras, kuriomis užtikrina teisę skųsti muitinės ar kitų kompetentingų institucijų administracinius veiksmus, nutarimus ir sprendimus, turinčius poveikio importuojamoms, eksportuojamoms ar tranzitu vežamoms prekėms.

2. Skundai dėl administraciniu lygmeniu priimtų sprendimų gali būti nagrinėjami priežiūros institucijos administracine tvarka ir teismine tvarka pagal Šalių teisės aktus.

6.15 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Kiekviena Šalis paskelbia savo teisės aktus, taisykles ir administracines procedūras bei kitus su muitais ir prekybos lengvinimu susijusius reikalavimus arba kitaip leidžia su jais susipažinti, taip pat ir elektroninėmis priemonėmis.

2. Kiekviena Šalis skiria arba palieka veikti vieną ar daugiau informacinių centrų, į kuriuos suinteresuotieji asmenys gali kreiptis muitų ar kitais su prekybos lengvinimu susijusiais klausimais.

6.16 STRAIPSNIS

Ryšiai su verslo bendruomene

Šalys susitaria:

a) kad svarbu rengiant su muitais ir prekybos lengvinimo klausimais susijusius teisės aktus ir bendrąsias procedūras laiku konsultuotis su prekybos atstovais. Kai tinkama, šiuo tikslu rengiamos muitinės ir verslo bendruomenės konsultacijos;

b) paskelbti su muitų ir prekybos lengvinimo klausimais susijusius naujus teisės aktus ir bendrąsias procedūras, taip pat tokių teisės aktų ir procedūrų pakeitimus ir paaiškinimus, arba kitaip leisti su jais susipažinti (jei įmanoma, elektroninėmis priemonėmis), prieš pradėdamos juos taikyti. Jos taip pat viešai skelbia atitinkamus administracinio pobūdžio pranešimus, įskaitant informaciją apie atstovavimo reikalavimus ir įvežimo procedūras, uostų ir pasienio punktų muitinės įstaigų darbo valandas ir darbo tvarką bei ryšių centrus, kuriems galima teikti užklausas;

c) kad nauji ar iš dalies keičiami teisės aktai, procedūros ir mokesčiai ar privalomieji mokėjimai (pvz., pakeistos muitų normos) įsigaliotų ne iš karto, o tik po pagrįstos trukmės laikotarpio, nedarant poveikio teisėtiems viešosios tvarkos tikslams, ir

d) užtikrinti, kad atitinkami muitinės ir susiję reikalavimai bei procedūros toliau tenkintų verslo bendruomenės poreikius, būtų grindžiami geriausia praktika ir jais kuo mažiau būtų ribojama prekyba.

6.17 STRAIPSNIS

Muitinės komitetas

1. Pagal 16.2 straipsnį (Specialieji komitetai) įsteigtą Muitinės komitetą sudaro Šalių muitinių ir kitų kompetentingų institucijų atstovai. Muitinės komitetas užtikrina tinkamą šio skyriaus, 1 protokolo ir Šalių sutartų kitų papildomų su muitine susijusių nuostatų funkcionavimą. Muitinės komitete Šalys gali nagrinėti ir priimti sprendimus dėl visų klausimų, iškylančių taikant minėtas nuostatas.

2. Muitinės komitete Šalys gali priimti rekomendacijas ir sprendimus dėl rizikos valdymo metodų, rizikos standartų, saugumo kontrolės ir prekybos partnerystės programų abipusio pripažinimo, įskaitant tokius aspektus kaip duomenų perdavimas ir abipusiškai sutarta nauda, taip pat dėl visų kitų į 1 dalies taikymo sritį patenkančių klausimų.

3. Šalys gali susitarti rengti *ad hoc* susitikimus dėl bet kokio su muitine susijusio klausimo, įskaitant prekių kilmės taisyklių klausimus ir visas kitas papildomas su muitine susijusias nuostatas, dėl kurių susitaria Šalys. Kai tinkama, tam tikriems klausimams nagrinėti gali būti steigiami pogrupiai.

SEPTINTAS SKYRIUS

NETARIFINĖS PREKYBOS KLIŪTYS IR INVESTICIJOS Į ATSINAUJINANČIOSIOS ENERGIJOS GAMYBĄ

7.1 STRAIPSNIS

Tikslai

Atsižvelgdamos į visame pasaulyje dedamas pastangas mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, Šalys siekia bendro tikslo – skatinti, plėtoti ir didinti energijos gamybą iš atsinaujinančiųjų ir tvarių neiškastinių išteklių, visų pirma lengvindamos prekybą ir investicijas. Šiuo tikslu Šalys bendradarbiauja siekdamos pašalinti arba panaikinti tarifines ir netarifines kliūtis ir derinti teisės aktus su regioniniais ir tarptautiniais standartais.

7.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje:

a) vietos operacijų reikalavimas:

i) kai kalbama apie prekes, reikalavimas, kad įmonė pirktų arba naudotų vietinės kilmės prekes arba prekes iš vietinio šaltinio, kai nurodomi konkretūs produktai, produktų kiekis ar vertė arba kai nurodoma vietinės produkcijos kiekio ar vertės dalis;

ii) kai kalbama apie paslaugas, reikalavimas, kuriuo ribojama galimybė rinktis paslaugų teikėjus ar teikiamas paslaugas, pakenkiant kitos Šalies paslaugoms ar paslaugų teikėjams;

b) priemonė – bet kokia pagal šį skyrių Šalies taikoma priemonė: įstatymas, reglamentas, taisyklė, procedūra, sprendimas, administracinis veiksmas ar kita;

c) kompensacinė nuostata – sąlyga, kuria skatinamas vietos vystymasis, kaip antai nepagrįsti technologijų licencijavimo, investicijų, prievolės sudaryti sutartis su tam tikra finansų įstaiga, priešpriešinės prekybos ir panašūs reikalavimai;

d) ūkinė bendrija – bet koks juridinis asmuo, kaip antai korporacija, patikos bendrovė, bendroji įmonė, asociacija;

e) paslaugų teikėjas – 8.2 straipsnio (Terminų apibrėžtys) l punkte apibrėžtas paslaugų teikėjas.

7.3 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis skyrius taikomas priemonėms, galinčioms daryti poveikį Šalių tarpusavio prekybai ir investicijoms, susijusioms su energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų ir tvarių neiškastinių išteklių, kaip antai: vėjo, saulės, aeroterminės, geoterminės, hidroterminės ir vandenyno energijos, hidroenergijos, biomasės, sąvartynų dujų, nuotekų valymo įrenginių dujų ir biodujų, bet ne produktams, iš kurių energija gaunama.

2. Šis skyrius netaikomas mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros projektams, taip pat nekomerciniams parodomiesiems projektams.

3. Šiuo skyriumi nedaromas poveikis jokių kitų šio susitarimo nuostatų taikymui, įskaitant visas išimtis, išlygas ar apribojimus, *mutatis mutandis* taikomus 1 dalyje minėtoms priemonėms. Patikslinama, kad jei šio skyriaus nuostatos neatitinka kitų šio susitarimo nuostatų, taikomos kitos šio susitarimo nuostatos tiek, kiek šio skyriaus nuostatos neatitinka kitų šio susitarimo nuostatų.

7.4 STRAIPSNIS

Principai

Šalis:

a) stengiasi nepriimti priemonių, kuriomis nustatomi vietos operacijų reikalavimai arba bet kokios kitos kompensacinės nuostatos, turinčios poveikio kitos Šalies produktams, paslaugų teikėjams, verslininkams ar įmonėms;

b) stengiasi nepriimti priemonių, kuriomis reikalaujama steigti ūkines bendrijas su vietos bendrovėmis, išskyrus atvejus, kai manoma, kad tokios bendrijos yra būtinos dėl techninių priežasčių, ir kai kitos Šalies prašymu ji gali tokias technines priežastis pagrįsti;

c) užtikrina, kad visos taisyklės, susijusios su taikomomis leidimų, sertifikatų ir licencijų (ypač įrangos, gamybos įrenginių ir susijusių perdavimo tinklų infrastruktūros) išdavimo procedūromis, būtų taikomos objektyviai, skaidriai, nešališkai ir nediskriminuojant kitos Šalies pareiškėjų;

d) užtikrina, kad administraciniams mokesčiams, nustatytiems:

   i) kitos Šalies kilmės prekių arba prekių, darančių poveikį kitos Šalies tiekėjų prekių tiekimui, importui ir naudojimui arba su tų prekių importu ir naudojimu susijusiems administraciniams mokesčiams būtų taikomas 2.10 straipsnis (Su importu ir eksportu susiję mokesčiai ir formalumai);

ii) kitos Šalies paslaugų teikėjų paslaugų teikimui arba su tokiu teikimu susijusiems administraciniams mokesčiams būtų taikomas 8.18 straipsnis (Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys), 8.19 straipsnis (Licencijų išdavimo ir tinkamumo įvertinimo sąlygos) ir 8.20 straipsnis (Licencijų išdavimo ir tinkamumo įvertinimo procedūros), ir

e) užtikrina, kad prisijungimo prie elektros perdavimo tinklų sąlygos ir procedūros būtų skaidrios ir nediskriminacinės kitos Šalies tiekėjų atžvilgiu.

7.5 STRAIPSNIS

Standartai, techniniai reglamentai ir atitikties vertinimas

1. Jei yra parengta tarptautinių ar regioninių energijos gavimo iš atsinaujinančiųjų ir tvarių neiškastinių išteklių standartų, Šalys šiais standartais ar atitinkamomis jų dalimis grindžia savo techninius reglamentus, išskyrus atvejus, kai tokie tarptautiniai standartai ar jų dalys būtų neveiksminga ar netinkama priemonė teisėtiems tikslams įgyvendinti. Taikant šią dalį, Tarptautinė standartizacijos organizacija (toliau – ISO) ir Tarptautinė elektrotechnikos komisija (toliau – IEC) laikomos pagrindinėmis šios srities tarptautinius standartus rengiančiomis organizacijomis.

2. Kai tinkama, Šalys techninius reglamentus nustato remdamosi produkto eksploatacinių charakteristikų, įskaitant aplinkosaugines produkto charakteristikas, reikalavimais, o ne dizainu ar aprašomosiomis savybėmis.

3. Dėl produktų, išvardytų Suderintos sistemos (SS) 84 skirsnyje (išskyrus 8401), taip pat SS 850231 ir 854140:

a) Singapūro tiekėjų atitikties deklaracijas, kurias šie naudoja norėdami pateikti minėtus produktus rinkai, Sąjunga pripažįsta tokiomis pačiomis sąlygomis kaip Sąjungos tiekėjų deklaracijas, ir nenustato jokių papildomų reikalavimų, ir

b) Singapūras pripažįsta ES atitikties deklaracijas arba bandymų ataskaitas, naudojamas pateikiant minėtus produktus rinkai, ir nenustato jokių papildomų reikalavimų. Singapūras gali reikalauti, kad bandymus pagal 4-A priedo 5 straipsnyje (Apsaugos priemonės) išdėstytas sąlygas atliktų ar sertifikatus išduotų trečioji šalis.

Patikslinama, kad ši dalis taikoma nedarant poveikio abiejų Šalių galimybei taikyti su šioje dalyje nurodytais produktais nesusijusius reikalavimus, pvz., skirstymą į teritorijas reglamentuojančius teisės aktus ar statybos techninius reglamentus.

7.6 STRAIPSNIS

Išimtys

1. Šiam skyriui taikomos saugumo ir (arba) bendrosios išimtys, nustatytos 2.14 straipsnyje (Bendrosios išimtys), 8.62 straipsnyje (Bendrosios išimtys) ir 9.3 straipsnyje (Saugumas ir bendrosios išimtys), ir atitinkamos Šešiolikto skyriaus (Institucinės, bendrosios ir baigiamosios nuostatos) nuostatos.

2. Patikslinama, kad nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai nustatyti arba įgyvendinti priemones, kurių reikia atitinkamų energijos tinklų saugiai eksploatacijai ar energijos tiekimo saugumui užtikrinti, atsižvelgiant į reikalavimą, pagal kurį esant tapačioms sąlygoms tomis priemonėmis negali būti šališkai ar nepagrįstai diskriminuojami Šalių produktai, paslaugų teikėjai ar investuotojai arba siekiama slapta riboti Šalių tarpusavio prekybą ir investicijas.

7.7 STRAIPSNIS

Įgyvendinimas ir bendradarbiavimas

1. Šalys bendradarbiauja ir keičiasi informacija visais su šio skyriaus įgyvendinimu susijusiais klausimais pagal 16.1 straipsnį (Prekybos komitetas) įsteigtame Prekybos komitete. Šiuo tikslu Prekybos komiteto sprendimu Šalys gali priimti reikiamas įgyvendinimo priemones ir prireikus atnaujinti šį skyrių.

2. Bendradarbiaudamos Šalys gali:

a) keistis informacija, reglamentavimo patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais tokiose srityse kaip:

   i) priemonių, kuriomis skatinama naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, parengimas ir nediskriminacinis įgyvendinimas;

   ii) anglies dioksido surinkimas ir saugojimas;

   iii) pažangieji tinklai;

iv) energijos vartojimo efektyvumą arba

v) techniniai reglamentai, standartai ir atitikties vertinimo procedūros, pvz., susijusios su tinklo kodekso reikalavimais;

b) skatinti (be kita ko, atitinkamuose regioniniuose forumuose), kad jų vidiniai ar regioniniai techniniai reglamentai, reglamentuose vartojamos sąvokos, standartai, reikalavimai ir atitikties vertinimo procedūros būtų derinami su tarptautiniais standartais.

AŠTUNTAS SKYRIUS

PASLAUGOS, ĮSISTEIGIMAS IR ELEKTRONINĖ PREKYBA

A SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

8.1 STRAIPSNIS

Tikslas ir taikymo sritis

1. Šalys, dar kartą patvirtindamos atitinkamus savo įsipareigojimus pagal PPO steigimo sutartį, nustato laipsniško ir abipusio prekybos paslaugomis, įsisteigimo ir elektroninės prekybos liberalizavimo tvarką.

2. Jei nenustatyta kitaip:

a) šis skyrius netaikomas Šalies teikiamoms subsidijoms arba dotacijoms, įskaitant vyriausybės remiamas paskolas, garantijas ir draudimą;

b) šis skyrius netaikomas paslaugoms, kurios teikiamos atitinkamoje Šalių teritorijoje vykdant oficialias valdžios funkcijas. Šiame skyriuje terminas „paslauga, teikiama vykdant oficialias valdžios funkcijas“ reiškia visas paslaugas, išskyrus komerciniais tikslais arba konkuruojant su vienu ar keliais paslaugų teikėjais teikiamas paslaugas;

c) pagal šį skyrių nereikalaujama privatizuoti valstybinių įmonių ir (arba)

d) šis skyrius netaikomas paslaugų pirkimą valdžios įstaigų užsakymu reglamentuojantiems įstatymams, kitiems teisės aktams ir reikalavimams, jeigu paslaugos perkamos oficialiems valdžios įstaigų poreikiams tenkinti, o ne siekiant jas perparduoti komerciniais tikslais ar panaudoti teikiant komercines paslaugas.

3. Kiekviena Šalis išlaiko reglamentavimo teisę ir teisę priimti naujus teisės aktus, kad laikydamasi šio skyriaus įgyvendintų teisėtus politikos tikslus.

4. Šis skyrius netaikomas priemonėms, kurios turi poveikio Šalyje įsidarbinti siekiantiems fiziniams asmenims, taip pat priemonėms, susijusioms su pilietybe, nuolatine gyvenamąja vieta ar nuolatiniu darbu. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai taikyti kitos Šalies fizinių asmenų atvykimą ar laikiną buvimą jos teritorijoje reglamentuojančių priemonių, įskaitant priemones, kurios reikalingos jos sienų vientisumui apsaugoti ir tvarkingam fizinių asmenų judėjimui per sienas užtikrinti, jeigu tokios priemonės taikomos taip, kad neišnyktų ir nesumažėtų kitos Šalies pagal šį skyrių gaunama nauda[1].

8.2 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje:

a) tiesioginiai mokesčiai – visi mokesčiai, skaičiuojami nuo bendros pajamų sumos, nuo visos kapitalo sumos arba nuo atskirų pajamų ar kapitalo dalių, įskaitant pelno iš turto perdavimo mokestį, nekilnojamojo turto mokestį, paveldėjimo ir dovanojimo mokestį ir mokestį, skaičiuojamą nuo įmonės mokamo darbo užmokesčio, bei kapitalo vertės padidėjimo mokestį;

b) juridinis asmuo – juridinis asmuo, įsteigtas ar kitaip organizuotas pagal taikytiną teisę, siekiantis ar nesiekiantis pelno, valdomas privačios ar valstybinės nuosavybės teise, įskaitant bet kokią korporaciją, patiką, ūkinę bendriją, bendrąją įmonę, individualiąją įmonę ir asociaciją;

[1] Vien tai, kad tam tikrų šalių fiziniai asmenys privalo turėti vizą, nereiškia, kad pagal konkretų įsipareigojimą gaunama nauda išnyksta ar sumažėja.

c) Sąjungos juridinis asmuo arba Singapūro juridinis asmuo:

i) juridinis asmuo, įsteigtas atitinkamai pagal Sąjungos ir (arba) Sąjungos valstybės narės arba Singapūro įstatymus ir turintis registruotą buveinę, centrinę administraciją[1] arba pagrindinę verslo vietą atitinkamai Sąjungos arba Singapūro teritorijoje, arba

ii) įsisteigimo pagal 8.8 straipsnio (Terminų apibrėžtys) d punktą atveju – juridinis asmuo, priklausantis atitinkamai Sąjungos valstybės narės arba Singapūro fiziniams asmenims, arba atitinkamai Sąjungos arba Singapūro juridiniams asmenims, arba jų kontroliuojamas.

Juridinis asmuo nelaikomas Sąjungos arba Singapūro juridiniu asmeniu, jeigu atitinkamai Sąjungos arba Singapūro teritorijoje turi tik registruotąją būstinę arba centrinę administraciją, nebent atitinkamai Sąjungos arba Singapūro teritorijoje jis vykdytų didelę ūkinės veiklos dalį[2].

[1] Centrinė administracija – pagrindinė buveinė, kurioje priimami galutiniai sprendimai.

[2] Sąjunga pripažįsta, kad sąvoka „veiksminga ir nuolatinė sąsaja su Sąjungos valstybės narės ūkiu“, įteisinta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 54 straipsnyje, yra tapati sąvokai „didelė ūkinės veiklos dalis“. Todėl pagal Singapūro įstatymus įsteigtiems juridiniams asmenims, kurių tik registruotoji būstinė arba centrinė administracija yra Singapūro teritorijoje, Sąjunga šiame susitarime numatytas lengvatas taiko tik tuo atveju, jei tie juridiniai asmenys turi veiksmingą ir nuolatinę sąsają su Singapūro ekonomika.

Laikoma, kad:

i) juridinis asmuo priklauso Sąjungos ir (arba) Sąjungos valstybės narės arba Singapūro fiziniams arba juridiniams asmenims, jeigu daugiau kaip 50 proc. į jį investuoto kapitalo nuosavybės teise priklauso atitinkamai Sąjungos ir (arba) Sąjungos valstybės narės arba Singapūro asmenims;

ii) juridinį asmenį kontroliuoja Sąjungos ir (arba) Sąjungos valstybės narės arba Singapūro fiziniai arba juridiniai asmenys, jeigu šie asmenys gali skirti daugumą jo direktorių ar kitu būdu teisiškai vadovauti jo veiklai;

iii) juridinis asmuo yra susijęs su kitu asmeniu, jeigu jis tą kitą asmenį kontroliuoja ar yra jo kontroliuojamas, arba jeigu jį ir tą kitą asmenį abu kontroliuoja tas pats asmuo;

d) neatsižvelgiant į tai, kas išdėstyta c punkte, laivybos bendrovėms, kurios įsteigtos už Sąjungos ribų ir kurias kontroliuoja Sąjungos valstybės narės piliečiai, taip pat taikomas šis susitarimas, jeigu jų laivai yra įregistruoti pagal atitinkamus tos Sąjungos valstybės narės teisės aktus ir plaukioja su Sąjungos valstybės narės vėliava;

e) priemonė – bet kokia Šalies taikoma priemonė: įstatymas, reglamentas, taisyklė, procedūra, sprendimas, administracinis veiksmas ar kita;

f) Šalies nustatomos arba toliau taikomos priemonės – priemonės, kurių imasi:

i) centrinė, regioninė ar vietos valdžia ir jos institucijos arba

ii) nevyriausybinės organizacijos, vykdančios centrinės, regioninės arba vietos valdžios arba jos institucijų suteiktus įgaliojimus;

g) prekybai paslaugomis poveikio turinčios Šalies priimtos arba toliau taikomos priemonės apima, be kita ko, priemones, susijusias su:

i) paslaugos pirkimu, atsiskaitymu už ją ir jos naudojimu;

ii) galimybe teikiant paslaugą gauti paslaugas, kurių Šaliai reikia, kad galėtų teikti paslaugas visuomenei apskritai, ir jomis naudotis, ir

iii) Šalies asmenų įsisteigimu, įskaitant komercinio vieneto įsteigimą, paslaugai kitos Šalies teritorijoje teikti;

h) konkrečių įsipareigojimų sąrašas Sąjungos atveju yra 8-A priedas ir jo priedėliai, Singapūro atveju – 8-B priedas ir jo priedėliai;

i) paslaugos vartotojas – asmuo, kuriam teikiama paslauga arba kuris naudojasi paslauga;

j) paslaugos teikimas apima paslaugos sukūrimą, platinimą, rinkodarą, pardavimą ir suteikimą;

k) kitos Šalies paslauga:

i) paslauga, kuri teikiama iš kitos Šalies teritorijos arba kitos Šalies teritorijoje, arba – jūrų transporto atveju – paslauga, kurią teikia pagal kitos Šalies įstatymus įregistruotas laivas, arba kitos Šalies asmuo, kuris paslaugą teikia eksploatuodamas laivą ir (arba) naudodamas visą laivą ar jo dalį, arba

ii) paslauga, kurią teikia kitos Šalies paslaugų teikėjas, jei paslauga teikiama per komercinį vienetą ar fizinius asmenis;

l) paslaugų teikėjas – asmuo, teikiantis paslaugą arba siekiantis teikti paslaugą, taip pat ir per įsteigtą įmonę;

m) prekyba paslaugomis – paslaugos teikimas:

i) iš vienos Šalies teritorijos į kitos Šalies teritoriją (kertant sieną);

ii) vienos Šalies teritorijoje kitos Šalies paslaugos vartotojui (suvartojimas užsienyje);

iii) vienos Šalies paslaugos teikėjo per komercinį vienetą kitos Šalies teritorijoje (per komercinį vienetą);

iv) vienos Šalies paslaugos teikėjo per tos Šalies fizinius asmenis, esančius kitos Šalies teritorijoje (per fizinius asmenis).

B SKIRSNIS

PASLAUGOS, KURIAS TEIKIANT KERTAMA SIENA

8.3 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Šis skirsnis taikomas Šalių priemonėms, kurios turi poveikio visų sektorių paslaugoms, kurias teikiant kertama siena, išskyrus:

a) audiovizualines paslaugas;

b) nacionalinį jūrų kabotažą[1] ir

c) vidaus ir tarptautines oro transporto paslaugas, reguliariąsias arba nereguliariąsias, ir tiesiogiai su skrydžių teisėmis susijusias paslaugas, išskyrus:

   i) orlaivių remonto ir techninės priežiūros paslaugas, kurias teikiant orlaivis nenaudojamas;

[1] Neatsižvelgiant į tai, kokia veikla gali būti laikoma kabotažu pagal nacionalinės teisės aktus, nacionalinis jūrų kabotažas pagal šį skyrių apima keleivių arba prekių vežimą iš Sąjungos valstybės narės uosto ar vietos į kitą tos pačios Sąjungos valstybės narės uostą arba vietą, įskaitant kontinentinį šelfą, kaip nustatyta Jungtinių Tautų konvencijoje dėl jūrų teisės (toliau – UNCLOS), ir vežimą, kuris pradedamas ir baigiamas tame pačiame Sąjungos valstybės narės uoste ar vietoje.

ii) oro transporto paslaugų pardavimą ir rinkodarą ir

iii) kompiuterinės rezervavimo sistemos paslaugas.

8.4 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skirsnyje „paslaugos, kurias teikiant kertama siena“ – tai:

a) iš vienos Šalies teritorijos į kitos Šalies teritoriją ir

b) vienos Šalies teritorijoje kitos Šalies paslaugos vartotojui teikiamos paslaugos.

8.5 STRAIPSNIS

Patekimas į rinką

1. Kai į rinką patenkama teikiant paslaugas, kurias teikiant kertama siena, kiekviena Šalis kitos Šalies paslaugoms ir paslaugų teikėjams taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus už taikomą laikantis konkrečių įsipareigojimų sąraše nurodytų sutartų sąlygų ir apribojimų.

2. Tuose sektoriuose, kuriuose įsipareigota dėl patekimo į rinką, Šalis nei regionų, nei visos teritorijos mastu nenustato ir toliau netaiko priemonių, kurios, jeigu jos konkrečių įsipareigojimų sąraše nenustatyta kitaip, yra apibūdinamos kaip:

a) paslaugų teikėjų skaičiaus ribojimas tokiomis priemonėmis: kiekybinės kvotos, monopolijos, išimtinę teisę turintys paslaugų teikėjai arba reikalavimas atlikti ekonominių poreikių analizę[1];

b) paslaugų teikimo sandorių ar turto bendros vertės ribojimas nustatant kiekybines kvotas ar reikalaujant atlikti ekonominių poreikių analizę ir

c) bendro paslaugų operacijų skaičiaus ribojimas arba bendro paslaugų kiekio, išreikšto nustatytais kiekybiniais vienetais, ribojimas nustatant kvotas arba reikalaujant atlikti ekonominių poreikių analizę[2].

[1] 2 dalies a punkte nurodytos priemonės apima reikalavimą, kad kitos Šalies paslaugų teikėjas, norėdamas teikti paslaugas, kurias teikiant kertama siena, būtų įsisteigęs, kaip apibrėžta 8.8 straipsnio (Terminų apibrėžtys) d punkte, arba būtų nuolatinis Šalies teritorijos gyventojas.

[2] Šis punktas netaikomas priemonėms, kuriomis Šalis riboja paslaugų teikimo išteklius.

8.6 STRAIPSNIS

Nacionalinis režimas

1. Sektoriuose, kurie yra įrašyti į Šalies konkrečių įsipareigojimų sąrašą ir kuriems taikomos tame sąraše nurodytos sąlygos ir reikalavimai, taikydama priemones, kurios turi poveikio paslaugoms, kurias teikiant kertama siena, kiekviena Šalis kitos Šalies paslaugoms ir paslaugų teikėjams taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus už taikomą savo panašioms paslaugoms ir paslaugų teikėjams.

2. Šalis gali įvykdyti 1 dalies reikalavimą kitos Šalies paslaugoms ir paslaugų teikėjams nustatydama režimą, kurio forma yra tapati jos pačios panašioms paslaugoms ir paslaugų teikėjams taikomam režimui arba nuo jos skiriasi.

3. Tapačios arba skirtingos formos režimas laikomas mažiau palankiu, jeigu juo konkurencijos sąlygos keičiamos Šalies paslaugų arba paslaugų teikėjų naudai, palyginti su kitos Šalies panašioms paslaugoms arba paslaugų teikėjams taikomomis sąlygomis.

4. Pagal šį straipsnį prisiimti konkretūs įsipareigojimai nelaikomi reikalavimu, kad Šalis kompensuotų neišvengiamą nepalankią konkurencinę padėtį, kuri atsiranda dėl atitinkamų paslaugų ar paslaugų teikėjų užsieninio statuso.

8.7 STRAIPSNIS

Konkrečių įsipareigojimų sąrašas

1. Sektoriai, kuriuos Šalis liberalizavo remdamasi šiuo skirsniu, taip pat tuose sektoriuose kitos Šalies paslaugoms ir paslaugų teikėjams išlygų forma taikomi patekimo į rinką bei nacionalinio režimo apribojimai yra nurodyti Šalies konkrečių įsipareigojimų sąraše.

2. Dėl konkrečių įsipareigojimų, prisiimtų pagal 1 dalį, Šalis kitos Šalies paslaugų ar paslaugų teikėjų atžvilgiu negali priimti naujų arba labiau diskriminacinių priemonių.

C SKIRSNIS

ĮSISTEIGIMAS

8.8 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) juridinio asmens filialas – verslo vieta arba atskiro teisinio subjektiškumo neturintis juridinis asmuo, veikiantis kaip patronuojančiojo vieneto skyrius;

b) ekonominė veikla – ekonominio pobūdžio veikla, išskyrus oficialių valdžios funkcijų vykdymą, t. y. veiklą, kuri vykdoma nekomerciniais tikslais arba nekonkuruojant su vienu ar daugiau ekonominės veiklos vykdytojų;

c) verslininkas – Šalies fizinis arba juridinis asmuo, siekiantis vykdyti arba vykdantis ekonominę veiklą per įsteigtą įmonę[1];

d) įsisteigimas:

i) juridinio asmens įsteigimas, įsigijimas ar turėjimas arba

ii) filialo ar atstovybės įsteigimas arba turėjimas,

siekiant Šalies teritorijoje sukurti arba palaikyti ilgalaikius ekonominius ryšius, kad būtų galima vykdyti ekonominę veiklą, įskaitant, be kita ko, paslaugų teikimą;

[1] Jeigu juridinis asmuo tiesiogiai ekonominės veiklos nevykdo, tačiau ji vykdoma per įsteigtus kitokių formų vienetus, pvz., per filialą arba atstovybę, tokiam verslininkui (t. y. juridiniam asmeniui) vis dėlto taikomas verslininkams pagal šį susitarimą taikomas režimas. Toks režimas taikomas tam įsteigtam vienetui, per kurį vykdoma ekonominė veikla, ir neturi būti taikomas jokiems kitiems verslininko vienetams, esantiems už teritorijos, kurioje vykdoma ekonominė veikla, ribų.

e) Šalies juridinio asmens patronuojamoji įmonė – juridinis asmuo, kontroliuojamas kito tos Šalies juridinio asmens pagal jos vidaus teisę[1].

8.9 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Šis skirsnis taikomas Šalių priimamoms arba toliau taikomoms priemonėms, turinčioms poveikio įsisteigimui visų rūšių ekonominės veiklos sektoriuose, išskyrus:

a) branduolinių medžiagų kasybą, gamybą ir perdirbimą[2];

b) ginklų, šaudmenų ir karinės paskirties medžiagų gamybą arba prekybą jais;

c) audiovizualines paslaugas;

[1] Patikslinama, kad Šalies juridinio asmens patronuojamoji įmonė taip pat gali reikšti juridinį asmenį, kuris yra tos Šalies kitos juridinio asmens patronuojamosios įmonės patronuojamoji įmonė.

[2] Patikslinama, kad branduolinių medžiagų perdirbimas apima visų rūšių veiklą, nurodytą Jungtinių Tautų statistikos biuro Tarptautiniame standartiniame gamybiniame visų ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje (Statistikos leidiniai, M serija, Nr. 4, ISIC REV 3.1, 2002, kodas 2330).

d) nacionalinį jūrų kabotažą[1] ir

e) vidaus ir tarptautines oro transporto paslaugas, reguliariąsias arba nereguliariąsias, ir tiesiogiai su skrydžių teisėmis susijusias paslaugas, išskyrus:

i) orlaivių remonto ir techninės priežiūros paslaugas, kurias teikiant orlaivis nenaudojamas;

ii) oro transporto paslaugų pardavimą ir rinkodarą ir

iii) kompiuterinės rezervavimo sistemos paslaugas.

8.10 STRAIPSNIS

Patekimas į rinką

1. Kai į rinką patenkama įsisteigiant, kiekviena Šalis kitos Šalies įmonėms ir verslininkams taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus už taikomą laikantis konkrečių įsipareigojimų sąraše nurodytų sutartų sąlygų ir apribojimų.

[1] Neatsižvelgiant į tai, kokia veikla gali būti laikoma kabotažu pagal nacionalinės teisės aktus, nacionalinis jūrų kabotažas pagal šį skyrių apima keleivių arba prekių vežimą iš Sąjungos valstybės narės uosto ar vietos į kitą tos pačios Sąjungos valstybės narės uostą arba vietą, įskaitant kontinentinį šelfą, kaip nustatyta UNCLOS konvencijoje, ir vežimą, kuris pradedamas ir baigiamas tame pačiame Sąjungos valstybės narės uoste ar vietoje.

2. Tuose sektoriuose, kuriuose įsipareigota dėl patekimo į rinką, Šalis nei regionų, nei visos teritorijos mastu nenustato ir toliau netaiko priemonių, kurios, jeigu jos konkrečių įsipareigojimų sąraše nenustatyta kitaip, yra apibūdinamos kaip:

a) įmonių skaičiaus ribojimas tokiomis priemonėmis: kiekybinės kvotos, monopolijos, išimtinės teisės arba kiti reikalavimai įmonėms, pvz., ekonominių poreikių analizės reikalavimas;

b) sandorių ar turto bendros vertės ribojimas nustatant kiekybines kvotas ar reikalaujant atlikti ekonominių poreikių analizę;

c) bendro operacijų skaičiaus ribojimas arba bendro produkcijos kiekio, išreikšto nustatytais kiekybiniais vienetais, ribojimas nustatant kvotas arba reikalaujant atlikti ekonominių poreikių analizę[1];

d) užsienio kapitalo dalies ribojimas nustatant procentais išreikštą didžiausią leistiną užsienio kapitalo dalį įmonės kapitale arba bendrą leistiną individualios arba bendros užsienio investicijos vertę;

e) priemonės, kuriomis reikalaujama, kad būtų steigiami tik tam tikrų arba konkrečių rūšių juridiniai asmenys arba kurios taikomos bendrosioms įmonėms, per kurias kitos Šalies verslininkas gali vykdyti ekonominę veiklą, ir

[1] 2 dalies a, b ir c punktai netaikomi priemonėms, kurių imamasi siekiant riboti žemės ūkio produktų gamybą.

f) fizinių asmenų, išskyrus 8.13 straipsnyje (Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys)[1] apibrėžtą pagrindinį personalą ir absolventus stažuotojus, kuriuos verslininkas gali įdarbinti konkrečiame sektoriuje arba kurie jam yra reikalingi tam tikrai ekonominei veiklai vykdyti ir yra tiesiogiai su ja susiję, bendro skaičiaus ribojimas nustatant kvotas arba ekonominių poreikių analizės reikalavimą.

8.11 STRAIPSNIS

Nacionalinis režimas

1. Sektoriuose, kurie yra įrašyti į Šalies konkrečių įsipareigojimų sąrašą ir kuriems taikomos tame sąraše nurodytos sąlygos ir reikalavimai, taikydama priemones, kurios turi poveikio įsisteigimui[2], kiekviena Šalis kitos Šalies įmonėms ir verslininkams taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus už taikomą savo panašioms įmonėms ir verslininkams.

2. Šalis gali įvykdyti 1 dalies reikalavimą kitos Šalies įmonėms ir verslininkams nustatydama režimą, kurio forma yra tapati jos pačios panašioms įmonėms ir verslininkams taikomam režimui arba nuo jos skiriasi.

---

[1] Patikslinama, kad priemonėms ar apribojimams, konkrečiai susijusiems su pagrindiniu personalu ir absolventais stažuotojais, taikomas 8.14 straipsnis (Pagrindinis personalas ir absolventai stažuotojai).

[2] Šiame straipsnyje nustatytos prievolės taip pat taikomos priemonėms, kuriomis reglamentuojama įmonės direktorių valdybos sudėtis, kaip antai pilietybės ir gyvenamosios vietos reikalavimams.

3. Tapačios arba skirtingos formos režimas laikomas mažiau palankiu, jeigu juo konkurencijos sąlygos keičiamos Šalies įmonių ir verslininkų naudai, palyginti su kitos Šalies panašioms įmonėms ir verslininkams taikomomis sąlygomis.

4. Pagal šį straipsnį prisiimti konkretūs įsipareigojimai nelaikomi reikalavimu, kad Šalis kompensuotų neišvengiamą nepalankią konkurencinę padėtį, kuri atsiranda dėl atitinkamos įmonės ar verslininko užsieninio statuso.

8.12 STRAIPSNIS

Konkrečių įsipareigojimų sąrašas

1. Sektoriai, kuriuos Šalis liberalizavo remdamasi šiuo skirsniu, taip pat tuose sektoriuose kitos Šalies įmonėms ir verslininkams taikomi patekimo į rinką bei nacionalinio režimo apribojimai yra nurodyti Šalies konkrečių įsipareigojimų sąraše.

2. Dėl konkrečių įsipareigojimų, prisiimtų pagal 1 dalį, Šalis kitos Šalies įmonių ir verslininkų atžvilgiu negali priimti naujų arba labiau diskriminacinių priemonių.

D SKIRSNIS

LAIKINAS FIZINIŲ ASMENŲ ATVYKIMAS VERSLO REIKALAIS

8.13 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šis skirsnis taikomas Šalių priemonėms, susijusioms su pagrindinio personalo, absolventų stažuotojų ir verslo paslaugų pardavėjų atvykimu ir laikinu buvimu jų teritorijoje pagal 8.1 straipsnio (Tikslas ir taikymo sritis) 4 dalį.

2. Šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) pagrindinis personalas – Šalies juridiniam asmeniui, išskyrus ne pelno organizacijas, dirbantys fiziniai asmenys, atsakingi už įmonės įsteigimą arba tinkamą priežiūrą, administravimą ir veiklą.

Prie pagrindinio personalo priskiriami verslo svečiai, atsakingi už įmonės įsteigimą, ir bendrovės viduje perkeliami asmenys:

i) verslo svečiai – aukštesnes pareigas einantys fiziniai asmenys, atsakingi už įmonės įsteigimą. Jie nesudaro tiesioginių sandorių su gyventojais ir negauna atlygio iš šaltinio, esančio priimančioje Šalyje, ir

ii) bendrovės viduje perkeliami asmenys – bent vienus metus Šalies juridinio asmens įdarbinti arba – verslo paslaugas teikiančių specialistų atveju – jo partneriais esantys fiziniai asmenys, kurie yra laikinai perkeliami į įmonę (kuri gali būti įmonės patronuojamoji įmonė, filialas ar pagrindinė bendrovė) kitos Šalies teritorijoje. Tokie fiziniai asmenys turi priklausyti vienai iš šių kategorijų:

1) Vadovaujantys darbuotojai

Įmonės direktorių arba akcininkų valdybos ar jos atitikmens vadovaujami ir gaunantys jos nurodymus juridinio asmens įdarbinti fiziniai asmenys, einantys aukštas pareigas ir tiesiogiai valdantys įmonę. Vadovai tiesiogiai neatlieka užduočių, susijusių su faktiniu juridinio asmens paslaugos ar paslaugų teikimu.

2) Vadybininkai

Įmonės aukšto lygio vadovų, direktorių arba akcininkų valdybos ar jos atitikmens vadovaujami ir gaunantys jų nurodymus juridinio asmens įdarbinti fiziniai asmenys, einantys aukštesnes pareigas ir tiesiogiai valdantys įmonę, įskaitant asmenis:

aa) vadovaujančius įmonei, jos skyriui ar padaliniui;

bb) prižiūrinčius ir kontroliuojančius kitų priežiūrą atliekančių darbuotojų, specialistų ar administracijos darbuotojų darbą ir

cc) turinčius įgaliojimus savarankiškai įdarbinti ir atleisti arba rekomenduoti įdarbinti ir atleisti darbuotojus arba atlikti kitus su personalu susijusius veiksmus.

3) Specialistai

Juridinio asmens įdarbinti fiziniai asmenys, turintys specialių žinių ar patirties, susijusių su įmonės gamyba, tyrimams naudojama įranga, technologijomis ar valdymu. Vertinant tokias žinias, atsižvelgiama ne tik į konkrečiai įmonei būdingas žinias, bet, kai tinkama, ir į tai, ar asmuo turi aukštą kvalifikaciją, susijusią su darbu arba profesija, kuriems reikia konkrečių techninių žinių, įskaitant ir tai, ar asmuo yra akredituotos profesijos atstovas;

b) absolventai stažuotojai – Šalies juridinio asmens bent vieniems metams pasamdyti fiziniai asmenys, turintys universitetinį išsilavinimą ir laikinai perkeliami į įmonę kitos Šalies teritorijoje karjeros arba verslo metodų mokymo tikslais[1];

[1] Gali būti reikalaujama, kad priimančioji įmonė pateiktų tvirtinti mokymo buvimo laikotarpiu programą, kuria įrodytų, kad buvimo tikslas yra mokymas. Kompetentingos institucijos gali reikalauti, kad mokymas būtų susijęs su įgytu universitetiniu išsilavinimu.

c) verslo paslaugų pardavėjai – fiziniai asmenys, atstovaujantys Šalies paslaugų teikėjui, ketinantys laikinai atvykti į kitos Šalies teritoriją, kad galėtų tartis dėl paslaugų pardavimo arba sudaryti paslaugų pardavimo sutartis paslaugų teikėjo vardu. Jie neparduoda tiesiogiai gyventojams ir negauna atlygio iš šaltinio, esančio priimančioje Šalyje.

8.14 STRAIPSNIS

Pagrindinis personalas ir absolventai stažuotojai

1. Kiekviename pagal C skirsnį (Įsisteigimas) liberalizuotame sektoriuje kiekviena Šalis, atsižvelgdama į savo konkrečių įsipareigojimų sąraše išvardytas išlygas, leidžia kitos Šalies verslininkams savo įmonėse laikinai samdyti tos kitos Šalies fizinius asmenis, jeigu tie darbuotojai – tai 8.13 straipsnyje (Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys) apibrėžtas pagrindinis personalas ar absolventai stažuotojai. Bendrovės viduje perkeliamų asmenų atvykimo ir laikino buvimo trukmė – ne ilgiau kaip treji metai, verslo svečių – devyniasdešimt dienų per bet kurį dvylikos mėnesių laikotarpį, absolventų stažuotojų – vieni metai. Bendrovės viduje perkeliamiems asmenims šis laikotarpis pagal vidaus teisę gali būti pratęstas ne ilgesniam kaip dar dvejų metų laikotarpiui[1].

[1] Patikslinama, kad, nedarant poveikio 8.1 straipsnio (Tikslas ir taikymo sritis) 4 daliai, buvimas Šalies teritorijoje pagal šias nuostatas bendrovės viduje perkeltam asmeniui nesuteikia teisės prašyti suteikti jam tos Šalies nuolatinio gyventojo statusą ar pilietybę.

2. Kiekviename pagal C skirsnį (Įsisteigimas) liberalizuotame sektoriuje priemonės, kurių Šalis negali priimti arba taikyti, jei jos nenurodytos jos konkrečių įsipareigojimų sąraše, yra apibrėžiamos kaip fizinių asmenų, kuriuos verslininkas gali perkelti kaip pagrindinį personalą ar absolventus stažuotojus konkrečiame sektoriuje bendro skaičiaus ribojimas nustatant kvotas arba ekonominių poreikių analizės reikalavimą ir kaip diskriminaciniai apribojimai.

8.15 STRAIPSNIS

Verslo paslaugų pardavėjai

Kiekviename pagal B skirsnį (Paslaugos, kurias teikiant kertama siena) arba C skirsnį (Įsisteigimas) liberalizuotame sektoriuje kiekviena Šalis, laikydamasi jos konkrečių įsipareigojimų sąraše išvardytų išlygų, verslo paslaugų pardavėjams leidžia atvykti ir laikinai būti ne ilgiau kaip devyniasdešimt dienų per bet kurį dvylikos mėnesių laikotarpį[1].

[1] Šis straipsnis taikomas nedarant poveikio teisėms ir prievolėms, nustatytoms dvišaliuose Singapūro ir Sąjungos valstybių narių bevizio režimo susitarimuose.

E SKIRSNIS

REGLAMENTAVIMO SISTEMA

1 POSKIRSNIS

VISUOTINAI TAIKOMOS NUOSTATOS

8.16 STRAIPSNIS

Abipusis profesinių kvalifikacijų pripažinimas

1. Nė viena šio straipsnio nuostata nekliudo Šaliai reikalauti, kad fiziniai asmenys turėtų reikiamą su atitinkamu veiklos sektoriumi susijusią kvalifikaciją ir (arba) profesinę patirtį, kurią reikalaujama turėti teritorijoje, kurioje teikiama paslauga.

2. Šalys skatina jų teritorijose veikiančias atitinkamas profesines organizacijas parengti ir pagal 16.2 straipsnį (Specialieji komitetai) įsteigtam Prekybos paslaugomis, investicijų ir viešųjų pirkimų komitetui pateikti bendrą rekomendaciją dėl tarpusavio pripažinimo. Tokia rekomendacija pagrindžiama:

a) numatomo susitarimo dėl abipusio profesinių kvalifikacijų pripažinimo (toliau – abipusio pripažinimo susitarimas) ekonomine verte ir

b) atitinkamų režimų suderinamumu, t. y. kokiu mastu yra suderinami kriterijai, kuriuos kiekviena Šalis taiko dėl verslininkų ir paslaugų teikėjų leidimų ir licencijų išdavimui, veiklai ir sertifikavimui.

3. Prekybos paslaugomis, investicijų ir viešųjų pirkimų komitetas, gavęs bendrą rekomendaciją, per pagrįstą laikotarpį ją apsvarsto ir sprendžia, ar ji atitinka šį susitarimą.

4. Jeigu remiantis 2 dalyje numatyta informacija nustatoma, kad rekomendacija atitinka šį susitarimą, Šalys imasi reikiamų veiksmų, kad jų kompetentingos institucijos ar Šalies paskirti įgaliotieji asmenys pradėtų derybas dėl abipusio pripažinimo susitarimo.

8.17 STRAIPSNIS

Skaidrumas

Kiekviena Šalis nedelsdama reaguoja į kitos Šalies prašymus suteikti konkrečios informacijos apie jų visuotinai taikomas priemones arba tarptautinius susitarimus, susijusius su šiuo skyriumi arba turinčius jam poveikio. Be to, kiekviena Šalis pagal 13.4 straipsnį (Užklausos ir ryšių centrai) įsteigia vieną arba daugiau ryšių centrų, kurie, kai prašoma, kitos Šalies verslininkams ir paslaugų teikėjams teikia konkrečią informaciją visais šiais klausimais.

2 POSKIRSNIS

VIDAUS REGLAMENTAVIMAS

8.18 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šis poskirsnis taikomas Šalių priemonėms, susijusioms su licencijų išdavimo reikalavimais ir procedūromis arba kvalifikaciniais reikalavimais ir procedūromis, kurie turi poveikio:

a) paslaugoms, kurias teikiant kertama siena, kaip apibrėžta 8.4 straipsnyje (Terminų apibrėžtys);

b) juridinių ir fizinių asmenų įsisteigimui jų teritorijoje, kaip apibrėžta 8.8 straipsnyje (Terminų apibrėžtys);

c) fizinių asmenų laikinam buvimui jų teritorijoje, kaip nurodyta 8.13 straipsnyje (Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys).

2. Šios taisyklės taikomos tik tiems sektoriams, dėl kurių Šalys prisiėmė konkrečių įsipareigojimų ir tiek, kiek jie taikomi.

3. Šios taisyklės netaikomos priemonėms, jeigu jos laikomos apribojimais, kaip numatyta 8.5 straipsnyje (Patekimas į rinką) ir 8.10 straipsnyje (Patekimas į rinką) ir (arba) 8.6 straipsnyje (Nacionalinis režimas) ir 8.11 straipsnyje (Nacionalinis režimas).

4. Šiame poskirsnyje:

a) kompetentingos institucijos – centrinė, regioninė ar vietos valdžia ir institucija arba nevyriausybinė organizacija, turinti centrinės, regioninės arba vietos valdžios ar jos institucijų suteiktus įgaliojimus, priimanti sprendimą dėl leidimo teikti paslaugą, taip pat ir per įsteigtą įmonę, arba dėl leidimo įsisteigti kitame ekonominės veiklos sektoriuje nei paslaugų teikimas;

b) licencijų išdavimo procedūros – administracinės ar procedūrinės taisyklės, kurių turi laikytis fizinis arba juridinis asmuo norėdamas gauti leidimą teikti paslaugą ar įsisteigti kitame ekonominės veiklos sektoriuje nei paslaugų teikimas, taip pat norėdamas iš dalies pakeisti licenciją ar ją atnaujinti, kad įrodytų atitiktį licencijų išdavimo reikalavimams;

c) licencijų išdavimo reikalavimai – esminiai reikalavimai, išskyrus kvalifikacinius reikalavimus, kurių privalo laikytis fizinis arba juridinis asmuo, kad gautų, iš dalies pakeistų ar atnaujintų leidimą teikti paslaugą arba įsisteigti kitame ekonominės veiklos sektoriuje nei paslaugų teikimas;

d) kvalifikacinės procedūros – administracinės arba procedūrinės taisyklės, kurių fizinis asmuo turi laikytis norėdamas gauti leidimą teikti paslaugą, kad įrodytų atitiktį kvalifikaciniams reikalavimams;

e) kvalifikaciniai reikalavimai – esminiai reikalavimai, susiję su fizinio asmens kompetencija teikti paslaugą, kuriuos reikia įrodyti norint gauti leidimą teikti paslaugą.

8.19 STRAIPSNIS

Licencijų išdavimo ir tinkamumo įvertinimo sąlygos

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad priemonės, susijusios su licencijų išdavimo reikalavimais ir procedūromis bei kvalifikaciniais reikalavimais ir procedūromis, būtų grindžiamos kriterijais, kurie yra:

a) aiškūs;

b) objektyvūs ir skaidrūs, ir

c) iš anksto nustatyti ir prieinami visuomenei bei suinteresuotiesiems asmenims.

2. Leidimas arba licencija, jei yra, išduodami iš karto, kai atlikus tinkamą tyrimą nustatoma, kad sąlygos įvykdytos.

3. Kiekvienoje Šalyje turi veikti arba būti įsteigtos teisminės, arbitražo ar administracinės institucijos (arba turi būti toliau taikomos ar nustatytos procedūros), į kurias galėtų kreiptis verslininkai ar paslaugų teikėjai siekdami, kad nedelsiant būtų persvarstyti jiems poveikio turėję atitinkami administraciniai sprendimai, susiję su įsisteigimu, paslaugų, kurias teikiant kertama siena, teikimu ar laikinu fizinių asmenų atvykimu ir buvimu verslo reikalais, ir, kai pagrįstai reikia, taikomos teisių gynimo priemonės. Jeigu šios procedūros nėra atsietos nuo atitinkamą administracinį sprendimą priimančios institucijos, kiekviena Šalis užtikrina, kad administraciniai sprendimai pagal tas procedūras būtų peržiūrimi tikrai objektyviai ir nešališkai.

Ši dalis nelaikoma reikalavimu Šaliai steigti minėtas institucijas ar nustatyti minėtas procedūras, jei tai prieštarauja jos konstitucinei tvarkai ar teisinei sistemai.

8.20 STRAIPSNIS

Licencijų išdavimo ir tinkamumo įvertinimo procedūros

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad licencijų išdavimo ir tinkamumo įvertinimo procedūros bei formalumai būtų kuo paprastesni ir kad dėl jų nebūtų be reikalo apsunkinamas ar vilkinamas paslaugų teikimas. Visi licencijų mokesčiai[1], kuriuos pareiškėjas gali turėti sumokėti norėdamas gauti licenciją, turėtų būti pagrįsti ir patys savaime neturi riboti paslaugų teikimo.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad kompetentingų institucijų taikomos procedūros ir priimami sprendimai, susiję su licencijų ar leidimų išdavimo procesu, būtų nešališki visų pareiškėjų atžvilgiu. Kompetentingos institucijos sprendimus turėtų priimti būdamos nepriklausomos ir neatskaitingos jokiam licenciją ar leidimą siekiančiam gauti paslaugų teikėjui.

3. Jeigu pareiškėjui nustatomas konkretus paraiškos pateikimo terminas, jis turi būti pagrįstas. Paraišką kompetentinga institucija pradeda tvarkyti nepagrįstai nedelsdama. Jei įmanoma, elektroninėmis priemonėmis teikiamos paraiškos priimamos tokiomis pačiomis sąlygomis kaip popierinės paraiškos.

[1] Licencijų ar leidimų išdavimo mokesčiai neapima aukciono, konkurso mokesčių ar kitų nediskriminacinių priemonių, kuriomis suteikiamos lengvatos, arba pagal įgaliojimus skirtų įnašų už universaliųjų paslaugų teikimą.

4. Kiekviena Šalis užtikrina, kad po to, kai pateikiama visa paraiška, ji būtų išnagrinėta ir galutinis sprendimas dėl jos priimtas per pagrįstos trukmės laikotarpį. Kiekviena Šalis stengiasi nustatyti laikotarpį, per kurį paprastai paraiška turi būti baigta tvarkyti.

5. Kai kompetentinga institucija mano, kad paraiškoje pateikta ne visa informacija, ji per pagrįstos trukmės laikotarpį po paraiškos gavimo apie tai praneša pareiškėjui ir, jei įmanoma, nurodo, kokią papildomą informaciją pareiškėjas turi pateikti paraiškoje, ir suteikia galimybę ištaisyti trūkumus.

6. Jei įmanoma, vietoj dokumentų originalų turėtų būti leidžiama pateikti patvirtintas jų kopijas.

7. Jeigu kompetentinga institucija paraišką atmeta, apie tai nepagrįstai nedelsiant raštu pranešama pareiškėjui. Pareiškėjui paprašius paprastai jam turėtų būti pranešamos paraiškos atmetimo priežastys ir nurodomas laikotarpis, per kurį sprendimą galima apskųsti. Kai tinkama, pareiškėjui turėtų būti leista per pagrįstos trukmės laikotarpį dar kartą pateikti paraišką.

8. Kiekviena Šalis užtikrina, kad suteikta licencija ar leidimas įsigaliotų nepagrįstai nedelsiant pagal licencijoje arba leidime nurodytas sąlygas.

3 POSKIRSNIS

KOMPIUTERIŲ PASLAUGOS

8.21 STRAIPSNIS

Kompiuterių paslaugos

1. Šalys laikosi tolesnėse šio straipsnio dalyse išdėstyto susitarimo dėl kompiuterių paslaugų, liberalizuotų pagal B skirsnį (Paslaugos, kurias teikiant kertama siena), C skirsnį (Įsisteigimas) ir D skirsnį (Laikinas fizinių asmenų atvykimas verslo reikalais).

2. Šalys susitaria, kad Jungtinių Tautų klasifikatoriaus CPC[1] 84 skyriuje aprašytos kompiuterių ir su jais susijusios paslaugos apima visas kompiuterių ir susijusias paslaugas. Dėl technologijų plėtros vis daugiau šių paslaugų siūloma kaip susijusių paslaugų grupė ar paketas, į kuriuos gali būti įtrauktos visos 3 dalyje išvardytos bazinės funkcijos arba jų dalis. Pavyzdžiui, tokios paslaugos kaip žiniatinklio svetainių ar domenų priegloba, duomenų gavybos paslaugos ir sudėtinio kompiuterių tinklo naudojimas – visos šios paslaugos teikiamos kaip bazinių kompiuterių paslaugų funkcijų deriniai.

[1] CPC – Jungtinių Tautų statistikos biuro Statistikos leidinyje (M serija, Nr. 77, CPC prov, 1991) nustatytas Svarbiausias produktų klasifikatorius.

3. Kompiuterių ir susijusios paslaugos (neatsižvelgiant į tai, ar jos teikiamos per tinklą, įskaitant internetą, ar ne) apima visas paslaugas, kurias sudaro bet kurie iš toliau išvardytų elementų arba jų deriniai:

a) konsultavimas dėl kompiuterių ar kompiuterių sistemų, kompiuterių ar kompiuterių sistemų pritaikymas, strategija, analizė, planavimas, specifikacija, projektavimas, kūrimas, diegimas, taikymas, integravimas, testavimas, derinimas, atnaujinimas, pagalba, techninė pagalba arba valdymas;

b) konsultavimas dėl kompiuterių ar kompiuterių sistemų, kompiuterių ar kompiuterių sistemų strategija, analizė, planavimas, specifikacija, projektavimas, kūrimas, diegimas, taikymas, integravimas, testavimas, derinimas, atnaujinimas, pritaikymas, techninė priežiūra, pagalba, techninė pagalba, valdymas ar programinės įrangos[1] naudojimas;

c) duomenų tvarkymas, duomenų saugojimas, duomenų priegloba arba duomenų bazių paslaugos;

d) biuro technikos ir įrangos, įskaitant kompiuterius, priežiūros ir remonto paslaugos ir

e) klientų darbuotojų mokymo paslaugos, susijusios su programine įranga, kompiuteriais arba kompiuterių sistemomis, niekur kitur nepriskirtos.

[1] Terminas „programinė įranga“ reiškia instrukcijų, reikalingų kompiuteriams veikti ir perduoti informaciją (iš kompiuterių ir į juos), rinkinį. Tam tikrai taikmenai (taikomajai programinei įrangai) gali būti sukurtos kelios skirtingos programos, ir vartotojai gali turėti galimybę rinktis, ar naudoti serijines gatavas programas (programinės įrangos paketus), ar kurti konkretiems poreikiams pritaikytas specialias programas (specializuotą programinę įrangą), ar naudoti jų derinį.

4. Šalys pripažįsta, kad daugeliu atvejų teikiant kompiuterių ir susijusias paslaugas gali būti teikiamos ir kitos paslaugos[1] – ne tik elektroninėmis, bet ir kitomis priemonėmis. Tačiau tokiais atvejais esama svarbaus skirtumo tarp kompiuterių ir susijusių paslaugų (pvz., žiniatinklio svetainių ar taikomųjų programų prieglobos) ir kitų paslaugų[2], kurios teikiamos naudojantis tomis kompiuterių ir susijusiomis paslaugomis. Neatsižvelgiant į tai, ar kita paslauga teikiama naudojantis kompiuterių ir susijusia paslauga, ar ne, ji nebus priskiriama CPC 84 skyriui.

4 POSKIRSNIS

PAŠTO PASLAUGOS

8.22 STRAIPSNIS

Antikonkurencinių veiksmų pašto sektoriuje[3] prevencija

Kiekviena Šalis nustato arba toliau taiko tinkamas priemones[4], kuriomis neleidžia pašto paslaugų teikėjams, kurie atskirai arba kartu laikomi didelę įtaką atitinkamoje pašto paslaugų rinkoje turinčiais paslaugų teikėjais, imtis antikonkurencinių veiksmų ar toliau juos vykdyti.

---

1 Pvz., W/120.1.A.b. (apskaitos, audito ir buhalterinės apskaitos paslaugos), W/120.1.A.d. (architektūros paslaugos), W/120.1.A.h. (medicinos ir stomatologijos paslaugos), W/120.2.D (audiovizualinės paslaugos), W/120.5. (švietimo paslaugos).

2 Žr. ankstesnę išnašą.

3 Patikslinama, kad 8.22 straipsnis (Antikonkurencinių veiksmų pašto sektoriuje prevencija) taikomas tik priemonėms, susijusioms su pagrindinėmis laiškų siuntimo paslaugomis.

4 Tinkamų priemonių taikymas apima veiksmingą tokių priemonių vykdymo užtikrinimą.

8.23 STRAIPSNIS

Reguliavimo institucijų nepriklausomumas

Reguliavimo institucijos turi būti atskirtos ir nepriklausomos nuo pašto paslaugų teikėjų. Reguliavimo institucijų priimami sprendimai ir taikomos procedūros turi būti nešališki visų rinkos dalyvių atžvilgiu.

5 POSKIRSNIS

TELEKOMUNIKACIJŲ PASLAUGOS

8.24 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. Šis poskirsnis taikomas priemonėms, turinčioms poveikio prekybai telekomunikacijų paslaugomis, ir juo nustatomi pagal B–D skirsnius liberalizuotų telekomunikacijų paslaugų reglamentavimo sistemos principai.

2. Šis poskirsnis netaikomas priemonėms, kurias Šalis priima arba toliau taiko dėl radijo ar televizijos programų transliavimo kabeliniais ar retransliaciniais tinklais.

3. Nė viena šio poskirsnio nuostata nelaikoma:

a) reikalavimu, kad Šalis kitos Šalies paslaugų teikėjui leistų diegti, statyti, įsigyti, išsinuomoti, eksploatuoti ar teikti telekomunikacijų tinklus ar paslaugas, jei tai nenumatyta jos konkrečių įsipareigojimų sąraše, arba

b) reikalavimu, kad Šalis diegtų, statytų, įsigytų, išsinuomotų, naudotų ar teiktų telekomunikacijų tinklus arba paslaugas, kai tokie tinklai ar paslaugos paprastai nesiūlomi visuomenei, arba reikalavimu, kad Šalis priverstų tai daryti paslaugų teikėją.

4. Kiekviena Šalis nustato, toliau taiko, keičia arba panaikina paslaugų teikėjų teises ir prievoles, numatytas 8.26 straipsnyje (Prieiga prie viešųjų telekomunikacijų tinklų ir paslaugų ir jų naudojimas), 8.28 straipsnyje (Tinklų sujungimas), 8.29 straipsnyje (Prisijungimas prie didelę įtaką turinčių paslaugų teikėjų tinklų), 8.30 straipsnyje (Didelė įtaką turinčių paslaugų teikėjų elgesys), 8.32 straipsnyje (Atsietieji tinklo elementai), 8.33 straipsnyje (Bendras naudojimas), 8.34 straipsnyje (Perpardavimas), 8.35 straipsnyje (Dalijimasis įranga), 8.36 straipsnyje (Nuomojamų linijų teikimo paslaugos) ir 8.38 straipsnyje (Povandeninių kabelių klojimo stotys), laikydamasi savo vidaus teisės ir telekomunikacijų rinkas reglamentuojančių vidaus procedūrų. Sąjungoje tokios procedūros – tai Sąjungos reguliavimo institucijų atliekamas atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų tyrimas, numatytas atitinkamuose Sąjungos teisės aktuose, didelę įtaką turinčių paslaugų teikėjų nustatymas ir reguliavimo institucijų remiantis minėtu tyrimu priimami sprendimai nustatyti, toliau taikyti, pakeisti ar atšaukti minėtas teises ir prievoles.

8.25 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame poskirsnyje:

a) transliavimo paslauga – nepertraukiama perdavimo, neatsižvelgiant į perdavimo šaltinio vietą, laidinėmis arba belaidėmis priemonėmis grandinė, reikalinga girdimiesiems ir (arba) vaizdiniams programos signalams priimti ir (arba) perduoti visai visuomenei arba kuriai nors jos daliai, tačiau neapimant atitinkamų sąsajų tarp operatorių;

b) galutinis naudotojas – paslaugos vartotojas arba paslaugos teikėjas, kuriam tiekiamas viešasis telekomunikacijų tinklas ar teikiama tokia paslauga ir kuris neteikia viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų;

c) pagrindinės priemonės – viešojo telekomunikacijų tinklo ar paslaugos priemonės:

   i) kurias išimtinai ar daugiausiai teikia vienas paslaugų teikėjas arba ribotas tiekėjų skaičius ir

   ii) kurių negalima ekonomiškai arba techniškai pakeisti teikiant paslaugą;

d) tinklų sujungimas – viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjų naudojamų tinklų sujungimas, kad vieno paslaugų teikėjo paslaugų gavėjai galėtų naudotis tarpusavio ryšiu su kito paslaugų teikėjo paslaugų gavėjais ir gauti kito paslaugų teikėjo teikiamas paslaugas;

e) didelę įtaką turintis paslaugų teikėjas – viešųjų telekomunikacijų tinklų ar viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėjas, galintis daryti materialinį poveikį dalyvavimo tam tikroje viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų rinkoje sąlygoms kainos ir pasiūlos požiūriu, nes:

   i) kontroliuodamas pagrindines priemones arba

   ii) turi galimybę pasinaudoti savo padėtimi rinkoje;

f) nediskriminacinis režimas – režimas, ne mažiau palankus už taikomą panašiomis sąlygomis bet kuriam kitam panašių viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų naudotojui;

g) numerio perkeliamumas – galutiniams viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų naudotojams teikiama galimybė keičiant tos pačios kategorijos viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėją išsaugoti toje pačioje vietoje tą patį telefono numerį nepabloginant kokybės, patikimumo ar patogumo;

h) viešasis telekomunikacijų tinklas – telekomunikacijų tinklas, kuriame Šalies reikalavimu tarp nustatytų tinklo galinių taškų turi būti teikiamos viešosios telekomunikacijų paslaugos;

i) viešoji telekomunikacijų paslauga – telekomunikacijų paslauga, kurią pagal Šalies aiškų ar faktinį reikalavimą būtina teikti visuomenei;

j) povandeninių kabelių klojimo stotis – patalpos ir pastatai, į kuriuos pristatomi tarptautiniai povandeniniai kabeliai ir prijungiami prie ryšio linijos;

k) telekomunikacijos – signalų perdavimas ir priėmimas elektromagnetinėmis priemonėmis;

l) telekomunikacijų paslaugos – paslaugos, kurias sudaro elektromagnetinių signalų perdavimas ir priėmimas, išskyrus transliavimo paslaugas ir ekonominę veiklą, susijusią su turinio perdavimu telekomunikacijų tinklais, ir

m) telekomunikacijų reguliavimo institucija – nacionalinė įstaiga arba įstaigos, kuriai (-ioms) pavesta reguliuoti telekomunikacijas.

8.26 STRAIPSNIS

Prieiga prie viešųjų telekomunikacijų tinklų bei paslaugų ir jų naudojimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad visi kitos Šalies paslaugų teikėjai turėtų prieigą prie visų jos teritorijoje ir už jos ribų esančių viešųjų telekomunikacijų tinklų ir paslaugų, įskaitant privačias nuomojamas linijas, ir galėtų jais naudotis pagrįstomis, nediskriminacinėmis ir skaidriomis sąlygomis, įskaitant 2 ir 3 dalyse nurodytas sąlygas.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad tokiems paslaugų teikėjams būtų leidžiama:

a) įsigyti ar išsinuomoti ir prijungti galinius ar kitus su viešuoju telekomunikacijų tinklu sąsają turinčius įrenginius;

b) jos teritorijoje ir už jos ribų esančias privačias nuomojamas ar nuosavybės teise jiems priklausančias linijas sujungti su viešaisiais telekomunikacijų tinklais ir paslaugomis arba su kitų paslaugų teikėjų nuomojamomis ar nuosavybės teise jiems priklausančiomis linijomis ir

c) naudotis jų pačių pasirinktais darbiniais dokumentais (protokolais), išskyrus atvejus, kai būtina užtikrinti visuomenei galimybę naudotis telekomunikacijų tinklais ir paslaugomis.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad visi kitos Šalies paslaugų teikėjai galėtų naudoti viešuosius telekomunikacijų tinklus ir paslaugas informacijai jos teritorijoje ar už jos ribų perduoti, įskaitant tokių paslaugų teikėjų vidaus telekomunikacijų ryšius, ir turėtų prieigą prie duomenų bazėse ar kitokia kompiuterine forma bet kurios iš Šalių teritorijoje laikomos informacijos. Šalys viena kitai praneša apie visas tokiam naudojimui reikšmingo poveikio turinčias naujas ar iš dalies pakeistas priemones ir dėl jų konsultuojasi.

8.27 STRAIPSNIS

Informacijos konfidencialumas

Kiekviena Šalis užtikrina telekomunikacijų ir susijusių srauto duomenų, perduodamų viešaisiais telekomunikacijų tinklais ir teikiant viešąsias telekomunikacijų paslaugas, konfidencialumą neribodamos prekybos paslaugomis.

8.28 STRAIPSNIS

Tinklų sujungimas[1]

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad visi paslaugų teikėjai, kuriems leidžiama teikti viešuosius telekomunikacijų tinklus ar viešąsias telekomunikacijų paslaugas, turėtų teisę ir pareigą derėtis dėl tinklų sujungimo su kitais viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjais. Dėl tinklų sujungimo susijusios šalys turėtų susitarti komercinėse derybose.

2. Reguliavimo institucijos užtikrina, kad paslaugų teikėjai, derybose dėl tinklų sujungimo iš kitos įmonės gavę informacijos, ją naudotų tik tuo tikslu, kuriuo ji buvo pateikta, ir visuomet užtikrintų perduotos arba saugomos informacijos konfidencialumą.

8.29 STRAIPSNIS

Prisijungimas prie didelę įtaką turinčių prieigos teikėjų tinklų

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad kiekvienas jos teritorijoje esantis ir didelę įtaką turintis paslaugų teikėjas suteiktų galimybę bet kuriame techniškai galimame savo tinklo taške prijungti kitos Šalies viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjų priemones ir įrenginius. Tokia prisijungimo galimybė teikiama:

[1] Taikant šį straipsnį ir 8.30 straipsnį (Didelę įtaką turinčių paslaugų teikėjų elgesys), prieigos prie viešųjų telekomunikacijų tinklų ir paslaugų teikėjas priskiriamas prie didelę įtaką turinčių paslaugų teikėjų pagal kiekvienos Šalies vidaus teisę ir procedūras.

a) taikant nediskriminacines sąlygas (įskaitant techninius standartus ir specifikacijas) bei tarifus ir užtikrinant ne prastesnę kokybę nei ta, kurią didelę įtaką turintis paslaugų teikėjas užtikrina teikdamas panašias savo paslaugas arba panašioms nesusijusių prieigos prie viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjų ar savo patronuojamųjų ar kitų susijusių įmonių paslaugoms;

b) laiku ir taikant tokias sąlygas (įskaitant techninius standartus ir specifikacijas) ir sąnaudomis pagrįstus tarifus, kurie būtų skaidrūs, tinkami, ekonomiškai pagrįsti ir pakankamai atsieti, kad paslaugų teikėjui netektų mokėti už tinko komponentus ar įrangą, kurių jam nereikia paslaugai teikti, ir

c) jei prašoma, kituose taškuose nei daugumai viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjų siūlomi galiniai tinklo taškai už mokestį, grindžiamą papildomų įrenginių įrengimo sąnaudomis.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jų teritorijoje esantys didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai viešai skelbtų savo tinklų sujungimo sutartis arba pavyzdinį tinklų sujungimo pasiūlymą.

3. Prisijungimui prie didelę įtaką turinčio paslaugų teikėjo tinklų taikomos procedūros skelbiamos viešai.

4. Jeigu viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjai negali išspręsti ginčų, susijusių su didelę įtaką turinčio paslaugų teikėjo siūlomomis tinklų sujungimo sąlygomis ir tarifais, jie gali kreiptis į reguliavimo instituciją, kuri ginčus stengiasi išspręsti kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 180 dienų po to, kai į ją kreipiamasi, atsižvelgiant į tai, kad sudėtingi skundai gali būti nagrinėjami ilgiau kaip 180 dienų.

8.30 STRAIPSNIS

Didelę įtaką turinčių telekomunikacijų paslaugų teikėjų elgesys

1. Kiekviena Šalis dėl tinklų sujungimo ir (arba) prieigos suteikimo gali nustatyti didelę įtaką turinčių paslaugų teikėjų prievolę nediskriminuoti.

2. Prievole nediskriminuoti užtikrinama, kad didelę įtaką turintis paslaugų teikėjas kitiems paslaugų teikėjams, teikiantiems tapačias paslaugas, tapačiomis aplinkybėmis taikytų tapačias sąlygas, ir kitiems paslaugų teikėjams teiktų tokios pačios kokybės paslaugas bei informaciją, kokią užtikrina savo paslaugoms ar savo patronuojamųjų įmonių ar partnerių paslaugoms.

8.31 STRAIPSNIS

Konkurencinės apsaugos priemonės, taikomos didelę įtaką turintiems paslaugų teikėjams

Kiekviena Šalis nustato arba toliau taiko tinkamas priemones[1], kuriomis neleidžia viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjams, kurie jų teritorijoje atskirai arba kartu laikomi didelę įtaką turinčiais paslaugų teikėjais, imtis antikonkurencinių veiksmų ar toliau juos vykdyti. Antikonkurenciniams veiksmams visų pirma priskiriami šie veiksmai:

a) antikonkurencinis kryžminis subsidijavimas arba kainų spaudimas;

b) konkurenciją pažeidžiantis informacijos, gautos iš konkurentų, naudojimas;

[1] Tinkamų priemonių taikymas apima veiksmingą tokių priemonių vykdymo užtikrinimą.

c) viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjams nesuteikiama galimybė laiku susipažinti su technine informacija apie esminius įrenginius ir komerciniu požiūriu svarbia informacija, kuri jiems būtina viešosioms telekomunikacijų paslaugoms teikti;

d) paslaugų kainodara, kuria gali būti nepagrįstai ribojama konkurencija, pvz., agresyvi kainodara.

8.32 STRAIPSNIS

Atsietieji tinklo elementai

1. Kiekviena Šalis didelę įtaką turintiems paslaugų teikėjams nustato prievolę laikantis tinklo elementų atsiejimo principo laiku ir pagrįstomis, skaidriomis bei nediskriminacinėmis sąlygomis patenkinti pagrįstus prieigos bet kuriame techniškai galimame taške prie konkrečių tinklo elementų ir susijusių įrenginių bei jų naudojimo prašymus, visų pirma:

a) teikti prieigą prie konkrečių tinklo elementų ir (arba) įrenginių, įskaitant prieigą prie neaktyvių tinklo elementų, ir (arba) atsietą prieigą prie vietinio tinklo, kad sudarytų sąlygas teikti, *inter alia*, abonento linijų perpardavimo pasiūlymus;

b) teikti atvirąją prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų pagrindinių technologijų, kurios yra būtinos paslaugų sąveikumui ar virtualiojo tinklo paslaugoms;

c) suteikti paslaugų teikimo bendroje vietoje galimybę ir

d) teikti paslaugas, būtinas galutinių paslaugų gavėjų tarpusavio ryšiui užtikrinti.

2. Spręsdamos dėl 1 dalyje nurodytų prievolių Šalys gali, be kita ko, atsižvelgti į šiuos veiksnius:

a) konkurencinių įrenginių naudojimo ar įrengimo techninį ir ekonominį gyvybingumą, atsižvelgiant į susijusio sujungimo ir (arba) prieigos pobūdį ir tipą, įskaitant kitų pirminės prieigos produktų, pvz., prieigos prie kanalų, ekonominį gyvybingumą;

b) ar esami pajėgumai leidžia teikti siūlomą prieigą;

c) pradines įrenginių savininko investicijas atsižvelgiant į su investavimu susijusią riziką ir

d) poreikį užtikrinti veiksmingą ir tvarią konkurenciją.

8.33 STRAIPSNIS

Bendras naudojimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje veikiantys didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai kitos Šalies viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjams laiku ir pagrįstomis bei nediskriminacinėmis sąlygomis suteiktų bendro fizinių įrenginių naudojimo galimybę, būtiną sujungimui ar prieigai prie atsietųjų tinklo elementų.

2. Kiekviena Šalis pagal savo vidaus teisę gali nustatyti vietas, kuriose jos teritorijoje veikiantys didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai privalo užtikrinti bendro naudojimo pagal 1 dalį galimybę.

8.34 STRAIPSNIS

Perpardavimas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje veikiantys didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai kitos Šalies viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjams perparduoti siūlytų tokias viešąsias telekomunikacijų paslaugas, kokias pagal šio poskirsnio nuostatas ir visų pirma 8.32 straipsnį (Atsietieji tinklo elementai) patys kaip mažmenininkai teikia galutiniams naudotojams.

8.35 STRAIPSNIS

Dalijimasis įranga

1. Kiekviena Šalis, laikydamasi proporcingumo principo, gali reikalauti, kad didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai, turintys teisę valstybei ar privatiems asmenims nuosavybės teise priklausančiuose objektuose, taip pat ant tokių objektų ar po jais įrengti įrangą, dalintųsi tokia įranga ar objektais, įskaitant statinius, statinių įvadus, stiebus, antenas, bokštus ir kitas atramines konstrukcijas, polius, vamzdynus, kabelių kanalus, šulinius ir skirstomąsias spintas.

2. Kiekviena Šalis pagal savo vidaus teisę gali nustatyti įrangą, prie kurios jos teritorijoje veikiantys didelę įtaką turintys paslaugų teikėjai pagal 1 dalį privalo teikti prieigą, kai nėra ekonominių ar techninių galimybių tos įrangos pakeisti konkurencinėms paslaugoms teikti.

8.36 STRAIPSNIS

Nuomojamų linijų paslaugų teikimas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje veikiantys didelę įtaką turintys nuomojamų linijų paslaugų teikėjai kitos Šalies juridiniams asmenims reikiamu laiku ir pagrįstomis, nediskriminacinėmis bei skaidriomis sąlygomis teiktų nuomojamų linijų paslaugas, kurios yra viešosios telekomunikacijų paslaugos.

8.37 STRAIPSNIS

Numerio perkeliamumas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos teritorijoje veikiantys viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėjai teikdami Šalies nustatytas paslaugas reikiamu laiku ir pagrįstomis sąlygomis teiktų, jei techniškai įmanoma, ir numerio keitimo paslaugas.

8.38 STRAIPSNIS

Povandeninių kabelių klojimo stotys

Kiekviena Šalis, taikydama pagrįstas, nediskriminacines ir skaidrias sąlygas, užtikrina telekomunikacijų paslaugų teikėjų, kuriems povandeninę kabelių sistemą leidžiama eksploatuoti kaip viešąją telekomunikacijų paslaugą, prieigą prie jos teritorijoje esančių povandeninių kabelių sistemų, įskaitant kabelių klojimo įrangą.

8.39 STRAIPSNIS

Nepriklausoma reguliavimo institucija

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos telekomunikacijų reguliavimo institucija veiktų atskirai nuo viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų arba telekomunikacijų įrenginių teikėjų ir nebūtų jiems atskaitinga. Šiuo tikslu kiekviena Šalis užtikrina, kad jos telekomunikacijų reguliavimo institucija neturėtų jokių su tokiais paslaugų teikėjais susijusių finansinių interesų ir jų nevaldytų.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos telekomunikacijų reguliavimo institucijos priimami sprendimai ir taikomos procedūros būtų sąžiningi ir nešališki visų rinkos dalyvių atžvilgiu ir kad jų priėmimas ir įgyvendinimas nebūtų nepagrįstai vilkinamas. Šiuo tikslu kiekviena Šalis užtikrina, kad visi jos su viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėju susiję finansiniai interesai nedarytų poveikio jos telekomunikacijų reguliavimo institucijos priimamiems sprendimams ir taikomoms procedūroms.

3. Reguliavimo institucijos savo įgaliojimais naudojasi skaidriai ir laikydamosi taikytinos vidaus teisės.

4. Reguliavimo institucijos turi būti įgaliotos užtikrinti, kad atitinkamose jų teritorijose veikiantys telekomunikacijų tinklų ir paslaugų teikėjai joms skubiai pateiktų, kai prašoma, visą informaciją, įskaitant finansinę informaciją, kurios reguliavimo institucijoms reikia, kad galėtų vykdyti šiame poskirsnyje numatytas užduotis. Prašoma informacija turi būti pagrįstai proporcinga reguliavimo institucijų atliekamoms užduotims ir tvarkoma laikantis konfidencialumo reikalavimų.

5. Reguliavimo institucijai suteikti įgaliojimai turi būti pakankami sektoriui reguliuoti. Reguliavimo institucijos uždaviniai skelbiami viešai, lengvai prieinama ir aiškia forma, ypač jei tie uždaviniai pavesti daugiau nei vienai institucijai.

8.40 STRAIPSNIS

Universaliosios paslaugos

1. Kiekviena Šalis turi teisę nustatyti, kokias universaliųjų paslaugų prievoles ji nori toliau taikyti.

2. Tokios prievolės savaime nelaikomos antikonkurenciniais veiksmais, jeigu jos vykdomos skaidriai, objektyviai, nediskriminuojant ir nedarant poveikio konkurencijai, ir jomis tų universaliųjų paslaugų teikimas neapsunkinamas labiau, nei būtina pagal Šalies nustatytus reikalavimus.

3. Jeigu Šalis reikalauja, kad telekomunikacijų paslaugų teikėjas rengtų abonentų knygas, ji užtikrina, kad tvarkydamas kitų telekomunikacijų paslaugų teikėjų jam pateiktą informaciją jis laikytųsi nediskriminavimo principo.

8.41 STRAIPSNIS

Leidimas teikti telekomunikacijų paslaugas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad licencijų išdavimo procedūros būtų kuo paprastesnės ir kad dėl jų nebūtų be reikalo apsunkinamas ar vilkinamas paslaugų teikimas.

2. Jeigu Šalis reikalauja, kad viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjas turėtų licenciją, ji viešai skelbia:

a) visus jos taikomus licencijų išdavimo kriterijus, sąlygas ir procedūras, ir

b) informaciją apie pagrįstos trukmės laikotarpį, per kurį paprastai priimamas sprendimas dėl paraiškos išduoti licenciją.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad pareiškėjo paprašymu jam būtų raštu nurodytos atsisakymo išduoti licenciją priežastys.

4. Jeigu išduoti licenciją atsisakoma nepagrįstai, pareiškėjui suteikiama teisė kreiptis į apeliacinę instituciją.

5. Visi licencijų mokesčiai[1], kuriuos pareiškėjas gali turėti sumokėti norėdamas gauti licenciją, turėtų būti pagrįsti ir patys savaime neturi riboti paslaugų teikimo.

8.42 STRAIPSNIS

Ribotų išteklių skirstymas ir naudojimas

1. Visos ribotų išteklių, įskaitant dažnius, numerius ir panaudos teises, paskirstymo ir naudojimo procedūros vykdomos laikantis objektyvumo, savalaikiškumo, skaidrumo ir nediskriminavimo principų. Informacija apie paskirtas dažnio juostas skelbiama viešai, bet nėra reikalaujama detaliai nurodyti konkrečioms valdžios sektoriaus reikmėms skirtus dažnius.

2. Šalys susitaria, kad sprendimai dėl spektro skirstymo ir skyrimo bei dažnių valdymo nėra priemonės, kurios *per se* neatitinka 8.5 straipsnio (Patekimas į rinką) ir 8.10 straipsnio (Patekimas į rinką). Taigi kiekviena Šalis turi teisę įgyvendinti savo spektro ir dažnių valdymo politiką, galinčią turėti įtakos tam tikriems viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėjams, jei tai daro laikydamasi šio skyriaus. Šalys taip pat turi teisę dažnių juostas skirstyti atsižvelgdamos į esamus ir būsimus poreikius.

[1] Licencijų ar leidimų išdavimo mokesčiai neapima aukciono, konkurso mokesčių ar kitų nediskriminacinių priemonių, kuriomis suteikiamos lengvatos, arba pagal įgaliojimus skirtų įnašų už universaliųjų paslaugų teikimą.

8.43 STRAIPSNIS

Vykdymo užtikrinimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad jos telekomunikacijų reguliavimo institucija taikytų tinkamas procedūras ir būtų įgaliota užtikrinti vidaus priemonių, susijusių su šiame poskirsnyje nustatytomis prievolėmis, vykdymą. Naudojantis tokiomis procedūromis ir įgaliojimais gali būti nustatomos savalaikės, proporcingos ir veiksmingos sankcijos ar keičiamos, sustabdomos ir atšaukiamos licencijos.

2. Jeigu didelę įtaką turintis paslaugų teikėjas atsisako įgyvendinti teises ir prievoles, numatytas 8.29 straipsnyje (Prisijungimas prie didelę įtaką turinčių paslaugų teikėjų tinklų), 8.30 straipsnyje (Didelę įtaką turinčių paslaugų teikėjų elgesys), 8.31 straipsnyje (Konkurencinės apsaugos priemonės, taikomos didelę įtaką turintiems paslaugų teikėjams), 8.32 straipsnyje (Atsietieji tinklo elementai), 8.33 straipsnyje (Bendras naudojimas), 8.34 straipsnyje (Perpardavimas), 8.35 straipsnyje (Dalijimasis įranga) ir 8.36 straipsnyje (Nuomojamų tinklų paslaugų teikimas), prašantysis paslaugų teikėjas gali kreiptis į reguliavimo instituciją, kuri kuo greičiau, tačiau bet kuriuo atveju per pagrįstos trukmės laikotarpį, pagal vidaus teisę priima privalomą vykdyti sprendimą.

8.44 STRAIPSNIS

Ginčų telekomunikacijų klausimais sprendimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad kitos Šalies viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjai galėtų reikiamu laiku kreiptis į telekomunikacijų reguliavimo instituciją ar kitą tinkamą instituciją, kad būtų išspręsti dėl vidaus priemonių, susijusių su šiame poskirsnyje aptariamais klausimais, iškylantys ginčai.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad kitos Šalies viešųjų telekomunikacijų tinklų ar paslaugų teikėjai, kuriems poveikio turi jos telekomunikacijų reguliavimo institucijos priimti sprendimai, galėtų tokius sprendimus skųsti nuo susijusių šalių nepriklausomai teisminei ar administracinei institucijai.

3. Jei apeliacinė institucija nėra teisminė institucija, jos sprendimai pagrindžiami raštu ir gali būti peržiūrėti nešališkos ir nepriklausomos teisminės institucijos.

4. Apeliacinės institucijos priimtus sprendimus susijusios šalys veiksmingai įgyvendina laikydamosi taikytinos vidaus teisės ir procedūrų. Skundas nėra pagrindas nevykdyti reguliavimo institucijos sprendimo, nebent to sprendimo vykdymą sustabdytų reikiama institucija.

8.45 STRAIPSNIS

Skaidrumas

Jeigu reguliavimo institucijos ketina priimti su šio poskirsnio nuostatomis susijusią priemonę, jos pagal savo vidaus teisę suinteresuotiesiems subjektams suteikia galimybę dėl tos priemonės pateikti pastabų ir tam nustato pagrįstos trukmės laikotarpį. Reguliavimo institucijos viešai skelbia jų taikomas konsultacijų dėl numatomų priemonių procedūras. Konsultacijų rezultatus reguliavimo institucija turėtų paskelbti viešai, išskyrus informaciją, kuri pagal verslo informacijos konfidencialumą reglamentuojančią vidaus teisę laikoma konfidencialia.

8.46 STRAIPSNIS

Laisvas technologijų pasirinkimas

Šalys neužkerta kelio viešųjų telekomunikacijų paslaugų teikėjams laisvai rinktis technologijas, kurias jie naudoja savo paslaugoms teikti, su sąlyga, kad kiekviena Šalis gali imtis priemonių, skirtų ryšiui tarp skirtingų tinklų galutinių naudotojų užtikrinti.

8.47 STRAIPSNIS

Ryšys su kitais poskirsniais, skirsniais ir skyriais

Jei esama šio poskirsnio ir kito šio ar kito skyriaus poskirsnio ar skirsnio neatitikties, šis poskirsnis taikomas tiek, kiek tai susiję su neatitiktimi.

8.48 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas

1. Šalys, pripažindamos sparčią telekomunikacijų ir informacinių technologijų pramonės raidą tiek vidaus, tiek tarptautiniu mastu, bendradarbiauja siekdamos skatinti tokių paslaugų plėtrą, kad nauda, kurią jos gauna naudodamos telekomunikacijų ir informacines technologijas, būtų kuo didesnė.

2. Bendradarbiavimo sritys gali būti šios:

a) keitimasis nuomonėmis politiniais klausimais, kaip antai didelės spartos plačiajuosčio ryšio tinklų reglamentavimo sistema ir tarptautinio judriojo tarptinklinio ryšio kainų mažinimas, ir

b) viešojo ir privataus sektorių vartotojų skatinimas naudoti telekomunikacijų ir informacinių technologijų paslaugas, įskaitant naujas paslaugas.

3. Šalys gali bendradarbiauti:

a) skatindamos dialogą politikos klausimais;

b) gerindamos bendradarbiavimą tarptautiniuose telekomunikacijų ir informacinių technologijų forumuose ir

c) vykdydamos kitų formų bendradarbiavimo veiklą.

6 POSKIRSNIS

FINANSINĖS PASLAUGOS

8.49 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šiame poskirsnyje nustatomi visų finansinių paslaugų, liberalizuotų pagal B skirsnį (Paslaugos, kurias teikiant kertama siena), C skirsnį (Įsisteigimas) ir D skirsnį (Laikinas fizinių asmenų atvykimas verslo reikalais), reglamentavimo sistemos principai.

2. Šiame poskirsnyje:

a) finansinė paslauga – Šalies finansinių paslaugų teikėjo siūloma finansinio pobūdžio paslauga, įskaitant su finansinio pobūdžio paslaugomis susijusias ir pagalbines paslaugas. Finansinės paslaugos apima šią veiklą:

i) draudimas ir su draudimu susijusios paslaugos:

1) tiesioginis draudimas (įskaitant bendrąjį draudimą):

aa) gyvybės;

bb) ne gyvybės;

2) perdraudimas ir pakartotinis perdraudimas (retrocesija);

3) draudimo tarpininkavimas, kaip antai tarpininkavimas ir atstovavimas, ir

4) su draudimu susijusios pagalbinės paslaugos, pavyzdžiui, konsultavimas, aktuaro paslaugos, rizikos vertinimas ir žalos sureguliavimo paslaugos,

ir

ii) bankininkystės ir kitos finansinės paslaugos (išskyrus draudimą):

1) indėlių ir kitų grąžintinų sumų priėmimas iš gyventojų;

2) visų rūšių skolinimas, įskaitant vartojimo kreditus, hipotekos kreditus, faktoringą ir komercinių sandorių finansavimą;

3) finansinė nuoma;

4) visos mokėjimo ir pinigų pervedimo paslaugos, įskaitant kredito, mokėjimo ir debeto korteles, kelionės čekius ir banko vekselius;

5) garantijos ir įsipareigojimai;

6) prekyba savo arba klientų sąskaita biržoje, nebiržinėje rinkoje ar kitur šiomis priemonėmis:

aa) pinigų rinkos priemonėmis (čekiais, vekseliais, indėlių sertifikatais ir kt.);

bb) užsienio valiuta;

cc) išvestinėmis priemonėmis, įskaitant ateities ir pasirinkimo sandorius, bet ne vien jais;

dd) valiutos kursų ir palūkanų normų priemonėmis, įskaitant tokius produktus kaip pasikeitimo sandoriai, išankstiniai susitarimai dėl palūkanų normų;

ee) perleidžiamaisiais vertybiniais popieriais;

ff) kitomis perleidžiamosiomis priemonėmis ir finansiniu turtu, įskaitant luitinį auksą;

7) dalyvavimas visų rūšių vertybinių popierių emisijose, įskaitant emisijos organizavimą ir platinimą viešojo arba neviešojo platinimo būdu su įsipareigojimu išpirkti neišplatintus vertybinius popierius arba be tokio įsipareigojimo, taip pat su tokiomis emisijomis susijusių paslaugų teikimas;

8) tarpininkavimas pinigų rinkoje

9) turto valdymas, kaip antai grynųjų pinigų arba vertybinių popierių valdymas, visos kolektyvinių investicijų valdymo formos, pensijų fondų valdymas, turto apsaugos, depozitoriumo ir patikos paslaugos;

10) atsiskaitymas už finansinį turtą ir tarpuskaita, įskaitant vertybinius popierius, išvestines priemones bei kitas perleidžiamąsias priemones;

11) finansinės informacijos teikimas ir perdavimas bei kitų finansinių paslaugų teikėjų atliekamas finansinių duomenų tvarkymas ir su tuo susijusios programinės įrangos parengimas ir

12) konsultavimo, tarpininkavimo ir kitos papildomos finansinės paslaugos, susijusios su veikla, išvardyta 1–11 punktuose, įskaitant informaciją apie kreditus ir jų analizę, investicijų ir investicinių portfelių tyrimus bei konsultacijas dėl jų, konsultacijas dėl įsigijimo ir įmonių pertvarkymo bei strategijos;

b) finansinių paslaugų teikėjas – Šalies fizinis arba juridinis asmuo, kuris verčiasi ar ketina verstis finansinių paslaugų teikimo tos Šalies teritorijoje veikla. Terminas „finansinių paslaugų teikėjas“ neapima viešųjų subjektų;

c) nauja finansinė paslauga – finansinio pobūdžio paslauga, įskaitant paslaugas, susijusias su esamais ir naujais produktais ar produktų pristatymo būdu, kurios Šalies teritorijoje neteikia joks finansinių paslaugų teikėjas, tačiau kuri yra teikiama kitos Šalies teritorijoje;

d) viešasis subjektas:

i) kurios nors Šalies vyriausybė, centrinis bankas arba pinigų politiką vykdanti institucija arba Šaliai nuosavybės teise priklausanti arba kontroliuojama institucija, kurios pagrindinė veikla – atlikti vyriausybės pavestas funkcijas, arba kuri savo veikla siekia vyriausybės nustatytų tikslų, neįskaitant institucijų, kurių pagrindinė veikla – teikti finansines paslaugas komercinėmis sąlygomis, arba

ii) privatus subjektas tuo atveju, kai jis atlieka įprastines centrinio banko ar pinigų politiką vykdančios institucijos funkcijas, ir

e) savireguliavimo organizacija – nevyriausybinė organizacija, įskaitant vertybinių popierių ar ateities sandorių biržas ar rinkas, tarpuskaitos agentūras, kitas organizacijas ar asociacijas, pagal statutą ar centrinės, regioninės ar vietos valdžios ar jos institucijų įgaliojimu vykdanti finansinių paslaugų teikėjų reguliavimo ar priežiūros funkcijas.

8.50 STRAIPSNIS

Rizikos ribojimo išlyga

1. Nė viena šio susitarimo nuostata nėra laikoma kliūtimi Šaliai nustatyti arba toliau taikyti pagrįstas priemones, kuriomis siekia riboti riziką, kaip antai:

a) apsaugoti investuotojus, indėlininkus, draudėjus ar finansinių paslaugų teikėją patikėtiniu paskyrusius asmenis;

b) užtikrinti finansinių paslaugų teikėjų saugumą, teisingumą, sąžiningumą ar finansinę atsakomybę arba

c) užtikrinti Šalies finansų sistemos vientisumą ir stabilumą.

2. Šiomis priemonėmis neturi būti sukuriama didesnė našta, nei būtina tikslui pasiekti, ir dėl jų neturi būti šališkai ar nepagrįstai diskriminuojami kitos Šalies finansinių paslaugų teikėjai, palyginti su jos pačios panašiais finansinių paslaugų teikėjais, ar ribojama prekyba paslaugomis.

3. Nė viena šio susitarimo nuostata nelaikoma reikalavimu, kad Šalis atskleistų informaciją, susijusią su atskirų vartotojų reikalais ir sąskaitomis, arba viešųjų subjektų turimą konfidencialią ar privačią informaciją.

4. Kiekviena Šalis deda visas pastangas siekdama užtikrinti, kad jos teritorijoje būtų įgyvendinti ir taikomi Bazelio komiteto „Pagrindiniai veiksmingos bankų priežiūros principai“, Tarptautinės draudimo priežiūros institucijų asociacijos standartai ir principai, Tarptautinės vertybinių popierių komisijų organizacijos „Vertybinių popierių reglamentavimo tikslai ir principai“, ir 2008 m. EBPO pavyzdinėje sutartyje dėl pajamų bei kapitalo apmokestinimo nustatyti tarptautiniu mastu sutarti skaidrumo ir keitimosi informacija mokesčių tikslais principai.

5. Laikydamasi 8.6 straipsnio (Nacionalinis režimas) ir nedarydama poveikio kitoms rizikos ribojimo priemonėms, taikomoms prekybai finansinėmis paslaugomis, kurias teikiant kertama siena, Šalis gali reikalauti, kad kitos Šalies finansinių paslaugų, kurias teikiant kertama siena, teikėjai ir finansinės priemonės būtų registruojami arba kad jiems būtų išduodamas leidimas.

8.51 STRAIPSNIS

Savireguliavimo organizacijos

Jeigu Šalis reikalauja, kad kitos Šalies finansinių paslaugų teikėjai, norintys teikti finansines paslaugaus jos teritorijoje ar į jos teritoriją, būtų savireguliavimo organizacijos nariai, dalyvautų tokioje organizacijoje ar galėtų jai priklausyti, ta Šalis užtikrina, kad tokios savireguliavimo organizacijos laikytųsi 8.6 straipsnyje (Nacionalinis režimas) ir 8.11 straipsnyje (Nacionalinis režimas) nustatytų prievolių.

8.52 STRAIPSNIS

Mokėjimo ir tarpuskaitos sistemos

Pagal nacionalinį režimą atitinkančias sąlygas kiekviena Šalis, taikydama savo kriterijus, leidžia jos teritorijoje įsisteigusiems kitos Šalies finansinių paslaugų teikėjams, kurių veikla pagal jos vidaus teisę reglamentuojama ar prižiūrima kaip finansinių paslaugų teikėjų, naudotis viešųjų subjektų naudojamomis mokėjimo ir tarpuskaitos sistemomis ir oficialiomis finansavimo bei refinansavimo priemonėmis, prieinamomis vykdant įprastinę veiklą. Šiuo straipsniu nesiekiama sudaryti galimybę naudotis Šalies teikiamomis paskutinio skolintojo priemonėmis.

8.53 STRAIPSNIS

Naujos finansinės paslaugos

Kiekviena Šalis leidžia kitos Šalies finansinių paslaugų teikėjui teikti bet kokio pobūdžio naują finansinę paslaugą, kurią ta Šalis leistų teikti savo panašiems finansinių paslaugų teikėjams, nesiimdama papildomų teisinių veiksmų. Šalis gali nustatyti institucinę ir juridinę naujos paslaugos teikimo formą ir reikalauti leidimo tai paslaugai teikti. Jei Šalis taiko reikalavimą, pagal kurį naujai finansinei paslaugai teikti reikalingas leidimas, sprendimas dėl leidimo išdavimo priimamas per pagrįstos trukmės laikotarpį, o jo neišduoti galima tik dėl 8.50 straipsnyje (Rizikos ribojimo išlyga) nurodytų rizikos ribojimo priežasčių.

8.54 STRAIPSNIS

Duomenų tvarkymas

1. Kiekviena Šalis, laikydamasi tinkamų privatumo ir konfidencialumo apsaugos priemonių, leidžia kitos Šalies finansinių paslaugų teikėjui į jos teritoriją ir iš jos perduoti informaciją elektronine ar kitokia forma, kad būtų tvarkomi duomenys, jei vykdydamas įprastą veiklą finansinių paslaugų teikėjas turi tvarkyti tokius duomenis.

2. Kiekviena Šalis nustato arba toliau taiko tinkamas priemones privatumui ir asmens duomenims, įskaitant atskirus įrašus ir sąskaitas, apsaugoti, jei šios apsaugos priemonės nenaudojamos šio susitarimo nuostatoms apeiti.

8.55 STRAIPSNIS

Specialios išimtys

1. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai, įskaitant jos viešuosius subjektus, savo teritorijoje išimtine teise vykdyti veiklą arba teikti paslaugas, kurios sudaro senatvės pensijos sistemos arba socialinės apsaugos teisinės sistemos dalį, išskyrus atvejus, kai šią veiklą gali vykdyti, kaip numatyta tos Šalies vidaus teisės aktais, finansinių paslaugų teikėjai, konkuruodami su viešaisiais subjektais arba privačiomis institucijomis.

2. Nė viena šio susitarimo nuostata nėra taikoma centrinio banko arba pinigų politiką vykdančios institucijos ar kito viešojo subjekto, vykdančio pinigų arba valiutos kursų politiką, veiklai.

3. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai, įskaitant jos viešuosius subjektus, savo teritorijoje išimtine teise vykdyti veiklą arba teikti paslaugas tos Šalies arba jos viešųjų subjektų vardu, su jų teikiama garantija arba naudojantis jų finansiniais ištekliais, išskyrus atvejus, kai šią veiklą gali vykdyti, kaip numatyta tos Šalies vidaus teisės aktais, finansinių paslaugų teikėjai, konkuruodami su viešaisiais subjektais arba privačiomis institucijomis.

7 POSKIRSNIS

TARPTAUTINIO JŪRŲ TRANSPORTO PASLAUGOS

8.56 STRAIPSNIS

Taikymo sritis, terminų apibrėžtys ir principai

1. Šiame poskirsnyje nustatomi tarptautinio jūrų transporto paslaugų liberalizavimo pagal B skirsnį (Paslaugos, kurias teikiant kertama siena), C skirsnį (Įsisteigimas) ir D skirsnį (Laikinas fizinių asmenų atvykimas verslo reikalais) principai.

2. Šiame poskirsnyje tarptautinis jūrų transportas – „nuo durų iki durų“ ir daugiarūšio transporto operacijos, t. y. prekių vežimas daugiau kaip vienos rūšies transportu, įskaitant vežimo jūra etapą, su vienu bendru transporto dokumentu ir teisė šiuo tikslu tiesiogiai sudaryti sutartis su kitų rūšių transporto paslaugų teikėjais.

3. Šalys susitaria užtikrinti, kad tarptautinio jūrų transporto srityje būtų veiksmingai taikomi neribojamo patekimo į krovinių rinką komercinėmis sąlygomis, laisvės teikti tarptautinio jūrų transporto paslaugas ir nacionalinio režimo taikymo teikiant šias paslaugas principai.

Atsižvelgdamos į esamą Šalių tarptautinio jūrų transporto liberalizavimo lygį:

a) Šalys veiksmingai taiko neribojamo patekimo į tarptautines jūrų transporto rinkas ir prekybos komercinėmis ir nediskriminacinėmis sąlygomis principą ir

b) kiekviena Šalis laivams, plaukiojantiems su kitos Šalies vėliava arba eksploatuojamiems kitos Šalies paslaugų teikėjų, taiko režimą, kuris yra ne mažiau palankus už taikomą savo ar bet kurios trečiosios šalies laivams, atsižvelgdama į tai, kuris režimas yra palankesnis, ir kuris, *inter alia*, apima patekimą į uostus, naudojimąsi uostų infrastruktūra ir papildomomis paslaugomis, taip pat susijusius mokesčius ir privalomuosius mokėjimus, muitinės priemones, galimybę naudotis prieplaukomis ir krovinių pakrovimo ir iškrovimo įranga.

4. Taikydamos šiuos principus Šalys:

a) būsimuose susitarimuose su trečiosiomis šalimis dėl jūrų transporto paslaugų, įskaitant sausų ir skystų piltinių krovinių gabenimo ir linijinės laivybos paslaugas, nenustato krovinių dalijimosi susitarimų ir per pagrįstos trukmės laikotarpį baigia taikyti tokius krovinių dalijimosi susitarimus, jei jie nustatyti ankstesniuose susitarimuose, ir

b) įsigaliojus šiam susitarimui, panaikina visas vienašales priemones[1] ir administracines, technines ir kitas kliūtis, kuriomis gali būti slapta ribojamas arba diskriminuojamas laisvas tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikimas, ir jų nenustato.

[1] Šioje pastraipoje terminas „priemonės“ apima tik tas priemones, kuriomis fiziniai ar juridiniai asmenys, kuriems taikomos priemonės, diskriminuojami dėl jų pilietybės ar kilmės geografinės vietos (-ų).

5. Kiekviena Šalis kitos Šalies tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikėjams leidžia įsisteigti savo teritorijoje tokiomis įsisteigimo ir veiklos sąlygomis, kokias taiko pagal savo konkrečių įsipareigojimų sąraše įrašytas sąlygas.

6. Kiekviena Šalis kitos Šalies tarptautinio jūrų transporto paslaugų teikėjams suteikia galimybę uostuose pagrįstomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis naudotis šiomis paslaugomis:

a) laivų valdymo;

b) vilkimo pagalbos;

c) aprūpinimo maisto produktais;

d) aprūpinimo kuru ir vandeniu;

e) šiukšlių surinkimo ir atliekų balasto šalinimo;

f) uosto kapitono;

g) navigacinę pagalbą ir

h) pakrantės paslaugomis, būtinomis laivams eksploatuoti, įskaitant aprūpinimą ryšiais, vandeniu ir elektra, skubaus remonto paslaugas, inkaravimo, prieplaukos ir švartavimo paslaugas.

F SKIRSNIS

ELEKTRONINĖ PREKYBA

8.57 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šalys, pripažindamos, kad elektronine prekyba plečiamos daugelio sektorių prekybos galimybės, susitaria, kad svarbu lengvinti jos naudojimą ir vystymą, taip pat PPO taisyklių taikymą elektroninei prekybai.

2. Šalys susitaria skatinti tarpusavio elektroninės prekybos vystymą, ypač bendradarbiaudamos šiame skyriuje nurodytais su elektronine prekyba susijusiais klausimais. Todėl abi Šalys turėtų vengti elektroninei prekybai nustatyti nereikalingas taisykles ar apribojimus.

3. Šalys pripažįsta laisvo informacijos judėjimo internete svarbą, tačiau susitaria, kad tai neturėtų pažeisti intelektinės nuosavybės teisių turėtojų teisių atsižvelgiant į intelektinės nuosavybės teisių apsaugos internete svarbą.

4. Šalys susitaria, kad siekiant užtikrinti elektroninės prekybos naudotojų pasitikėjimą, elektroninės prekybos vystymas turi visiškai atitikti tarptautinius duomenų apsaugos standartus.

8.58 STRAIPSNIS

Muitai

Šalys susitaria netaikyti muitų perdavimui elektroninėmis priemonėmis.

8.59 STRAIPSNIS

Elektroninėmis priemonėmis teikiamos paslaugos

Siekdamos didesnio aiškumo, Šalys patvirtina, kad priemonės, susijusios su paslaugų teikimu elektroninėmis priemonėmis, patenka į prievolių, nustatytų atitinkamose šio skyriaus nuostatose, taikymo sritį, atsižvelgiant į visas tokių prievolių išimtis.

8.60 STRAIPSNIS

Elektroniniai parašai

1. Šalys imasi veiksmų, kad geriau suprastų viena kitos elektroninių parašų sistemą ir, laikydamosi susijusių vidaus sąlygų ir teisės aktų, išsiaiškintų galimybę ateityje sudaryti elektroninių parašų tarpusavio pripažinimo susitarimą.

2. Siekdama 1 dalyje nustatytų tikslų, kiekviena Šalis:

a) kuo labiau lengvina kitos Šalies atstovavimą esamuose elektroninių parašų srities forumuose, kuriuos formaliai ar neformaliai organizuoja jos pačios kompetentingos institucijos, leisdama kitai Šaliai pristatyti savo elektroninių parašų sistemą;

b) kuo labiau skatina keitimąsi nuomonėmis elektroninių parašų klausimais, rengdama specialius seminarus ir ekspertų susitikimus tokiems klausimams kaip saugumas ir sąveikumas aptarti, ir

c) pateikdama reikiamą informaciją, kiek galėdama prisideda prie kitos Šalies pastangų išanalizuoti ir suprasti jos sistemą.

8.61 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas elektroninės prekybos reglamentavimo srityje

1. Be kitų klausimų, Šalys aptaria šiuos su elektroninės prekybos reglamentavimu susijusius klausimus:

a) viešai išduotų elektroninių parašų sertifikatų pripažinimas ir sertifikavimo paslaugų, kurias teikiant kertama siena, lengvinimas;

b) tarpinių paslaugų teikėjų atsakomybė dėl informacijos perdavimo ir saugojimo;

c) neužsakytų elektroninių komercinių pranešimų traktavimas;

d) vartotojų apsauga ir

e) kiti klausimai, svarbūs elektroninei prekybai vystyti.

2. Toks bendradarbiavimas gali vykti keičiantis informacija apie atitinkamus Šalių teisės aktus, susijusius su šiais klausimais, ir apie tokių teisės aktų įgyvendinimą.

G SKIRSNIS

IŠIMTYS

8.62 STRAIPSNIS

Bendrosios išimtys

Atsižvelgiant į reikalavimą, pagal kurį esant tapačioms sąlygoms priemonėmis negali būti šališkai ar nepagrįstai diskriminuojama kita Šalis arba siekiama slapta riboti įsisteigimą ar paslaugų, kurias teikiant kertama siena, teikimą, jokia šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai nustatyti ar įgyvendinti priemones, kurios:

a) būtinos visuomenės saugumui užtikrinti, visuomenės dorovei apsaugoti arba viešajai tvarkai palaikyti[1];

[1] Išimtis dėl viešosios tvarkos palaikymo gali būti taikoma tik tuo atveju, jei vienam iš esminių visuomenės interesų kyla tikras ir pakankamai didelis pavojus.

b) būtinos žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai apsaugoti;

c) susijusios su senkančių gamtos išteklių išsaugojimu, jei tokios priemonės yra taikomos kartu su apribojimais šalies verslininkams ar paslaugų teikimo ar vartojimo šalyje apribojimais;

d) būtinos meninės, istorinės ar archeologinės reikšmės nacionalinėms vertybėms apsaugoti;

e) būtinos norint užtikrinti atitiktį šio skyriaus nuostatoms neprieštaraujantiems įstatymams ir kitiems teisės aktams, įskaitant nuostatas, susijusias su:

i) apgaulės ir sukčiavimo prevencija arba su sutarčių nevykdymo padarinių šalinimu;

ii) asmenų privatumo apsauga tvarkant ir teikiant asmens duomenis ir su atskirų įrašų ir sąskaitų konfidencialumo apsauga;

iii) sauga;

f) neatitinka 8.6 straipsnio (Nacionalinis režimas) ir 8.11 straipsnio (Nacionalinis režimas), jei kitokiu režimu siekiama užtikrinti, kad kitos Šalies ekonominei veiklai, investuotojams ar paslaugų teikėjams būtų veiksmingai ar teisingai taikomi tiesioginiai mokesčiai arba kad tokie mokesčiai būtų surinkti[1].

[1] Priemonės, kuriomis siekiama užtikrinti veiksmingą ar teisingą tiesioginių mokesčių taikymą ar surinkimą, apima priemones, kurių Šalis imasi pagal savo mokesčių sistemą, kurios:
a) taikomos verslininkams ir paslaugų teikėjams nerezidentams, pripažįstant, kad nerezidentams taikoma mokesčio prievolė nustatoma atsižvelgiant į apmokestinamuosius objektus, kurių kilmės teritorija yra Šalies teritorija arba kurios yra Šalies teritorijoje;
b) taikomos nerezidentams, siekiant užtikrinti mokesčių taikymą ar surinkimą Šalies teritorijoje;
c) taikomos nerezidentams arba rezidentams, siekiant užkirsti kelią mokesčių vengimui ar slėpimui, įskaitant reikalavimų laikymosi priemones;
d) taikomos paslaugų vartotojams, kuriems teikiamos paslaugos iš kitos Šalies arba kitos Šalies teritorijoje, siekiant užtikrinti mokesčių taikymą tokiems vartotojams ar surinkimą iš Šalies teritorijoje esančių šaltinių;
e) atskiria verslininkus ir paslaugų teikėjus, kuriems taikomi visame pasaulyje apmokestinamiems objektams taikomi mokesčiai, nuo kitų verslininkų ir paslaugų teikėjų, atsižvelgiant į esminius jų mokesčių bazės skirtumus, arba
f) nustato, priskiria ar paskirsto pajamas, pelną, naudą, nuostolius, išskaitymus ar kreditą asmenims rezidentams ar filialams, arba to paties asmens susijusiems asmenims ar filialams, siekiant apsaugoti Šalies mokesčių bazę.

F punkte ir šioje išnašoje vartojami su mokesčiais susiję terminai ar sąvokos atitinka priemonę taikančios Šalies vidaus teisėje nustatytas mokesčių apibrėžtis ir sąvokas arba tapačias ar panašias apibrėžtis ir sąvokas.

8.63 STRAIPSNIS

Peržiūra

Siekdamos dar didesnio liberalizavimo, taip pat panaikinti likusius apribojimus ir užtikrinti teisių ir prievolių pusiausvyrą apskritai, Šalys ne vėliau kaip per trejus metus po šio susitarimo įsigaliojimo, o vėliau – reguliariai, peržiūri šį skyrių ir savo konkrečių įsipareigojimų sąrašus. Po tokios peržiūros Prekybos paslaugomis, investicijų ir viešųjų pirkimų komitetas, įsteigtas pagal 16.2 straipsnį (Specialieji komitetai), gali nuspręsti iš dalies pakeisti atitinkamus konkrečių įsipareigojimų sąrašus.

DEVINTAS SKYRIUS

VIEŠIEJI PIRKIMAI

9.1 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje:

a) komercinės prekės ir paslaugos – prekės ir paslaugos, kurios paprastai parduodamos arba siūlomos parduoti komercinėje rinkoje nevyriausybiniams pirkėjams nevalstybiniais tikslais arba yra jų perkamos;

b) konkurencinė veikla – Sąjungoje:

i) Sąjungos valstybės narės teritorijoje vykdoma veikla, kurią tiesiogiai veikia konkurencija rinkose, į kurias patekti nėra apribojimų, ir

ii) Sąjungos kompetentinga institucija priėmė sprendimą dėl i punkto taikymo.

Taikant b punkto i papunktį, tai, ar veiklą tiesiogiai veikia konkurencija, nustatoma įvertinus susijusių prekių ar paslaugų pobūdį, galimybę gauti alternatyvių prekių ar paslaugų, taip pat kainas ir tai, ar faktiškai arba potencialiai yra daugiau nei vienas susijusių prekių tiekėjas ar paslaugų teikėjas;

c) statybų paslauga – paslauga, kurią teikiant siekiama įvairiais būdais atlikti civilinės inžinerijos ar pastatų statybos darbus, remiantis laikinojo JT Svarbiausio produktų klasifikatoriaus (CPC) 51 skyriumi;

d) taisomieji veiksmai – vykdant skundų nagrinėjimo vidaus procedūras atliekami veiksmai, kuriais panaikinami arba užtikrinama, kad būtų panaikinti, neteisėtai perkančiojo subjekto priimti sprendimai, įskaitant diskriminacinių techninių, ekonominių ar finansinių specifikacijų, įtrauktų į kvietimą teikti pasiūlymus, sutarties dokumentus ar bet kurį kitą su konkurso procedūra susijusį dokumentą, pašalinimą;

e) elektroninis aukcionas – interaktyvus procesas, vykdomas elektroninėmis priemonėmis, kuriomis naudodamiesi tiekėjai praneša apie naujas kainas arba naujas ne kainomis grindžiamų kiekybiškai įvertinamų pasiūlymų elementų vertes, susijusias su vertinimo kriterijais, arba ir viena, ir kita; pagal šias naujas kainas ir vertes nustatoma arba peržiūrima pasiūlymų eilės tvarka;

f) raštu arba raštiškai – žodžiais arba skaitmenimis pateikta informacija, kuri gali būti perskaityta, atgaminta ir vėliau perduota. Ji gali apimti elektroninėmis priemonėmis perduodamą ir saugomą informaciją;

g) juridinis asmuo – 8.2 straipsnio (Terminų apibrėžtys) b punkte apibrėžtas asmuo;

h) Sąjungos juridinis asmuo arba Singapūro juridinis asmuo – 8.2 straipsnio (Terminų apibrėžtys) c punkte apibrėžtas asmuo;

i) ribotas konkursas – viešųjų pirkimų būdas, kai perkantysis subjektas pats susisiekia su pasirinktu (-ais) tiekėju (-ais);

j) vietoje įsisteigęs – Šalyje įsteigtas juridinis asmuo, nuosavybės teise priklausantis kitos Šalies fiziniams arba juridiniams asmenims arba jų kontroliuojamas.

Laikoma, kad:

i) juridinis asmuo priklauso kitos Šalies fiziniams arba juridiniams asmenims, jeigu daugiau kaip 50 proc. į jį investuoto kapitalo nuosavybės teise priklauso kitos Šalies asmenims, ir

ii) juridinį asmenį kontroliuoja kitos Šalies fiziniai arba juridiniai asmenys, jeigu šie asmenys gali skirti daugumą jo direktorių ar kitu būdu teisiškai vadovauti jo veiklai;

k) priemonė – įstatymas, teisės aktas, procedūra, administracinės gairės arba praktika, arba perkančiojo subjekto veiksmas, susijęs su viešuoju pirkimu pagal šį susitarimą;

l) daugkartinis sąrašas – sąrašas, kuriame nurodomi tiekėjai, kuriuos perkantysis subjektas laiko atitinkančiais įtraukimo į sąrašą sąlygas, ir kuriuo jis ketina naudotis daugiau nei vieną kartą;

m) pranešimas apie numatomą viešąjį pirkimą – perkančiojo subjekto paskelbtas pranešimas, kviečiantis suinteresuotuosius tiekėjus teikti paraiškas dalyvauti konkurse, konkurso pasiūlymus arba ir paraiškas, ir pasiūlymus;

n) kompensacinės nuostatos – sąlygos ar įsipareigojimai, kuriais skatinamas vietos vystymasis arba gerinamas Šalies mokėjimų balansas, pavyzdžiui, vidaus operacijų dalies nustatymas, technologijų licencijavimas, investicijos, priešpriešinė prekyba ir panašūs veiksmai arba reikalavimai;

o) atviras konkursas – viešųjų pirkimų būdas, kai pasiūlymus gali teikti visi suinteresuotieji tiekėjai;

p) privatizuotas subjektas – Singapūre: iš perkančiojo subjekto ar jo dalies pertvarkytas ir kaip juridinis asmuo įsteigtas subjektas, kuris įsigydamas prekes veikia komerciniais sumetimais ir kuris nebeturi teisės vykdyti valdžios funkcijų, nors priklauso valstybei arba valstybė skiria jo direktorių valdybos narius.

Patikslinama, kad valstybei priklausantis privatizuotas subjektas arba privatizuotas subjektas, į kurio direktorių valdybą valstybė skiria savo atstovą, yra laikomas prekes ar paslaugas komerciniais sumetimais įsigyjančiu subjektu (pvz., galimybės gauti tų prekių ar paslaugų, jų kainos ir kokybės požiūriu), jeigu valstybė arba taip paskirta direktorių valdyba nedaro tiesioginio ar netiesioginio poveikio valdybos sprendimams, susijusiems su subjekto įsigyjamomis prekėmis ar paslaugomis, ir jų nekontroliuoja;

q) perkantysis subjektas – subjektas, kuriam taikomi 9-A, 9-B arba 9-C priedai;

r) reikalavimus atitinkantis tiekėjas – tiekėjas, kurį perkantysis subjektas laiko atitinkančiu dalyvavimo sąlygas;

s) peržiūrėta SVP – Sutarties dėl viešųjų pirkimų tekstas su pakeitimais, padarytais 2012 m. kovo 30 d. Sprendimu dėl derybų rezultatų pagal SVP XXIV:7 straipsnį;

t) atrankinis konkursas – viešųjų pirkimų būdas, kai perkantysis subjektas pasiūlymus kviečia pateikti tik dalyvavimo konkurse sąlygas atitinkančius tiekėjus;

u) jei nenurodyta kitaip, terminas „paslaugos“ apima statybos paslaugas;

v) standartas – pripažintos institucijos patvirtintas dokumentas, kuriame nustatytos visuotiniam ir daugkartiniam naudojimui skirtos taisyklės, gairės ar prekių arba paslaugų, arba susijusių procesų bei gamybos būdų savybės, kurių laikytis neprivaloma; standarte taip pat gali būti nurodyti arba pateikti vien terminologijos, simbolių, pakuotės, ženklinimo ar žymėjimo reikalavimai, kiek jie taikytini prekei, paslaugai, procesui ar gamybos būdui;

w) tiekėjas (teikėjas) – atitinkamai vienos arba kitos Šalies asmuo arba grupė asmenų, tiekiantys ar galintys tiekti prekes arba teikiantys ar galintys teikti paslaugas;

x) techninė specifikacija – konkurso reikalavimas, kuriame:

i) išdėstomos įsigytinų prekių ar paslaugų savybės, įskaitant kokybę, technines savybes, saugumą ir matmenis, arba jų gamybos ir tiekimo (teikimo) procesai bei metodai arba

ii) nurodomi prekei ar paslaugai taikytini terminologijos, simbolių, pakuotės, ženklinimo ar žymėjimo reikalavimai.

9.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir aprėptis

Šio skyriaus taikymas

1. Šis skyrius taikomas priemonėms, susijusioms su viešaisiais pirkimais pagal šį susitarimą, neatsižvelgiant į tai, ar jie vykdomi vien tik arba iš dalies elektroninėmis priemonėmis, ar ne.

2. Šiame skyriuje „viešasis pirkimas pagal šį susitarimą“ – tai viešasis pirkimas valstybės reikmėms:

a) prekių, paslaugų arba bet kokio jų derinio:

i) kaip nurodyta kiekvienos Šalies 9-A–9-G prieduose, ir

ii) kurių viešieji pirkimai rengiami ne komerciniais arba perpardavimo tikslais, arba nesiekiant jų naudoti prekėms gaminti ar tiekti arba paslaugoms teikti komerciniais arba perpardavimo tikslais;

b) bet kokiomis sutartinėmis priemonėmis, įskaitant įsigijimą; nuomą ir išperkamąją nuomą su galimybe pirkti arba be tokios galimybės; taip pat pagal 9-I priede apibrėžtas viešojo ir privataus sektorių partnerystės sutartis;

c) kurio vertė, apskaičiuota pagal 6–8 dalis, pranešimo skelbimo pagal 9.6 straipsnį (Skelbimai) metu yra lygi 9-A–9-G prieduose nurodytai atitinkamai ribinei vertei arba už ją didesnė;

d) kurį atlieka perkantysis subjektas ir

e) kuris nėra viešasis pirkimas, dėl kokių nors priežasčių nepatenkantis į 3 dalies arba Šalių 9-A–9-G priedų taikymo sritį.

3. Jeigu 9-A–9-G prieduose nenumatyta kitaip, šis skyrius netaikomas:

a) žemės, esamų pastatų arba kito nekilnojamojo turto ar su juo susijusių teisių įsigijimui arba nuomai;

b) nesutartiniams susitarimams ar bet kokios formos paramai, kurią teikia Šalis, įskaitant bendradarbiavimo susitarimus, dotacijas, paskolas, kapitalo investicijas, garantijas ir fiskalines paskatas;

c) fiskalinės įstaigos ar depozitoriumo paslaugų, likvidavimo ir valdymo paslaugų, skirtų reguliuojamoms finansų įstaigoms, ar valstybės skolos vertybinių popierių pardavimo, išpirkimo ir platinimo paslaugų, įskaitant paskolas ir vyriausybės obligacijas, vekselius ir kitus vertybinius popierius;

d) valstybės tarnautojų darbo sutartims;

e) viešiesiems pirkimams, vykdomiems:

i) siekiant konkretaus tikslo suteikti tarptautinę paramą, įskaitant paramą vystymuisi;

ii) laikantis konkrečios tvarkos ar sąlygų, nustatytų tarptautiniame susitarime, susijusiame su karinių dalinių dislokavimu arba su pasirašiusiųjų valstybių bendru projekto įgyvendinimu, arba

iii) laikantis tarptautinės organizacijos konkrečios tvarkos ar sąlygų arba gaunant finansavimą tarptautinėmis dotacijomis, paskolomis ar kita parama, jei taikytina tvarka ar sąlygos prieštarauja šio skyriaus nuostatoms.

4. Kiekviena Šalis 9-A–9-G prieduose nurodo:

a) 9-A priede – centrinės valdžios subjektus, kurių viešiesiems pirkimams taikomas šis skyrius;

b) 9-B priede – žemesnio nei centrinis valdžios lygmens subjektus, kurių viešiesiems pirkimams taikomas šis skyrius;

c) 9-C priede – visus kitus subjektus, kurių viešiesiems pirkimams taikomas šis skyrius;

d) 9-D priede – prekes, kurioms taikomas šis skyrius;

e) 9-E priede – paslaugas, išskyrus statybų paslaugas, kurioms taikomas šis skyrius;

f) 9-F priede – statybų paslaugas, kurioms taikomas šis skyrius, ir

g) 9-G priede – bendrąsias pastabas.

5. Jeigu perkantysis subjektas viešojo pirkimo pagal šį susitarimą atveju reikalauja, kad 9-A–9-C prieduose nenurodyti asmenys viešuosius pirkimus vykdytų laikydamiesi specialių reikalavimų, tokiems reikalavimas *mutatis mutandis* taikomas 9.4 straipsnis (Bendrieji principai).

Vertės nustatymas

6. Apskaičiuodamas viešojo pirkimo vertę, kai siekiama nustatyti, ar tai yra viešasis pirkimas pagal šį susitarimą, perkantysis subjektas:

a) neskaido viešojo pirkimo į atskirus viešuosius pirkimus ir nepasirenka bei netaiko konkretaus viešojo pirkimo vertės nustatymo metodo siekdamas, kad viešajam pirkimui šio skyriaus nuostatos būtų visiškai ar iš dalies netaikomos, ir

b) įtraukia visą didžiausią apskaičiuotąją viso laikotarpio viešojo pirkimo vertę, nesvarbu, ar sutartis sudaroma su vienu, ar daugiau tiekėjų, atsižvelgdamas į visų formų atlygį, įskaitant:

i) įmokas, mokesčius, komisinius, palūkanas ir

ii) jeigu pagal viešojo pirkimo sąlygas numatyta sutarties pratęsimo galimybė (opcionas), bendrą tokių opcionų vertę.

7. Jeigu įgyvendinus atskirą viešojo pirkimo reikalavimą sudaroma daugiau nei viena sutartis arba sudaromos kelių dalių sutartys (toliau – pakartotinai sudaromos sutartys), apskaičiuojant visą didžiausią įvertinę vertę remiamasi:

a) tos pačios rūšies prekės ar paslaugos pasikartojančių viešųjų pirkimų, vykdytų per pastaruosius dvylika mėnesių ar praėjusiais perkančiojo subjekto finansiniais metais, verte, pakoreguota, jei galima, siekiant atsižvelgti į numatomus perkamos prekės ar paslaugos kiekio ar vertės pasikeitimus per ateinančius dvylika mėnesių, arba

b) įvertine tos pačios rūšies prekių ar paslaugų pirkimo sutarčių, kurias pakartotinai ketinama sudaryti per dvylika mėnesių po pirminės sutarties sudarymo arba perkančiojo subjekto finansiniais metais, verte.

8. Jeigu viešasis pirkimas vykdomas prekių ar paslaugų finansinės nuomos, nuomos ar išperkamosios nuomos būdu, arba jeigu visa viešojo pirkimo vertė nenurodoma, vertė nustatoma remiantis:

a) terminuotų sutarčių atveju:

i) kai sutarties trukmė yra dvylika mėnesių, visa didžiausia įvertine verte per sutarties trukmę arba

ii) kai sutarties trukmė didesnė nei dvylika mėnesių, visa didžiausia įvertine verte, įskaitant įvertinę likutinę vertę;

b) jei sutartis neterminuota, įvertine mėnesine įmoka, padauginta iš keturiasdešimt aštuonių, ir

c) jeigu neaišku, ar sutartis bus terminuota, taikomas b punktas.

9.3 STRAIPSNIS

Saugumas ir bendrosios išimtys

1. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai imtis veiksmų arba atsisakyti atskleisti informaciją, jei ji mano, kad tokie veiksmai ar informacija yra būtini siekiant apginti jos svarbiausius saugumo interesus, susijusius su ginklų, šaudmenų ir karinės paskirties medžiagų pirkimu arba pirkimu, kuris yra būtinas nacionalinio saugumo ar nacionalinės gynybos tikslais.

2. Atsižvelgiant į reikalavimą, pagal kurį esant tapačioms sąlygoms priemonėmis negali būti šališkai ar nepagrįstai diskriminuojama kita Šalis arba siekiama slapta riboti tarptautinę prekybą, nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai nustatyti arba vykdyti priemones, kurios:

a) būtinos visuomenės dorovei apsaugoti, viešajai tvarkai palaikyti ar saugai užtikrinti;

b) būtinos žmonių, gyvūnų ar augalų gyvybei ar sveikatai apsaugoti;

c) būtinos intelektinei nuosavybei apsaugoti arba

d) susijusios su neįgaliųjų, labdaros įstaigų ar kalinių pagamintomis prekėmis arba teikiamomis paslaugomis.

9.4 STRAIPSNIS

Bendrieji principai

Nacionalinis režimas ir nediskriminavimas

1. Kai imasi bet kokių su viešaisiais pirkimais pagal šį susitarimą susijusių priemonių, kiekviena Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, kitos Šalies prekėms ir paslaugoms ir kitos Šalies tiekėjams nedelsdama ir besąlygiškai taiko ne mažiau palankų režimą nei tas, kurį ta Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, taiko savo vidaus prekėms, paslaugoms ir tiekėjams.

2. Kai imasi bet kokių su viešaisiais pirkimais pagal šį susitarimą susijusių priemonių, Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus:

a) vietoje įsisteigusiam kitos Šalies tiekėjui taiko ne mažiau palankų režimą nei tas, kurį taiko kitam vietoje įsisteigusiam tiekėjui dėl jo užsienio kapitalo dalies ar priklausymo užsienio subjektui masto, arba

b) nediskriminuoja vietoje įsisteigusio tiekėjo dėl to, kad to tiekėjo konkrečiam viešajam pirkimui siūlomos prekės ar paslaugos yra kitos Šalies prekės arba paslaugos.

Elektroninių priemonių naudojimas

3. Jei perkantysis subjektas viešuosius pirkimus pagal šį susitarimą vykdo elektroninėmis priemonėmis, jis:

a) užtikrina, kad viešieji pirkimai vyktų naudojant informacinių technologijų sistemas ir programinę įrangą, įskaitant su informacijos autentiškumo patvirtinimu bei šifravimu susijusias sistemas ir programinę įrangą, kurios yra visuotinai prieinamos ir sąveikauja su kitomis visuotinai prieinamomis informacinių technologijų sistemomis bei programine įranga, ir

b) įdiegia mechanizmus, kuriuos naudojant užtikrinamas dalyvavimo paraiškų ir pasiūlymų vientisumas, taip pat nustatomas jų gavimo laikas ir užkertamas kelias neleistinai prieigai prie jų.

Viešųjų pirkimų procedūrų vykdymas

4. Perkantysis subjektas viešuosius pirkimus pagal šį susitarimą vykdo skaidriai ir nešališkai:

a) laikosi šio skyriaus ir naudoja tokius metodus kaip atviras konkursas, atrankinis konkursas ir ribotas konkursas;

b) vengdamas interesų konflikto ir

c) užkerta kelią korupcijai.

Kilmės taisyklės

5. Nė viena Šalis, vykdydama viešuosius pirkimus pagal šį susitarimą, negali iš kitos Šalies importuotoms arba iš kitos Šalies tiekiamoms prekėms ar teikiamoms paslaugoms taikyti kitokių kilmės taisyklių nei tos, kurias tuo pačiu metu įprastos prekybos sąlygomis taiko iš tos Šalies importuojamoms ar tiekiamoms prekėms arba teikiamoms paslaugoms.

Kompensacijos

6. Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, vykdydama viešuosius pirkimus pagal šį susitarimą nesiekia jokių kompensacijų, neatsižvelgia į jas, jų nenustato ir neįgyvendina.

Su viešaisiais pirkimais nesiejamos priemonės

7. 1 ir 2 dalys netaikomos visų rūšių muitams ir mokesčiams, taikomiems importuojamoms prekėms ar su jomis susijusiems, tokių muitų ir mokesčių surinkimo būdui, kitoms importo taisyklėms ar formalumams ir prekybai paslaugomis poveikio turinčioms priemonėms, išskyrus viešuosius pirkimus pagal šį susitarimą reglamentuojančias priemones.

9.5 STRAIPSNIS

Informacija apie viešųjų pirkimų sistemą

1. Kiekviena Šalis:

a) nedelsdama paskelbia visus įstatymus, kitus teisės aktus, teismo sprendimus, visuotinai taikomus administracinius sprendimus bei procedūras, įstatymu ar kitu teisės aktu nustatytas tipines sutarčių sąlygas, į kurias nuoroda pateikiama su viešuoju pirkimu pagal šį susitarimą susijusiuose pranešimuose ar konkurso dokumentuose bei procedūrose, ir visus jų pakeitimus oficialiai tam skirtose elektroninėse sklaidos priemonėse ar popieriniuose leidiniuose, kurie plačiai platinami ir yra nuolat lengvai prieinami visuomenei, ir

b) kitai Šaliai paprašius, pateikia jų paaiškinimus.

2. Kiekviena Šalis 9-H priede nurodo:

a) elektronines sklaidos priemones ar leidinius, kuriuose Šalis skelbia 1 dalyje nurodytą informaciją;

b) elektronines priemones ar leidinius, kuriuose Šalis skelbia pranešimus, reikalaujamus pagal 9.6 straipsnį (Pranešimai), 9.8 straipsnio (Tiekėjų tinkamumo įvertinimas) 8 dalį ir 9.15 straipsnio (Informacijos apie viešuosius pirkimus skaidrumas) 2 dalį.

3. Kiekviena Šalis nedelsdama praneša Prekybos paslaugomis, investicijų ir viešųjų pirkimų komitetui, įsteigtam pagal 16.2 straipsnį (Specialieji komitetai), apie visus 9-H priede Šalies pateiktos informacijos pasikeitimus.

9.6 STRAIPSNIS

Pranešimai

Pranešimas apie numatomą viešąjį pirkimą

1. Skelbdamas viešojo pirkimo pagal šį susitarimą konkursą, perkantysis subjektas paskelbia pranešimą apie numatomą viešąjį pirkimą, kuris turi būti tiesiogiai ir nemokamai prieinamas elektroninėmis priemonėmis per vieną prieigos tašką, išskyrus 9.12 straipsnyje (Ribotas konkursas) aprašytomis aplinkybėmis. Pranešimas apie numatomą viešąjį pirkimą turi būti nuolat lengvai prieinamas visuomenei bent tol, kol baigsis pranešime nurodytas terminas. Susijusias elektronines sklaidos priemones kiekviena Šalis nurodo 9-H priede.

2. Jeigu šiame skyriuje nenumatyta kitaip, kiekviename pranešime apie numatomą viešąjį pirkimą:

a) nurodomas perkančiojo subjekto pavadinimas ir adresas bei kita informacija, būtina norint susisiekti su perkančiuoju subjektu ir gauti visus su viešuoju pirkimu susijusius dokumentus, taip pat jų kaina ir atsiskaitymo už juos sąlygos, jei tinkama;

b) pateikiamas viešojo pirkimo aprašymas, kuriame nurodomas prekių ar paslaugų, kurias ketinama pirkti, pobūdis ir kiekis arba, jei kiekis nežinomas, apytikslis kiekis;

c) pakartotinai sudaromų sutarčių atveju nurodomas, jei įmanoma, numatomas kitų pranešimų apie numatomą viešąjį pirkimą skelbimo laikas;

d) pateikiamas visų opcionų aprašymas;

e) pateikiamas prekių pristatymo ar paslaugų suteikimo grafikas arba nurodoma sutarties galiojimo trukmė;

f) nurodomas pasirinktas viešojo pirkimo metodas ir informacija apie tai, ar bus vedamos derybos, ar rengiamas elektroninis aukcionas;

g) jei taikytina, nurodomas adresas, kuriuo reikia teikti paraiškas dalyvauti viešajame pirkime ir jų pateikimo terminas;

h) nurodomas adresas, kuriuo reikia teikti pasiūlymus, ir pasiūlymų teikimo terminas;

i) nurodoma kalba ar kalbos, kuria (-iomis) gali būti teikiami pasiūlymai arba paraiškos dalyvauti viešajame pirkime, jeigu jie gali būti teikiami ne tik perkančiojo subjekto Šalies oficialiąja kalba;

j) pateikiamas visų tiekėjams taikomų dalyvavimo sąlygų sąrašas ir trumpas aprašas, įskaitant visus reikalavimus, susijusius su konkrečiais dokumentais arba sertifikatais, kuriuos tiekėjai turi pateikti, nebent tokie reikalavimai nurodomi konkurso dokumentuose, kurie suinteresuotiesiems tiekėjams suteikiami tuo pačiu metu, kaip ir pranešimas apie numatomą viešąjį pirkimą;

k) jeigu pagal 9.8 straipsnį (Tiekėjų tinkamumo įvertinimas) perkantysis subjektas ketina atrinkti ribotą skaičių reikalavimus atitinkančių tiekėjų, kurie bus pakviesti dalyvauti konkurse, nurodomi jų atrankos kriterijai ir, jei taikytina, didžiausias tiekėjų, kuriems bus leista dalyvauti konkurse, skaičius, ir

l) pateikiama nuoroda, kad pirkimui taikomas šis susitarimas.

Sutrumpintas pranešimas

3. Kiekvieno numatomo viešojo pirkimo atveju perkantysis subjektas viena iš PPO kalbų paskelbia lengvai prieinamą sutrumpintą pranešimą, kuris skelbiamas tuo metu kaip ir pranešimas apie numatomą viešąjį pirkimą. Pranešime pateikiama bent ši informacija:

a) viešojo pirkimo dalykas;

b) pasiūlymų pateikimo terminas arba, jei taikytina, paraiškų dalyvauti viešajame pirkime arba įtraukti į daugkartinį sąrašą pateikimo terminas ir

c) adresas, kuriuo galima gauti su viešuoju pirkimu susijusius dokumentus.

Pranešimai apie planuojamus viešuosius pirkimus

4. Perkantieji subjektai raginami kiekvienais finansiniais metais kuo anksčiau elektroninėmis priemonėmis per vieną prieigos tašką, naudojamą pranešimams apie numatomus viešuosius pirkimus, skelbti pranešimus apie planuojamus viešuosius pirkimus (toliau – pranešimas apie planuojamus viešuosius pirkimus). Pranešime turėtų būti nurodytas viešųjų pirkimų dalykas ir planuojama pranešimo apie numatomus viešuosius pirkimus paskelbimo data.

5. 9-B priede arba 9-C priede nurodytas perkantysis subjektas pranešimą apie planuojamą viešąjį pirkimą gali naudoti kaip pranešimą apie numatomą viešąjį pirkimą, jeigu jame pateikia visą turimą 2 dalyje nurodytą informaciją ir nurodo, kad suinteresuotieji tiekėjai perkančiajam subjektui turėtų pranešti apie savo susidomėjimą viešuoju pirkimu.

9.7 STRAIPSNIS

Dalyvavimo sąlygos

1. Perkantysis subjektas taiko tik tas dalyvavimo viešajame pirkime sąlygas, kurios yra būtinos siekiant užtikrinti, kad tiekėjas būtų teisiškai, komerciškai, techniškai ir finansiškai pajėgus įvykdyti su atitinkamu viešuoju pirkimu susijusius įsipareigojimus.

2. Nustatydamas dalyvavimo sąlygas perkantysis subjektas:

a) nenustato sąlygos, kad tiekėjas, norėdamas dalyvauti viešajame pirkime, turėtų būti anksčiau sudaręs vieną ar daugiau sutarčių su Šalies perkančiuoju subjektu ar kad tas tiekėjas būtų anksčiau įgijęs patirties tos Šalies teritorijoje, ir

b) gali reikalauti anksčiau įgytos susijusios patirties, kuri būtina viešojo pirkimo reikalavimams įvykdyti.

3. Vertindamas, ar tiekėjas atitinka dalyvavimo viešajame pirkime sąlygas, perkantysis subjektas:

a) įvertina tiekėjo finansines, komercines ir technines galimybes, atsižvelgdamas į tiekėjo verslo veiklą tiek perkančiojo subjekto Šalies teritorijoje, tiek už jos ribų, ir

b) atsižvelgia į sąlygas, kurias perkantysis subjektas iš anksto nurodė pranešimuose ar konkurso dokumentuose.

4. Gavusi patvirtinamųjų įrodymų, Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, gali pašalinti tiekėją iš konkurso dėl tokių priežasčių kaip:

a) bankrotas;

b) melagingos deklaracijos;

c) dideli ar pasikartojantys trūkumai vykdant esminius reikalavimus ar įsipareigojimus pagal ankstesnę (-es) sutartį (-is);

d) nuosprendžiai dėl sunkių nusikaltimų ar kitų didelių pažeidimų;

e) profesinis nusižengimas, taip pat veiksmai ar neveikimas, verčiantys abejoti tiekėjo komerciniu sąžiningumu, arba

f) mokesčių nemokėjimas.

9.8 STRAIPSNIS

Tiekėjų tinkamumo įvertinimas

Registravimo sistemos ir tinkamumo įvertinimo procedūros

1. Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, gali naudoti tiekėjų registravimo sistemą ir reikalauti, kad suinteresuotieji tiekėjai joje registruotųsi ir pateiktų tam tikros informacijos.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad:

a) jos perkantieji subjektai stengtųsi kuo labiau sumažinti savo tinkamumo vertinimo procedūrų skirtumus ir

b) jei perkantieji subjektai naudoja registravimo sistemas, jie stengtųsi kuo labiau sumažinti šių sistemų skirtumus.

3. Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, nenustato ir netaiko jokių registravimo sistemų ar tinkamumo įvertinimo procedūrų, kad kitos Šalies tiekėjams sukurtų nereikalingų dalyvavimo jos viešuosiuose pirkimuose kliūčių.

Atrankinis konkursas

4. Jeigu perkantysis subjektas ketina rengti atrankinį konkursą, jis:

a) pranešime apie numatomą viešąjį pirkimą pateikia bent informaciją, nurodytą 9.6 straipsnio (Pranešimai) 2 dalies a, b, f, g, j, k ir l punktuose, ir ragina tiekėjus teikti dalyvavimo viešajame pirkime paraiškas, ir

b) iki konkurso pradžios reikalavimus atitinkantiems tiekėjams, kuriems apie tai praneša pagal 9.10 straipsnio (Terminai) 3 dalies b punktą, pateikia bent informaciją, nurodytą 9.6 straipsnio (Pranešimai) 2 dalies c, d, e, h ir i punktuose.

5. Perkantysis subjektas konkrečiame viešajame pirkime leidžia dalyvauti visiems reikalavimus atitinkantiems tiekėjams, nebent perkantysis subjektas pranešime apie numatomą viešąjį pirkimą nustato ribotą tiekėjų, kuriems bus leista dalyvauti konkurse, skaičių ir kriterijus, pagal kuriuos bus atrinktas ribotas tiekėjų skaičius. Bet kuriuo atveju tiekėjų, kuriems leidžiama teikti pasiūlymus, skaičius turi būti pakankamas konkurencijai ir netrikdomam viešųjų pirkimų sistemos veikimui užtikrinti.

6. Jeigu konkurso dokumentai viešai nepaskelbiami po 4 dalyje nurodyto pranešimo paskelbimo dienos, perkantysis subjektas užtikrina, kad visi pagal 5 dalį atrinkti reikalavimus atitinkantys tiekėjai tuos dokumentus gautų vienu metu.

Daugkartiniai sąrašai

7. Perkantysis subjektas gali naudoti daugkartinį sąrašą, jei kvietimas suinteresuotiesiems tiekėjams teikti paraiškas dėl jų įtraukimo į sąrašą yra:

a) skelbiamas kasmet ir

b) nuolat prieinamas vienoje iš 9-H priede išvardytų tinkamų sklaidos priemonių (jei skelbiamas elektroninėmis priemonėmis).

8. 7 dalyje minėtame kvietime:

a) pateikiamas prekių ar paslaugų, kurias perkant gali būti naudojamasi sąrašu, ar jų kategorijų aprašymas;

b) nurodomos dalyvavimo sąlygos, kurias turi įvykdyti tiekėjai, kad būtų įtraukti į sąrašą, ir metodai, kuriais naudosis perkantysis subjektas, kad patikrintų, ar tiekėjas atitinka tas sąlygas;

c) nurodomas perkančiojo subjekto pavadinimas ir adresas bei kita informacija, būtina norint susisiekti su perkančiuoju subjektu ir gauti visus su sąrašu susijusius dokumentus;

d) nurodoma sąrašo galiojimo trukmė ir būdai jį atnaujinti arba panaikinti arba, jei galiojimo trukmė nenurodoma, informacija apie tai, kaip bus pranešama apie sąrašo galiojimo nutraukimą, ir

e) nurodoma, kad vykdant viešuosius pirkimus pagal šį susitarimą gali būti naudojamas sąrašas.

9. Neatsižvelgiant į 7 dalį, jeigu daugkartinis sąrašas galioja trejus metus arba trumpiau, perkantysis subjektas 7 dalyje minėtą kvietimą gali paskelbti tik vieną kartą sąrašo galiojimo termino pradžioje, jeigu:

a) pranešime nurodomas sąrašo galiojimo laikotarpis ir kad daugiau kvietimų nebus skelbiama ir

b) kvietimas skelbiamas elektroninėmis priemonėmis ir, kol galioja, yra nuolat prieinamas.

10. Perkantysis subjektas leidžia tiekėjams bet kada pateikti prašymą dėl įtraukimo į daugkartinį sąrašą ir per pagrįstai trumpą laiką į sąrašą įtraukia visus reikalavimus atitinkančius tiekėjus.

11. Jeigu į daugkartinį sąrašą neįtrauktas tiekėjas per 9.10 straipsnio (Terminai) 2 dalyje nurodytą terminą pateikia prašymą dalyvauti viešajame pirkime, kuris organizuojamas sudarant daugkartinį sąrašą, ir visus privalomus su juo susijusius dokumentus, perkantysis subjektas tą prašymą išnagrinėja. Perkantysis subjektas neatsisako nagrinėti tiekėjo prašymo dalyvauti viešajame pirkime dėl to, kad neturi pakankamai laiko tam prašymui išnagrinėti, išskyrus atvejus, kai išimtinėmis aplinkybėmis dėl viešojo pirkimo sudėtingumo perkantysis subjektas negali baigti nagrinėti prašymo per pasiūlymams teikti skirtą laiką.

9-C priede nurodyti subjektai

12. 9-C priede nurodytas perkantysis subjektas kvietimą tiekėjams teikti prašymus dėl įtraukimo į daugkartinį sąrašą gali naudoti kaip pranešimą apie numatomą viešąjį pirkimą, jeigu:

a) kvietimas skelbiamas pagal 7 dalį ir jame pateikiama 8 dalyje nurodyta informacija, kuo išsamesnė 9.6 straipsnio (Pranešimai) 2 dalyje nurodyta informacija ir pareiškimas, kad kvietimas yra laikomas pranešimu apie numatomą viešąjį pirkimą arba kad tik į daugkartinį sąrašą įtraukti tiekėjai gaus pranešimus apie viešąjį pirkimą pagal daugkartinį sąrašą, ir

b) subjektas nedelsdamas pateikia tiekėjams, išreiškusiems susidomėjimą dalyvauti subjekto rengiamame viešajame pirkime, tiek informacijos, kad jie galėtų įvertinti savo susidomėjimą viešuoju pirkimu, įskaitant visą kitą turimą informaciją, reikalaujamą pagal 9.6 straipsnio (Pranešimai) 2 dalį.

13. 9-C priede nurodytas perkantysis subjektas tiekėjui, pagal 10 dalį pateikusiam prašymą dėl įtraukimo į daugkartinį sąrašą, gali leisti teikti paraišką dalyvauti atitinkamame viešajame pirkime, jeigu perkantysis subjektas turi pakankamai laiko išnagrinėti, ar tiekėjas atitinka dalyvavimo sąlygas.

Informacija apie perkančiojo subjekto sprendimus

14. Perkantysis subjektas nedelsdamas informuoja visus paraišką dalyvauti viešajame pirkime arba prašymą dėl įtraukimo į daugkartinį sąrašą pateikusius tiekėjus apie perkančiojo subjekto sprendimą dėl jų paraiškos ar prašymo.

15. Kai perkantysis subjektas paraišką dalyvauti viešajame pirkime arba prašymą būti įtrauktam į daugkartinį sąrašą atmeta, nebelaiko tiekėjo atitinkančiu reikalavimus arba tiekėją išbraukia iš daugkartinio sąrašo, subjektas apie tai skubiai praneša tiekėjui ir, tiekėjui paprašius, nedelsdamas raštu paaiškina savo sprendimą.

9.9 STRAIPSNIS

Techninės specifikacijos ir konkurso dokumentai

Techninės specifikacijos

1. Perkantysis subjektas neparengia, nepriima arba netaiko jokių techninių specifikacijų arba nenustato jokių atitikties vertinimo procedūrų, kuriomis siektų sukurti arba sukurtų nereikalingų tarptautinės prekybos kliūčių.

2. Nustatydamas perkamų prekių ar paslaugų technines specifikacijas, perkantysis subjektas, kai tinkama:

a) išdėsto technines specifikacijas pagal eksploatacines savybes ir funkcinius reikalavimus, o ne dizainą ar aprašomąsias savybes, ir

b) pagrindžia technines specifikacijas tarptautiniais standartais tais atvejais, kai tokių esama; kitais atvejais jos rengiamos remiantis nacionaliniais techniniais reglamentais, pripažintais nacionaliniais standartais arba statybos standartais.

3. Jeigu techninėse specifikacijose pateikiamos dizaino arba aprašomosios savybės, perkantysis subjektas, kai tinkama, į konkurso dokumentus turėtų įtraukti tokius žodžius kaip „arba lygiavertis“ ir nurodyti, kad jis nagrinės pasiūlymus dėl lygiaverčių prekių ar paslaugų, kurios akivaizdžiai atitinka viešojo pirkimo reikalavimus.

4. Perkantysis subjektas nenustato techninių specifikacijų, pagal kurias būtų nustatomi reikalavimai ar pateikiamos nuorodos, susijusios su konkrečiu prekės ženklu ar pavadinimu, patentu, autoriaus teise, dizainu ar tipu, konkrečia kilme, gamintoju ar tiekėju, nebent nebūtų jokio kito būdo tiksliai ar suprantamai apibūdinti viešojo pirkimo reikalavimų ir jeigu tokiais atvejais subjektas konkurso dokumentuose įrašo žodžius „arba lygiavertis“.

5. Perkantysis subjektas jokia forma, kuri panaikintų konkurenciją, neprašo ir nepriima konsultacijų, kuriomis būtų galima pasinaudoti rengiant ar priimant bet kurias konkretaus viešojo pirkimo technines specifikacijas, iš asmens, galinčio turėti su pirkimu susijusių komercinių interesų.

6. Patikslinama, kad Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, gali, laikydamosi šio straipsnio nuostatų, parengti, priimti arba taikyti technines specifikacijas, kuriomis skatinama tausoti gamtos išteklius arba saugoti aplinką.

7. Kai perkantieji subjektai nustato aplinkosaugines charakteristikas, nurodydami 2 dalies a punkte minėtus veiksmingumo ar funkcinius reikalavimus, jie gali naudoti išsamias specifikacijas arba prireikus jų dalis, apibrėžtas Sąjungos ekologinių ženklų arba Singapūro ekologinių ženklų, jei:

a) tos specifikacijos yra tinkamos prekių ar paslaugų, kurios yra sutarties objektas, ypatybėms apibrėžti,

b) ženklo reikalavimai yra nustatyti remiantis moksline informacija ir

c) su specifikacijomis gali susipažinti visos suinteresuotosios šalys.

Konkurso dokumentai

8. Perkantysis subjektas tiekėjams pateikia konkurso dokumentus su visa reikalinga informacija, kad tiekėjai galėtų parengti ir pateikti tinkamus pasiūlymus. Jei tokia informacija nepateikiama pranešime apie numatomą viešąjį pirkimą, dokumentuose išsamiai apibūdinami:

a) pirkimas, nurodant prekių ar paslaugų, kurias ketinama pirkti, pobūdį ir kiekį arba, jei kiekis nežinomas, apytikslį kiekį, taip pat visus įvykdytinus reikalavimus, įskaitant visas technines specifikacijas, atitikties vertinimo patvirtinimą, planus, brėžinius arba instrukcijas;

b) visos tiekėjų dalyvavimo sąlygos, įskaitant su viešuoju pirkimu susijusios informacijos ir dokumentų, kuriuos tiekėjai privalo pateikti, sąrašą;

c) visi vertinimo kriterijai, kuriais remdamasis subjektas sudarys sutartį, ir, išskyrus atvejus, kai vienintelis kriterijus yra kaina, santykinė tokių kriterijų svarba;

d) jeigu perkantysis subjektas viešąjį pirkimą atliks elektroninėmis priemonėmis, visi informacijos autentiškumo patvirtinimo ir šifravimo reikalavimai arba kiti reikalavimai informacijai elektroninėmis priemonėmis pateikti;

e) jeigu perkantysis subjektas rengs elektroninį aukcioną, taisyklės, įskaitant konkurso elementų, susijusių su vertinimo kriterijais, nustatymo taisykles, kurių laikantis toks aukcionas bus vykdomas;

f) jeigu vokai su pasiūlymais atplėšiami viešai, vokų atplėšimo procedūros data, laikas ir vieta ir, kai tinkama, dalyvauti įgalioti asmenys;

g) visos kitos sąlygos, įskaitant atsiskaitymo sąlygas ir bet kokius apribojimus, susijusius su pasiūlymų pateikimo būdais, pavyzdžiui, ar pasiūlymai turi būti teikiami raštu, ar elektroninėmis priemonėmis, ir

h) prekių pristatymo arba paslaugų suteikimo terminai.

9. Nustatydamas prekių pristatymo arba paslaugų suteikimo terminus, perkantysis subjektas atsižvelgia į tokius veiksnius kaip viešojo pirkimo sudėtingumas, numatomas subrangos mastas ir tikroviškas laikotarpis, reikalingas prekėms pagaminti, sukomplektuoti ir atvežti iš tiekimo vietos, arba paslaugoms suteikti.

10. Perkantieji subjektai gali nustatyti su viešojo pirkimo vykdymu susijusias aplinkosaugines sąlygas, jei jos neprieštarauja šiuo skyriumi nustatomoms taisyklėms ir nurodomos pranešime apie numatomą viešąjį pirkimą arba kitame pranešime, naudojamame kaip pranešimas apie numatomą viešąjį pirkimą[1], ar konkurso dokumentuose.

[1] Taikant šio straipsnio 10, 11 ir 13 dalis ir 9.11 straipsnio (Derybos) 2 dalį, kitas pranešimas, naudojamas kaip pranešimas apie numatomą viešąjį pirkimą, yra pranešimas apie planuojamą viešąjį pirkimą, kuriam taikoma 9.6 straipsnio (Pranešimai) 5 dalis ir pranešimas, kuriuo tiekėjai raginami teikti paraiškas įtraukti juos į daugkartinį sąrašą, kuriam taikoma 9.8 straipsnio (Tiekėjų tinkamumo įvertinimas) 12 dalis.

11. Pranešime apie numatomą viešąjį pirkimą arba kitame pranešime, naudojamame kaip pranešimas apie numatomą viešąjį pirkimą, arba konkurso dokumentuose nustatyti vertinimo kriterijai gali be kita ko apimti kainą ir kitus sąnaudų veiksnius, kokybę, techninius pranašumus, aplinkosaugines charakteristikas ir pristatymo sąlygas.

12. Perkantysis subjektas nedelsdamas:

a) pateikia turimus konkurso dokumentus, kad užtikrintų, kad suinteresuotieji tiekėjai turėtų pakankamai laiko tinkamiems pasiūlymams pateikti;

b) paprašius pateikia konkurso dokumentus bet kuriam suinteresuotajam tiekėjui ir

c) atsako į pagrįstus visų suinteresuotųjų ar dalyvaujančių tiekėjų prašymus gauti svarbią informaciją, jei tokia informacija tiekėjui nesuteikia pranašumo kitų tiekėjų atžvilgiu.

Pakeitimai

13. Jeigu prieš sudarydamas sutartį perkantysis subjektas pakeičia pranešime apie numatomą viešąjį pirkimą arba kitame pranešime, naudojamame kaip pranešimas apie numatomą viešąjį pirkimą, ar dalyvaujantiems tiekėjams pateiktuose konkurso dokumentuose nustatytus kriterijus arba reikalavimus, arba iš dalies pakeičia ar iš naujo paskelbia pranešimą arba konkurso dokumentus, jis apie tokius pakeitimus arba iš naujo paskelbtą pranešimą ar konkurso dokumentus raštu praneša:

a) visiems tiekėjams, kurie informacijos keitimo arba pakartotinio paskelbimo metu dalyvauja viešajame pirkime, jei šie tiekėjai subjektui yra žinomi, ir visais kitais atvejais tuo pačiu būdu, kuriuo informacija buvo pateikta iš pradžių, ir

b) palikdamas pakankamai laiko tiekėjams atitinkamai pakeisti ir iš naujo pateikti iš dalies pakeistus pasiūlymus.

9.10 STRAIPSNIS

Laikotarpiai

Bendrosios nuostatos

1. Perkantysis subjektas, atsižvelgdamas į savo pagrįstus poreikius, suteikia tiekėjams pakankamai laiko parengti ir pateikti paraiškas dalyvauti viešajame pirkime ir tinkamus pasiūlymus, atsižvelgdamas į šiuos veiksnius:

a) viešojo pirkimo pobūdį ir sudėtingumą,

b) numatomą subrangos mastą ir

c) laiką pasiūlymams perduoti iš užsienio šalių, taip pat tam tikrų tos pačios šalies vietų tais atvejais, kai elektroninės priemonės nėra naudojamos.

Tokie laikotarpiai, įskaitant visus jų pratęsimus, turi būti vienodi visiems suinteresuotiesiems ar viešajame pirkime dalyvaujantiems tiekėjams.

Galutiniai terminai

2. Perkantysis subjektas, naudojantis atrankinio konkurso metodą, nustato galutinę paraiškų dalyvauti konkurse pateikimo datą, kuri iš esmės turi būti ne ankstesnė kaip dvidešimt penkios dienos po pranešimo apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo dienos. Kai dėl perkančiojo subjekto tinkamai pagrįsto skubos atvejo šis laikotarpis yra neįmanomas, jis gali būti sutrumpintas iki ne trumpesnio kaip dešimt dienų.

3. Išskyrus 4, 5, 7 ir 8 dalyse nurodytus atvejus, perkantysis subjektas nustato galutinę pasiūlymų pateikimo datą, kuri yra ne mažiau kaip keturiasdešimt dienų nuo:

a) atviro konkurso atveju – pranešimo apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo dienos arba

b) atrankinio konkurso atveju – dienos, kurią subjektas praneša tiekėjams, kad jie bus kviečiami teikti pasiūlymus, neatsižvelgiant į tai, ar subjektas naudojasi daugkartiniu sąrašu.

4. Perkantysis subjektas gali sutrumpinti 3 dalyje nurodytą pasiūlymų pateikimo laikotarpį ir nustatyti ne trumpesnį kaip dešimties dienų terminą, jeigu:

a) perkantysis subjektas pagal 9.6 straipsnio (Pranešimai) 4 dalį pranešimą apie planuojamą viešąjį pirkimą paskelbė bent prieš keturiasdešimt dienų ir ne daugiau kaip prieš dvylika mėnesių iki pranešimo apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo dienos ir jeigu pranešime apie planuojamą viešąjį pirkimą:

   i) apibūdinamas viešasis pirkimas;

   ii) nurodomi apytiksliai galutiniai konkurso pasiūlymų arba paraiškų dalyvauti konkurse pateikimo terminai;

   iii) nurodoma, kad suinteresuotieji tiekėjai turėtų pareikšti perkančiajam subjektui savo susidomėjimą viešuoju pirkimu;

   iv) nurodomas adresas, kuriuo galima gauti su viešuoju pirkimu susijusius dokumentus, ir

   v) pateikiama tiek turimos informacijos, kiek reikalaujama pateikti pranešime apie numatomą viešąjį pirkimą pagal 9.6 straipsnio (Pranešimai) 2 dalį;

b) pasikartojančių viešųjų pirkimų atveju perkantysis subjektas pirminiame pranešime apie numatomą viešąjį pirkimą nurodo, kad vėlesniuose pranešimuose konkursų laikotarpiai bus nurodomi remiantis šia dalimi, arba

c) dėl perkančiojo subjekto tinkamai pagrįsto skubos atvejo pagal 3 dalį nustatytas pasiūlymų pateikimo terminas yra praktiškai netinkamas.

5. Perkantysis subjektas gali sutrumpinti 3 dalyje nurodytą pasiūlymų pateikimo terminą ne daugiau kaip penkiomis dienomis kiekvienu iš šių atvejų:

a) pranešimas apie numatomą viešąjį pirkimą skelbiamas elektroninėmis priemonėmis;

b) visi konkurso dokumentai pateikiami elektroninėmis priemonėmis nuo pranešimo apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo dienos ir

c) pasiūlymus perkantysis subjektas gali gauti elektroninėmis priemonėmis.

6. Taikant 5 dalį kartu su 4 dalimi, jokiu atveju 3 dalyje nustatytas pasiūlymų pateikimo terminas negali būti trumpesnis nei dešimt dienų nuo pranešimo apie numatomą viešąjį pirkimą paskelbimo dienos.

7. Neatsižvelgiant į kitas šio straipsnio nuostatas, jeigu perkantysis subjektas perka komercines prekes ar paslaugas arba bet kokį jų derinį, jis gali 3 dalyje nurodytą pasiūlymų pateikimo laikotarpį sutrumpinti, nustatydamas ne trumpesnį nei trylikos dienų terminą, su sąlyga, kad perkantysis subjektas tuo pačiu metu elektroninėmis priemonėmis paskelbia ir pranešimą apie numatomą viešąjį pirkimą, ir konkurso dokumentus. Be to, jeigu subjektas taip pat leidžia teikti pasiūlymus dėl komercinių prekių ir paslaugų elektroninėmis priemonėmis, 3 dalyje nurodytą laikotarpį jis gali sutrumpinti, nustatydamas ne trumpesnį kaip dešimties dienų terminą.

8. Jeigu 9-B ar 9-C prieduose nurodytas perkantysis subjektas atrinko visus arba tam tikrą skaičių reikalavimus atitinkančių tiekėjų, pasiūlymų pateikimo terminas gali būti nustatytas perkančiojo subjekto ir atrinktų tiekėjų abipusiu sutarimu. Jeigu nesusitariama, nustatomas ne trumpesnis kaip dešimties dienų terminas.

9.11 STRAIPSNIS

Derybos

1. Šalis savo perkantiesiems subjektams gali numatyti galimybę surengti derybas:

a) jei perkantysis subjektas nurodė ketinimą vykdyti derybas pranešime apie numatomą viešąjį pirkimą, kaip reikalaujama pagal 9.6 straipsnio (Pranešimai) 2 dalį, arba

b) kai po vertinimo paaiškėja, kad nė vienas pasiūlymas nėra akivaizdžiai pranašiausias pagal konkrečius vertinimo kriterijus, nurodytus pranešime apie numatomą viešąjį pirkimą arba kitame pranešime, naudojamame kaip pranešimas apie numatomą viešąjį pirkimą, ar konkurso dokumentuose.

2. Perkantysis subjektas:

a) užtikrina, kad atmetant derybose dalyvaujančius tiekėjus būtų vadovaujamasi pranešime apie numatomą viešąjį pirkimą arba kitame pranešime, naudojamame kaip pranešimas apie numatomą viešąjį pirkimą, ar konkurso dokumentuose nustatytais vertinimo kriterijais, ir

b) pasibaigus deryboms visiems likusiems dalyvaujantiems tiekėjams nustato bendrą terminą naujiems ar pakeistiems pasiūlymams pateikti.

9.12 STRAIPSNIS

Ribotas konkursas

1. Su sąlyga, kad perkantysis subjektas nesinaudoja šia nuostata, kad išvengtų tiekėjų konkurencijos ar diskriminuotų kitos Šalies tiekėjus arba apsaugotų vidaus tiekėjus, jis gali rengti ribotą konkursą ir netaikyti 9.6 straipsnio (Pranešimai), 9.7 straipsnio (Dalyvavimo sąlygos), 9.8 straipsnio (Tiekėjų tinkamumo įvertinimas), 9.9 straipsnio (Techninės specifikacijos ir konkurso dokumentai) 8–13 dalių, 9.10 straipsnio (Laikotarpiai), 9.11 straipsnio (Derybos), 9.13 straipsnio (Elektroniniai aukcionai) ir 9.14 straipsnio (Pasiūlymų nagrinėjimas ir sutarčių sudarymas) tik esant bet kuriai iš šių sąlygų:

a) kai:

i) nepateikta nė vieno pasiūlymo arba nė vienas tiekėjas nepateikė paraiškos dalyvauti viešajame pirkime;

ii) nepateikta nė vieno pasiūlymo, atitinkančio pagrindinius konkurso dokumentuose nustatytus reikalavimus;

iii) nė vienas tiekėjas neatitiko dalyvavimo sąlygų arba

iv) pateikti pasiūlymai buvo suderinti,

su sąlyga, kad konkurso dokumentuose nustatyti reikalavimai nėra iš esmės pakeisti;

b) jeigu prekes gali tiekti arba paslaugas teikti tik konkretus tiekėjas ir nėra pagrįstų alternatyvių ar pakeičiamų prekių arba paslaugų dėl bet kurios iš šių priežasčių:

i) reikalaujama meno kūrinio;

ii) dėl patentų, autorių teisių ar kitų išimtinių teisių apsaugos arba

iii) dėl techninių priežasčių nesusidarius konkurencijai;

c) jeigu pirminis tiekėjas tiekia papildomas prekes ar teikia paslaugas, kurios nebuvo įtrauktos į pirminį viešąjį pirkimą, kai tokių prekių ar paslaugų:

i) negalima pakeisti dėl ekonominių ar techninių priežasčių, pavyzdžiui, dėl būtino pakeičiamumo arba sąveikumo su esama įranga, programine įranga, paslaugomis arba įrenginiais, įsigytais per pirminį viešąjį pirkimą, ir

ii) jas pakeitus perkančiajam subjektui kiltų didelių nepatogumų arba dėl to labai padidėtų jo išlaidos;

d) jeigu tai tikrai būtina, kai dėl itin didelės skubos priežasčių, atsiradusių dėl įvykių, kurių perkantysis subjektas negalėjo numatyti, prekės arba paslaugos negalėtų būti įsigytos laiku atviro ar atrankinio konkurso tvarka;

e) prekės perkamos žaliavų rinkoje;

f) jeigu perkantysis subjektas įsigyja prototipus ar pirmąjį gaminį arba paslaugą, kurie buvo pagaminti perkančiojo subjekto prašymu vykdant ar rengiantis vykdyti konkrečią tyrimų, bandymų, studijų ar kūrimo sutartį. Pirminio gaminio ar paslaugos originalus sukūrimas gali apimti ribotą gamybą ar tiekimą, siekiant įtraukti bandymų rezultatus ir įrodyti, kad gaminys ar paslauga yra tinkami gamybai ar tiekimui kiekiais, atitinkančiais priimtinus kokybės standartus, tačiau neapima tokio gaminių kiekio gamybos ar paslaugų tiekimo, kad ši veikla būtų komerciškai perspektyvi, arba būtų atlygintos mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros sąnaudos;

g) perkama ypač palankiomis sąlygomis, atsirandančiomis labai trumpam, kai prekės išparduodamos neįprastomis sąlygomis, pvz., likvidavimo, bankrutavimo ar turto perdavimo valdyti administratoriams atvejais, o ne įprastai perkant iš nuolatinių tiekėjų, ir

h) kai sutartys sudaromos su projekto konkurso nugalėtoju, su sąlyga, kad:

i) konkursas surengtas laikantis šio skyriaus principų, visų pirma dėl pranešimo apie numatomą viešąjį pirkimą skelbimo, ir

ii) dalyvius vertino nepriklausoma komisija, kad projekto sutartis būtų sudaryta su nugalėtoju.

2. Dėl kiekvienos pagal 1 dalį sudarytos sutarties perkantysis subjektas parengia raštišką ataskaitą. Ataskaitoje nurodomas perkančiojo subjekto pavadinimas, perkamų prekių ar paslaugų vertė ir pobūdis, ir nurodomos 1 dalyje apibūdintos aplinkybės ir sąlygos, kuriomis pagrindžiamas ribotas konkursas.

9.13 STRAIPSNIS

Elektroniniai aukcionai

Jeigu perkantysis subjektas ketina vykdyti viešąjį pirkimą pagal šį susitarimą elektroninio aukciono būdu, prieš pradėdamas elektroninį aukcioną subjektas kiekvienam dalyviui nurodo:

a) automatinį vertinimo metodą (įskaitant matematinę formulę), kuris pagrįstas konkurso dokumentuose nustatytais vertinimo kriterijais ir bus naudojamas aukciono metu automatiškai nustatant arba peržiūrint pasiūlymų eilės tvarką;

b) bet kokio jo pirminio pasiūlymo elementų vertinimo rezultatus, kai sutartis turi būti sudaryta, atsižvelgiant į naudingiausią pasiūlymą, ir

c) visą kitą svarbią su aukciono vykdymu susijusią informaciją.

9.14 STRAIPSNIS

Pasiūlymų nagrinėjimas ir sutarčių sudarymas

Pasiūlymų nagrinėjimas

1. Perkantysis subjektas visus pasiūlymus gauna, vokus su jais atplėšia ir juos nagrinėja taikydamas tokias procedūras, kuriomis užtikrinamas sąžiningas ir nešališkas viešojo pirkimo procesas ir pasiūlymų konfidencialumas.

2. Perkantysis subjektas nesukuria nepalankios padėties tiekėjui, kurio pasiūlymas gaunamas po nustatyto pasiūlymų gavimo termino, jeigu vėluojama tik dėl perkančiojo subjekto netinkamo elgesio.

3. Jeigu perkantysis subjektas nuo vokų su pasiūlymais atplėšimo iki sutarties sudarymo tiekėjui suteikia galimybę ištaisyti netyčines formos klaidas, perkantysis subjektas tokią pat galimybę suteikia visiems dalyvaujantiems tiekėjams.

Sutarčių sudarymas

4. Kad būtų svarstoma galimybė sudaryti sutartį dėl pasiūlymo, jis turi būti pateiktas raštu, vokų atplėšimo metu jis turi atitikti pagrindinius pranešimuose ir konkurso dokumentuose nustatytus reikalavimus ir turi būti gautas iš dalyvavimo viešajame pirkime reikalavimus atitinkančio tiekėjo.

5. Išskyrus atvejus, kai perkantysis subjektas, atsižvelgdamas į visuomenės interesus, nusprendžia nesudaryti sutarties, subjektas sutartį sudaro su tuo tiekėju, kuris, perkančiojo subjekto nuomone, gali įvykdyti sutarties sąlygas ir, vertinant tik pagal pranešimuose ir konkurso dokumentuose nustatytus kriterijus, pateikė:

a) ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą arba

b) jeigu vienintelis kriterijus yra kaina, pasiūlė mažiausią kainą.

6. Jeigu perkančiajam subjektui pateikiamas pasiūlymas, kuriame siūloma kaina yra daug mažesnė negu kituose pateiktuose pasiūlymuose pasiūlytos kainos, jis gali patikrinti, ar tiekėjas atitinka dalyvavimo sąlygas ir ar jis gali įvykdyti sutarties sąlygas, ir (arba) ar nustatant kainą buvo atsižvelgta į subsidijų suteikimą.

7. Jeigu perkantysis subjektas nustato, jog siūloma kaina neįprastai maža todėl, kad konkurso dalyvis gavo subsidiją, jo pasiūlymas gali būti atmestas remiantis vien šiuo pagrindu, tik tuo atveju, jeigu susisiekiama su konkurso dalyviu ir jis per perkančiojo subjekto nustatytą pakankamą laikotarpį negali įrodyti, jog subsidija buvo suteikta laikantis su subsidijomis susijusių šio susitarimo nuostatų.

8. Perkantysis subjektas nesinaudoja alternatyviomis nuostatomis, neatšaukia viešojo pirkimo ir nekeičia sudarytų sutarčių, siekdamas išvengti pagal šį skyrių jam tenkančių prievolių.

9.15 straipsnis

Informacijos apie viešuosius pirkimus skaidrumas

Tiekėjams teikiama informacija

1. Tiekėjams teikiama informacija Perkantysis subjektas nedelsdamas, o tiekėjui paprašius – raštu, informuoja viešajame pirkime dalyvaujančius tiekėjus apie savo sprendimus dėl sutarčių sudarymo. Atsižvelgdamas į 9.16 straipsnio (Informacijos atskleidimas) 2 ir 3 dalis, konkurso nelaimėjusio tiekėjo prašymu perkantysis subjektas paaiškina priežastis, kodėl jis nepasirinko šio pasiūlymo, ir nurodo atitinkamus laimėjusio tiekėjo pasiūlymo pranašumus.

2. Ne vėliau kaip per septyniasdešimt dvi dienas nuo kiekvienos sutarties sudarymo pagal šį skyrių perkantysis subjektas paskelbia pranešimą 9-H priede nurodytame tinkamame leidinyje ar elektroninėje sklaidos priemonėje. Jei perkantysis subjektas paskelbia pranešimą tik elektroninėje sklaidos priemonėje, užtikrinama, kad informacija būtų prieinama pagrįstos trukmės laikotarpį. Pranešime pateikiama bent ši informacija:

a) įsigyjamų prekių ar paslaugų apibūdinimas;

b) perkančiojo subjekto pavadinimas ir adresas;

c) konkursą laimėjusio tiekėjo pavadinimas ir adresas;

d) konkursą laimėjusio pasiūlymo vertė arba brangiausi ir pigiausi pasiūlymai, į kuriuos buvo atsižvelgta sudarant sutartį;

e) sutarties sudarymo data ir

f) taikytas viešųjų pirkimų metodas, o riboto konkurso procedūros pagal 9.12 straipsnį (Riboti konkursai) atveju − tokios konkurso procedūros taikymą pagrindžiančios aplinkybės.

Dokumentų ir ataskaitų saugojimas ir elektroninės informacijos atsekamumas

3. Perkantieji subjektai bent trejus metus nuo sutarties sudarymo saugo:

a) su viešuoju pirkimu pagal šį susitarimą susijusių konkurso ir sutarčių sudarymo procedūrų dokumentus ir ataskaitas, įskaitant pagal 9.12 straipsnį (Riboti konkursai) reikalaujamas ataskaitas, ir

b) duomenis, kuriais užtikrinamas tinkamas viešojo pirkimo pagal šį susitarimą vykdymo elektroninėmis priemonėmis duomenų atsekamumas.

Statistinių duomenų rinkimas ir teikimas

4. Šalys sutinka perduoti viena kitai turimus palyginamus statistinius duomenis, susijusius su viešaisiais pirkimais, kuriems taikomas šis skyrius.

9.16 STRAIPSNIS

Informacijos atskleidimas

Informacijos teikimas Šalims

1. Šaliai paprašius, kita Šalis nedelsdama pateikia visą informaciją, kurios reikia nustatyti, ar viešasis pirkimas buvo vykdomas skaidriai, nešališkai ir laikantis šio skyriaus nuostatų, įskaitant informaciją apie konkursą laimėjusio pasiūlymo savybes ir atitinkamus pranašumus. Jei informacijos atskleidimas pažeistų konkurenciją būsimuose konkursuose, informaciją gavusi Šalis jos neatskleidžia jokiems tiekėjams, išskyrus atvejus, kai su informaciją pateikusia Šalimi buvo tartasi ir buvo gautas jos sutikimas.

Informacijos neatskleidimas

2. Neatsižvelgiant į jokią kitą šio skyriaus nuostatą, Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, jokiam tiekėjui neteikia informacijos, kuri gali pakenkti sąžiningai tiekėjų konkurencijai.

3. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma reikalavimu, kad Šalis, įskaitant jos perkančiuosius subjektus, valdžios ir peržiūros institucijas, atskleistų konfidencialią informaciją, jei:

a) tai trukdytų teisėsaugai,

b) galėtų būti pakenkta sąžiningai tiekėjų konkurencijai,

c) būtų pažeisti konkrečių asmenų teisėti komerciniai interesai, įskaitant intelektinės nuosavybės apsaugą, arba

d) būtų kitaip pažeidžiami visuomenės interesai.

9.17 STRAIPSNIS

Vidaus procedūros skundams nagrinėti

1. Kiekviena Šalis nustato laiku taikomą, veiksmingą, skaidrią ir nediskriminacinę administracinę arba teisminę skundų nagrinėjimo tvarką, kuria tiekėjas gali pateikti skundą dėl:

a) šio skyriaus nuostatų pažeidimo arba

b) jeigu pagal Šalies vidaus teisę tiekėjas neturi teisės tiesiogiai pateikti skundo dėl šio skyriaus nuostatų pažeidimo, Šalies priemonių, kuriomis įgyvendinamas šis skyrius, nesilaikymo,

susijusį su viešuoju pirkimu pagal šį susitarimą, kuriuo tiekėjas yra arba buvo išreiškęs susidomėjimą. Bet kuriuo atveju Šalys užtikrina, kad skundų nagrinėjimo institucijos tiekėjui pateikus skundą išnagrinėtų atitinkamų perkančiųjų subjektų sprendimus dėl to, ar konkrečiam viešajam pirkimui taikytinos šio skyriaus nuostatos.

Visų skundų pateikimo tvarkos taisyklės nustatomos raštu ir skelbiamos viešai elektroninėmis ir (arba) popierinėmis sklaidos priemonėmis.

2. Jeigu tiekėjas pateikia su viešuoju pirkimu pagal šį susitarimą, kuriuo jis yra arba buvo išreiškęs susidomėjimą, susijusį skundą dėl 1 dalyje nurodyto pažeidimo arba nesilaikymo, viešąjį pirkimą vykdančio perkančiojo subjekto Šalis subjektą ir tiekėją skatina klausimą išspręsti konsultuojantis. Subjektas nešališkai ir laiku apsvarsto bet kokį gautą skundą taip, kad tiekėjui nesutrukdytų dalyvauti vykstančiame arba ateityje vyksiančiuose viešuosiuose pirkimuose arba nebūtų pažeista jo teisė administracine arba teismine skundų nagrinėjimo tvarka siekti taisomųjų priemonių.

3. Kiekvienam tiekėjui skundui parengti ir pateikti suteikiama pakankamai laiko: ne mažiau kaip dešimt dienų, skaičiuojant nuo tada, kai tiekėjas sužinojo arba pagrįstai turėjo sužinoti aplinkybes, dėl kurių teikia skundą.

4. Kiekviena Šalis įsteigia arba paskiria bent vieną nešališką administracinę ar teisminę instituciją, nepriklausomą nuo jos perkančiųjų subjektų, kuri priimtų ir nagrinėtų tiekėjų skundus dėl viešųjų pirkimų pagal šį susitarimą.

5. Jei skundą pirmiausia nagrinėja ne 4 dalyje nurodyta institucija, o kita įstaiga, Šalis užtikrina, kad tiekėjas jos pirminį sprendimą galėtų apskųsti nešališkai administracinei arba teisminei institucijai, nepriklausomai nuo perkančiojo subjekto, dėl kurio viešojo pirkimo pateiktas skundas.

6. Kiekviena Šalis užtikrina, kad skundų nagrinėjimo institucijos, kuri nėra teismas, sprendimą būtų galima pateikti teisminei institucijai arba būtų nustatyta tvarka, kurioje numatyta, kad:

a) perkantysis subjektas turi raštu atsakyti dėl skundo ir pateikti visus susijusius dokumentus skundų nagrinėjimo institucijai;

b) proceso dalyviai (toliau – dalyviai) turi teisę būti išklausyti prieš skundų nagrinėjimo institucijai priimant sprendimą dėl skundo;

c) dalyviai turi teisę būti atstovaujami ir lydimi;

d) dalyviams leidžiama dalyvauti visuose posėdžiuose;

e) dalyviai turėtų teisę prašyti, kad procesas vyktų viešai ir kad jame galėtų dalyvauti liudytojai, ir

f) skundų nagrinėjimo institucija turi laiku ir raštu pateikti savo sprendimus ir rekomendacijas, ir paaiškinti kiekvieno sprendimo ar rekomendacijos motyvus.

7. Kiekviena Šalis priima arba toliau taiko procedūras, pagal kurias:

a) numatomos skubios laikinosios priemonės, kuriomis išsaugoma tiekėjo galimybė dalyvauti viešajame pirkime. Dėl tokių laikinųjų priemonių gali būti sustabdytas viešojo pirkimo procesas. Pagal šias procedūras gali būti numatyta, kad priimant sprendimą dėl tokių priemonių taikymo gali būti atsižvelgta į neigiamas pasekmes svarbiausiems susijusiems interesams, įskaitant visuomenės interesus. Pagrįstos priežastys, dėl kurių nusprendžiama priemonių netaikyti, nurodomos raštu, ir

b) jeigu skundų nagrinėjimo institucija nustato nuostatų pažeidimo arba priemonių nesilaikymo faktą, kaip nurodyta 1 dalyje, ji gali nurodyti imtis taisomųjų priemonių arba skirti kompensaciją už patirtus nuostolius ar žalą, kurių dydis gali būti ribojamas pasirengimo konkursui sąnaudomis arba tik su skundu susijusiomis sąnaudomis. Jei sutartis jau sudaryta, Šalys gali nustatyti, kad nėra galimybių imtis taisomųjų priemonių.

9.18 STRAIPSNIS

Taikymo srities keitimas ir taisymas

Pranešimas apie siūlomą pakeitimą

1. Šalys praneša viena kitai apie bet kokius siūlomus taisymus, subjektų perkėlimą iš vieno priedo į kitą, subjektų išbraukimą ar kitus 9-A–9-I priedų pakeitimus (toliau – pakeitimai).

2. Jei subjektą siūloma išbraukti iš 9-A–9-G priedų dėl to, kad vyriausybės kontrolė ar poveikis to subjekto viešiesiems pirkimams, vykdomiems pagal šį susitarimą, yra panaikinti, pakeitimą siūlanti Šalis atitinkamame pranešime pateikia įrodymų, kad tokia vyriausybės kontrolė ar poveikis tikrai buvo panaikinti. Laikoma, kad vyriausybės kontrolė ar poveikis 9-C priede išvardytų subjektų pagal šį susitarimą vykdomiems pirkimams yra tikrai panaikinti, jei:

a) Sąjungos atveju – perkantysis subjektas vykdo konkurencingą veiklą ir

b) Singapūro atveju – subjektas privatizuotas.

Jei vyriausybės kontrolė ar poveikis Šalies subjekto pagal šį susitarimą vykdomiems viešiesiems pirkimams panaikinti, kita Šalis neturi teisės į kompensacines pataisas.

3. Dėl bet kokio kito siūlomo pakeitimo jį siūlanti Šalis pranešime pateikia informaciją apie galimas pakeitimo pasekmes šio skyriaus taikymo sričiai. Jei pakeitimą siūlanti Šalis siūlo nedidelius, vien formos pobūdžio pakeitimus ar techninius taisymus, neturinčius poveikio viešiesiems pirkimams pagal šį skyrių, ji apie tokius pakeitimus praneša bent kas dvejus metus.

Prieštaravimų tvarkymas

4. Jei Šalis prieštarauja (toliau – prieštaraujančioji Šalis) pakeitimą siūlančios Šalies pranešimui, Šalys siekia susitarti dvišalėse konsultacijose, įskaitant prireikus konsultacijas Prekybos paslaugomis, investicijų ir viešųjų pirkimų komitete, įsteigtame pagal 16.2 straipsnį (Specialieji komitetai). Vykstant tokioms konsultacijoms Šalys atsižvelgia į:

a) jei pranešimas pateikiamas pagal 2 dalį, – vyriausybės kontrolės ar poveikio subjekto vykdomiems viešiesiems pirkimams panaikinimo įrodymus;

b) jei pranešimas pateikiamas pagal 3 dalį, – įrodymus, kad siūlomas pakeitimas neturi poveikio taikymo sričiai, ir

c) bet kokius teiginius dėl kompensacinių pataisų, susijusių su pakeitimais, apie kuriuos pranešta pagal 1 dalį, poreikį ar jų dydį. Pataisos gali būti šios: pakeitimą siūlanti Šalis gali išplėsti taikymo sritį arba prieštaraujanti Šalis gali atitinkamai sumažinti taikymo sritį tam, kad būtų išlaikyta teisių ir prievolių pusiausvyra ir palyginamas abipusiškai sutartos taikymo srities, nustatytos šiame skyriuje, lygis.

5. Jei po dvišalių konsultacijų pagal 4 dalį prieštaraujanti Šalis mano, kad susidarė viena ar daugiau iš šių situacijų:

a) kalbant apie 4 dalies a punktą, vyriausybės kontrolė ar poveikis subjekto vykdomiems viešiesiems pirkimams nėra panaikinti;

b) kalbant apie 4 dalies b punktą, pakeitimas neatitinka 3 dalies kriterijų ir turi poveikio taikymo sričiai, todėl turėtų būti daromos kompensacinės pataisos, arba

c) kalbant apie 4 dalies c punktą, per Šalių konsultacijas pasiūlytos kompensacinės pataisos nėra tinkamos palyginamam abipusiškai sutartos taikymo srities lygiui palaikyti,

Šalys gali taikyti Keturioliktame skyriuje (Ginčų sprendimas) nustatytą ginčų sprendimo procedūrą.

Įgyvendinimas

6. Siūlomas pakeitimas įsigalioja tik jei:

a) kita Šalis per keturiasdešimt penkias dienas nuo pranešimo apie siūlomus pakeitimus tuos pakeitimus siūlančiai Šaliai raštu nepateikė prieštaravimo siūlomam pakeitimui;

b) prieštaraujanti Šalis pranešė pakeitimus siūlančiai Šaliai atsiimanti prieštaravimą;

c) Šalys susitarė po konsultacijų pagal 4 dalį arba

d) prieštaravimas buvo išspręstas pagal 5 dalį taikant ginčų sprendimo procedūrą.

9.19 STRAIPSNIS

Komiteto pareigos

Prekybos paslaugomis, investicijų ir viešųjų pirkimų komitete, įsteigtame pagal 16.2 straipsnį (Specialieji komitetai), Šalys gali:

a) priimti statistinių duomenų teikimo pagal 9.15 straipsnio (Informacijos apie viešuosius pirkimus skaidrumas) 4 dalį sąlygas;

b) nagrinėti pateiktus pranešimus apie taikymo srities pakeitimus ir tvirtinti atnaujintą 9-A–9-C prieduose pateiktų subjektų sąrašų informaciją;

c) tvirtinti kompensacines pataisas, daromas dėl taikymo sričiai poveikio turinčių pakeitimų;

d) prireikus tikslinti kriterijus, pagal kuriuos įrodoma, kad vyriausybės kontrolė ar poveikis subjekto vykdomiems viešiesiems pirkimams yra panaikinti;

e) priimti kriterijus, pagal kuriuos sprendžiama dėl taikymo srities kompensacinių pataisų lygio;

f) svarstyti su viešaisiais pirkimais susijusius klausimus, kuriuos pateikia kuri nors Šalis;

g) keistis informacija, susijusia su viešųjų pirkimų galimybėmis Šalyse, įskaitant atsirandančias žemesniu nei centrinis lygmeniu, ir

h) aptarti kitus su šio skyriaus taikymu susijusius klausimus.

Prekybos paslaugomis, investicijų ir viešųjų pirkimų komitete, įsteigtame pagal 16.2 straipsnį (Specialieji komitetai), Šalys gali priimti bet kokius sprendimus, būtinus a–h punktams taikyti.

9.20 STRAIPSNIS

Derinimas prie SVP nuostatų

Jei persvarstytas SVP iš dalies keičiamas ar pakeičiamas kitu susitarimu, Šalys atitinkamai iš dalies keičia šį skyrių Prekybos paslaugomis, investicijų ir viešųjų pirkimų komiteto, įsteigto pagal 16.2 straipsnį (Specialieji komitetai), sprendimu.

DEŠIMTAS SKYRIUS

Intelektinė nuosavybė

10.1 STRAIPSNIS

Tikslai

1. Šio skyriaus tikslai:

a) Šalyse lengvinti inovacinių ir kūrybinių prekių gamybą ir tokių paslaugų teikimą ir pritaikymą komercinėms reikmėms ir

b) didinti prekybos ir investicijų naudą tinkamai ir veiksmingai saugant intelektinės nuosavybės teises ir nustatant priemones veiksmingam šių teisių įgyvendinimui užtikrinti.

2. Šiam skyriui *mutatis mutandis* taikomi TRIPS sutarties I dalyje, visų pirma 7 straipsnyje (Tikslai) ir 8 straipsnyje (Principai), nustatyti tikslai ir principai.

A SKIRSNIS

PRINCIPAI

10.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis ir terminų apibrėžtys

1. Šalys prisimena įsipareigojimus pagal tarptautines sutartis, susijusias su intelektine nuosavybe, įskaitant TRIPS sutartį ir Paryžiaus konvenciją dėl pramoninės nuosavybės saugojimo (1883 m. kovo 20 d., iš dalies pakeistą Stokholme 1967 m. liepos 15 d.; toliau – Paryžiaus konvencija). Šio skyriaus nuostatomis papildomos Šalių teisės ir prievolės pagal TRIPS sutartį ir kitas tarptautines intelektinės nuosavybės srities sutartis, kurių šalimis jos yra.

2. Šiame skyriuje intelektinės nuosavybės teisės yra:

a) visos intelektinės nuosavybės kategorijos, kurioms taikomi TRIPS sutarties II dalies 1–7 skirsniai, būtent:

i) autorių teisės ir gretutinės teisės;

ii) patentai[1];

[1] Sąjungos atveju šiame skyriuje patentais taip pat laikomos teisės, gautos dėl papildomos apsaugos liudijimų.

iii) prekių ženklai;

iv) dizainas;

v) integrinių grandynų topografija;

vi) geografinės nuorodos;

vii) konfidencialios informacijos apsauga ir

b) augalų veislių nuosavybės teisės.

10.3 STRAIPSNIS

Teisių galiojimo pabaiga

Teisių galiojimo pabaiga Šalys, laikydamosi TRIPS sutarties nuostatų, laisvai nustato intelektinės nuosavybės teisių galiojimo pabaigos nacionalinį režimą.

B SKIRSNIS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ STANDARTAI

A POSKIRSNIS

AUTORIŲ TEISĖS IR GRETUTINĖS TEISĖS

10.4 STRAIPSNIS

Taikoma apsauga

Šalys laikosi teisių ir prievolių, nustatytų Berno konvencijoje dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos (1886 m. rugsėjo 9 d., atnaujinta 1971 m. liepos 24 d. Paryžiuje), PINO autorių teisių sutartyje (priimtoje 1996 m. gruodžio 20 d. Ženevoje), PINO atlikimų ir fonogramų sutartyje (priimtoje 1996 m. gruodžio 20 d. Ženevoje) ir TRIPS sutartyje[1]. Šalys gali numatyti atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliavimo organizacijų apsaugą, remdamosi atitinkamomis Tarptautinės konvencijos dėl atlikėjų, fonogramų gamintojų ir transliuojančiųjų organizacijų apsaugos (priimtos 1961 m. spalio 26 d. Romoje) nuostatomis.

[1] Nedarydamos poveikio 10.6 straipsniui (Fonogramų gamintojai) Šalys pripažįsta, kad nuorodos į šiuos tarptautinius susitarimus suprantamos su išlygomis, kurias kiekviena Šalis yra nustačiusi jų atžvilgiu.

10.5 STRAIPSNIS

Apsaugos laikotarpis

1. Kiekviena Šalis nustato, kad tais atvejais, kai kūrinio apsaugos laikotarpis skaičiuojamas pagal autoriaus gyvenimo metus, toks laikotarpis yra ne trumpesnis nei autoriaus gyvenimo metai ir septyniasdešimt metų po autoriaus mirties.

2. Tuo atveju, kai kūrinys sukurtas bendrai, 1 dalyje nurodytas laikotarpis skaičiuojamas nuo paskutinio bendraautorio mirties datos.

3. Kinematografijos kūriniams[1] apsauga taikoma ne trumpiau kaip septyniasdešimt metų po to, kai kūrinys autoriaus sutikimu tampa prieinamas visuomenei arba, jei per penkiasdešimt metų nuo kūrinio sukūrimo tai neįvyksta, bent septyniasdešimt metų po sukūrimo[2].

4. Fonogramų teisių apsauga taikoma ne trumpiau kaip penkiasdešimt metų po pagaminimo ir, jei fonograma išleidžiama per šį laikotarpį, ne trumpiau kaip septyniasdešimt metų po pirmo teisėto išleidimo.

[1] Sąjungos atveju kinematografijos kūriniams taip pat priskiriami audiovizualiniai kūriniai.

[2] Sąjungos atveju apsaugos terminas baigiasi praėjus septyniasdešimčiai metų po paskutinio asmens, kuris pagal vidaus teisę laikomas autoriumi, mirties ir bet kokiu atveju tas laikotarpis nėra trumpesnis nei trumpiausias apsaugos, taikomos pagal 10.5 straipsnį (Apsaugos laikotarpis) 3 dalį, laikotarpis.

5. Transliacijų teisių apsauga taikoma ne trumpiau kaip penkiasdešimt metų po pirmojo transliacijos perdavimo ar sukūrimo.

6. Šiame straipsnyje nustatyti terminai skaičiuojami nuo kitų metų po įvykio, dėl kurio terminas pradedamas skaičiuoti, sausio pirmos dienos.

10.6 STRAIPSNIS

Fonogramų gamintojai

Kiekviena Šalis fonogramų gamintojams[1] suteikia teisę gauti tinkamą vienkartinį atlygį, jei fonograma išleidžiama prekybos tikslais arba jei tokios fonogramos reprodukcija naudojama transliuojant belaidžio ryšio priemonėmis arba viešai[2]. [3]

[1] Fonogramos gamintojas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris imasi iniciatyvos ir kuris atsako už pirmąjį atlikimo, kitų garsų ar garsų išraiškos įrašymą.

[2] Kalbant apie fonogramas, viešasis atlikimas yra bet koks viešas fonogramoje įrašytų garsų ar garsų išraiškos garsinis pateikimas.

[3] Singapūras visiškai įgyvendina šiame straipsnyje nustatytas prievoles per dvejus metus nuo šio susitarimo įsigaliojimo.

10.7 STRAIPSNIS

Teisės perparduoti

Šalys susitaria keistis nuomonėmis ir informacija dėl menininkų perpardavimo teisių taikymo patirties ir politikos.

10.8 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas kolektyvinio teisių administravimo klausimais

Šalys stengiasi skatinti savo kolektyvinio teisių administravimo asociacijas palaikyti dialogą ir bendradarbiauti, kad Šalių teritorijose būtų lengviau priimti ir pateikti kūrinius, ir perduoti kūrinių ar kitų autorių teisėmis saugomų objektų naudojimo honorarus.

10.9 STRAIPSNIS

Techninės apsaugos priemonės

1. Kiekviena Šalis nustato tinkamą teisinę apsaugą ir veiksmingas teisių gynimo priemones, neleidžiančias išvengti veiksmingų techninės apsaugos priemonių[1], kurias autoriai, atlikėjai ar fonogramų gamintojai naudoja savo teisėms užtikrinti ir kuriomis ribojami neteisėti veiksmai, susiję su jų kūriniais, kūrinių atlikimu ir fonogramomis, kurių naudoti neleidžia autoriai, atlikėjai ar fonogramų gamintojai arba tai draudžiama vidaus teise[2].

[1] Šiame straipsnyje techninės apsaugos priemonės yra bet kokia technologija, prietaisas ar sudedamoji dalis, skirta tinkamai veikiant užkirsti kelią veiksmams arba riboti veiksmus, susijusius su kūriniais, jų atlikimu ar fonogramomis, kuriuos pagal Šalies vidaus teisę draudžia autoriai, atlikėjai ar fonogramų gamintojai. Nedarant poveikio Šalių vidaus teisėje nustatytam autorių teisių arba gretutinių teisių taikymui, techninės apsaugos priemonės laikomos veiksmingomis tais atvejais, kai saugomų kūrinių naudojimą, jų atlikimą ar fonogramų naudojimą autoriai, atlikėjai ar fonogramų gamintojai kontroliuoja taikydami tinkamą prieigos kontrolę arba apsaugą, pvz., kodavimą arba šifravimą arba kopijų kontrolės sistemą, kuria užtikrinama apsauga.

[2] Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma reikalavimu, kad Singapūras ribotų galimybes importuoti ar parduoti vidaus rinkoje prietaisų, kurie nėra techninės apsaugos priemonės, kurių vienintelė paskirtis yra kontroliuoti teisėtų kino filmų kopijų rinkos skirstymą, jei tai kitais būdais nepažeidžia jo vidaus teisės.

2. Siekdama užtikrinti 1 dalyje nurodytą tinkamą teisinę apsaugą ir veiksmingas teisių gynimo priemones, kiekviena Šalis taiko apsaugą bent šiais atvejais:

a) kiek nustatyta jos vidaus teisėje:

i) veiksmingos techninės apsaugos priemonės neteisėtai vengiamos žinant arba turint pagrįstų priežasčių žinoti ir

ii) teikiamos paslaugos visuomenei arba prekiaujama prietaisais arba produktais, įskaitant kompiuterines programas, kurie padeda išvengti veiksmingų techninės apsaugos priemonių, ir

b) prietaisų arba produktų, įskaitant kompiuterines programas, gamybos, importo arba platinimo ar paslaugų teikimo atvejais, kai:

i) minėti prietaisai, produktai ar paslaugos sukurti arba pagaminti siekiant išvengti veiksmingų techninės apsaugos priemonių arba

ii) jų paskirtis komerciniu požiūriu yra ribota, išskyrus jų paskirtį veiksmingoms techninės apsaugos priemonėms išvengti[1].

[1] Įgyvendindamos šio straipsnio 1 ir 2 dalis Šalys nėra įpareigojamos reikalauti, kad kuriant vartotojams skirtus elektronikos, telekomunikacijų arba informatikos produktus arba kuriant ar parenkant tokių produktų sudedamąsias dalis būtų atsižvelgiama į konkrečią techninės apsaugos priemonę, jei produktas nepažeidžia priemonių, kuriomis įgyvendinamos tos nuostatos.

3. Norėdama pagal 1 dalį taikyti tinkamą teisinę apsaugą ir veiksmingas teisių gynimo priemones Šalis gali nustatyti ar toliau taikyti tinkamus 1 ir 2 dalies įgyvendinimo priemonių apribojimus ar išimtis. 1 ir 2 dalyse nustatytos prievolės vykdomos nedarant poveikio teisėms, apribojimams, išimtims arba apsaugos būdams, susijusiems su autorių teisių arba gretutinių teisių pažeidimais pagal Šalies vidaus teisę.

10.10 STRAIPSNIS

Teisių administravimo informacijos apsauga

1. Siekdamos apsaugoti elektroninę informaciją apie teisių valdymą[1], Šalys taiko tinkamą teisinę apsaugą ir veiksmingas teisių gynimo priemones kiekvienam asmeniui, kuris sąmoningai be leidimo atliko kurį nors toliau nurodytą veiksmą žinodamas arba, civilinių taisomųjų priemonių atveju, turėdamas pagrindo žinoti, kad jo veiksmai sukels, leis padaryti, palengvins ar nuslėps autorių teisių arba gretutinių teisių pažeidimą. Tokie veiksmai yra:

[1] Šiame straipsnyje teisių administravimo informacija yra:
a) informacija, pagal kurią atpažįstamas kūrinys, jo atlikimas arba fonograma, kūrinio autorius, atlikėjas arba fonogramų gamintojas, arba asmuo, kuriam priklauso bet kokios teisės į kūrinį, jo atlikimą arba fonogramą;
b) informacija apie kūrinio naudojimo, jo atlikimo arba fonogramos naudojimo nuostatas ir sąlygas arba
c) skaičiai ar kodai, atitinkantys a ir b papunkčiuose aprašytą informaciją,
kai šie duomenys pridėti prie kūrinio, atlikimo ar fonogramos kopijos arba susiję su kūrinio, atlikimo ar fonogramos viešu skelbimu ar kitu viešinimu.

a) panaikina arba pakeičia elektroninę informaciją apie teisių valdymą;

b) platina, platinimo tikslais importuoja, transliuoja, skelbia arba viešina kūrinių, jų atlikimo ar fonogramų kopijas, žinodamas, kad elektroninė informacija apie teisių valdymą be leidimo buvo panaikinta ar pakeista.

2. Norėdama pagal 1 dalį taikyti tinkamą teisinę apsaugą ir veiksmingas teisių gynimo priemones Šalis gali nustatyti ar toliau taikyti tinkamus 1 dalies įgyvendinimo priemonių apribojimus ar išimtis. 1 dalyje nustatytos prievolės vykdomos nedarant poveikio teisėms, apribojimams, išimtims arba apsaugos būdams, susijusiems su autorių teisių arba gretutinių teisių pažeidimais pagal Šalies vidaus teisę.

10.11 STRAIPSNIS

Išimtys ir apribojimai

Šio susitarimo 10.6 straipsnyje (Fonogramų gamintojai) nustatytas teisių išimtis ir apribojimus Šalys taiko tik tam tikrais specialiais atvejais, kuriais neprieštaraujama įprastiniam kūrinio ar kito objekto naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžiami teisėti teisių subjekto interesai.

B POSKIRSNIS

PREKIŲ ŽENKLAI

10.12 STRAIPSNIS

Tarptautiniai susitarimai

Šalys deda visas pagrįstas pastangas laikytis Sutarties dėl prekių ženklų įstatymų (priimtos 1994 m. spalio 27 d. Ženevoje) ir Singapūro sutarties dėl prekių ženklų įstatymų (priimtos 2006 m. kovo 27 d. Singapūre)[1].

10.13 STRAIPSNIS

Registravimo procedūra

Šalys numato prekių ženklų registravimo sistemą, pagal kurią atitinkama prekių ženklų administravimo institucija raštu pagrindžia sprendimą atsisakyti registruoti prekės ženklą. Paraiškos teikėjas privalo turėti galimybę apskųsti šį atsisakymą teisminei institucijai. Šalys nustato galimybę trečiosioms šalims prieštarauti prekės ženklo paraiškai. Šalys sudaro galimybes naudotis vieša elektronine prekių ženklų paraiškų ir prekių ženklų registravimo duomenų baze.

[1] Singapūras yra Singapūro sutarties dėl prekių ženklų įstatymų Šalis, o Sąjunga deda visas pagrįstas pastangas lengvinti prisijungimą prie Singapūro sutarties dėl prekių ženklų įstatymų.

10.14 STRAIPSNIS

Plačiai žinomi prekių ženklai

Šalys užtikrina plačiai žinomų prekių ženklų apsaugą, kaip nustatyta TRIPS sutartyje. Spręsdamos, ar prekės ženklas yra plačiai žinomas, Šalys atsižvelgia į Bendrą rekomendaciją dėl plačiai žinomų prekių ženklų apsaugos nuostatų, priimtą Paryžiaus sąjungos dėl pramoninės nuosavybės apsaugos asamblėjos ir PINO Generalinės Asamblėjos 1999 m. rugsėjo 20−29 d. vykusiame trisdešimt ketvirto rato PINO valstybių narių asamblėjų susitikime.

10.15 STRAIPSNIS

Teisių, kurias suteikia prekės ženklas, išimtys

Šalys:

a) numato galimybę tinkamai naudoti aprašymus[1] kaip ribotą prekių ženklu suteikiamų teisių išimtį ir

b) gali numatyti kitas riboto pobūdžio išimtis,

jei jose atsižvelgiama į teisėtus prekės ženklo savininkų ir trečiųjų šalių interesus.

[1] Tinkamas aprašymų naudojimas aprėpia ženklo naudojimą prekės ar paslaugos geografinei kilmei nurodyti, ir tuos atvejus, kai toks naudojimas neprieštarauja sąžiningai pramoninei ar komercinei praktikai.

C POSKIRSNIS

GEOGRAFINĖS NUORODOS[1]

10.16 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

1. C poskirsnis (Geografinės nuorodos) taikomas Šalių teritorijų kilmės vynų, spiritinių gėrimų, žemės ūkio produktų ir maisto produktų pripažinimui ir apsaugai užtikrinti.

2. Šalis įsipareigoja taikyti apsaugą pagal C poskirsnį (Geografinės nuorodos) tik toms kitos Šalies geografinėms nuorodoms, kurios pripažintos ir paskelbtos geografinėmis nuorodomis kilmės šalyje.

[1] Šiame skyriuje geografinės nuorodos yra nuorodos, iš kurių galima spręsti, ar prekė yra kilusi iš Šalies teritorijos, ar iš tos teritorijos regiono ar vietovės, kai tos prekės kokybė, reputacija ar kiti ypatumai iš esmės yra siejami su jos geografinės kilmės vieta.

10.17 STRAIPSNIS

Geografinių nuorodų apsaugos sistema

1. Šiam susitarimui įsigaliojus Šalys nustato geografinių nuorodų registravimo ir apsaugos savo teritorijose sistemą, taikomą savo nuožiūra pasirinktų kategorijų vynams, spiritiniams gėrimams, žemės ūkio produktams ir maisto produktams.

2. 1 dalyje nurodytas sistemas sudaro šie elementai:

a) vidaus registras;

b) administracinis tikrinimo, ar geografinės nuorodos, įtrauktos ar įtrauktinos į 2 dalies a punkte nurodytą vidaus registrą, suteikiamos prekei, kurios kilmės vieta – Šalies teritorija arba Šalies regionas ar vietovė, kurioje konkreti prekės kokybė, reputacija ar kita ypatybė neabejotinai siejama su geografine kilme, procesas;

c) prieštaravimo procedūra, kuria sudaroma galimybė atsižvelgti į teisėtus trečiųjų šalių interesus, ir

d) teisinės priemonės įrašams į 2 dalies a punkte nurodytą vidaus registrą taisyti ar panaikinti, atsižvelgiant į teisėtus trečiųjų šalių ir atitinkamų registruotų geografinių nuorodų teisių subjektų interesus.

3. Kuo greičiau po to, kai kiekvienoje Šalyje[1] pabaigiamos visų 10-A priede išvardytų pavadinimų geografinių nuorodų apsaugos procedūros, Šalys susitinka, kad priimtų 16.1 straipsnyje (Prekybos komitetas) nurodyto Prekybos komiteto sprendimą, kad į 10-B priedą būtų įtraukti Šalių 10-A priedo pavadinimai, apsaugoti ir tebesaugomi kaip geografinės nuorodos pagal atitinkamas Šalių sistemas, nurodytas 2 dalyje.

10.18 STRAIPSNIS

Geografinių nuorodų sąrašo pakeitimai

Šalys susitaria, kad 10-B priede išvardytų vynų, spiritinių gėrimų, žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų, kurių apsaugą Šalys turi taikyti pagal C poskirsnį (Geografinės nuorodos), sąrašą galima iš dalies keisti. Šiems 10-B priedo pakeitimams taikoma nuostata, kad geografinės nuorodos buvo ir tebėra saugomos kaip geografinės nuorodos pagal atitinkamos Šalies sistemą, kaip nurodyta 10.17 straipsnio (Geografinių nuorodų apsaugos sistema) 2 dalyje.

[1] Singapūro atveju C poskirsnyje (Geografinės nuorodos) nurodyta geografinių nuorodų apsaugos procedūra yra vidaus registravimo procedūra, taikant sistemą, Singapūro nustatytą pagal 10.17 straipsnio (Geografinių nuorodų apsaugos sistema) 2 dalį.

10.19 STRAIPSNIS

Geografinių nuorodų apsaugos taikymo sritis

1. Laikydamosi 10.22 straipsnio (Bendrosios taisyklės), dėl 10-B priede išvardytų vynų, spiritinių gėrimų, žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų, saugomų kaip geografinės nuorodos pagal sistemą, nurodytą 10.17 straipsnio (Geografinių nuorodų apsaugos sistema) 2 dalyje, Šalys nustato teisines priemones, kad suinteresuotosios šalys galėtų neleisti, kad:

a) prekę pavadinant ar ją pristatant būtų naudojamos priemonės, kuriomis nurodoma ar kurios leidžia suprasti, kad aptariamos prekės kilmė – kita geografinė sritis, o ne tikroji kilmės vieta, ir taip visuomenė būtų klaidinama dėl prekės geografinės kilmės, ir

b) nuoroda būtų naudojama bet kuriuo kitu būdu, kuris yra nesąžiningos konkurencijos veiksmas, kaip apibrėžta Paryžiaus konvencijos 10bis straipsnyje (Nesąžininga konkurencija).

2. Laikydamosi 10.22 straipsnio (Bendrosios taisyklės), dėl 10-B priede išvardytų vynų ir spiritinių gėrimų geografinių nuorodų, saugomų kaip geografinės nuorodos pagal sistemą, nurodytą 10.17 straipsnio (Geografinių nuorodų apsaugos sistema) 2 dalyje, Šalys nustato teisines priemones, kad suinteresuotosios šalys galėtų neleisti, kad vynų geografinės nuorodos būtų naudojamos vynams, kurių kilmės vieta nėra atitinkama geografine nuoroda nurodoma vieta, arba kad spiritinius gėrimus nurodančios geografinės nuorodos būtų naudojamos spiritiniams gėrimams, kurių kilmės vieta nėra atitinkama geografine nuoroda nurodoma vieta, net jei:

a) nurodyta tikroji prekės kilmės vieta;

b) pateikiamas geografinės nuorodos vertimas arba

c) geografinė nuoroda vartojama su tokiais žodžiais kaip „rūšis“, „tipas“, „stilius“, „imitacija“ ar panašiai.

3. Laikydamosi 10.22 straipsnio (Bendrosios taisyklės), dėl 10-B priede išvardytų žemės ūkio produktų ir maisto produktų geografinių nuorodų, saugomų kaip geografinės nuorodos pagal sistemą, nurodytą 10.17 straipsnio (Geografinių nuorodų apsaugos sistema) 2 dalyje, Šalys nustato teisines priemones, kad suinteresuotosios šalys galėtų neleisti, kad prekės geografinė nuoroda būtų naudojama panašiai prekei[1], kurios kilmės vieta nėra atitinkama geografine nuoroda nurodoma vieta, net jei:

a) nurodyta tikroji prekės kilmės vieta;

b) pateikiamas geografinės nuorodos vertimas[2] arba

[1] Šioje dalyje ir 10.21 straipsnio (Ryšys su prekių ženklais) 1 dalyje panaši prekė, kai kalbama apie prekę, kurios geografinė nuoroda saugoma pagal 10.17 straipsnio (Geografinių nuorodų apsaugos sistema) 2 dalyje nurodytą Šalies sistemą, yra prekė, kuri tame Šalies registre būtų priskirta tai pačiai kategorijai kaip ir prekė, kurios geografinė nuoroda užregistruota.

[2] Siekiant aiškumo susitariama, kad tai vertinama kiekvienu atskiru atveju. Ši nuostata netaikoma, kai pateikiama įrodymų, kad saugoma geografinė nuoroda ir išverstas terminas nesusiję. Taip pat susitariama, kad ši nuostata taikoma nedarant poveikio bendrosioms C poskirsnio (Geografinės nuorodos) taisyklėms.

c) geografinė nuoroda vartojama su tokiais žodžiais kaip „rūšis“, „tipas“, „stilius“, „imitacija“ ar panašiai.

4. C poskirsnio (Geografinės nuorodos) nuostatomis nereikalaujama, kad Šalis taikytų savo nuostatas geografinei nuorodai, jei teisių subjektas neatlieka šių veiksmų:

a) neatnaujina registracijos arba

b) nevykdo minimalios komercinės veiklos ar neturi minimalių komercinių interesų, įskaitant pritaikymą komercinėms reikmėms, pardavimo skatinimą ar rinkos stebėseną

geografinės nuorodos atžvilgiu tos Šalies rinkoje.

5. Nedarant poveikio TRIPS sutarties 23 straipsnio 3 daliai, kiekviena Šalis nusprendžia, kokios turėtų būti praktinės sąlygos, kuriomis sutampančios geografinės nuorodos skiriamos viena nuo kitos kiekvienos iš Šalių teritorijoje, atsižvelgdamos į poreikį atitinkamiems gamintojams užtikrinti lygias teises ir į tai, kad nebūtų klaidinami vartotojai.

6. Šaliai gavus paraišką registruoti geografinę nuorodą, sutampančią su viena iš 10-B priede išvardytų geografinių nuorodų, ar taikyti tokiai nuorodai apsaugą, ta Šalis, spręsdama, kokiomis sąlygomis geografinės nuorodos bus atskiriamos viena nuo kitos, turi atsižvelgti į pareiškėjo ir susijusių gamintojų[1] nuomones ir pateiktą informaciją.

[1] Singapūro atveju susiję gamintojai yra atitinkamų teisių subjektai.

10.20 STRAIPSNIS

Geografinių nuorodų naudojimo teisė

Pagal C poskirsnį (Geografinės nuorodos) saugomą geografinę nuorodą gali naudoti ne tik pareiškėjas, jei toks naudojimo būdas yra susijęs su preke, nurodyta toje geografinėje nuorodoje.

10.21 STRAIPSNIS

Ryšys su prekių ženklais

1. Laikantis 10.22 straipsnio (Bendrosios taisyklės), dėl 10-B priede išvardytų geografinių nuorodų, saugomų kaip geografinės nuorodos pagal Šalies sistemą, nurodytą 10.17 straipsnio (Geografinių nuorodų apsaugos sistema) 2 dalyje, Šalys atsisako registruoti prekės ženklą arba *ex officio* panaikina jo registraciją, jei jame yra geografinė nuoroda arba jį sudaro geografinė nuoroda, kuria nurodoma panaši prekė, jeigu tokia galimybė numatyta Šalies vidaus teisėje, arba suinteresuotajai šaliai pareikalavus, jei tos prekės kilmė nėra ta, kuri nurodyta atitinkamoje geografinėje nuorodoje, su sąlyga, kad prekės ženklo registravimo paraiška pateikta vėliau nei geografinės nuorodos registravimo atitinkamoje teritorijoje paraiška.

2. Nedarydamos poveikio 4 daliai Šalys pripažįsta, kad tas faktas, jog Šalyje jau yra prieštaraujančio pobūdžio prekės ženklas, nebūtinai visiškai užkerta kelią registruoti panašių prekių geografinę nuorodą toje Šalyje[1].

3. Jei prekės ženklo paraiška pateikta arba įregistruota sąžiningai, arba jei prekės ženklo teisės gautos jį sąžiningai naudojant, su sąlyga, kad tokia galimybė nustatyta atitinkamoje Šalių vidaus teisėje:

a) prieš pateikiant geografinės nuorodos apsaugos atitinkamoje teritorijoje paraišką arba

b) iki nustatant geografinės nuorodos apsaugą jos kilmės šalyje,

priemonėmis, kurios nustatomos C poskirsniui (Geografinės nuorodos) įgyvendinti, nepažeidžiama prekės ženklo registravimo galimybė ar jo registracijos galiojimas, arba teisė naudoti prekės ženklą tokiu pagrindu, kad tas prekės ženklas yra tapatus geografinei nuorodai arba į ją panašus.

4. Šalys nėra įpareigotos taikyti geografinės nuorodos apsaugą pagal C poskirsnį (Geografinės nuorodos), jei taikant tokią apsaugą dėl prekės ženklo gero vardo ar žinomumo vartotojai būtų klaidinami dėl tikrosios produkto tapatybės.

[1] Singapūro atveju esamam prekės ženklui prieštaraujančią geografinę nuorodą galima registruoti su to prekės ženklo teisių subjekto sutikimu. Sąjungos atveju toks sutikimas nėra būtinas, kad geografinė nuoroda, prieštaraujanti esamam prekės ženklui, būtų registruojama.

10.22 STRAIPSNIS

Bendrosios taisyklės

1. C poskirsnyje (Geografinės nuorodos) nurodytų produktų importas, eksportas ir pritaikymas komercinėms reikmėms Šalies teritorijoje reglamentuojamas tos Šalies vidaus teise.

2. Kalbant apie žemės ūkio ir maisto produktus, C poskirsnio (Geografinės nuorodos) nuostatomis nereikalaujama, kad Šalis užkirstų kelią jos piliečiams ar nuolatiniams gyventojams toliau ir panašiai naudoti kitos Šalies geografines nuorodas prekėms ar paslaugoms, kurias jie naudojo nuolat tų pačių ar susijusių prekių ar paslaugų atžvilgiu tos Šalies teritorijoje:

a) bent dešimt metų iki 2004 m. sausio 1 d. arba

b) sąžiningai iki tos datos.

3. Dėl į 10-B priedą įtrauktinų geografinių nuorodų, jei ankstesnis naudojimas nustatytas pagal:

a) prieštaravimo procesą per šalies vidaus registravimo procedūras arba

b) teisinį procesą,

išankstinis naudojimas nurodomas 10-B priede atitinkamos geografinės nuorodos atžvilgiu:

i) jei taikomas 3 dalies a punktas, pagal procedūrą, nurodytą 10.17 straipsnio (Geografinių nuorodų apsaugos sistema) 3 dalyje, ir

ii) jei taikomas 3 dalies b punktas, pagal procedūrą, nurodytą 10.18 straipsnyje (Geografinių nuorodų sąrašo pakeitimai).

4. Šalys gali nustatyti praktines sąlygas, kuriomis minėtas išankstinis naudojimas bus atskiriamas nuo jos teritorijoje taikomos geografinės nuorodos, atsižvelgdamos į poreikį užtikrinti, kad vartotojai nebūtų klaidinami.

5. C poskirsnio (Geografinės nuorodos) nuostatomis nereikalaujama, kad Šalis taikytų savo nuostatas kitos Šalies geografinės nuorodos atžvilgiu prekėms ar paslaugoms, kurių atitinkama nuoroda yra tapati įprastiniam bendriniam pavadinimui, kuriuo tokios prekės ar paslaugos vadinamos tos Šalies teritorijoje.

6. C poskirsnio (Geografinės nuorodos) nuostatomis nereikalaujama, kad Šalis taikytų savo nuostatas bet kokio pavadinimo, esančio kitos Šalies geografinėje nuorodoje, atžvilgiu prekėms ar paslaugoms, kurių pavadinimas yra tapatus įprastiniam bendriniam pavadinimui, kuriuo tokios prekės ar paslaugos vadinamos tos Šalies teritorijoje.

7. C poskirsnio (Geografinės nuorodos) nuostatomis nereikalaujama, kad Šalis taikytų savo nuostatas kitos Šalies geografinės nuorodos atžvilgiu vynmedžių gaminiams, kurių atitinkama nuoroda yra tapati įprastiniam vynuogių rūšies, augančios tos Šalies teritorijoje, pavadinimui PPO steigimo sutarties įsigaliojimo dieną.

8. C poskirsnio (Geografinės nuorodos) nuostatomis neužkertamas kelias Šaliai pagal vidaus teisę kaip geografinę nuorodą saugoti terminą, kuris prieštarauja augalų rūšies ar gyvūnų veislės pavadinimui.

9. Šalis gali numatyti, kad kiekvienas prašymas pagal C poskirsnį (Geografinės nuorodos), susijęs su prekės ženklo naudojimu ar registracija, turi būti pateiktas per penkerius metus nuo tada, kai toje Šalyje tapo plačiai žinoma apie neteisėtą saugomos nuorodos panaudojimą, arba nuo tada, kai prekės ženklas buvo įregistruotas toje Šalyje, su sąlyga, kad tas prekės ženklas buvo paskelbtas iki tos dienos, jeigu ta diena buvo anksčiau negu toje Šalyje tapo plačiai žinoma apie neteisėtą panaudojimą, su sąlyga, kad geografinė nuoroda nėra naudojama ar įregistruota nesąžiningai.

10. C poskirsnio (Geografinės nuorodos) nuostatomis nepažeidžiama asmens teisės prekiaujant naudoti savo arba savo verslo pirmtako pavardę, išskyrus atvejus, kai tokia pavardė naudojama vartotoją klaidinančiu būdu.

11. C poskirsnio (Geografinės nuorodos) nuostatomis Šalis neįpareigojama saugoti kitos Šalies geografinės nuorodos, kuri nesaugoma arba nebesaugoma savo kilmės šalyje pagal tos šalies vidaus teisę. Jei geografinei nuorodai kilmės šalyje apsauga nebetaikoma, Šalys apie tai praneša viena kitai.

10.23 STRAIPSNIS

Susijusios Prekybos komiteto užduotys

Pagal 16.1 straipsnį (Prekybos komitetas) įsteigtas Prekybos komitetas įgaliojamas:

a) priimti sprendimus dėl įtraukimo į 10-B priedą, kaip nurodyta 10.17 straipsnio (Geografinių nuorodų apsaugos sistema) 3 dalyje, ir

b) iš dalies keisti 10-B priedą, kaip nurodyta 10.18 straipsnyje (Geografinių nuorodų sąrašo pakeitimai).

D POSKIRSNIS

DIZAINAS

10.24 STRAIPSNIS

Registruoto dizaino apsaugos taikymo reikalavimai[1]

1. Šalys numato galimybių taikyti apsaugą naujam arba originaliam nepriklausomai sukurtam dizainui[2]. Dizainas saugomas jį įregistravus, jo savininkams suteikiamos išimtinės teisės pagal D poskirsnio (Dizainas) nuostatas[3].

---

[1] Taikydama šį poskirsnį (Dizainas) Sąjunga taip pat taiko apsaugą neregistruotam dizainui, jei jis atitinka 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1891/2006, reikalavimus.

[2] Šalys susitaria, kad, jei tai būtina pagal Šalies vidaus teisę, taip pat gali būti nustatomi reikalavimai individualioms dizaino savybėms. Ši nuostata taikoma dizainui, kuris labai skiriasi nuo žinomo dizaino ar žinomo dizaino savybių derinių. Sąjunga dizainą laiko turinčiu individualias savybes, jeigu jo bendras įspūdis informuotiems naudotojams skiriasi nuo bendro įspūdžio, kurį tokiam naudotojui sukelia bet koks kitas paviešintas dizainas.

[3] Susitariama, kad dizainui neatsisakoma taikyti apsaugos vien todėl, kad jis sudaro gaminio ar produkto dalį, jei jis yra matomas, tenkina šios dalies kriterijus ir:
a) tenkina kitus dizaino apsaugos kriterijus ir
b) nėra kitų priežasčių jam netaikyti apsaugos,
remiantis atitinkama Šalių vidaus teise.

2. Dizaino apsauga netaikoma dizainui, kurį iš esmės lemia techniniai arba funkciniai aspektai.

3. Dizaino teisė negalioja, jei dizainas prieštarauja viešajai tvarkai ar pripažintiems moralės principams[1].

10.25 STRAIPSNIS

Registracija suteikiamos teisės

Saugomo dizaino savininkas turi teisę bent neleisti trečiajai šaliai, neturinčiai savininko sutikimo, gaminti, siūlyti parduoti, parduoti ar importuoti gaminių, kurie yra tokio dizaino, kuris yra saugomo dizaino kopija arba žymia dalimi kopija, jei tai daroma komerciniais tikslais.

10.26 STRAIPSNIS

Apsaugos laikotarpis

Apsauga taikoma bent dešimt metų nuo paraiškos pateikimo dienos.

[1] Nė viena šio straipsnio nuostata nelaikoma kliūtimi Šalims nustatyti kitas konkrečias dizaino apsaugos taikymo išimtis pagal vidaus teisę. Šalys susitaria, kad šių išimčių neturi būti daug.

10.27 STRAIPSNIS

Išimtys

Šalys gali nustatyti tam tikras dizaino apsaugos išimtis, jei tokios išimtys nepagrįstai neprieštarauja įprastiniam saugomo dizaino naudojimui ir nepagrįstai nepažeidžia teisėtų saugomo dizaino savininko interesų, atsižvelgiant į teisėtus trečiųjų šalių interesus.

10.28 STRAIPSNIS

Ryšys su autorių teisėmis

Šalys nustato galimybę, kad Šalyje įregistravus dizainą pagal D poskirsnį (Dizainas) nebūtų užkertamas kelias taikyti tam dizainui apsaugą pagal tos Šalies autorių teises ginančią vidaus teisę. Ta Šalis nustato tokios apsaugos aprėptį ir taikymo sąlygas[1].

[1] Singapūro atveju tokios apsaugos aprėptis ir taikymo sąlygos aprėpia aplinkybes, nurodytas Singapūro autorių teisių akto 74 skirsnyje.

E POSKIRSNIS

PATENTAI

10.29 STRAIPSNIS

Tarptautiniai susitarimai

Šalys prisimena prievoles, nustatytas Patentinės kooperacijos sutartyje (priimtoje 1970 m. birželio 19 d. Vašingtone, iš dalies pakeistoje 1979 m. rugsėjo 28 d. ir patikslintoje 1984 m. vasario 3 d.). Kai tinkama, Šalys deda visas pagrįstas pastangas laikytis Patentų teisės sutarties (priimtos 2000 m. birželio 1 d. Ženevoje) 1–16 straipsnių, remdamosi savo vidaus teise ir procedūromis.

10.30 STRAIPSNIS

Patentai ir visuomenės sveikata

1. Šalys pripažįsta 2001 m. lapkričio 14 d. PPO ministrų konferencijos Dohoje priimtos Deklaracijos dėl TRIPS sutarties ir visuomenės sveikatos svarbą. Aiškindamos ir įgyvendindamos teises ir prievoles pagal E poskirsnį (Patentai) ir F poskirsnį (Bandymų duomenų, pateiktų siekiant gauti administracinį farmacijos gaminio pateikimo rinkai leidimą, apsauga) Šalys užtikrina, kad būtų laikomasi minėtos deklaracijos.

2. Šalys laikosi 2003 m. rugpjūčio 30 d. PPO Generalinės tarybos sprendimo dėl Dohos deklaracijos dėl TRIPS sutarties ir visuomenės sveikatos 6 dalies įgyvendinimo ir 2005 m. gruodžio 6 d. PPO Generalinės tarybos sprendimo dėl TRIPS sutarties pakeitimo, kuriuo priimamas Protokolas, kuriuo iš dalies keičiama TRIPS sutartis.

10.31 STRAIPSNIS

Patento suteikiamų teisių galiojimo trukmės pratęsimas

Šalys pripažįsta, kad prieš pateikiant jų rinkoms farmacijos gaminius[1], kurie jų atitinkamoje teritorijoje yra saugomi pagal patentą, gali reikėti atlikti administracinę leidimo tiekti rinkai išdavimo procedūrą. Šalys sudaro galimybę pratęsti patento apsauga suteikiamų teisių galiojimo trukmę, kad patento savininkui būtų atlyginta už trumpesnį tikrąjį patento galiojimą dėl administracinės leidimo tiekti rinkai išdavimo procedūros[2]. Patento apsauga suteikiamų teisių galiojimo trukmė negali būti pratęsta ilgesniam nei penkerių metų laikotarpiui[3].

---

1 Taikant šį straipsnį ir 10.33 straipsnį (Bandymų duomenų, pateiktų siekiant gauti administracinį leidimą tiekti farmacijos gaminį rinkai, apsauga) kiekviena Šalis nustato termino „farmacijos gaminys“ apibrėžtį, remdamasi atitinkamais Šalių teisės aktais, galiojančiais pasirašant šį susitarimą. Sąjungos atveju farmacijos gaminys yra vaistas.

2 Singapūras įsipareigoja sudaryti galimybę pratęsti patento apsauga suteikiamų teisių galiojimo trukmę, kad patento savininkui būtų atlyginta už trumpesnį tikrąjį patento galiojimą dėl administracinės leidimo tiekti rinkai išdavimo procedūros, taikomos diagnostinėms ar tyrimų medžiagoms, kurias leidžiama tiekti rinkai kaip vaistus.

3 Patento galiojimo trukmės pratęsimo sąlygos ir procedūros nustatomos atitinkamuose Šalių teisės aktuose. Tai nedaro poveikio teisei galiojimo trukmę pratęsti naudojimui pediatrijos srityje, jei tai numato kuri nors iš Šalių.

10.32 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas

Šalys susitaria bendradarbiauti dėl iniciatyvų, kuriomis lengvinamas:

a) patentų pagal paraiškas, kurias vienos Šalies pareiškėjai pateikia kitoje Šalyje, suteikimas ir

b) profesionalių vienos Šalies patentinių patikėtinių kvalifikavimas ir pripažinimas kitos Šalies teritorijoje.

F POSKIRSNIS

BANDYMŲ DUOMENŲ APSAUGA

10.33 STRAIPSNIS

Bandymų duomenų, pateiktų siekiant gauti administracinį leidimą tiekti farmacijos gaminį rinkai, apsauga

Kai Šalis, prieš suteikdama leidimą tiekti farmacijos gaminį rinkai, reikalauja pateikti bandymų duomenis ar tyrimus, susijusius su tokio gaminio sauga ir veiksmingumu, ji bent penkerius metus nuo pirmo tos Šalies išduoto leidimo neleidžia trečiosioms šalims prekiauti tuo pačiu ar panašiu gaminiu, remdamasi leidimu, suteiktu pareiškėjui, kuris pateikė bandymų duomenis ar tyrimus, nebent bandymų duomenis ir tyrimus pateikęs pareiškėjas su tuo sutinka[1].[2,3].

[1] Apsaugos pagal šį straipsnį taikymo sąlygos ir procedūros nustatomos atitinkamuose Šalių teisės aktuose.

[2] Po penkerių metų nuo šio susitarimo įsigaliojimo Šalys, nedarant poveikio nuostatoms, pradeda diskusijas dėl galimo bandymų duomenų, pateiktų siekiant gauti administracinį leidimą tiekti farmacijos gaminį rinkai, apsaugos termino pratęsimo.

[3] Taikant šį straipsnį susitariama, kad šie konfidencialūs patvirtinamieji bandymų ar tyrimų duomenys nebus naudojami nustatant, ar suteikti leidimą pagal kitą paraišką, bent penkerius metus:

a) Singapūro atveju – nuo pirmosios paraiškos gavimo datos,

b) Sąjungos atveju – nuo pirmosios paraiškos patvirtinimo datos,

nebent bandymų duomenis ar tyrimus pateikusi šalis su tuo sutinka.

10.34 STRAIPSNIS

Bandymų duomenų, pateiktų siekiant gauti administracinį leidimą tiekti žemės ūkio cheminius produktus[1] rinkai, apsauga

1. Kai Šalis, prieš suteikdama leidimą tiekti žemės ūkio cheminį produktą tos Šalies rinkai, reikalauja pateikti bandymų duomenis ar tyrimus, susijusius su tokio gaminio sauga ir veiksmingumu, ji bent dešimt metų nuo pirmo išduoto leidimo neleidžia trečiosioms šalims prekiauti tuo pačiu ar panašiu produktu, remdamasi leidimu, suteiktu pareiškėjui, kuris pateikė bandymų duomenis ar tyrimus, nebent bandymų duomenis ir tyrimus pateikęs pareiškėjas su tuo sutinka.

[1] Sąjungos atveju šiame straipsnyje žemės ūkio cheminiai produktai yra veikliosios medžiagos ir preparatai, sudaryti iš vienos ar daugiau veikliųjų medžiagų, tokio pavidalo, kokio jie tiekiami naudotojui, ir skirti:
a) augalams arba augaliniams produktams apsaugoti nuo visų augalų kenkėjų arba užkirsti kelią tokių kenkėjų poveikiui, jeigu tokios medžiagos arba preparatai b–e punktuose neapibūdinti kitaip;
b) veikti augalų gyvybinius procesus kitaip negu maistingosios medžiagos (pvz., augalų augimą reguliuojančios medžiagos);
c) konservuoti augalinius produktus, jeigu tokioms medžiagoms arba produktams netaikomos specialios Tarybos arba Komisijos nuostatos dėl konservantų;
d) sunaikinti nepageidaujamus augalus arba
e) naikinti augalų dalis, nustatyti ar sustabdyti netinkamą augalų augimą ar užkirsti jam kelią.

2. Kai Šalis nustato priemones ar procedūras, susijusias su žemės ūkio cheminiais produktais, kuriomis siekiama išvengti bandymų su stuburiniais gyvūnais dubliavimo, ta Šalis gali nurodyti sąlygas ir aplinkybes, kuriomis trečiosios šalys gali tiekti rinkai tą patį ar panašų produktą, remdamasi leidimu, suteiktu bandymų duomenis ar tyrimus pateikusiai šaliai.

3. Kai Šalis reikalauja pateikti bandymų duomenis ar tyrimus dėl žemės ūkio cheminio produkto saugos ar veiksmingumo prieš patvirtindama leidimą tiekti tą produktą rinkai, Šalis stengiasi dėti visas pastangas, kad paraiška būtų išnagrinėta operatyviai ir būtų vengiama nepagrįstai delsti.

G POSKIRSNIS

AUGALŲ VEISLĖS

10.35 STRAIPSNIS

Tarptautiniai susitarimai

Šalys patvirtina savo prievoles pagal Tarptautinę konvenciją dėl naujų augalų veislių apsaugos (priimtą 1961 m. gruodžio 2 d. Paryžiuje, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 1991 m. kovo 19 d. Ženevoje), įskaitant gebėjimą įgyvendinti neprivalomas selekcininko teisių išimtis, kaip nurodyta Konvencijos 15 straipsnio 2 dalyje.

C SKIRSNIS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ ĮGYVENDINIMO UŽTIKRINIMAS CIVILINĖSE BYLOSE

10.36 STRAIPSNIS

Bendrosios prievolės

1. Šalys patvirtina savo įsipareigojimus pagal TRIPS sutarties 41–50 straipsnius ir pagal atitinkamą vidaus teisę bei neprieštaraudamos šiems įsipareigojimams numato priemones, procedūras ir taisomąsias priemones, skirtas kovai su intelektinės nuosavybės teisių, kurioms taikomas šis skyrius, pažeidimais.

2. 1 dalyje nurodytos pagal atitinkamą vidaus teisę Šalių nustatytos priemonės, procedūros ir taisomosios priemonės:

a) kai tinkama, taikomos atsižvelgiant į poreikį proporcingai įvertinti pažeidimo sunkumą ir trečiųjų šalių interesus;

b) yra sąžiningos ir teisingos;

c) neturi būti nepagrįstai sudėtingi ar reikalaujantys didelių sąnaudų, taip pat neturi būti nustatomi nepagrįsti terminai ar nepateisinamai vilkinama ir

d) taikomos taip, kad nebūtų sukuriamos teisėtos prekybos kliūtys, ir būtų numatytos apsauginės priemonės nuo piktnaudžiavimo.

3. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma draudimu Šalims užtikrinti savo vidaus teisės vykdymo ar prievole iš dalies keisti galiojančius teisės aktus, susijusius su intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimu. Nedarant poveikio minėtiems bendriesiems principams šio skyriaus nuostatomis Šalims nenustatomos prievolės:

a) sukurti teismų sistemą intelektinės nuosavybės teisių vykdymui užtikrinti, kuri skirtųsi nuo bendrosios teisės normų vykdymo užtikrinimo sistemos, arba

b) susijusios su išteklių paskirstymu tarp intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimo ir bendrojo teisės normų vykdymo užtikrinimo.

10.37 STRAIPSNIS

Teismo sprendimų skelbimas

Civiliniuose teismo procesuose, pradėtuose dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo, Šalys pagal jų vidaus teisę ir politiką imasi tinkamų priemonių, kad galutiniai teisminių institucijų sprendimai būtų skelbiami ar kitaip viešinami. Nė viena šio straipsnio nuostata nelaikoma reikalavimu, kad Šalis atskleistų konfidencialią informaciją, kurios atskleidimas trukdytų teisėsaugai ar kitaip prieštarautų visuomenės interesams, ar pakenktų valstybinės ar privačios įmonės teisėtiems komerciniams interesams. Šalys gali numatyti kitas papildomas viešinimo priemones, kurios yra tinkamos tam tikromis aplinkybėmis, įskaitant aiškiai pastebimą reklamą.

10.38 STRAIPSNIS

Civilinės priemonės, procedūros ir taisomosios priemonės

1. Šalys pagal atitinkamą vidaus teisę sudaro sąlygas 2 dalyje nurodytų intelektinės nuosavybės teisių subjektams naudotis C skirsnyje (Intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinimo užtikrinimas civilinėse bylose) civilinėmis priemonėmis, procedūromis ir taisomosiomis priemonėmis.

2. C skirsnyje (Intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinimo užtikrinimas civilinėse bylose):

a) teisių subjektams taip pat priskiriami išimtinių licencijų turėtojai ir federacijos bei asociacijos[1], kurių teisinis statusas leidžia ginti tas teises, ir

b) intelektinės nuosavybės teisės – visų kategorijų intelektinė nuosavybė, kuriai taikomi TRIPS sutarties II dalies 1–6 skirsniai[2].

[1] Kiek leidžia taikytina teisė ir remiantis jos nuostatomis, susitariama, kad federacijos ir asociacijos taip pat aprėpia kolektyvinio teisių administravimo institucijas, o Sąjungos atveju – profesines teisių gynimo institucijas, nuosekliai pripažįstamas turinčiomis teisę atstovauti intelektinės nuosavybės teisių subjektams.

[2] Šalis gali nustatyti, kad C skirsnis (Intelektinės nuosavybės teisių įgyvendinimo užtikrinimas civilinėse bylose) nebūtų taikomas patentams.

10.39 STRAIPSNIS

Įrodymų saugojimo priemonės

1. Kiekviena Šalis nustato, kad jos teisminės institucijos yra įgaliotos nurodyti imtis neatidėliotinų ir veiksmingų laikinųjų priemonių:

a) prieš šalį arba, kai tinkama, trečiąją šalį, kuri pavaldi atitinkamos teisminės institucijos jurisdikcijai, kad būtų užkirstas kelias pažeisti bet kokią intelektinės nuosavybės teisę, visų pirma užkirstas kelias prekėms, susijusioms su intelektinės nuosavybės teisių pažeidimu, patekti į prekybos kanalus, ir

b) kad būtų išsaugoti atitinkami su įtariamu pažeidimu susiję įrodymai.

2. Kiekviena Šalis nustato, kad jos teisminės institucijos būtų įgaliotos, kai tinkama, nustatyti laikinąsias priemones *inaudita altera parte*, ypač kai dėl bet kokio delsimo gali būti padaryta nepataisoma žala teisių subjektui arba kai yra įrodoma rizika, kad įrodymai gali būti sunaikinti. Procesuose *inaudita altera parte* kiekviena Šalis savo teismines institucijas įgalioja gavus prašymų imtis laikinųjų priemonių veikti operatyviai ir priimti sprendimą nepagrįstai nedelsiant.

3. Bent autorių arba gretutinių teisių pažeidimo ir prekių ženklų klastojimo atvejais kiekviena Šalis nustato, kad civiliniuose teismo procesuose jos teisminės institucijos būtų įgaliotos nurodyti areštuoti arba kitaip sulaikyti įtartinas prekes ir su pažeidimo veiksmu susijusias medžiagas ir priemones ir bent prekių ženklų klastojimo atvejais – su pažeidimu susijusius dokumentinius įrodymus, jų originalus ar kopijas.

4. Kiekviena Šalis nustato, kad jos teisminės institucijos būtų įgaliotos reikalauti, kad atsižvelgdamas į laikinąsias priemones pareiškėjas pateiktų bet kokį pagrįstai jam prieinamą įrodymą, kuris būtų pakankamai įtikinamas, kad pareiškėjo teisė yra pažeidžiama arba kad toks pažeidimas neišvengiamas, ir nurodyti, kad pareiškėjas pateiktų užstatą ar lygiavertę garantiją, kurios pakaktų atsakovui apginti ir užkirsti kelią piktnaudžiavimui. Toks užstatas arba lygiavertė garantija neturi tapti nepagrįsta kliūtimi kreiptis į teismą dėl tokių laikinųjų priemonių.

5. Kai laikinosios priemonės atšaukiamos arba kai jos nustoja galioti dėl kokios nors pareiškėjo veiklos ar neveikimo, arba jei vėliau paaiškėja, kad intelektinės nuosavybės teisės nebuvo pažeistos, teisminės institucijos yra įgaliotos nurodyti, kad atsakovo prašymu pareiškėjas suteiktų atsakovui tinkamą kompensaciją už bet kokią šiomis priemonėmis padarytą žalą.

10.40 STRAIPSNIS

Įrodymai ir teisė gauti informaciją

1. Nedarydama poveikio savo vidaus teisei dėl pirmenybės, informacijos šaltinių konfidencialumo apsaugos arba asmens duomenų tvarkymo tvarkos, kiekviena Šalis nustato, kad civiliniuose teismo procesuose dėl intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimo jos teisminės institucijos būtų įgaliotos, teisių subjektui pagrįstai paprašius, nurodyti, kad pažeidėjas (arba kitais atvejais – įtariamas pažeidėjas) teisių subjektui arba teisminėms institucijoms bent įrodymų rinkimo tikslais pateiktų atitinkamą informaciją, kurią turi arba kontroliuoja pažeidėjas ar įtariamas pažeidėjas, kaip nustatyta jos taikytinuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose.

2. 1 dalyje nurodyta informacija gali būti informacija apie bet kokį asmenį, bet kokiu būdu susijusį su pažeidimu arba įtariamu pažeidimu, ir apie gamybos priemones arba neteisėtų ar įtariamų neteisėtų prekių ar paslaugų platinimo kanalus, įskaitant trečiųjų asmenų, kurie įtariami dalyvavę gaminant ir platinant tokias prekes ar paslaugas, tapatybę ir jų naudojamus platinimo kanalus.

10.41 STRAIPSNIS

Kitos taisomosios priemonės

1. Šalys nustato, kad civiliniuose teismo procesuose priėmus teismo sprendimą, kuriuo patvirtinamas teisių subjekto intelektinės nuosavybės teisės pažeidimas, jų teisminės institucijos teisių subjektui paprašius būtų įgaliotos bent dėl piratinių suklastotų prekių ir suklastoto prekės ženklo prekių:

a) nurodyti tokias neteisėtas prekes:

i) sunaikinti, nebent būtų išimtinių aplinkybių, arba

ii) atsikratyti tokiomis prekėmis taip, kad jos nepakliūtų į prekybos kanalus ir teisių subjektui nebūtų padaryta žalos,

neskiriant jokių kompensacijų, ir

b) nurodyti, kad medžiagos ir priemonės, kurios buvo daugiausia naudojamos gaminant ar kuriant tokias neteisėtas prekes, nepagrįstai nedelsiant ir be jokio atlygio būtų sunaikintos arba jų būtų atsikratyta ne prekybos kanalais taip, kad būtų kuo labiau sumažinta tolesnių pažeidimų rizika.

2. Nagrinėjant 1 dalyje nurodytą teisių subjekto prašymą atsižvelgiama į tai, kad nustatytos taisomosios priemonės turi būti proporcingos pažeidimo sunkumui, ir į trečiųjų šalių interesus.

3. Šiame straipsnyje numatytų taisomųjų priemonių taikymo išlaidos gali tekti pažeidėjui.

10.42 STRAIPSNIS

Teismo nustatyti draudimai

Kiekviena Šalis nustato, kad civiliniuose teismo procesuose priėmus teismo sprendimą, kuriuo patvirtinamas teisių subjekto intelektinės nuosavybės teisių pažeidimas, jos teisminės institucijos teisių subjektui paprašius būtų įgaliotos priimti draudimą pažeidėjui arba, kai tinkama, trečiajai šaliai, priklausančiai tos teisminės institucijos jurisdikcijai, tęsti minėtas teises pažeidžiančią veiklą. Jei numatyta Šalies vidaus teisėje, nesilaikant draudimo, kai tinkama, skiriama nevienkartinė bauda, kad būtų užtikrintas reikalavimų laikymasis.

10.43 STRAIPSNIS

Kitos priemonės

Kiekviena Šalis gali savo vidaus teisėje nustatyti, kad civiliniuose teismo procesuose priėmus teismo sprendimą, kuriuo patvirtinamas teisių subjekto intelektinės nuosavybės teisių pažeidimas, tinkamais atvejais ir asmeniui, kuriam turi būti taikomos 10.41 straipsnyje (Kitos taisomosios priemonės) ir (arba) 10.42 straipsnyje (Teismo nustatyti draudimai) numatytos priemonės, paprašius jų teisminės institucijos būtų įgaliotos nurodyti sumokėti nukentėjusiajai šaliai piniginę kompensaciją užuot taikius 10.41 straipsnyje (Kitos taisomosios priemonės) ir (arba) 10.42 straipsnyje (Teismo nustatyti draudimai) numatytas priemones, jei tas asmuo pažeidimą padarė netyčia ir ne dėl aplaidumo, ir jei atitinkamų priemonių taikymas padarytų jam neproporcingos žalos ir jei piniginė kompensacija nukentėjusiajai šaliai yra pakankama[1].

10.44 STRAIPSNIS

Žala

1. Kiekviena Šalis nustato, kad civiliniuose teismo procesuose dėl intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimo jos teisminės institucijos būtų įgaliotos nurodyti pažeidėjui, kuris sąmoningai arba turėdamas pagrindą žinoti dalyvavo veikloje, kuria pažeistos teisės, atlyginti teisių subjekto žalą taip, kad būtų kompensuota dėl pažeidimo teisių subjekto patirta žala.

[1] Susitariama, kad Singapūras gali nustatyti, kad jo teisminės institucijos būtų įgaliotos nurodyti sumokėti piniginę kompensaciją, jei asmuo pažeidimą padarė netyčia ir ne dėl aplaidumo, arba jei atitinkamų priemonių taikymas padarytų jam neproporcingos žalos ir jei piniginė kompensacija nukentėjusiajai šaliai yra pakankama.

2. Nustatydamos dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo padarytos žalos dydį, Šalies teisminės institucijos yra įgaliotos svarstyti galimybę taikyti, *inter alia*, bet kokią teisių subjekto siūlomą visavertę ir teisėtą priemonę, kuri gali apimti prarastą pelną, neteisėtų prekių ar paslaugų vertę, nustatytą pagal rinkos kainą, arba siūlomą mažmeninę kainą[1]. Bent autorių ar gretutinių teisių pažeidimo ir prekių ženklų klastojimo atvejais kiekviena Šalis nustato, kad jų teisminės institucijos būtų įgaliotos nurodyti pažeidėjui grąžinti teisių subjektui pažeidėjo dėl pažeidimo gautą pelną vietoje žalos arba papildomai prie jos, arba kaip dalį žalos.

3. Kita nei 2 dalyje numatyta galimybė − tinkamais atvejais kiekviena Šalis gali nustatyti, kad jų teisminės institucijos būtų įgaliotos nurodyti vienkartinę žalos atlyginimo sumą, remdamosi tam tikrais veiksniais, pvz., bent autorinių atlyginimų suma ar mokesčiais, kuriuos būtų tekę sumokėti, jei pažeidėjas būtų prašęs leidimo naudotis aptariamomis intelektinės nuosavybės teisėmis.

4. Nė viena šio straipsnio nuostata nelaikoma kliūtimi Šalims nustatyti, kad tais atvejais, kai pažeidėjas nežinojo arba neturėjo pagrįstų priežasčių žinoti, kad vykdė teises pažeidžiančią veiklą, teisminės institucijos gali nurodyti grąžinti gautą pelną arba atlyginti žalą, kurią galima nustatyti iš anksto.

[1] Sąjungos atveju tokia priemonė tinkamomis aplinkybėmis taip pat gali aprėpti ne vien ekonominius veiksnius, bet ir, pvz., moralinę žalą, kurią teisių subjektas patyrė dėl pažeidimo.

10.45 STRAIPSNIS

Teismo išlaidos

Kiekviena Šalis nustato, kad, baigus civilinį teismo procesą dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo, jos teisminės institucijos, kai tinkama, būtų įgaliotos nurodyti, kad pralaimėjusi šalis apmokėtų šalies, kurios naudai priimtas teismo sprendimas, teismo išlaidas ar mokesčius ir tinkamą atlyginimą advokatui arba bet kokias kitas išlaidas, kaip numatyta pagal tos Šalies vidaus teisę.

10.46 STRAIPSNIS

Su autorių teisėmis ir gretutinėmis teisėmis susijusios prielaidos

Civiliniuose procesuose, susijusiuose su autorių ar gretutinėmis teisėmis, kiekviena Šalis numato prielaidą, kad bent dėl literatūros ar meno kūrinio, atlikimo ar fonogramos, neturint priešingų įrodymų, fizinis ar juridinis asmuo, kurio vardas ir pavardė ar pavadinimas įprastu būdu nurodyti ant tokio kūrinio, atlikimo ar fonogramos, yra teisių subjektas ir atitinkamai turi teisę pradėti procesą dėl pažeidimo.

10.47 STRAIPSNIS

Tarpininkavimo paslaugų teikėjų atsakomybė

1. Laikydamosi 2–6 dalių, Šalys savo vidaus teisėje nustato išimtis ar apribojimus, susijusius su paslaugų teikėjų atsakomybe ar jiems taikytinų taisomųjų priemonių taikymo sritimi, dėl autorių ar gretutinių teisių ar prekių ženklų pažeidimų, vykdomų per tų paslaugų teikėjų ar jų vardu valdomus ar eksploatuojamus tinklus ar sistemas.

2. 1 dalyje nurodytos išimtys ar apribojimai:

a) taikomi šioms funkcijoms:

i) medžiagos perdavimui[1] ar prieigos prie jos suteikimui neatrenkant ir (arba) nekeičiant jos turinio[2], ir

ii) automatizuotam saugojimui operatyviojoje buferinėje atmintyje[3] ir

[1] Susitariama, kad perdavimo funkcija taip pat aprėpia maršrutizavimą.

[2] Susitariama, kad prieigos prie medžiagos suteikimo funkcija neatrenkant ir (arba) nekeičiant jos turinio taip pat aprėpia bet kokias priemones, kuriomis prisijungiama prie ryšių tinklo, ir taip pat atvejus, kai suteikiamas ryšys su medžiaga.

[3] Susitariama, kad automatizuotas saugojimas operatyviojoje buferinėje atmintyje gali reikšti tarpinį ir laikiną medžiagos saugojimą ją perduodant ar suteikiant prieigą prie jos.

b) taip pat gali būti taikomi šioms funkcijoms:

i) medžiagos saugojimui paslaugų teikėjų ar jų vardu valdomuose ar eksploatuojamuose tinkluose ar sistemose naudotojui nurodžius ir

ii) naudotojams teikiamoms nuorodoms į interneto vietą ar saitams su ja, naudojant informacijos vietos nustatymo priemones, įskaitant hipersaitus ir katalogus.

3. Teisė į šiame straipsnyje nustatytas išimtis ar apribojimus negali būti suteikiama su sąlyga, kad paslaugų teikėjas stebės teikiamas paslaugas ar savo iniciatyva ieškos pažeidimo požymių, nebent tiek, kiek leidžia tokių techninių priemonių galimybės.

4. Kiekviena Šalis savo vidaus teisėje gali nustatyti sąlygas, kuriomis paslaugų teikėjams suteikiama teisė į šiame straipsnyje nustatytas išimtis ar apribojimus. Nedarydamos poveikio 1–3 dalims Šalys gali nustatyti tinkamas procedūras, pagal kurias būtų galima veiksmingai pranešti apie įtariamus pažeidimus ir taip pat subjektai galėtų atitinkamai pranešti, kad jų medžiaga pašalinta ar prieiga prie jos panaikinta dėl klaidos ar netinkamo identifikavimo.

5. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis galimybei naudotis ir kitomis visuotinio taikymo teisių gynimo priemonėmis dėl autorių teisių ar gretutinių teisių arba prekių ženklų pažeidimo. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis teismo arba administracinės institucijos galimybei vadovaujantis Šalių teisinėmis sistemomis reikalauti paslaugų teikėjo nutraukti pažeidimą arba užkirsti jam kelią.

6. Šalis gali prašyti pradėti konsultacijas su kita Šalimi dėl kitų funkcijų, kurių pobūdis panašus į šiame straipsnyje nurodytų funkcijų pobūdį.

D SKIRSNIS

PASIENYJE TAIKOMOS PRIEMONĖS

10.48 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skirsnyje vartojamų terminų apibrėžtys:

a) suklastotos geografinės nuorodos prekės – prekės, įskaitant jų pakuotes, be leidimo pažymėtos ženklu, tapačiu geografinei nuorodai, tinkamai užregistruotai tokio pobūdžio prekei tam tikroje teritorijoje, kurioje tos prekės yra, arba ženklu, kurio pagal jo esminius požymius negalima atskirti nuo tokios geografinės nuorodos, ir kuriuo dėl to pažeidžiamos atitinkamos geografinės nuorodos teisių savininko ar subjekto teisės, remiantis Šalies, kurioje prekės yra, vidaus teise;

b) suklastoto prekės ženklo prekės – prekės, įskaitant jų pakuotes, be leidimo pažymėtos prekės ženklu, tapačiu prekės ženklui, tinkamai užregistruotam tokio pobūdžio prekei, arba ženklu, kurio pagal jo esminius požymius negalima atskirti nuo tokio prekės ženklo, ir kuriuo dėl to pažeidžiamos atitinkamo prekės ženklo teisių savininko ar turėtojo teisės, remiantis Šalies, kurioje prekės yra, vidaus teise;

c) tranzitu vežamos prekės – prekės, kurios Šalies teritorija vežamos atliekant ar neatliekant perkrovos, sandėliavimo, krovinių paskirstymo ar transporto priemonių rūšių keitimo operacijų, tik dalį visos kelionės, kuri pradedama ir baigiama už Šalies, kurios teritorija jos taip vežamos, ribų;

d) piratinės prekės, kuriomis pažeidžiamos autorių teisės – prekės, kurios yra kopijos, padarytos be teisių subjekto ar asmens, teisių subjekto tinkamai įgalioto jų gamybos šalyje, sutikimo ir kurios yra pagamintos tiesiogiai ar netiesiogiai iš gaminio, iš kurio tos kopijos padarymas būtų laikomas autorių ar gretutinių teisių pažeidimu remiantis Šalies, kurioje tos prekės yra, vidaus teise;

e) piratinio dizaino prekės – prekės, kurių dizainas užregistruotas ir kurių atžvilgiu tas dizainas ar iš esmės nesiskiriantis dizainas pritaikytas be teisių subjekto ar asmens, teisių subjekto tinkamai įgalioto prekės gamybos šalyje, sutikimo, jei tokių prekių gamyba būtų laikoma pažeidimu remiantis Šalies, kurioje tos prekės yra, vidaus teise.

10.49 STRAIPSNIS

Pasienyje taikomų priemonių aprėptis

1. Nedarydamos poveikio 3 daliai Šalys nustato arba toliau taiko procedūras muitinės prižiūrimoms prekėms, pagal kurias teisių subjektas galėtų prašyti Šalies kompetentingų valdžios institucijų neišleisti šių prekių:

a) suklastoto prekės ženklo prekių;

b) piratinių prekių, kuriomis pažeidžiamos autorių teisės;

c) suklastotos geografinės nuorodos prekių ir

d) piratinio dizaino prekių.

2. Šalys nustato arba toliau taiko procedūras muitinės prižiūrimoms prekėms, pagal kurias jų kompetentingos valdžios institucijos galėtų savo iniciatyva neišleisti prekių, jei įtariama, kad jos yra[1]:

a) suklastoto prekės ženklo prekių;

b) piratinių prekių, kuriomis pažeidžiamos autorių teisės, ir

c) suklastotos geografinės nuorodos prekės.

3. Šalys neprivalo nustatyti 1 ir 2 dalyje nurodytų procedūrų dėl tranzitu vežamų prekių. Šia nuostata nedaromas poveikis 10.51 straipsnio (Bendradarbiavimas) 2 daliai.

[1] Per trejus metus nuo šio susitarimo įsigaliojimo Šalys peržiūrės galimybę įtraukti piratinio dizaino prekes į šio straipsnio 2 dalies taikymo sritį. Po tokios peržiūros Šalys gali iš dalies keisti šio straipsnio 2 dalį Prekybos komiteto sprendimu.

4. Singapūras per dvejus metus arba bent ne vėliau kaip per trejus metus nuo šio susitarimo įsigaliojimo įgyvendina visas 1 ir 2 dalių prievoles, susijusias su procedūromis dėl:

a) suklastotos geografinės nuorodos prekių ir

b) piratinio dizaino prekių.

10.50 STRAIPSNIS

Siuntų identifikavimas

Siekdamos lengvinti veiksmingą intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimą, muitinės taiko įvairius būdus, kaip nustatyti, ar siuntose yra suklastoto prekės ženklo prekių, piratinių prekių, kuriomis pažeidžiamos autorių teisės, piratinio dizaino prekių ir suklastotos geografinės nuorodos prekių. Pavyzdžiui, muitinės galėtų taikyti rizikos analizės metodus, *inter alia*, pagrįstus teisių subjektų suteikta informacija, kita gauta informacija ir krovinių patikromis.

10.51 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas

1. Šalys susitaria bendradarbiauti, kad panaikintų tarptautinę prekybą prekėmis, kuriomis pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės. Todėl jos visų pirma keičiasi informacija ir sudaro sąlygas bendradarbiauti, kaip abipusiškai susitaria jų muitinės, dėl prekybos suklastotų prekių ženklų prekėmis, piratinėmis prekėmis, kuriomis pažeidžiamos autorių teisės, piratinio dizaino prekėmis arba suklastotos geografinės nuorodos prekėmis.

2. Dėl prekių siuntų, vežamų tranzitu per Šalies teritoriją ar perkraunamų joje, ir skirtų kitos Šalies teritorijai, kurios, kaip įtariama, yra suklastotos ar piratinės, Šalys savo iniciatyva ar kitos Šalies prašymu suteikia kitai Šaliai turimą informaciją, kad pastaroji galėtų sudaryti sąlygas imtis efektyvių vykdymo užtikrinimo veiksmų tų siuntų atžvilgiu. Šalys gali neteikti konfidencialios vežėjo, laivybos linijos ar jos tarpininko suteiktos informacijos.

E SKIRSNIS

BENDRADARBIAVIMAS

10.52 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas

1. Šalys susitaria bendradarbiauti, remdamos pagal šį skyrių prisiimtų įsipareigojimų ir prievolių įgyvendinimą. Bendradarbiavimo sritys, be kita ko, yra šios:

a) keitimasis informacija apie teisines intelektinės nuosavybės teisių sistemas, įskaitant intelektinės nuosavybės teisių teisės aktų ir sistemų įgyvendinimą, siekiant skatinti veiksmingai registruoti intelektinės nuosavybės teises;

b) atitinkamų valdžios institucijų, atsakingų už intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimą, keitimasis patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais, susijusiais su intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimu;

c) keitimasis informacija ir bendradarbiavimas informuojant visuomenę ir tinkamos iniciatyvos, kuriomis skatinamas informuotumas apie intelektinės nuosavybės teisių ir sistemų naudą;

d) gebėjimų stiprinimas ir techninis bendradarbiavimas šiose srityse (tačiau vien jomis neapsiribojant): intelektinės nuosavybės teisių valdymas, licencijavimas, vertinimas ir naudojimas; informacijos apie technologijas ir rinką rinkimas; pramonės atstovų bendradarbiavimo lengvinimas, įskaitant dėl intelektinės nuosavybės teisių, kurios gali būti panaudojamos aplinkai saugoti ar gerinti, taip pat ir sukuriant platformą ar duomenų bazę; viešojo ir privačiojo sektoriaus partnerystė kultūrai ir inovacijai skatinti;

e) keitimasis informacija ir bendradarbiavimas intelektinės nuosavybės teisių klausimais, kai tinkama ir svarbu dėl ekologinių technologijų raidos, ir

f) bet kokios kitos Šalių tarpusavyje aptartos ir susitartos bendradarbiavimo ar veiklos sritys.

2. Nedarydamos poveikio 1 daliai Šalys susitaria paskirti ryšių centrą dialogui palaikyti ir, jei tai naudinga, tas subjektas organizuoja klausimų, kuriems taikomas šis skyrius, Šalių techninių ekspertų susitikimus intelektinės nuosavybės teisių klausimais.

3. Pagal šį straipsnį bendradarbiaujama laikantis Šalių įstatymų ir kitų teisės aktų, taisyklių, nurodymų ar politikos. Be to, bendradarbiaujama abipusiškai sutartomis sąlygomis ir kiekvienai Šaliai turint tam pakankamai išteklių.

VIENUOLIKTAS SKYRIUS

KONKURENCIJA IR SUSIJĘ KLAUSIMAI

A SKIRSNIS

ANTIMONOPOLINĖ IR SUSIJUNGIMŲ POLITIKA

11.1 STRAIPSNIS

Principai

1. Šalys pripažįsta, kad jų prekybos santykiams svarbi laisva ir neiškraipyta konkurencija. Jos pripažįsta, kad antikonkurencinė verslo praktika ar antikonkurenciniai sandoriai gali iškreipti tinkamą rinkų veikimą ir mažinti prekybos liberalizavimo teikiamą naudą.

2. Kad paskatintų laisvą ir neiškreiptą konkurenciją visuose savo ekonomikos sektoriuose, kiekviena Šalis toliau taikys savo teritorijoje visapusius teisės aktus, kuriais veiksmingai sprendžiami šie klausimai:

a) horizontalieji ir vertikalieji įmonių susitarimai[1], įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurių tikslas arba rezultatas – užkirsti kelią konkurencijai Šalies teritorijoje ar didelėje jos dalyje, ją riboti arba iškraipyti;

b) vienos arba kelių įmonių piktnaudžiavimas dominuojančia padėtimi Šalies teritorijoje ar didelėje jos dalyje ir

c) įmonių koncentracija, dėl kurios konkurencija labai sumažėja ar kyla didelių kliūčių veiksmingai konkurencijai, ypač užėmus dominuojančią padėtį Šalies teritorijoje ar didelėje jos dalyje ar stiprinant tokią padėtį,

kai daromas poveikis jų tarpusavio prekybai.

[1] Jei Singapūro kompetentinga institucija mano, kad pagal Konkurencijos akto (50B skyrius) 34 skirsnyje nustatytą draudimą vertikaliojo susitarimo neigiamas poveikis konkurencijai greičiausiai bus didesnis nei teigiamas, ji perduoda šį klausimą ministrui. Ministras sprendžia dėl Konkurencijos akto 34 skirsnio taikymo atitinkamam vertikaliajam susitarimui. Šia nuostata nedaromas poveikis Singapūro kompetentingos institucijos galimybei taikyti Konkurencijos akto 47 skirsnį, taikytiną dominuojančią poziciją užimančios įmonės sudaromiems vertikaliesiems susitarimams.

11.2 STRAIPSNIS

Įgyvendinimas

1. Kiekviena Šalis savarankiškai rengia savo teisės aktus ir užtikrina jų vykdymą. Vis dėlto Šalys įsipareigoja, kad valdžios institucijos ir toliau bus atsakingos už veiksmingą 11.1 straipsnio (Principai) 2 dalyje nurodytų teisės aktų vykdymo užtikrinimą ir turės tam tinkamų priemonių.

2. Šalys taikys atitinkamus 11.1 straipsnio (Principai) 2 dalyje nurodytus teisės aktus skaidriai ir nediskriminuodamos, laikydamosi proceso sąžiningumo ir susijusių šalių teisės į gynybą principų, įskaitant susijusių šalių teisę būti išklausytoms prieš priimant sprendimą.

B SKIRSNIS

VALSTYBINĖS ĮMONĖS, ĮMONĖS, KURIOMS SUTEIKTOS SPECIALIOSIOS ARBA IŠIMTINĖS TEISĖS, IR VALSTYBĖS MONOPOLIJOS

11.3 STRAIPSNIS

Valstybinės įmonės ir įmonės, kurioms suteiktos specialiosios arba išimtinės teisės

1. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai įsteigti ar turėti valstybinę įmonę arba suteikti įmonėms specialiąsias ar išimtines teises, laikantis atitinkamų savo teisės aktų.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad valstybinėms įmonėms ir įmonėms, kurioms suteiktos specialiosios arba išimtinės teisės, būtų taikomi A skirsnyje (Antimonopolinė ir susijungimų politika) nurodyti teisės aktai, jei taikant tas taisykles toms įmonėms *de jure* ar *de facto* netrukdoma vykdyti joms paskirtų užduočių.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad įmonės, kurioms suteiktos specialiosios arba išimtinės teisės, tiesiogiai ar netiesiogiai nenaudotų savo specialiųjų ar išimtinių teisių, taip pat savo veikloje su savo patronuojančiosiomis bendrovėmis, patronuojamosiomis bendrovėmis ar kitomis bendrovėmis, susijusiomis su jomis nuosavybės teisėmis, antikonkurencinei veiklai kitoje rinkoje tų įmonių, kurios neturi specialiųjų ar išimtinių teisių, atžvilgiu ir taip darytų neigiamą poveikį kitos Šalies investicijoms, prekybai prekėmis ar paslaugomis.

4. Singapūras užtikrina, kad valstybinės įmonės ar kitos įmonės, kurioms suteiktos specialiosios arba išimtinės teisės, pirkdamos ar parduodamos prekes ar paslaugas veiktų tik remdamosi komerciniais sumetimais, kiek tai susiję su kaina, kokybe, prieinamumu, perkamumu, vežimu ir kitomis pirkimo ar pardavimo sąlygomis, o Sąjungos įmonėms, Sąjungos prekėms ir Sąjungos paslaugų teikėjams būtų taikomas nediskriminacinis režimas, įskaitant dėl įmonių, kurioms suteiktos specialiosios arba išimtinės teisės, pirkimo ar pardavimo, kurie yra susiję su tomis specialiosiomis ar išimtinėmis teisėmis.

11.4 STRAIPSNIS

Valstybės monopolijos

Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai paskirti arba turėti valstybinių monopolijų, tačiau Šalys komercinio pobūdžio valstybės monopolijų veiklą koreguoja taip, kad užtikrintų, jog tos monopolijos nevykdytų jokių diskriminacinių veiksmų, susijusių su sąlygomis, kuriomis kitos Šalies fiziniai ar juridiniai asmenys perka ir parduoda prekes ir paslaugas.

C SKIRSNIS

SUBSIDIJOS

11.5 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys ir taikymo sritis

1. Šiame susitarime subsidija yra SKP sutarties 1 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus *mutatis mutandis* atitinkanti priemonė, nepriklausomai nuo to, ar tai subsidija teikiama prekėms gaminti, ar paslaugoms teikti[1].

[1] Ši dalis neturi poveikio būsimų PPO diskusijų dėl paslaugų subsidijų apibrėžties rezultatui. Šalys palankiai vertina galimybę Prekybos komitetui priimti sprendimą atnaujinti šį susitarimą, kad jame būtų atsižvelgta į PPO priimtą susitarimą dėl paslaugų subsidijų apibrėžties.

2. Šis skyrius taikomas subsidijai tik tada, jei ji yra suteikta konkrečiam subjektui, kaip apibrėžta SKP sutarties 2 straipsnyje. Visos subsidijos, kurioms taikomas 11.7 straipsnis (Draudžiamos subsidijos) laikomos suteiktomis konkrečiam subjektui.

3. 11.7 straipsnis (Draudžiamos subsidijos), 11.8 straipsnis (Kitos subsidijos) ir 11.10 straipsnis (Nuostata dėl peržiūros) ir 11-A priedas netaikomi žuvininkystės subsidijoms, subsidijoms, susijusioms su produktais, kuriems taikomas Žemės ūkio sutarties 1 priedas, ir kitoms subsidijoms, kurioms taikoma Žemės ūkio sutartis.

11.6 STRAIPSNIS

Ryšys su PPO

Šio skirsnio nuostatomis nedaromas poveikis Šalies teisėms ir prievolėms pagal PPO steigimo sutartį, visų pirma susijusios su prekybos teisių gynimo priemonių taikymu ar galimybe pradėti ginčų sprendimo procesą arba imtis kitų tinkamų veiksmų dėl kitos Šalies suteiktos subsidijos.

11.7 STRAIPSNIS

Draudžiamos subsidijos

1. Dėl subsidijų, susijusių su prekyba prekėmis, Šalys patvirtina savo teises ir prievoles pagal SKP sutarties 3 straipsnį, kuris *mutatis mutandis* įtraukiamas į šį susitarimą ir yra jo dalis.

2. Draudžiamos šios su prekyba prekėmis ir paslaugomis susijusios subsidijos:

a) bet koks teisinis susitarimas, kai vyriausybei ar bet kuriai kitai viešajai įstaigai tenka atsakomybė padengti tam tikrų įmonių skolas arba įsipareigojimus, be jokių teisinių ar faktinių tokių skolų ar įsipareigojimų sumų ar tokios atsakomybės trukmės apribojimų, ir

b) bet kokia forma teikiama parama (pvz., paskolos ir garantijos, dotacijos grynaisiais pinigais, kapitalo injekcijos, turto suteikimas mažesnėmis nei rinkos kainomis, atleidimas nuo mokesčių) nemokioms arba finansiškai silpnoms įmonėms be patikimo, realiomis prielaidomis pagrįsto restruktūrizavimo plano, siekiant užtikrinti, kad per pagrįstą laikotarpį finansiškai silpna įmonė vėl taptų gyvybinga ilgalaikiam laikotarpiui, kai pati įmonė reikšmingai neprisideda prie restruktūrizavimo sąnaudų[1],

nebent subsidijas teikianti Šalis kitos Šalies prašymu įrodo, kad subsidija neturi ir greičiausiai neturės poveikio kitos Šalies prekybai.

3. 2 dalies a ir b punktais Šaliai neužkertamas kelias teikti subsidijų dideliam jos ekonomikos sutrikdymui pašalinti. Didelis Šalies ekonomikos sutrikdymas – išimtinė, laikina ir didelė krizė, turinti įtakos ne konkrečiam Šalies regionui ar ekonomikos sektoriui, o visai Šalies ekonomikai.

4. 2 dalies b punktas netaikomas subsidijoms, kurios skiriamos kaip kompensacija už prievoles teikti viešąją paslaugą, ir subsidijoms anglies pramonei.

[1] Tai nedraudžia Šalims teikti laikinos likvidumo paramos paskolų garantijų forma arba suteikiant tik tokią paskolą, kurios pakanka finansiškai silpnai įmonei tęsti veiklą laikotarpį, kurio reikia restruktūrizavimo arba likvidavimo planui parengti.

11.8 STRAIPSNIS

Kitos subsidijos

1. Šalys susitaria stengtis, kad taikydamos savo konkurencijos įstatymus ar kitais būdais ištaisytų ar pašalintų konkurencijos iškraipymus, sukeltus kitomis konkretiems subjektams teikiamomis subsidijomis, susijusiomis su prekyba prekėmis ir paslaugomis, ir kurioms netaikomas 11.7 straipsnis (Draudžiamos subsidijos), jei jos turi ar gali turėti poveikio kurios nors iš Šalių prekybai, ir kad užkirstų kelią tokiems atvejams. 11-A priede pateikiamos rekomendacijos dėl subsidijų, kuriomis nesukeliamas toks poveikis, tipų.

2. Šalys susitaria kuriai nors iš Šalių paprašius keistis informacija ir per dvejus metus nuo šio susitarimo įsigaliojimo pradėti dialogą dėl kitoms subsidijoms taikytinų taisyklių parengimo, atsižvelgiant į įvykius daugiašaliu lygmeniu. Šiuo tikslu Šalys gali Prekybos komitete priimti atitinkamą sprendimą.

11.9 STRAIPSNIS

Skaidrumas

1. Kiekviena Šalis užtikrina su prekyba prekėmis ir paslaugų teikimu susijusių subsidijų skaidrumą. Atitinkamai kas dvejus metus Šalys teikia viena kitai ataskaitas dėl vyriausybių ar kitų viešųjų įstaigų suteiktų subsidijų teisinio pagrindo, formos, kuo tikslesnės sumos ar biudžeto ir gavėjų.

2. Laikoma, kad minėta ataskaita pateikta, jei Šalys ar kiti subjektai jų vardu pateikia atitinkamą informaciją viešai prieinamoje interneto svetainėje iki antrų kalendorinių metų po to, kai subsidijos suteiktos, birželio mėn.

11.10 STRAIPSNIS

Nuostata dėl peržiūros

Šalys reguliariai peržiūri klausimus, į kuriuos šiame skirsnyje daroma nuoroda. Kiekviena Šalis dėl tokių klausimų gali kreiptis į Prekybos komitetą. Šalys susitaria kas dvejus metus nuo šio susitarimo įsigaliojimo peržiūrėti šio skirsnio įgyvendinimo pažangą, nebent abi Šalys susitartų kitaip.

D SKIRSNIS

BENDRIEJI DALYKAI

11.11 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas ir koordinavimas teisės aktų vykdymo užtikrinimo srityje

Šalys pripažįsta, kad norint dar labiau sustiprinti teisės aktų vykdymo užtikrinimą, svarbu bendradarbiauti ir koordinuoti šios srities veiklą. Atitinkamos jų valdžios institucijos stengiasi koordinuoti Šalių teisės aktų vykdymo užtikrinimą ir bendradarbiauti šioje srityje, kad pasiektų šio susitarimo tikslą – prekybos santykius plėtoti laikantis laisvos ir neiškraipytos konkurencijos principų.

11.12 STRAIPSNIS

Konfidencialumas

1. Perduodama informaciją pagal šį susitarimą Šalis užtikrina verslo paslapčių ir kitos konfidencialios informacijos apsaugą.

2. Kai Šalis pagal šį susitarimą perduoda konfidencialią informaciją, gaunančioji Šalis užtikrina perduotos informacijos konfidencialumą pagal savo įstatymus ir kitus teisės aktus.

11.13 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Siekdama stiprinti Šalių savitarpio supratimą arba spręsti konkrečius klausimus, kylančius pagal A skirsnį (Antimonopolinė ir susijungimų politika), B skirsnį (Valstybinės įmonės, įmonės, kurioms suteiktos specialiosios arba išimtinės teisės, ir valstybės monopolijos) ar D skirsnį (Bendrieji dalykai), kiekviena Šalis kitai Šaliai paprašius pradeda konsultacijas dėl kitos Šalies pateiktų pastabų. Prašyme Šalis prireikus nurodo, kokį poveikį konkretus klausimas turi Šalių tarpusavio prekybai.

2. Šaliai paprašius Šalys nedelsdamos aptaria klausimus, susijusius su A skirsnio (Antimonopolinė ir susijungimų politika), B skirsnio (Valstybinės įmonės, įmonės, kurioms suteiktos specialiosios arba išimtinės teisės, ir valstybės monopolijos) ar D skirsnio (Bendrieji dalykai) aiškinimu ar taikymu.

3. Konsultacijoms skirto klausimo aptarimui palengvinti kiekviena Šalis stengiasi kitai Šaliai pateikti susijusią nekonfidencialią informaciją.

11.14 STRAIPSNIS

Ginčų sprendimo ir tarpininkavimo tvarka

Šalys negali spręsti pagal šį skyrių, išskyrus 11.7 straipsnį (Draudžiamos subsidijos), kylančių klausimų, remdamosi Keturiolikto skyriaus (Ginčų sprendimas) ir Penkiolikto skyriaus (Tarpininkavimas) nuostatomis.

DVYLIKTAS SKYRIUS

PREKYBA IR TVARUS VYSTYMASIS

A SKIRSNIS

ĮVADINĖS NUOSTATOS

12.1 STRAIPSNIS

Aplinkybės ir tikslai

1. Šalys prisimena 1992 m. Jungtinių Tautų konferencijos dėl aplinkos ir vystymosi 21-ąją darbotvarkę, PPO steigimo sutarties preambulę, 1996 m. Singapūre priimtą PPO ministrų deklaraciją, 2002 m. Johanesburge priimtą darnaus vystymosi įgyvendinimo planą, 2006 m. JT Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos priimtą ministrų deklaraciją dėl visiško užimtumo ir deramo darbo ir 2008 m. Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) Deklaraciją dėl socialinio teisingumo sąžiningos globalizacijos tikslais. Atsižvelgdamos į šiuos dokumentus Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą plėtoti ir skatinti tarptautinę prekybą ir savo dvišalius prekybos ir ekonomikos santykius taip, kad būtų prisidedama prie tvaraus vystymosi.

2. Šalys pripažįsta, kad ekonominis ir socialinis vystymasis bei aplinkos apsauga yra vienas nuo kito priklausantys ir tvarų vystymąsi stiprinantys veiksniai. Jos pabrėžia, kad bendradarbiauti su prekyba susijusiais socialiniais ir aplinkos apsaugos klausimais yra naudinga bendrojo požiūrio į prekybos plėtrą ir tvarų vystymąsi kontekste.

3. Šalys pripažįsta, kad netinkama skatinti prekybą ar investicijas silpninant ar mažinant apsaugą, užtikrinamą vidaus darbo ir aplinkos srities teisės aktais. Kartu Šalys pabrėžia, kad aplinkos apsaugos ir darbo standartai neturėtų būti naudojami protekcionistinės prekybos tikslais.

4. Šalys pripažįsta, kad jų tikslas – stiprinti tarpusavio prekybos santykius ir bendradarbiavimą taip, kad būtų skatinamas tvarus vystymasis, atsižvelgiant į 1 ir 2 dalis. Atsižvelgdamos į konkrečias kiekvienos iš Šalių aplinkybes, Šalys nesiekia suderinti darbo ar aplinkos standartų.

12.2 STRAIPSNIS

Reglamentavimo teisė ir apsaugos lygis

1. Šalys pripažįsta kiekvienos Šalies teisę nustatyti savo aplinkos ir darbo apsaugos lygį ir atitinkamai priimti arba keisti susijusius teisės aktus ir politikos kryptis, remiantis tarptautiniu mastu pripažintuose 12.3 straipsnyje (Daugiašaliai darbo standartai ir susitarimai) ir 12.6 straipsnyje (Daugiašaliai aplinkos apsaugos standartai ir susitarimai) nurodytuose standartuose ar susitarimuose, kurių šalimis jos yra, įtvirtintais principais.

2. Šalys toliau tobulina minėtus teisės aktus ir politikos kryptis, ir stengiasi užtikrinti ir skatinti aukštą aplinkos ir darbo apsaugos lygį.

B SKIRSNIS

PREKYBA IR TVARUS VYSTYMASIS. DARBO ASPEKTAI[1]

12.3 STRAIPSNIS

Daugiašaliai darbo standartai ir susitarimai

1. Šalys pripažįsta, kad tarptautinis bendradarbiavimas ir susitarimai užimtumo ir darbo klausimais yra vertinga tarptautinės bendruomenės reakcija į dėl globalizacijos kylančias ekonomikos, užimtumo ir socialines problemas ir galimybes. Jos įsipareigoja konsultuotis ir tinkamai bendradarbiauti abiem Šalims rūpimais su prekyba susijusiais darbo ir užimtumo klausimais.

[1] Kai šiame skyriuje kalbama apie darbą, įtraukiami klausimai, susiję su TDO deramo darbo darbotvarke ir 2006 m. JT Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos priimta ministrų deklaracija dėl visiško užimtumo ir deramo darbo.

2. Šalys dar kartą patvirtina pagal 2006 m. JT Ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos priimtą ministrų deklaraciją dėl visiško bei našaus užimtumo ir deramo darbo prisiimtus įsipareigojimus pripažinti, kad visiškas bei našus užimtumas ir deramas darbas visiems yra pagrindinis tvaraus vystymosi veiksnys visoms šalims ir prioritetinis tarptautinio bendradarbiavimo tikslas. Šalys ryžtingai skatina tarptautinės prekybos vystymąsi taip, kad būtų prisidėta prie visiško bei našaus užimtumo ir deramo darbo visiems.

3. Vadovaudamosi prievolėmis, prisiimtomis dėl narystės TDO ir pagal 1998 m. Tarptautinės darbo konferencijos 86-ojoje sesijoje priimtą TDO pagrindinių darbo teisių ir principų deklaraciją bei tolesnes priemones, Šalys įsipareigoja gerbti, skatinti ir veiksmingai diegti toliau išvardytus su pagrindinėmis darbo teisėmis susijusius principus:

a) laisvę burtis į asociacijas ir veiksmingą kolektyvinių derybų teisės pripažinimą;

b) visų formų priverstinio arba privalomo darbo panaikinimą;

c) veiksmingą vaikų darbo panaikinimą ir

d) su užimtumu ir profesija susijusios diskriminacijos panaikinimą.

Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimus veiksmingai įgyvendinti TDO konvencijas, kurias Singapūras ir Sąjungos valstybės narės yra atitinkamai ratifikavusios.

4. Šalys toliau nuosekliai stengsis ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti pagrindines TDO konvencijas ir keisis informacija apie tai. Be to, Šalys, atsižvelgdamos į vidaus aplinkybes, apsvarstys galimybes ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti kitas TDO konvencijas. Šalys keisis informacija apie tai.

5. Šalys pripažįsta, kad pagrindinių principų ir teisių darbe pažeidimas negali būti laikomas priežastimi ar kitaip naudojamas teisėtam santykiniam pranašumui įgyti.

12.4 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas darbo politikos srityje, atsižvelgiant į prekybą ir tvarų vystymąsi

Šalys pripažįsta, kad siekiant šio susitarimo tikslų svarbu bendradarbiauti su prekyba susijusiais darbo politikos aspektais. Šalys gali pradėti abipusiškai naudingą bendradarbiavimo veiklą toliau nurodytose srityse, bet jomis neapsiriboja:

a) bendradarbiavimas tarptautiniuose forumuose, įskaitant TDO bei Azijos ir Europos susitikimą, bet jais neapsiribojant, kuriuose sprendžiami su darbu susiję prekybos ir tvaraus vystymosi klausimai;

b) keitimasis informacija ir dalijimasis gerosios praktikos pavyzdžiais įvairiose su darbu susijusiose srityse, kaip antai darbo teisė ir praktika, atitikties ir vykdymo užtikrinimo sistemos, darbo ginčų valdymas, konsultacijos darbo klausimais, bendradarbiavimas darbo administravimo klausimais, profesinė sauga ir sveikata;

c) keitimasis nuomonėmis dėl teigiamo ir neigiamo šio susitarimo poveikio su darbu susijusiems tvaraus vystymosi aspektams ir dėl to, kaip tą poveikį stiprinti, nuo jo apsisaugoti ar jį sušvelninti, atsižvelgiant į vienos ar abiejų Šalių atliktus poveikio tvarumui vertinimus;

d) keitimasis nuomonėmis dėl skatinimo ratifikuoti pagrindines TDO konvencijas ir kitas abiem Šalims svarbias konvencijas, taip pat dėl veiksmingo ratifikuotų konvencijų įgyvendinimo;

e) bendradarbiavimas dėl TDO Deramo darbo darbotvarkės aspektų, susijusių su prekyba, taip pat prekybos ir visiško bei našaus užimtumo sąsajų, darbo rinkos koregavimo, esminių darbo standartų, su darbu susijusių statistinių duomenų, žmogiškųjų išteklių plėtojimo ir mokymosi visą gyvenimą, socialinės apsaugos ir socialinės įtraukties bei socialinio dialogo ir lyčių lygybės srityse, ir

f) keitimasis nuomonėmis dėl darbo taisyklių, normų ir standartų poveikio prekybai.

12.5 STRAIPSNIS

Mokslinė informacija

Rengdamos ir įgyvendindamos sveikatos ir saugos darbe užtikrinimo priemones, kurios gali turėti poveikio Šalių tarpusavio prekybai ar investicijoms, Šalys atsižvelgia į susijusią mokslinę ir techninę informaciją ir atitinkamus tarptautinius standartus, gaires ar rekomendacijas, jei jų yra, įskaitant tokiuose tarptautiniuose standartuose, gairėse ar rekomendacijose įtvirtintą atsargumo principą.

C SKIRSNIS

PREKYBA IR TVARUS VYSTYMASIS.
APLINKOS APSAUGOS ASPEKTAI

12.6 STRAIPSNIS

Daugiašaliai aplinkos apsaugos standartai ir susitarimai

1. Šalys pripažįsta, kad tarptautinis aplinkos apsaugos valdymas ir šios srities susitarimai yra vertinga tarptautinės bendruomenės reakcija į pasaulines arba regionines aplinkos apsaugos problemas, ir pabrėžia poreikį stiprinti prekybos ir aplinkos apsaugos politikos, taisyklių ir priemonių tarpusavio suderinamumą. Šioje srityje jos konsultuosis ir tinkamai bendradarbiaus derybose dėl abiem Šalims svarbių aplinkos apsaugos klausimų, susijusių su prekyba.

2. Šalys veiksmingai įgyvendina savo įstatymuose ir kituose teisės aktuose bei jų teritorijoje taikomose priemonėse ir praktikoje daugiašalius aplinkos apsaugos susitarimus, kurių šalimis jos yra[1].

3. Šalys dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą pasiekti galutinį JT bendrosios klimato kaitos konvencijos (JTBKKK) ir jos Kioto protokolo tikslą, laikantis JTBKKK principų ir nuostatų. Jos įsipareigoja kartu stengtis stiprinti daugiašalį taisyklėmis grindžiamą JTBKKK nustatytą režimą, paremtą JTBKKK susitartais sprendimais, ir remti pastangas parengti pagal JTBKKK kitą tarptautinį klimato kaitos klausimams skirtą susitarimą, kuris galiotų po 2020 m. ir būtų taikomas visoms šalims.

[1] Laikoma, kad Šalims privalomi minėtų daugiašalių aplinkos apsaugos susitarimų protokolai, pakeitimai, priedai ir koregavimai yra tų susitarimų dalis.

4. Nė viena šio susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai nustatyti ar toliau taikyti priemones, skirtas daugiašaliams aplinkos apsaugos srities susitarimams, kurių Šalis ji yra, įgyvendinti, jei tos priemonės nėra taikomos taip, kad būtų savavališkai ar nepagrįstai diskriminuojama kita Šalis ar slaptai ribojama prekyba.

12.7 STRAIPSNIS

Prekyba mediena ir medienos produktais

Šalys pripažįsta miškų išsaugojimo ir tvaraus tvarkymo svarbą. Todėl Šalys įsipareigoja:

a) keistis informacija apie tai, kaip skatinti prekybą mediena ir medienos produktais, gautais iš teisėtai ir tvariai valdomų miškų, ir naudoti tokią medieną ir jos produktus, ir skleisti šią informaciją;

b) skatinti taikyti bendrosios miškų teisės vykdymo užtikrinimo ir valdymo priemones ir spręsti neteisėtai gautos medienos ir medienos produktų prekybos klausimus, pavyzdžiui, skatindamos naudoti medieną ir medienos produktus, gautus iš teisėtai ir tvariai valdomų miškų, be kita ko, taikant tikrinimo ir sertifikavimo sistemas;

c) bendradarbiauti, kad būtų skatinamas priemonių ar politikos, skirtų neteisėtai gautos medienos ir medienos produktų prekybos klausimams spręsti, veiksmingumas, ir

d) skatinti veiksmingai taikyti Nykstančių laukinės faunos ir floros rūšių tarptautinės prekybos konvenciją (CITES) rizikos išnykti grupei priskiriamų rūšių medienai.

12.8 STRAIPSNIS

Prekyba žuvies produktais

Šalys pripažįsta, kad svarbu užtikrinti tvarų žuvų išteklių išsaugojimą ir valdymą. Todėl Šalys įsipareigoja:

a) laikytis ilgalaikio išsaugojimo priemonių ir tvariai naudoti žuvų išteklius, kaip nustatyta tarptautiniuose dokumentuose, kuriuos Šalys yra ratifikavusios, ir laikytis JT maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) principų ir atitinkamų JT dokumentų, susijusių su šiais klausimais;

b) nustatyti ir taikyti veiksmingas kovos su neteisėta, nedeklaruojama ir nereglamentuojama žvejyba priemones, įskaitant bendradarbiavimą su regioninėmis žuvininkystės valdymo organizacijomis ir prireikus žuvies ir žuvies produktų eksportui taikyti jų žvejybos laimikio dokumentavimo ar sertifikavimo sistemas. Šalys taip pat deda pastangas, kad neteisėtos, nedeklaruojamos ir nereglamentuojamos žvejybos produktai nepatektų į prekybos srautus ir keičiasi informacija apie su tokia žvejyba susijusią veiklą;

c) nustatyti veiksmingos stebėsenos ir kontrolės priemones, kad užtikrintų išsaugojimo priemonių laikymąsi, pavyzdžiui, tinkamas uosto valstybės priemones, ir

d) laikytis FAO susitarimo dėl skatinimo žvejybos laivams atviroje jūroje laikytis tarptautinių išsaugojimo ir valdymo priemonių principų ir atitinkamų FAO susitarimo dėl uosto valstybės priemonių, kuriomis siekiama užkirsti kelią neteisėtai, nedeklaruojamai ir nereglamentuojamai žvejybai, atgrasyti nuo jos ir ją panaikinti, nuostatų.

12.9 STRAIPSNIS

Mokslinė informacija

Rengdamos ir įgyvendindamos aplinkos apsaugos priemones, kurios gali turėti poveikio Šalių tarpusavio prekybai ar investicijoms, Šalys atsižvelgia į susijusią mokslinę ir techninę informaciją ir atitinkamus tarptautinius standartus, gaires ar rekomendacijas, jei jų yra, įskaitant atsargumo principą.

12.10 STRAIPSNIS

Bendradarbiavimas aplinkos apsaugos srityje, atsižvelgiant į prekybą ir tvarų vystymąsi

Šalys pripažįsta, kad siekiant šio susitarimo tikslų svarbu bendradarbiauti su prekyba susijusiais aplinkos apsaugos politikos aspektais. Šalys gali pradėti abipusiškai naudingą bendradarbiavimo veiklą toliau nurodytose srityse, bet jomis neapsiriboja:

a) keitimasis nuomonėmis dėl teigiamo ir neigiamo šio susitarimo poveikio su aplinkos apsauga susijusiems tvaraus vystymosi aspektams ir dėl to, kaip tą poveikį stiprinti, nuo jo apsisaugoti ar jį sušvelninti, atsižvelgiant į vienos ar abiejų Šalių atliktus poveikio tvarumui vertinimus;

b) bendradarbiavimas tarptautiniuose forumuose, kuriuose nagrinėjami prekybos ir tvaraus vystymosi aplinkos apsaugos aspektai, visų pirma PPO, TDO, Jungtinių Tautų aplinkos programoje, ir pagal daugiašalius aplinkosaugos susitarimus;

c) bendradarbiavimas siekiant skatinti ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti daugiašalius prekybai svarbius aplinkos apsaugos susitarimus;

d) keitimasis informacija ir bendradarbiavimas dėl privačiojo ir viešojo sektorių įgyvendinamų sertifikavimo ir ženklinimo sistemų, įskaitant ekologinį ženklinimą, ir dėl žaliųjų viešųjų pirkimų;

e) keitimasis nuomonėmis dėl aplinkosaugos taisyklių, normų ir standartų poveikio prekybai;

f) bendradarbiavimas dėl su prekyba susijusių esamo ir būsimo tarptautinio klimato kaitos režimo aspektų, įskaitant įvairius būdus kovoti su neigiamu prekybos poveikiu klimatui ir priemones skatinti taikyti mažo anglies dioksido kiekio technologijas ir efektyviai vartoti energiją;

g) bendradarbiavimas dėl su prekyba susijusių daugiašalių aplinkosaugos susitarimų aspektų, įskaitant muitinių bendradarbiavimo susitarimus;

h) tvarus miškų valdymas ir skatinimas taikyti veiksmingas tvariai gautos medienos sertifikavimo priemones;

i) keitimasis nuomonėmis dėl daugiašalių aplinkosaugos susitarimų ir tarptautinių prekybos taisyklių ryšio;

j) keitimasis nuomonėmis dėl ekologiškų prekių ir paslaugų liberalizavimo ir

k) keitimasis nuomonėmis dėl jūrų gyvųjų išteklių apsaugos ir valdymo.

D SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

12.11 STRAIPSNIS

Teigiamas prekybos ir investicijų poveikis tvariam vystymuisi

1. Šalys pasiryžusios nuolat dėti ypatingas pastangas, kad lengvintų prekybą ir investicijas į ekologiškas prekes ir paslaugas, ir skatintų tokią prekybą ir investicijas, be kita ko, šalindamas susijusias netarifines kliūtis. Šalys taip pat pripažįsta, kad naudinga stengtis skatinti prekybą prekėmis, kurioms taikomos savanoriškos ar privačios tvaraus vystymosi užtikrinimo programos, pavyzdžiui, ekologinio ženklinimo sistemos arba sąžiningos ir etiškos prekybos programos.

2. Šalys skiria ypač daug dėmesio tam, kad būtų lengviau šalinti prekybos ar investicijų kliūtis klimatui nekenkiančioms prekėms ir paslaugoms, pavyzdžiui, tvarios atsinaujinančiosios energijos prekėms ir susijusioms paslaugoms ir efektyviai energiją vartojantiems produktams ir paslaugoms, be kita ko, sukuriant politikos sistemas, padedančias diegti geriausias turimas technologijas ir skatinant taikyti standartus, kuriais reaguojama į aplinkos ir ekonominius poreikius ir mažinamos prekybos techninės kliūtys.

3. Šalys pripažįsta poreikį užtikrinti, kad, plėtojant viešosios paramos iškastiniam kurui sistemas, būtų tinkamai atsižvelgiama į poreikį mažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir kuo mažiau trikdyti prekybą. Nepaisydamos to, kad 11.7 straipsnio (Draudžiamos subsidijos) 2 dalies b punktas netaikomas anglies pramonės subsidijoms, Šalys turi bendrą tikslą palaipsniui mažinti iškastiniam kurui skiriamas subsidijas. Siekiant šio tikslo gali būti imamasi priemonių socialiniams padariniams, susijusiems su perėjimu prie mažo anglies dioksido kiekio kuro, švelninti. Be to, Šalys aktyviai skatins tvarios ir mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos plėtrą, pavyzdžiui, investuoti į atsinaujinančiąją energiją ir efektyvaus energijos vartojimo sprendimus.

4. Skatindamos prekybą ir investicijas Šalys turėtų ypač stengtis raginti bendroves savanoriškai prisiimti socialinę atsakomybę. Šiuo tikslu kiekviena Šalis taiko atitinkamus tarptautiniu mastu pripažintus principus, standartus ar gaires, su kuriais ji yra sutikusi ar prie kurių ji yra prisijungusi, pavyzdžiui, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos gaires tarptautinėms bendrovėms, JT pasaulinį susitarimą ir TDO trišalę deklaraciją dėl principų, susijusių su tarptautinio verslo įmonėmis ir socialine politika. Šalys įsipareigoja keistis informacija ir bendradarbiauti, kad būtų skatinama bendrovių socialinė atsakomybė.

12.12 STRAIPSNIS

Apsaugos užtikrinimas

1. Šalys neatsisako savo aplinkos srities ir darbo teisės aktų ar kitaip nuo jų nenukrypsta, ir nesiūlo jų atsisakyti ar kitaip nuo jų nukrypti tokiu būdu, kad būtų daromas poveikis Šalių tarpusavio prekybai ar investicijoms.

2. Šalis, vykdydama Šalių tarpusavio prekybai ar investicijoms poveikio turinčią nuolatinę ar pasikartojančią veiklą arba jos nevykdydama, bet kuriuo atveju užtikrina veiksmingą aplinkos srities ir darbo teisės aktų įgyvendinimą.

12.13 STRAIPSNIS

Skaidrumas

Kiekviena Šalis užtikrina, kad bet kokia visuotinai taikoma priemonė, skirta aplinkai ar darbo sąlygoms apsaugoti ir galinti turėti poveikio Šalių tarpusavio prekybai ir investicijoms, būtų rengiama, taikoma ir administruojama skaidriai, o suinteresuotiesiems asmenims apie tokias priemones būtų tinkamai pranešama ir suteikiama galimybė pateikti savo nuomonę, kaip numatyta jos vidaus teisėje ir Tryliktame skyriuje (Skaidrumas).

12.14 STRAIPSNIS

Poveikio tvariam vystymuisi peržiūra

1. Šalys įsipareigoja kartu arba atskirai stebėti, vertinti ir peržiūrėti šio susitarimo įgyvendinimo poveikį tvariam vystymuisi, pasinaudodamos savo atitinkamais dalyvavimu pagrįstais procesais ir institucijomis ir remdamosi esama praktika.

2. Šalys keisis nuomonėmis apie prekybos poveikio tvarumui vertinimo metodus ir rodiklius.

12.15 STRAIPSNIS

Institucinė struktūra ir stebėsena

1. Kiekviena Šalis paskiria tam tikrą savo administracijos padalinį, kuris veiktų kaip ryšių su kita Šalimi centras šiam skyriui įgyvendinti.

2. Šalys įsteigia Prekybos ir tvaraus vystymosi tarybą (toliau – Taryba). Tarybą sudaro kiekvienos Šalies administracijos institucijų vyresnieji pareigūnai.

3. Kad įvertintų, kaip įgyvendinamas šis skyrius, Taryba pirmą kartą susirenka į posėdį per pirmuosius dvejus metais nuo šio susitarimo įsigaliojimo ir vėliau, kai reikia.

4. Per kiekvieną Tarybos posėdį surengiamas viešas susitikimas su suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų galima pasikeisti nuomonėmis apie klausimus, susijusius su šio skyriaus įgyvendinimu. Šalys skatina proporcingą susijusių interesų grupių, įskaitant nepriklausomas darbdaviams, darbuotojams, aplinkosaugos ir verslo grupėms atstovaujančias organizacijas bei visus kitus susijusius suinteresuotuosius subjektus, atstovavimą.

5. Kiekviena Šalis nustato naują konsultacijų tvarką arba taiko esamą, kad dėl šio skyriaus įgyvendinimo tartųsi su susijusiais vidaus suinteresuotaisiais subjektais, pavyzdžiui, vidaus patarėjų grupėmis. Taikant šią tvarką proporcingai įtraukiami nepriklausomi ekonominiai, socialiniai ir aplinkosaugos suinteresuotieji subjektai. Tarp šių suinteresuotųjų subjektų taip pat turi būti darbdavių ir darbuotojų organizacijos bei nevyriausybinės organizacijos. Šie suinteresuotieji subjektai gali savo iniciatyva teikti atitinkamoms Šalims nuomones ar rekomendacijas dėl šio skyriaus įgyvendinimo.

12.16 STRAIPSNIS

Vyriausybių lygmens konsultacijos

1. Visiems dėl šio skyriaus iškilusiems nesutarimams spręsti Šalys taiko tik 12.16 straipsnyje (Vyriausybių lygmens konsultacijos) ir 12.17 straipsnyje (Ekspertų grupė) numatytas procedūras. Keturioliktas skyrius (Ginčų sprendimas) ir Penkioliktas skyrius (Tarpininkavimas) šiam skyriui netaikomi.

2. Kilus 1 dalyje nurodytiems nesutarimams Šalis gali prašyti surengti konsultacijas su kita Šalimi, raštu pateikdama prašymą kitos Šalies ryšių centrui. Konsultacijos pradedamos nedelsiant, kai Šalis pateikia prašymą surengti konsultacijas.

3. Šalys deda visas pastangas, kad klausimą išspręstų abipusiu sutarimu. Šalys atsižvelgia į TDO ar atitinkamų daugiašalių aplinkos apsaugos organizacijų ar įstaigų veiklą, kad Šalys ir šios organizacijos aktyviau bendradarbiautų ir derintų savo veiklą. Kai tinkama, Šalys gali abipusiu sutarimu prašyti, kad šios organizacijos ar įstaigos, ar bet koks kitas asmuo ar įstaiga, kuriuos Šalys laiko tinkamais, pateiktų savo nuomonę, kad klausimas būtų išsamiai išnagrinėtas.

4. Jei Šalis nusprendžia, kad klausimą reikia aptarti išsamiau, ta Šalis, pateikdama rašytinį prašymą kitos Šalies ryšių centrui, gali prašyti, kad būtų surengtas Tarybos posėdis minėtam klausimui spręsti. Taryba nedelsdama surengia posėdį ir stengiasi susitarti dėl klausimo sprendimo.

5. Kai tinkama, Taryba gali rengti konsultacijas su svarbiais suinteresuotaisiais subjektais.

6. Jei Taryba nenusprendžia kitaip, bet koks jos priimtas klausimo sprendimas skelbiamas viešai.

12.17 STRAIPSNIS

Ekspertų grupė

1. Jei per 120 dienų arba abiejų Šalių susitarto ilgesnio laikotarpio nuo prašymo, kad Taryba surengtų posėdį klausimui pagal 12.16 straipsnio (Vyriausybių lygmens konsultacijos) 4 dalį išnagrinėti, pateikimo klausimo išspręsti nepavyksta, Šalis gali pateikti rašytinį prašymą kitos Šalies ryšių centrui sudaryti Ekspertų grupę tam klausimui išnagrinėti.

2. Per pirmąjį posėdį po šio susitarimo įsigaliojimo Taryba nustato Ekspertų grupės darbo tvarkos taisykles, atsižvelgdama į atitinkamas 14-A priede pateiktas darbo tvarkos taisykles. Šiam straipsniui taikomi 14-B priede nustatyti principai.

3. Per pirmąjį posėdį po šio susitarimo įsigaliojimo Taryba sudaro bent dvylikos asmenų, norinčių ir galinčių būti Ekspertų grupės nariais, sąrašą. Šį sąrašą sudaro trys dalys: po vieną kiekvienos Šalies sąrašą ir vienas asmenų, kurie nėra nei vienos iš Šalių piliečiai, sąrašas, iš kurio renkamas Ekspertų grupės pirmininkas. Kiekviena Šalis į savo ekspertų sąrašą pasiūlo bent po keturis asmenis. Be to, kiekviena Šalis pasiūlo bent po du asmenis, kurie abiem Šalims susitarus gali būti įtraukti į galimų pirmininkų sąrašą. Taryba per savo posėdžius peržiūrės sąrašą ir užtikrins, kad jis būtų bent nurodytojo dydžio.

4. Į 3 dalyje nurodytą sąrašą įtraukiami asmenys, turintys specialių žinių ar patirties, susijusių su šiame skyriuje aptariamais klausimais, darbo ar aplinkos teise ar ginčų dėl tarptautinių susitarimų sprendimu. Jie turi būti nepriklausomi, dalyvauti kaip individualūs asmenys ir nevykdyti jokios organizacijos ar vyriausybės nurodymų su nagrinėjamu dalyku susijusiais klausimais, ir neturėti ryšių su Singapūro, bet kurios iš Sąjungos valstybių narių ar Sąjungos vyriausybe.

5. Jei Šalys nesusitaria kitaip, Ekspertų grupę sudaro trys nariai. Per trisdešimt dienų nuo prašymo Šaliai atsakovei sudaryti Ekspertų grupę gavimo dienos Šalys konsultuojasi, siekdamos susitarti dėl jos sudėties. Šalims nepavykus susitarti dėl Ekspertų grupės sudėties per nurodytąjį laikotarpį, jos abipusiu sutarimu arba, jei Šalys nesusitaria per dar septynias dienas, burtų keliu, iš atitinkamo 3 dalyje nurodyto sąrašo, išrenka pirmininką. Kiekviena Šalis per keturiolika dienų po 30 dienų laikotarpio pabaigos pasirenka vieną ekspertą, atitinkantį 4 dalies reikalavimus. Šalys gali susitarti į Ekspertų grupę įtraukti bet kokį kitą ekspertą, atitinkantį 4 dalies reikalavimus. Nepavykus susitarti dėl Ekspertų grupės sudėties per nurodytąjį keturiasdešimt keturių dienų nuo prašymo Šaliai atsakovei sudaryti Ekspertų grupę gavimo dienos laikotarpį, likęs (-ę) ekspertas (-ai) atrenkamas (-i) burtų keliu per septynias dienas iš 3 dalyje nurodyto (-ų) sąrašo (-ų), pasirenkant asmenis, kuriuos pasiūlė Šalis ar Šalys, nepabaigusi (-ios) procedūros. Jei toks sąrašas dar nesudarytas, ekspertai išrenkami burtų keliu iš asmenų, kuriuos oficialiai pasiūlė viena iš Šalių arba abi Šalys. Ekspertų grupės sudarymo diena yra diena, kai išrenkamas paskutinis iš trijų ekspertų.

6. Jei per septynias dienas nuo Ekspertų grupės sudarymo dienos Šalys nesusitaria kitaip, Ekspertų grupės įgaliojimai yra šie:

„atsižvelgiant į atitinkamas Prekybos ir tvaraus vystymosi skyriaus nuostatas nagrinėti klausimą, pateiktą prašyme sudaryti Ekspertų grupę, ir pateikti ataskaitą, kaip nurodyta 12.17 straipsnio (Ekspertų grupė) 8 dalyje, kurioje išdėstomos rekomendacijos, kaip spręsti tą klausimą“.

7. Ekspertų grupė gali gauti informacijos iš bet kokio, jos nuomone, tinkamo šaltinio. Su daugiašalių susitarimų laikymusi susijusiais klausimais, kaip nurodyta 12.3 straipsnyje (Daugiašaliai darbo standartai ir susitarimai) ir 12.6 straipsnyje (Daugiašaliai aplinkos apsaugos standartai ir susitarimai), Ekspertų grupė turėtų kreiptis informacijos ir patarimų į TDO ar daugiašalių aplinkos apsaugos susitarimų įstaigas. Bet kokia pagal šią dalį gauta informacija atskleidžiama abiem Šalims, suteikiant joms galimybę pateikti pastabas.

8. Ekspertų grupė Šalims pateikia tarpinę ir galutinę ataskaitas. Šiose ataskaitose nurodomi nustatyti faktai, atitinkamų nuostatų taikomumas ir pagrindžiami visi nustatyti faktai ir rekomendacijos. Tarpinę ataskaitą Ekspertų grupė pateikia Šalims ne vėliau kaip per devyniasdešimt dienų nuo jos sudarymo. Bet kuri Šalis gali raštu pateikti Ekspertų grupei pastabas dėl tarpinės ataskaitos. Aptarusi tokias raštiškas pastabas Ekspertų grupė gali pakeisti ataskaitą ir prireikus klausimą nagrinėti papildomai. Galutinę ataskaitą Ekspertų grupė pateikia Šalims ne vėliau kaip per 150 dienų nuo jos sudarymo. Jei šioje dalyje nustatytų terminų laikytis neįmanoma, Ekspertų grupės pirmininkas raštu praneša apie tai Šalims ir nurodo vėlavimo priežastis ir dieną, kurią Grupė ketina pateikti tarpinę ar galutinę ataskaitą. Ekspertų grupė pateikia galutinę ataskaitą ne vėliau kaip per 180 dienų nuo jos sudarymo, nebent Šalys susitaria kitaip. Galutinė ataskaita skelbiama viešai, nebent Šalys susitaria kitaip.

9. Šalys aptaria, kokias priemones reikia įgyvendinti, atsižvelgdamos į Ekspertų grupės ataskaitą ir rekomendacijas. Ne vėliau kaip per tris mėnesius po ataskaitos pateikimo Šalims, atitinkama Šalis, taikydama 12.15 straipsnio (Institucinė struktūra ir stebėsena) 5 dalyje nurodytą konsultacijų procedūrą, praneša savo suinteresuotiesiems subjektams ir kitai Šaliai apie savo sprendimus dėl įgyvendintinų veiksmų ar priemonių. Taryba stebi, kaip atsižvelgiama į Ekspertų grupės ataskaitą ir rekomendacijas. Suinteresuotieji subjektai gali teikti Tarybai savo pastabas šiuo atžvilgiu.

TRYLIKTAS SKYRIUS

SKAIDRUMAS

13.1 STRAIPSNIS

Terminų apibrėžtys

Šiame skyriuje:

a) visuotinai taikoma priemonė – įstatymas, taisyklė, teismo sprendimas, procedūra ar administracinis sprendimas, galintis turėti įtakos bet kokiam klausimui, kuriam taikomas šis susitarimas. Šiai kategorijai nepriskiriamas konkrečiam asmeniui taikomas sprendimas;

b) suinteresuotasis asmuo – fizinis ar juridinis asmuo, kuriam gali būti taikomos teisės ar prievolės pagal visuotinai taikomas priemones.

13.2 STRAIPSNIS

TIKSLAI IR TAIKYMO SRITIS

1. Šalys, pripažindamos poveikį, kurį jų atitinkama reglamentavimo aplinka gali daryti Šalių tarpusavio prekybai ir investicijoms, siekia sukurti skaidrią ir numatomą reglamentavimo aplinką Šalių teritorijose veikiantiems ekonominės veiklos vykdytojams, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones.

2. Šalys, patvirtindamos savo atitinkamus įsipareigojimus pagal PPO steigimo sutartį, šiame susitarime pateikia išaiškinimus ir nustato patobulintas skaidrumo, konsultacijų ir geresnio visuotinai taikomų priemonių administravimo sąlygas.

13.3 STRAIPSNIS

Visuotinai taikomų priemonių skelbimas

1. Kiekviena Šalis užtikrina, kad:

a) visuotinai taikomos priemonės būtų lengvai ir nediskriminaciniu būdu prieinamos suinteresuotiesiems asmenims, naudojant oficialiai paskirtas sklaidos priemones, o jei įmanoma ir galima, elektronines priemones, kad suinteresuotiesiems asmenims ir kitai Šaliai būtų sudarytos sąlygos su tomis priemonėmis susipažinti;

b) tiek, kiek įmanoma, būtų paaiškintas ir pagrįstas visuotinai taikomų priemonių tikslas ir pagrindas, ir

c) būtų numatyta pakankamai laiko nuo visuotinai taikomų priemonių paskelbimo iki jų įsigaliojimo, nebent tai neįmanoma dėl skubos priežasčių.

2. Kiekviena Šalis:

a) stengiasi iš anksto paskelbti visus pasiūlymus nustatyti arba iš dalies pakeisti bet kurią visuotinai taikomą priemonę, taip pat paaiškinti ir pagrįsti pasiūlymo tikslą;

b) sudaro pagrįstas galimybes suinteresuotiesiems asmenims teikti pastabas dėl tokių siūlomų priemonių ir, visų pirma, numato pakankamai laiko tokioms pastaboms pateikti, ir

c) stengiasi atsižvelgti į suinteresuotųjų asmenų pateiktas pastabas dėl tokių siūlomų priemonių.

13.4 STRAIPSNIS

Užklausos ir ryšių centrai

1. Siekdamos lengvinti veiksmingą šio susitarimo įgyvendinimą ir palaikyti ryšius dėl bet kokių klausimų, kuriems taikomas šis susitarimas, kiekviena Šalis šiam susitarimui įsigaliojus paskiria ryšių centrą.

2. Bet kurios Šalies prašymu kitos Šalies ryšių centras nurodo instituciją ar pareigūną, atsakingą už visus su šio susitarimo įgyvendinimu susijusius klausimus ir teikia reikalingą paramą, kad būtų lengviau palaikyti ryšius su prašymą pateikusia Šalimi.

3. Kiekviena Šalis nustato arba toliau taiko tinkamas priemones, skirtas atsakyti į kitos Šalies suinteresuotųjų asmenų užklausas dėl visų siūlomų arba galiojančių visuotinai taikomų priemonių ir dėl jų taikymo. Užklausos gali būti teikiamos per ryšių centrus, įsteigtus pagal 1 dalį, arba naudojantis visomis kitomis tinkamomis priemonėmis.

4. Šalys pripažįsta, kad 3 dalyje numatyti atsakymai pateikiami tik kaip informacija ir negali būti galutiniai arba teisiškai privalomi, nebent pagal Šalių teisės aktus ir taisykles numatyta kitaip.

5. Prašymai ar informacija pagal šį straipsnį kitai Šaliai perduodami per atitinkamus 1 dalyje nurodytus ryšių centrus.

6. Šalies prašymu kita Šalis nedelsdama pateikia informaciją ir atsako į klausimus dėl bet kurios esamos ar siūlomos visuotinai taikomos priemonės, kuri, prašymą teikiančios Šalies nuomone, gali turėti poveikio šio susitarimo veikimui, nepaisant to, ar prašymą teikiančiai Šaliai anksčiau buvo pranešta apie minėtą priemonę.

7. Kiekviena Šalis nustato arba toliau taiko tinkamas priemones, kad kitos Šalies suinteresuotųjų asmenų problemos, susijusios su visuotinai taikomomis priemonėmis, būtų veiksmingai sprendžiamos. Tokios procedūros turi būti lengvai prieinamos, nustatytos trukmės, orientuotos į rezultatą ir būti skaidrios. Jomis nedaromas poveikis jokioms Šalių nustatytoms ar toliau taikomoms apeliacinėms ar peržiūros procedūroms. Be to, jomis nedaromas poveikis Šalių teisėms ir prievolėms pagal Keturioliktą skyrių (Ginčų sprendimas) ir Penkioliktą skyrių (Tarpininkavimas).

8. Bet kokia pagal šį straipsnį suteikta informacija nedaro poveikio sprendimui, ar priemonė suderinama su šiuo susitarimu.

13.5 STRAIPSNIS

Administraciniai procesai

Šalys, siekdamos visas visuotinai taikomas priemones administruoti nuosekliai, nešališkai ir pagrįstai, taikydamos tokias priemones konkretiems kitos Šalies asmenims, prekėms ar paslaugoms konkrečiais atvejais:

a) stengiasi kitos Šalies suinteresuotiesiems asmenims, kuriems procesas turi tiesioginio poveikio, pagal Šalyje taikomą tvarką pateikti pagrįstą pranešimą apie proceso inicijavimą, taip pat aprašyti proceso pobūdį, pateikti teisinio pagrindo, kuriuo remiantis inicijuojamas procesas, ir bendrą visų ginčijamų klausimų aprašymą;

b) prieš imantis galutinio administracinio veiksmo suteikia tokiems suinteresuotiesiems asmenims pagrįstą galimybę pateikti faktų ir argumentų jų pozicijoms pagrįsti, jei tai galima padaryti atsižvelgiant į turimą laiką, proceso pobūdį ir viešuosius interesus, ir

c) užtikrina, kad procedūros būtų pagrįstos ir vykdomos remiantis Šalies teisės aktais.

13.6 STRAIPSNIS

Administracinių veiksmų peržiūra

1. Kiekviena Šalis, laikydamasi savo vidaus teisės, įsteigia teismines, teisminio pobūdžio ar administracines institucijas arba naudojasi jau įsteigtomis, arba nustato procedūras ar jas toliau taiko, kad būtų greitai peržiūrimi ir prireikus koreguojami administraciniai veiksmai[1], susiję su klausimais, kuriems taikomas šis susitarimas. Šios institucijos turi būti nešališkos ir nepriklausomos nuo įstaigos arba valdžios institucijos, kuriai pavesta užtikrinti administracinių nuostatų vykdymą, ir negali turėti jokių svarbių interesų, susijusių su klausimo sprendimo rezultatu.

2. Kiekviena Šalis užtikrina, kad minėtose institucijose ar taikant tokias procedūras proceso šalims būtų suteikiama teisė:

a) į pagrįstą galimybę remti ar ginti savo atitinkamas pozicijas ir

[1] Patikslinama, kad administraciniai veiksmai gali būti peržiūrimi bendrosios teisės teisminės peržiūros tvarka, o jiems koreguoti gali būti kreipiamasi į įstaigą, kuri ėmėsi tokio veiksmo.

b) į sprendimą, pagrįstą įrodymais ir pateikta bylos medžiaga, arba, jei to reikalaujama pagal Šalies teisės aktus, administracinės institucijos surinkta bylos medžiaga.

3. Kiekviena Šalis užtikrina, kad, laikantis jos teisėje numatytų apeliacinių ar tolesnės peržiūros nuostatų, tokį sprendimą įgyvendintų įstaiga arba kompetentinga institucija, susijusi su aptariamu administraciniu veiksmu, ir tuo sprendimu būtų grindžiama tos įstaigos ar kompetentingos institucijos praktika.

13.7 STRAIPSNIS

Reglamentavimo kokybė ir veiklos rezultatai bei tarnybinė etika

1. Šalys susitaria bendradarbiauti ir keisdamosi informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais skatinti savo reglamentavimo politikos kokybę ir veiklos rezultatus.

2. Šalys pritaria tarnybinės etikos principams ir susitaria bendradarbiauti ir skatinti tokių principų taikymą savo administracijose, keisdamosi informacija ir geriausios praktikos pavyzdžiais.

13.8 STRAIPSNIS

Specialiosios taisyklės

Kituose šio susitarimo skyriuose pateiktos specialiosios taisyklės dėl šio skyriaus dalyko turi pirmenybę tiek, kiek jos skiriasi nuo šio skyriaus nuostatų.

KETURIOLIKTAS SKYRIUS

GINČŲ SPRENDIMAS

A SKIRSNIS

TIKSLAS IR TAIKYMO SRITIS

14.1 STRAIPSNIS

Tikslas

Šiuo skyriumi siekiama vengti ginčytinų klausimų dėl šio susitarimo aiškinimo ir taikymo, ir spręsti tokius Šalių klausimus siekiant, jei įmanoma, abipusiškai priimtino sprendimo.

14.2 STRAIPSNIS

Taikymo sritis

Šis skyrius taikomos bet kokiam ginčytinam klausimui, kilusiam dėl šio susitarimo nuostatų aiškinimo ir taikymo, jei aiškiai nenustatyta kitaip.

B SKIRSNIS

KONSULTACIJOS

14.3 STRAIPSNIS

Konsultacijos

1. Šalys stengiasi išspręsti visus ginčytinus klausimus dėl 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytų nuostatų aiškinimo ir taikymo, ir surengusios konsultacijas stengiasi sąžiningai rasti abipusiškai sutartą sprendimą.

2. Šalis kreipiasi dėl konsultacijų, pateikdama rašytinį prašymą kitai Šaliai ir jo kopiją Prekybos komitetui, kuriame nurodo prašymo priežastis, ginčijamą priemonę, 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas taikytinas nuostatas ir jų taikomumo priežastis.

3. Konsultacijos surengiamos per trisdešimt dienų nuo prašymo gavimo dienos ir vyksta Šalies atsakovės teritorijoje, jei Šalys nesusitaria kitaip. Konsultacijos laikomos pasibaigusiomis per šešiasdešimt dienų nuo prašymo gavimo dienos, jei Šalys nesusitaria kitaip. Konsultacijos vyksta konfidencialiai ir nedarant poveikio bet kurios iš Šalių teisėms visuose tolesniuose procesuose.

4. Skubos atvejais, įskaitant atvejus, susijusius su greitai gendančiomis arba, kai tinkama, sezoninėmis prekėmis ar paslaugomis, konsultacijos surengiamos per penkiolika dienų nuo prašymo gavimo dienos ir laikomos pasibaigusiomis per trisdešimt dienų nuo prašymo gavimo dienos, jei Šalys nesusitaria kitaip.

5. Jei Šalis, kuriai pateiktas prašymas, per dešimt dienų nuo prašymo gavimo dienos neatsako į prašymą surengti konsultacijas, arba jei konsultacijos nesurengiamos per atitinkamai 3 arba 4 dalyje nustatytus laikotarpius, arba jei konsultacijos užbaigiamos neradus abipusiškai sutarto sprendimo, Šalis ieškovė gali prašyti sudaryti arbitražo kolegiją pagal 14.4 straipsnį (Arbitražo procedūros inicijavimas).

C SKIRSNIS

GINČŲ SPRENDIMO PROCEDŪROS

A POSKIRSNIS

ARBITRAŽO PROCEDŪRA

14.4 STRAIPSNIS

Arbitražo procedūros inicijavimas

1. Šalims neišsprendus ginčo per konsultacijas, nurodytas 14.3 straipsnyje (Konsultacijos), Šalis ieškovė gali pateikti prašymą sudaryti arbitražo kolegiją pagal šį straipsnį.

2. Raštiškas prašymas sudaryti arbitražo kolegiją pateikiamas Šaliai atsakovei ir Prekybos komitetui. Šalis ieškovė prašyme nurodo konkrečią ginčijamą priemonę ir paaiškina, kaip ta priemone pažeidžiamos 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytos nuostatos, taip, kad tai būtų aiškus skundo teisinis pagrindas.

14.5 STRAIPSNIS

Arbitražo kolegijos sudarymas

1. Arbitražo kolegiją sudaro trys arbitrai.

2. Per penkias dienas nuo prašymo Šaliai atsakovei sudaryti arbitražo kolegiją, nurodyto 14.4 straipsnio (Arbitražo procedūros inicijavimas) 1 dalyje, gavimo dienos Šalys konsultuojasi, siekdamos susitarti dėl kolegijos sudėties.

3. Jei per dešimt dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios Šalys nesusitaria dėl arbitražo kolegijos pirmininko, Prekybos komiteto pirmininkas ar pirmininko atstovas per dvidešimt dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios burtų keliu iš 14.20 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 1 dalyje nurodyto sąrašo išrenka vieną arbitrą, kuris bus tos kolegijos pirmininkas.

4. Šalims nesusitarus dėl arbitrų per dešimt dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios:

a) per penkiolika dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios kiekviena Šalis gali iš 14.20 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalyje nurodyto asmenų sąrašo pasirinkti vieną arbitrą, kuris nebus kolegijos pirmininkas, ir

b) jei kuri nors iš Šalių nepasirenka arbitro pagal 4 dalies a punktą, Prekybos komiteto pirmininkas ar pirmininko atstovas per dvidešimt dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios išrenka likusius arbitrus burtų keliu iš asmenų, Šalies pasiūlytų pagal 14.20 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį.

5. Laiku, kaip reikalaujama pagal 4 dalį, nesudarius 14.20 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalyje nurodyto sąrašo:

a) jei abi Šalys yra pasiūliusios asmenis pagal 14.20 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį, kiekviena Šalis per penkiolika dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios gali iš pasiūlytų asmenų pasirinkti vieną arbitrą, kuris nebus tos kolegijos pirmininkas. Šaliai nepasirinkus arbitro, Prekybos komiteto pirmininkas ar pirmininko atstovas burtų keliu išrenka arbitrą iš asmenų, kuriuos pasiūlė arbitro nepasirinkusi Šalis, arba

b) jei tik viena Šalis yra pasiūliusi asmenis pagal 14.20 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį, kiekviena Šalis per penkiolika dienų nuo 2 dalyje nurodytų konsultacijų pradžios gali iš pasiūlytų asmenų pasirinkti vieną arbitrą, kuris nebus tos kolegijos pirmininkas. Šaliai nepasirinkus arbitro, Prekybos komiteto pirmininkas ar pirmininko atstovas burtų keliu išrenka arbitrą iš pasiūlytų asmenų.

6. Laiku, kaip reikalaujama pagal 3 dalį, nesudarius 14.20 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 1 dalyje nurodyto sąrašo, pirmininkas išrenkamas burtų keliu iš buvusių PPO apeliacinio komiteto narių, kurie nėra nė vienos iš Šalių fiziniai asmenys.

7. Arbitražo kolegijos sudarymo diena yra diena, kai išrenkamas paskutinis iš trijų arbitrų.

8. Arbitrai pakeičiami tik dėl 14-A priedo 19–25 taisyklėse nurodytų priežasčių ir jose nurodyta tvarka.

14.6 STRAIPSNIS

Preliminarus sprendimas dėl skubos

Šaliai paprašius arbitražo kolegija per dešimt dienų nuo jos sudarymo pateikia preliminarų sprendimą, ar atvejis vertintinas kaip skubus.

14.7 STRAIPSNIS

Tarpinė kolegijos ataskaita

1. Ne vėliau nei per devyniasdešimt dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo ji pateikia Šalims tarpinę ataskaitą, kurioje išdėstomi nustatyti faktai, atitinkamų nuostatų taikomumas ir pagrindžiamos išvados bei teikiamos rekomendacijos. Jei, arbitražo kolegijos manymu, šio termino laikytis neįmanoma, arbitražo kolegijos pirmininkas privalo raštu pranešti apie tai Šalims ir Prekybos komitetui, nurodydamas vėlavimo priežastis ir dieną, kurią arbitražo kolegija ketina pateikti tarpinę ataskaitą. Tarpinė ataskaita jokiu būdu negali būti pateikta vėliau nei per 120 dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos.

2. Bet kuri Šalis gali pateikti arbitražo kolegijai rašytinį prašymą peržiūrėti konkrečius tarpinės atskaitos aspektus per trisdešimt dienų nuo jos pateikimo.

3. Skubos atvejais, įskaitant susijusius su greitai gendančiomis arba, kai tinkama, sezoninėmis prekėmis ar paslaugomis, arbitražo kolegija deda visas pastangas pateikti tarpinę ataskaitą, o bet kuri Šalis gali arbitražo kolegijai pateikti rašytinį prašymą peržiūrėti konkrečius tarpinės atskaitos aspektus per pusę atitinkamo 1 ir 2 dalyse nurodyto laikotarpio.

4. Išnagrinėjusi rašytines Šalių pastabas dėl tarpinės ataskaitos arbitražo kolegija gali pataisyti ataskaitą ir nagrinėti klausimą toliau, jei mano, kad to reikia. Galutinio arbitražo kolegijos sprendimo išvadose išsamiai aptariami tarpinės peržiūros etapu pateikti argumentai ir aiškiai atsakoma į abiejų Šalių raštu pateiktas pastabas.

14.8 STRAIPSNIS

Arbitražo kolegijos sprendimas

1. Arbitražo kolegija paskelbia savo sprendimą Šalims bei Prekybos komitetui per 150 dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos. Jei, arbitražo kolegijos manymu, šio termino laikytis neįmanoma, arbitražo kolegijos pirmininkas raštu praneša apie tai Šalims ir Prekybos komitetui, nurodydamas vėlavimo priežastis ir dieną, kurią arbitražo kolegija ketina paskelbti sprendimą. Sprendimas jokiu būdu negali būti paskelbtas vėliau nei per 180 dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos.

2. Skubos atvejais, įskaitant atvejus, susijusius su greitai gendančiomis arba, kai tinkama, sezoninėmis prekėmis ar paslaugomis, arbitražo kolegija deda visas pastangas, kad sprendimas būtų paskelbtas per septyniasdešimt penkias dienas nuo jos sudarymo dienos. Sprendimas jokiu būdu negali būti paskelbtas vėliau nei per devyniasdešimt dienų nuo arbitražo kolegijos sudarymo dienos.

B POSKIRSNIS

SPRENDIMŲ ĮGYVENDINIMAS

14.9 STRAIPSNIS

Arbitražo kolegijos sprendimo įgyvendinimas

Kiekviena Šalis imasi visų priemonių, būtinų arbitražo kolegijos sprendimui sąžiningai įgyvendinti, be to, Šalys stengiasi susitarti dėl laikotarpio, per kurį tas sprendimas turi būti įgyvendintas.

14.10 STRAIPSNIS

Pagrįstos trukmės laikotarpis sprendimui įgyvendinti

1. Ne vėliau kaip per trisdešimt dienų nuo arbitražo kolegijos sprendimo pateikimo Šalims, Šalis atsakovė Šaliai ieškovei ir Prekybos komitetui nurodo laikotarpį, kurio jai reikia sprendimui įgyvendinti (toliau – pagrįstos trukmės laikotarpis), jeigu neįmanoma sprendimo įgyvendinti nedelsiant.

2. Šalims nesusitarus dėl pagrįstos trukmės laikotarpio arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, Šalis ieškovė per dvidešimt dienų nuo pagal 1 dalį Šalies atsakovės pateikto pranešimo gavimo raštu paprašo pirmosios arbitražo kolegijos nustatyti pagrįstos trukmės laikotarpį. Apie tokį prašymą tuo pačiu metu pranešama kitai Šaliai ir Prekybos komitetui. Arbitražo kolegija paskelbia savo sprendimą Šalims ir Prekybos komitetui per dvidešimt dienų nuo prašymo pateikimo dienos.

3. Jei bet kuris pirmosios arbitražo kolegijos narys nebegali eiti savo pareigų, taikoma 14.5 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nustatyta tvarka. Terminas sprendimui paskelbti yra trisdešimt penkios dienos nuo 2 dalyje nurodyto prašymo pateikimo dienos.

4. Šalis atsakovė raštu praneša Šaliai ieškovei apie arbitražo kolegijos sprendimo įgyvendinimo pažangą ne vėliau kaip likus vienam mėnesiui iki pagrįstos trukmės laikotarpio pabaigos.

5. Pagrįstos trukmės laikotarpis gali būti pratęstas Šalių abipusiu sutarimu.

14.11 STRAIPSNIS

Priemonių, kurių imtasi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, peržiūra

1. Iki pagrįstos trukmės laikotarpio pabaigos Šalis atsakovė praneša Šaliai ieškovei ir Prekybos komitetui apie priemones, kurių ji ėmėsi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti.

2. Jei Šalys nesutaria dėl to, ar priemonė, apie kurią pranešta pagal šio straipsnio 1 dalį, yra taikoma arba dėl jos atitikties 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytoms nuostatoms, Šalis ieškovė gali raštu pateikti prašymą pirmajai arbitražo kolegijai priimti sprendimą šiuo klausimu. Tokiame prašyme nurodoma konkreti ginčijama priemonė ir 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytos nuostatos, kurių ta priemonė tariamai neatitinka, taip, kad skundo teisinis pagrindas būtų aiškus, ir paaiškinama, kaip ta priemonė neatitinka 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytų nuostatų. Arbitražo kolegija pateikia savo sprendimą per keturiasdešimt penkias dienas nuo prašymo pateikimo dienos.

3. Jei bet kuris pirmosios arbitražo kolegijos narys nebegali eiti savo pareigų, taikoma 14.5 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nustatyta tvarka. Terminas sprendimui paskelbti yra šešiasdešimt dienų nuo 2 dalyje nurodyto prašymo pateikimo dienos.

14.12 STRAIPSNIS

Laikinos taisomosios priemonės sprendimo neįgyvendinimo atveju

1. Jei Šalis atsakovė iki pagrįstos trukmės laikotarpio pabaigos nepraneša apie jokią priemonę, kurios ji ėmėsi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, arba jei arbitražo kolegija nusprendžia, kad nesiimta jokių priemonių sprendimui įgyvendinti arba kad priemonė, apie kurią pranešta pagal 14.11 straipsnio (Priemonių, kurių imtasi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, peržiūra) 1 dalį, yra nesuderinama su Šalies prievolėmis pagal 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas, Šalis atsakovė pradeda derybas su Šalimi ieškove dėl abipusiškai priimtino susitarimo dėl kompensacijos.

2. Jei dėl kompensacijos nesutariama per trisdešimt dienų nuo pagrįstos trukmės laikotarpio pabaigos arba nuo arbitražo kolegijos sprendimo paskelbimo pagal 14.11 straipsnį (Priemonių, kurių imtasi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, peržiūra), kad nesiimta jokių priemonių sprendimui įgyvendinti arba kad priemonė nesuderinama su 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytomis nuostatomis, Šalis ieškovė įgyja teisę, apie tai pranešusi kitai Šaliai ir Prekybos komitetui, sustabdyti visų pagal bet kurią 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytą nuostatą atsirandančių prievolių vykdymą dėl pažeidimo atsiradusiai žalai, susijusiai su panaikinimu arba sumažinimu, lygiaverčiu mastu. Pranešant nurodomas prievolių, kurių vykdymą Šalis ieškovė ketina sustabdyti, mastas. Šalis ieškovė gali sustabdyti prievolių vykdymą bet kuriuo metu praėjus dešimčiai dienų nuo Šalies atsakovės pateikto pranešimo gavimo dienos, nebent Šalis atsakovė paprašo arbitražo procedūros pagal 3 dalį.

3. Jei Šalis atsakovė mano, kad sustabdymo mastas nėra lygiavertis dėl pažeidimo atsiradusios žalos, susijusios su naudos panaikinimu arba sumažinimu, dydžiui, ji gali raštu paprašyti pirmosios arbitražo kolegijos priimti sprendimą šiuo klausimu. Apie tokį prašymą iki 2 dalyje nurodyto dešimties dienų laikotarpio pabaigos pranešama Šaliai ieškovei ir Prekybos komitetui. Pirmoji arbitražo kolegija, jei tinkama, paprašiusi ekspertų nuomonės, per trisdešimt dienų nuo prašymo pateikimo dienos praneša Šalims ir Prekybos komitetui apie savo sprendimą dėl prievolių vykdymo sustabdymo masto. Prievolių vykdymas nesustabdomas, kol pirmoji arbitražo kolegija nepraneša apie sprendimą, o sustabdymas turi atitikti arbitražo kolegijos sprendimą.

4. Jei bet kuris pirmosios arbitražo kolegijos narys nebegali eiti savo pareigų, taikoma 14.5 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nustatyta tvarka. Laikotarpis sprendimui paskelbti yra keturiasdešimt penkios dienos nuo 3 dalyje nurodyto prašymo pateikimo dienos.

5. Prievolių vykdymas sustabdomas laikinai ir netaikomas po to, kai:

a) Šalys pasiekia abipusiškai sutartą sprendimą pagal 14.15 straipsnį (Abipusiškai sutartas sprendimas) arba

b) Šalys susitaria dėl to, ar priėmus priemonę, apie kurią pranešta pagal 14.13 straipsnio (Priemonių, kurių imtasi sprendimui įgyvendinti sustabdžius prievolių vykdymą, peržiūra) 1 dalį, Šalis atsakovė vėl atitinka 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas, arba

c) bet kokia priemonė, kuri, kaip nustatyta, neatitinka 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytų nuostatų, atšaukiama ar iš dalies keičiama taip, kad tų nuostatų būtų laikomasi, kaip nuspręsta pagal 14.13 straipsnio (Priemonių, kurių imtasi sprendimui įgyvendinti sustabdžius prievolių vykdymą, peržiūra) 2 dalį.

14.13 STRAIPSNIS

Priemonių, kurių imtasi sprendimui įgyvendinti sustabdžius prievolių vykdymą, peržiūra

1. Šalis atsakovė praneša Šaliai ieškovei ir Prekybos komitetui apie bet kokią priemonę, kurios ji ėmėsi arbitražo kolegijos sprendimui įgyvendinti, ir apie savo prašymą nutraukti Šalies ieškovės taikomą prievolių vykdymo sustabdymą.

2. Jei Šalys per trisdešimt dienų nuo pranešimo gavimo dienos nesusitaria, ar priėmusi priemonę, apie kurią pranešta, Šalis atsakovė laikosi 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytų nuostatų, Šalis ieškovė gali raštu paprašyti pirmosios arbitražo kolegijos priimti sprendimą šiuo klausimu. Apie tokį prašymą tuo pačiu metu pranešama kitai Šaliai ir Prekybos komitetui. Arbitražo kolegijos sprendimas Šalims ir Prekybos komitetui pateikiamas per keturiasdešimt penkias dienas nuo prašymo pateikimo dienos. Jei arbitražo kolegija nustato, kad priemonė sprendimui įgyvendinti atitinka 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas, prievolių vykdymo sustabdymas nutraukiamas.

C POSKIRSNIS

BENDROS NUOSTATOS

14.14 STRAIPSNIS

Arbitražo procedūrų sustabdymas ir nutraukimas

1. Abiejų Šalių raštišku prašymu arbitražo kolegija bet kuriuo metu sustabdo veiklą Šalių sutartam laikotarpiui, neviršijančiam dvylikos mėnesių, ir Šalies ieškovės raštišku prašymu vėl atnaujina darbą sutarto laikotarpio pabaigoje, arba prieš jo pabaigą abiejų Šalių raštišku prašymu. Jei Šalis ieškovė nepaprašo arbitražo kolegijos atnaujinti darbo iki sutarto sustabdymo laikotarpio pabaigos, pagal šį skirsnį pradėta ginčo sprendimo procedūra laikoma nutraukta. Laikantis 14.21 straipsnio (Ryšys su PPO prievolėmis) nuostatų, sustabdant ir nutraukiant arbitražo kolegijos veiklą nedaromas poveikis bet kurios iš Šalių teisėms kitose procedūrose.

2. Šalys gali bet kuriuo metu raštu susitarti nutraukti pagal šį skirsnį pradėtas ginčo sprendimo procedūras.

14.15 STRAIPSNIS

Abipusiškai sutartas sprendimas

Pagal šį skyrių Šalys bet kuriuo metu gali priimti abipusiškai sutartą ginčo sprendimą. Apie tokį sprendimą jos praneša Prekybos komitetui ir arbitražo kolegijai, jei ji sudaryta. Jeigu sprendimą reikia patvirtinti pagal bet kurios Šalies atitinkamas vidaus procedūras, pranešime nurodomas toks reikalavimas ir pagal šį skirsnį pradėta ginčo sprendimo procedūra sustabdoma. Jeigu tokio patvirtinimo nereikia arba kai pranešama, kad tokios vidaus procedūros atliktos, procedūra užbaigiama.

14.16 STRAIPSNIS

Procedūros taisyklės

1. Šiame skyriuje nustatytoms ginčų sprendimų procedūroms taikomas 14-A priedas.

2. Arbitražo kolegijos posėdžiai pagal 14-A priedą yra vieši.

14.17 STRAIPSNIS

Informacijos pateikimas

1. Arbitražo kolegija Šalies prašymu arba savo iniciatyva gali rinkti informaciją iš bet kurio šaltinio, kurį ji laiko tinkamu arbitražo kolegijos procesui, įskaitant ginče dalyvaujančias Šalis. Arbitražo kolegija taip pat turi teisę savo nuožiūra prašyti ekspertų nuomonės. Prieš pasirinkdama ekspertus arbitražo kolegija konsultuojasi su Šalimis. Taip gauta informacija turi būti atskleista abiem Šalims ir joms turi būti suteikta galimybė pateikti pastabas.

2. Pagal 14-A priedą Šalių suinteresuotiesiems fiziniams ar juridiniams asmenims leidžiama arbitražo kolegijai pateikti trumpą *amicus curiae* informaciją.

14.18 STRAIPSNIS

Aiškinimo taisyklės

Arbitražo kolegija 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas aiškina vadovaudamasi įprastomis tarptautinės viešosios teisės, įskaitant Vienos konvencijos dėl tarptautinių sutarčių teisės, aiškinimo taisyklėmis. Jei prievolė pagal šį susitarimą yra tapati prievolei pagal PPO steigimo sutartį, arbitražo kolegija atsižvelgia į susijusį aiškinimą, nustatytą PPO ginčų sprendimo institucijos (toliau – GSI) sprendimuose. Arbitražo kolegijos sprendimais negali būti nustatyta daugiau ar mažiau teisių ir prievolių nei nustatyta pagal 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytas nuostatas.

14.19 STRAIPSNIS

Arbitražo kolegijos sprendimai

1. Arbitražo kolegija deda visas pastangas, kad visi sprendimai būtų priimami bendru sutarimu. Jeigu sprendimo negalima priimti bendru sutarimu, sprendimas dėl svarstomo klausimo priimamas balsų dauguma.

2. Visi arbitražo kolegijos sprendimai yra privalomi Šalims ir jais nenustatoma jokių teisių ar prievolių fiziniams ar juridiniams asmenims. Sprendime išdėstomi nustatyti faktai, 14.2 straipsnyje (Taikymo sritis) nurodytų atitinkamų nuostatų taikomumas ir pagrindžiami kolegijos nustatyti faktai ir išvados. Prekybos komitetas viešai skelbia visus arbitražo kolegijos sprendimus, išskyrus tuos atvejus, kai kolegija nusprendžia kitaip, siekdama užtikrinti informacijos, kurią Šalys nurodė esant konfidencialią, konfidencialumą.

D SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

14.20 STRAIPSNIS

Arbitrų sąrašai

1. Įsigaliojus šiam susitarimui Šalys sudaro penkių asmenų, pageidaujančių ir galinčių būti 14.5 straipsnyje (Arbitražo kolegijos sudarymas) nurodytos arbitražo kolegijos pirmininku, sąrašą.

2. Prekybos komitetas ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo šio susitarimo įsigaliojimo sudaro bent dešimties asmenų, pageidaujančių ir galinčių būti arbitrais, sąrašą. Šiam susitarimui įsigaliojus kiekviena Šalis pasiūlo bent po penkis asmenis būti arbitrais.

3. Prekybos komitetas užtikrins, kad pagal atitinkamai 1 ir 2 dalis sudaryti pirmininkų ar arbitrų sąrašai būtų tinkamai atnaujinami.

4. Arbitrai turi išmanyti teisę ir tarptautinę prekybą arba pagal tarptautinius prekybos susitarimus kylančių ginčų sprendimą, arba turėti šių sričių patirties. Jie turi būti nepriklausomi, veikti asmeniškai, neturėti ryšių su bet kurios iš Šalių vyriausybe ir laikytis 14-B priedo.

14.21 STRAIPSNIS

Ryšys su PPO prievolėmis

1. Su ginčų sprendimu susijusios šio skyriaus nuostatos taikomos nedaromas poveikis jokiems galimiems veiksmams, susijusiems su PPO sistema, įskaitant ginčų sprendimo procesą.

2. Neatsižvelgiant į 1 dalį, jei Šalis pradėjo ginčo dėl tam tikros priemonės sprendimo procesą pagal šį skyrių arba PPO steigimo sutartį, ji negali pradėti ginčo sprendimo proceso dėl tos pačios priemonės kitoje instancijoje, kol nebus baigtas pirmasis procesas. Be to, Šalis nepradeda ginčo sprendimo proceso pagal šį skyrių ir PPO steigimo sutartį, nebent būtų ginčijamos labai skirtingos juose nustatytos prievolės arba pasirinktoje instancijoje dėl procedūrinių ar jurisdikcinių priežasčių nebūtų nustatyta faktų dėl reikalavimo atlyginti žalą dėl tokios prievolės su sąlyga, kad toks rezultatas nėra Šalies ieškovės negebėjimo tinkamai veikti pasekmė.

3. Taikant 2 dalį:

a) ginčų sprendimo procesas pagal PPO steigimo sutartį laikomas inicijuotu Šaliai pateikus prašymą sudaryti kolegiją pagal PPO susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 6 straipsnį ir laikomas baigtu, kai ginčų sprendimo institucija (GSI) priima kolegijos ataskaitą ir, jei taikoma, apeliacinio komiteto ataskaitą pagal Susitarimo dėl ginčų sprendimo taisyklių ir tvarkos 16 straipsnį ir 17 straipsnio 14 dalį, ir

b) ginčų sprendimo procesas pagal šį skyrių laikomas inicijuotu Šaliai pateikus prašymą sudaryti arbitražo kolegiją pagal 14.4 straipsnio (Arbitražo procedūros inicijavimas) 1 dalį ir laikomas baigtu, kai arbitražo kolegija paskelbia savo sprendimą Šalims ir Prekybos komitetui pagal 14.8 straipsnio (Arbitražo kolegijos sprendimas) 2 dalį arba Šalims priėmus abipusiškai sutartą sprendimą pagal 14.15 straipsnį (Abipusiškai sutartas sprendimas).

4. Nė viena šio skyriaus nuostata nelaikoma kliūtimi Šaliai sustabdyti prievolių vykdymo, kurias sustabdyti leido GSI. PPO steigimo sutartis netaikoma siekiant sutrukdyti Šaliai sustabdyti prievolių vykdymą pagal šį skyrių.

14.22 STRAIPSNIS

Terminai

1. Visi šiame skyriuje nustatyti terminai, įskaitant terminą, per kurį arbitražo kolegija turi pateikti savo sprendimus, skaičiuojami kalendorinėmis dienomis nuo pirmos dienos po veiksmo ar fakto, dėl kurio jie nustatyti, nebent nurodyta kitaip.

2. Kiekvienas šiame skyriuje nurodytas terminas gali būti pakeistas Šalių abipusiu sutarimu.

14.23 STRAIPSNIS

Skyriaus peržiūra ir pakeitimai

Šalys gali keisti šį skyrių ir jo priedus Prekybos komiteto sprendimu.

PENKIOLIKTAS SKYRIUS

TARPININKAVIMAS

15.1 STRAIPSNIS

Tikslas ir taikymo sritis

1. Šiuo skyriumi siekiama padėti lengviau rasti abipusiškai sutartą sprendimą laikantis išsamios ir operatyvios procedūros ir padedant tarpininkui.

2. Jei nenurodyta kitaip, šis skyrius taikomas bet kokiai priemonei, patenkančiai į šio susitarimo taikymo sritį, kuri daro neigiamą poveikį Šalių tarpusavio prekybai ar investicijoms.

A SKIRSNIS

TARPININKAVIMO PROCEDŪRA

15.2 STRAIPSNIS

Prašymas pateikti informaciją

1. Prieš inicijuodama tarpininkavimo procedūrą Šalis gali bet kuriuo metu raštu paprašyti informacijos apie priemonę, turinčią neigiamo poveikio Šalių tarpusavio prekybai ar investicijoms. Tokį prašymą gavusi Šalis atsako raštu per dvidešimt dienų.

2. Jeigu atsakymą teikianti Šalis mano, kad praktiškai neįmanoma pateikti atsakymo per dvidešimt dienų, ji informuoja prašančią Šalį apie vėlavimo priežastis ir nurodo trumpiausią laikotarpį, per kurį ji galės pateikti atsakymą.

15.3 STRAIPSNIS

Procedūros inicijavimas

1. Šalis gali bet kuriuo metu prašyti pradėti tarpininkavimo procedūrą. Šis prašymas pateikiamas kitai Šaliai raštu. Prašyme pateikiama pakankamai informacijos, kad būtų aiškūs prašymą teikiančios Šalies motyvai, ir:

a) nurodoma konkreti ginčijama priemonė;

b) nurodomas įtariamas neigiamas poveikis, kurį prašymą teikiančios Šalies teigimu, priemonė turi arba turės Šalių tarpusavio prekybai arba investicijoms, ir

c) paaiškinama, kaip, prašymą teikiančios Šalies nuomone, šis poveikis yra susijęs su priemone.

2. Šalis, kuriai skirtas toks prašymas, palankiai jį apsvarsto ir į jį atsako priimdama arba atmesdama jį raštu per dešimt dienų nuo jo gavimo.

15.4 STRAIPSNIS

Tarpininko atranka

1. Šalys stengiasi susitarti dėl tarpininko ne vėliau kaip per penkiolika dienų nuo atsakymo į prašymą, nurodyto 15.3 straipsnio (Procedūros inicijavimas) 2 dalyje, gavimo.

2. Jeigu Šalys per nustatytą laikotarpį negali susitarti dėl tarpininko, bet kuri Šalis gali prašyti Prekybos komiteto pirmininko arba jo atstovo burtų keliu išrinkti tarpininką iš sąrašo, sudaryto pagal 14.20 straipsnio (Arbitrų sąrašai) 2 dalį. Abiejų Šalių atstovai turi teisę stebėti, kaip traukiami burtai.

3. Prekybos komiteto pirmininkas ar jo atstovas parenka tarpininką per penkias darbo dienas nuo 2 dalyje nurodyto prašymo pateikimo.

4. Tarpininkas negali būti nė vienos iš Šalių pilietis, nebent Šalys susitartų kitaip.

5. Tarpininkas nešališkai ir skaidriai padeda Šalims išsiaiškinti su priemone susijusius klausimus ir jos galimą neigiamą poveikį prekybai ir investicijoms, ir rasti abipusiškai sutartą sprendimą. Tarpininkams *mutatis mutandis* taikomas 14-B priedas. Taip pat *mutatis mutandis* taikomos 14-A priedo 4–9 ir 46–49 taisyklės.

15.5 STRAIPSNIS

Tarpininkavimo procedūros taikymo taisyklės

1. Per dešimt dienų nuo tarpininko paskyrimo tarpininkavimo procedūrą pradėjusi Šalis raštu pateikia tarpininkui ir kitai Šaliai išsamų problemos aprašymą ir visų pirma apibūdina ginčijamos priemonės veikimą ir neigiamą poveikį prekybai ir investicijoms. Per dvidešimt dienų nuo šios informacijos pateikimo kita Šalis gali raštu pateikti savo pastabas dėl problemos aprašymo. Aprašydamos ar teikdamos pastabas Šalys gali teikti bet kokią, jų nuomone, svarbią informaciją.

2. Tarpininkas gali nuspręsti dėl tinkamiausio būdo išaiškinti su atitinkama priemone susijusius klausimus ir jos galimą neigiamą poveikį prekybai ir investicijoms. Visų pirma tarpininkas gali rengti Šalių susitikimus, konsultuotis su Šalimis kartu ar atskirai, prašyti atitinkamų ekspertų ir suinteresuotųjų subjektų pagalbos arba konsultacijų ir teikti papildomą Šalių prašomą pagalbą. Tačiau prieš prašydamas atitinkamų ekspertų ir suinteresuotųjų subjektų pagalbos arba konsultacijų tarpininkas konsultuojasi su Šalimis.

3. Tarpininkas gali patarti ir pasiūlyti Šalims apsvarstyti sprendimą, kurį jos gali priimti arba atmesti, arba susitarti dėl kito sprendimo. Tačiau tarpininkas nepataria ir neteikia pastabų dėl ginčijamos priemonės atitikties šiam susitarimui.

4. Tarpininkavimo procedūra vyksta Šalies, kuriai pateiktas prašymas, teritorijoje arba, abipusiu sutarimu, bet kokioje kitoje vietoje ar kitomis priemonėmis.

5. Šalys stengiasi rasti abipusiškai sutartą sprendimą per šešiasdešimt dienų nuo tarpininko paskyrimo. Kol galutinis sprendimas nepriimtas, Šalys gali svarstyti galimus tarpinius sprendimus, ypač jeigu priemonė susijusi su gendančiomis prekėmis.

6. Sprendimas gali būti priimtas Prekybos komiteto sprendimu. Bet kuri Šalis gali nurodyti, kad toks sprendimas priimamas su sąlyga, kad yra baigtos būtinos vidaus procedūros. Bendru sutarimu priimti sprendimai skelbiami viešai. Tačiau viešai paskelbtoje versijoje negali būti informacijos, kurią Šalis nurodė esant konfidencialią.

7. Procedūra baigiama:

a) Šalims priėmus abipusiškai sutartą sprendimą – jo priėmimo dieną;

b) Šalių abipusiu sutarimu bet kuriuo procedūros etapu – to susitarimo dieną;

c) po konsultacijų su Šalimis – rašytiniu tarpininko pareiškimu, kuriame nurodoma, kad tolesni tarpininkavimo veiksmai būtų nenaudingi, – to pareiškimo dieną, arba

d) rašytiniu Šalies pareiškimu, kuris pateikiamas išnagrinėjus abipusiškai sutartus sprendimus pagal tarpininkavimo procedūrą ir apsvarsčius visus tarpininko patarimus ir sprendimus, – to pareiškimo dieną.

B SKIRSNIS

ĮGYVENDINIMAS

15.6 STRAIPSNIS

Abipusiškai sutarto sprendimo įgyvendinimas

1. Šalims sutikus su sprendimu, kiekviena Šalis imasi visų reikiamų priemonių abipusiškai sutartam sprendimui įgyvendinti per sutartą terminą.

2. Įgyvendinančioji Šalis raštu praneša kitai Šaliai apie bet kokius veiksmus ar priemones, kurių imtasi abipusiškai sutartam sprendimui įgyvendinti.

3. Šalių prašymu, tarpininkas Šalims raštu pateikia faktinės ataskaitos projektą, kuriame trumpai aprašoma: i) procedūros metu nagrinėta ginčijama priemonė; ii) procedūros, kurių imtasi ir iii) procedūros pabaigoje pasiektas abipusiškai sutartas sprendimas, įskaitant galimus tarpinius sprendimus. Tarpininkas suteikia galimybę šalims per penkiolika dienų pateikti pastabas dėl ataskaitos projekto. Apsvarstęs per šį terminą Šalių pateiktas pastabas tarpininkas per penkiolika dienų joms raštu pateikia galutinę faktinę ataskaitą. Faktinėje ataskaitoje šis susitarimas neaiškinamas.

C SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

15.7 STRAIPSNIS

Ryšys su ginčų sprendimo procedūra

1. Tarpininkavimo procedūra nedaromas poveikis Šalių teisėms ir prievolėms pagal Keturioliktą skyrių (Ginčų sprendimas).

2. Tarpininkavimo procedūra nėra skirta ginčų sprendimo procedūroms pagal šį ar kitą susitarimą pagrįsti. Vykstant šioms ginčų sprendimo procedūroms Šalis pagrindimui nenaudoja ar neteikia kaip įrodymų kolegijai svarstyti, o kolegija nesvarsto:

a) per tarpininkavimo procedūrą kitos Šalies išsakytų pozicijų;

b) to, kad kita Šalis nurodė norinti sutikti su sprendimu dėl priemonės, dėl kurios buvo pradėta tarpininkavimo procedūra, arba

c) tarpininko pateiktų patarimų ar pasiūlymų.

3. Nedarant poveikio 15.5 straipsnio (Tarpininkavimo procedūros taikymo taisyklės) 6 daliai ir jei Šalys nesusitaria kitaip, visi procedūros etapai, įskaitant patarimus ar siūlomus sprendimus, yra konfidencialūs. Vis dėlto bet kuri Šalis gali paviešinti, kad vyksta tarpininkavimo procedūra.

15.8 STRAIPSNIS

Terminai

Kiekvienas šiame skyriuje nurodytas terminas gali būti pakeistas Šalių abipusiu sutarimu.

15.9 STRAIPSNIS

Sąnaudos

1. Šalys padengia savo sąnaudas, susijusias su dalyvavimu tarpininkavimo procedūroje.

2. Šalys po lygiai padengia organizacinių reikalų išlaidas, įskaitant tarpininkų atlygį ir išlaidas. Tarpininko atlygis nustatomas pagal 14-A priedo 10 taisyklės b punktą.

15.10 STRAIPSNIS

Peržiūra

Praėjus penkeriems metams po šio susitarimo įsigaliojimo Šalys konsultuojasi tarpusavyje dėl poreikio keisti tarpininkavimo procedūrą atsižvelgiant į įgytą patirtį ir atitinkamų PPO priemonių raidą.

ŠEŠIOLIKTAS SKYRIUS

INSTITUCINĖS, BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16.1 STRAIPSNIS

Prekybos komitetas

1. Šalys įsteigia Prekybos komitetą, sudarytą iš Sąjungos ir Singapūro atstovų.

2. Prekybos komitetas posėdžiauja kas dvejus metus pakaitomis Sąjungoje arba Singapūre arba nepagrįstai nedelsiant kurios nors iš Šalių prašymu. Prekybos komitetui pirmininkauja Singapūro prekybos ir pramonės ministras ir už prekybą atsakingas Europos Komisijos narys arba jų atitinkamai paskirti asmenys. Prekybos komitetas susitaria dėl posėdžių tvarkaraščio ir jų darbotvarkės.

3. Prekybos komitetas:

a) užtikrina teisingą šio susitarimo veikimą;

b) prižiūri ir lengvina šio susitarimo įgyvendinimą ir taikymą ir remia jo bendruosius tikslus;

c) prižiūri visų specialiųjų komitetų, darbo grupių ir kitų pagal šį susitarimą įsteigtų institucijų darbą;

d) sprendžia, kaip dar labiau stiprinti Šalių prekybos ryšius;

e) nedarydamas poveikio Keturioliktam skyriui (Ginčų sprendimas) ir Penkioliktam skyriui (Tarpininkavimas) siekia spręsti problemas, kurių gali kilti srityse, kurioms taikomas šis susitarimas, arba ginčus, kurių gali kilti dėl šio susitarimo aiškinimo ar taikymo, ir

f) sprendžia visus kitus klausimus, susijusius su sritimi, kuriai taikomas šis susitarimas.

4. Prekybos komitetas gali:

a) nuspręsti įsteigti ar panaikinti specialiuosius komitetus arba nustatyti jų atsakomybės sritis, išskyrus šių komitetų įgaliojimus priimti teisiškai privalomus sprendimus ar pakeitimus, kuriuos galima pakeisti tik 16.5 straipsnyje (Pakeitimai) nustatyta tvarka;

b) palaikyti ryšius su visais suinteresuotaisiais subjektais, taip pat privačiu sektoriumi ir pilietinės visuomenės organizacijomis;

c) svarstyti šio susitarimo pakeitimus ar iš dalies keisti šio susitarimo nuostatas konkrečiais šiame susitarime numatytais atvejais;

d) aiškinti šio susitarimo nuostatas; šie aiškinimai yra privalomi Šalims ir visoms pagal šį susitarimą įsteigtoms institucijoms, įskaitant Keturioliktame skyriuje (Ginčų sprendimas) nurodytas arbitražo kolegijas;

e) priimti sprendimus ar teikti rekomendacijas, kaip numatyta šiame susitarime;

f) nustatyti savo darbo tvarkos taisykles ir

g) vykdant savo funkcijas imtis kitų veiksmų, dėl kurių susitaria Šalys.

5. Prekybos komitetas praneša apie savo ir, kai tinkama, savo specialiųjų komitetų veiklą Jungtiniam komitetui, įsteigtam pagal Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą, per reguliarius šio komiteto posėdžius.

6. Šalys, pripažindamos skaidrumo ir atvirumo svarbą, patvirtina, kad jų taikomoje praktikoje atsižvelgiama į visuomenės narių nuomonę, siekiant, kad įgyvendinant šį susitarimą būtų remiamasi įvairiais požiūriais.

16.2 STRAIPSNIS

Specialieji komitetai

1. Prie Prekybos komiteto įsteigiami šie specialieji komitetai:

a) Prekybos prekėmis komitetas;

b) Sanitarijos ir fitosanitarijos priemonių komitetas (SFP komitetas);

c) Muitinės komitetas ir

d) Prekybos paslaugomis, investicijų ir viešųjų pirkimų komitetas.

2. Specialiųjų komitetų sudėtis, kompetencijos sritys, užduotys ir prireikus veikimas nustatomi atitinkamose šio susitarimo nuostatose arba juos nustato Prekybos komitetas.

3. Nebent šiame susitarime nurodyta kitaip, specialieji komitetai paprastai posėdžiauja tinkamu lygiu kas dvejus metus pakaitomis Sąjungoje arba Singapūre arba nepagrįstai nedelsiant kuriai nors iš Šalių ar Prekybos komiteto prašymu. Posėdžiams bendrai pirmininkauja Singapūro ir Sąjungos atstovai. Specialieji komitetai susitaria dėl posėdžių tvarkaraščio ir jų darbotvarkės.

4. Specialieji komitetai pakankamai iš anksto prieš posėdžius pateikia Prekybos komitetui posėdžių tvarkaraštį ir darbotvarkę. Per kiekvieną nuolatinį Prekybos komiteto posėdį jie teikia veiklos ataskaitas. Įsteigus specialųjį komitetą ar jam veikiant nė vienai iš Šalių nekliudoma bet kuriuo klausimu kreiptis tiesiogiai į Prekybos komitetą.

16.3 STRAIPSNIS

PPO teisės pakeitimai

Jei iš dalies pakeičiamos PPO steigimo sutarties nuostatos, kurias Šalys įtraukė į šį susitarimą, Šalys konsultuojasi tarpusavyje Prekybos komitete, kad prireikus būtų rastas abipusiškai priimtinas sprendimas. Po šių konsultacijų Šalys gali atitinkamai iš dalies keisti šį susitarimą Prekybos komiteto sprendimu.

16.4 STRAIPSNIS

Sprendimų priėmimas

1. Šalys gali priimti sprendimus Prekybos komitete arba specialiuosiuose komitetuose, jei tai numatyta šiame susitarime. Sprendimai Šalims yra privalomi ir jos imasi reikiamų priemonių jiems įgyvendinti.

2. Prekybos komitetas ar specialieji komitetai gali teikti tinkamas rekomendacijas, jei tai numatyta šiame susitarime.

3. Sprendimus ir rekomendacijas Prekybos komitetas ar specialieji komitetai rengia Šalių sutarimu.

16.5 STRAIPSNIS

Pakeitimai

1. Šalys gali susitarti iš dalies keisti šį susitarimą. Pakeitimas įsigalioja Šalims pasikeitus raštiškais pranešimais, kuriais Šalys patvirtina įvykdžiusios atitinkamus teisinius reikalavimus ir procedūras, kaip nustatyta pakeitimo dokumente.

2. Neatsižvelgdamos į 1 dalį Šalys gali priimti sprendimą iš dalies keisti šį susitarimą Prekybos komitete ar specialiuosiuose komitetuose, jei tai numatyta šiame susitarime.

16.6 STRAIPSNIS

Apmokestinimas

1. Šis susitarimas taikomas apmokestinimo priemonėms tik jei jį taikyti būtina siekiant įgyvendinti šio susitarimo nuostatas.

2. Nė viena šio susitarimo nuostata neturi poveikio Singapūro arba Sąjungos ar bet kurios iš jos valstybių narių teisėms ir prievolėms pagal bet kokį Singapūro ir Sąjungos ar bet kurios iš jos valstybių narių mokesčių srities susitarimą. Jei tokio susitarimo nuostatos neatitinka šio susitarimo nuostatų, vadovaujamasi to susitarimo nuostatomis tiek, kiek tai susiję su ta neatitiktimi. Jei egzistuoja Singapūro ir Sąjungos ar vienos iš jos valstybių narių mokesčių susitarimas, tik pagal tokį susitarimą paskirtos kompetentingos institucijos yra atsakingos už tai, kad būtų nuspręsta, ar šių susitarimų nuostatos neatitinka vienos kitų.

3. Nė viena šio susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi Šalims nustatyti ar toliau taikyti mokesčių mokėtojams skirtingas apmokestinimo priemones, pagrįstas racionaliniais kriterijais, pavyzdžiui, skiriasi mokesčių mokėtojų padėtis, visų pirma jų gyvenamoji vieta arba jų kapitalo investavimo vieta[1].

4. Nė viena šio susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi nustatyti ar toliau taikyti priemones, kuriomis siekiama užkirsti kelią mokesčių vengimui ar slėpimui, vadovaujantis susitarimų dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo nuostatomis ar kitais susitarimais mokesčių klausimais arba šalies vidaus mokesčių teisės aktais.

[1] Patikslinama, kad Šalys laikosi bendros nuostatos, kad jokia šio susitarimo nuostata netrukdoma taikyti apmokestinimo priemonių, skirtų socialinės gerovės, visuomenės sveikatos ar kitiems socialiniams ar bendruomeniniams tikslams arba makroekonominiam stabilumui; taip pat netrukdoma taikyti mokesčių lengvatų, siejamų ne su bendrovės savininko pilietybe, o su bendrovės steigimo vieta. Makroekonominiam stabilumui skirtos apmokestinimo priemonės yra priemonės, kuriomis reaguojama į šalies ekonomikos raidą ir tendencijas, kad būtų sprendžiamos sisteminio disbalanso, galinčio kelti didelę grėsmę šalies ekonomikos stabilumui, problemos, arba užkertamas kelias tokioms problemoms.

5. a) Nė viena šio susitarimo nuostata nelaikoma kliūtimi Singapūrui nustatyti ar toliau taikyti apmokestinimo priemones, būtinas svarbiausiems Singapūro viešosios tvarkos interesams, susijusiems su šaliai būdingais ploto apribojimais, apsaugoti.

b) Imdamasis tokių priemonių Singapūras nedelsdamas praneš apie tai Sąjungai ir konsultuosis dėl jų Prekybos komitete, siekdamas abipusio supratimo.

c) Jei šiomis priemonėmis sutrikdoma bendroji Šalių šiuo susitarimu susitartų įsipareigojimų pusiausvyra, Šalys gali dėl šių priemonių Prekybos komiteto sprendimu keisti Šalių konkrečių įsipareigojimų sąrašus.

16.7 STRAIPSNIS

Einamoji sąskaita ir kapitalo judėjimas

1. Šalys, laikydamosi Tarptautinio valiutos fondo susitarimo VIII straipsnio, leidžia atlikti Šalių tarpusavio mokėjimus ir pervedimus laisvai konvertuojama valiuta[1] į mokėjimų balanso einamąją sąskaitą, jei kalbama apie sandorius, kuriems taikomas šis susitarimas.

[1] Laisvai konvertuojama valiuta – valiuta, kuria plačiai prekiaujama tarptautinėse valiutų keitimo rinkose ir kuri plačiai naudojama vykdant tarptautinius sandorius.

2. Šalys konsultuojasi, kad palengvintų tarpusavio kapitalo judėjimą tais atvejais, kai taikomas šis susitarimas, visų pirma dėl kapitalo ir finansų sąskaitų laipsniško liberalizavimo, siekdamos palaikyti stabilią ir patikimą ilgalaikių investicijų sistemą.

16.8 STRAIPSNIS

Valstybiniai investiciniai fondai

Kiekviena Šalis skatina savo valstybinius investicinius fondus laikytis visuotinai priimtos praktikos ir principų (Santjago principų).

16.9 STRAIPSNIS

Apribojimai mokėjimų balansui apsaugoti

1. Jei Šalis patiria didelių mokėjimų balanso ir tarptautinių finansinių sunkumų arba iškilus jų grėsmei, ji gali nustatyti ar toliau taikyti ribojamąsias priemones kapitalo judėjimui, mokėjimams ir pervedimams, susijusiems su prekyba prekėmis, paslaugomis ir įsisteigimu.

2. Šalys stengiasi vengti taikyti 1 dalyje nurodytas ribojamąsias priemones. Visos pagal šį straipsnį nustatytos ar toliau taikomos ribojamosios priemonės turi būti nediskriminacinės, taikomos ribotą laikotarpį ir jomis neturi būti siekiama daugiau nei būtina padėčiai, susijusiai su mokėjimų balansu ir tarptautine finansine padėtimi, ištaisyti. Jos turi būti suderintos su PPO steigimo sutartyje nustatytais reikalavimais ir nepažeisti Tarptautinio valiutos fondo steigimo sutarties, jei taikoma.

3. Taikydama, nustatydama ar keisdama ribojamąsias priemones Šalis nedelsdama praneša apie tai kitai Šaliai.

4. Jei nustatomi arba toliau taikomi apribojimai, Prekybos komitete nedelsiant rengiamos konsultacijos. Per tas konsultacijas įvertinama atitinkamos Šalies mokėjimų balanso padėtis ir pagal šį straipsnį nustatyti ar taikomi apribojimai, atsižvelgiant, *inter alia*, į šiuos veiksnius:

a) mokėjimų balanso ir tarptautinių finansinių sunkumų pobūdį ir mastą;

b) tarptautinę ekonominę ir prekybos aplinką arba

c) galimas kitas taisomąsias priemones.

Per konsultacijas aptariama, ar ribojamosios priemonės atitinka 1 ir 2 dalis. Tokioms konsultacijoms priimami visi TVF pateikti statistiniai ir kiti faktiniai duomenys, susiję su valiutų keitimu, pinigų atsargomis ir mokėjimų balansu, o išvados grindžiamos TVF pateiktu atitinkamos Šalies mokėjimų balanso ir jos tarptautinės finansinės padėties įvertinimu.

16.10 STRAIPSNIS

Laikinosios apsaugos priemonės, taikomos kapitalo judėjimui ir mokėjimams

1. Jei išimtinėmis aplinkybėmis kyla didelių sunkumų vykdyti kurios nors iš Šalių ekonominę ir pinigų arba valiutos kursų politiką, arba kyla šių sunkumų grėsmė, atitinkama Šalis gali laikinai imtis apsaugos priemonių dėl kapitalo judėjimo, mokėjimų ar pervedimų. Šiomis priemonėmis neviršijama to, kas griežtai būtina, jos bet kuriuo atveju taikomos ne ilgiau kaip šešis mėnesius[1] ir esant panašioms aplinkybėms jomis neturi būti šališkai ar nepagrįstai diskriminuojama Šalis, kuri nėra šio susitarimo Šalis, palyginti su šio susitarimo Šalimi.

2. Šalis, priimanti apsaugos priemones, informuoja apie tai kitą Šalį ir kuo greičiau pateikia jų panaikinimo tvarkaraštį.

16.11 STRAIPSNIS

Saugumo užtikrinimo tikslais taikomos išimtys

Nė viena šio susitarimo nuostata nėra laikoma:

a) reikalavimu, kad Šalis pateiktų informaciją, kurios atskleidimas, jos nuomone, prieštarauja esminiams jos saugumo interesams;

[1] Jei išimtinės aplinkybės neišnyksta, apsaugos priemones galima taikyti ilgiau, oficialiai jas nustatant iš naujo ir pranešus kitai Šaliai, kad šias priemones siūloma oficialiai pradėti taikyti iš naujo.

b) kliūtimi Šaliai imtis, jos nuomone, esminiams jos saugumo interesams užtikrinti būtinų veiksmų:

i) susijusi su ginklų, šaudmenų ir karinių medžiagų gamyba ar prekyba jais, prekyba kitomis prekėmis ir medžiagomis, taip pat ekonomine veikla, tiesiogiai ar netiesiogiai vykdoma karinei įmonei aprūpinti;

ii) susijusių su paslaugomis tiesiogiai ar netiesiogiai aprūpinant karines įmones;

iii) susijusių su daliosiomis ir termobranduolinėmis daliosiomis medžiagomis arba medžiagomis, iš kurių šios gautos, arba

iv) vykdomų karo metu ar esant kitai ekstremaliai tarptautinių santykių padėčiai, arba esminei viešajai infrastruktūrai apsaugoti (ši nuostata susijusi su ryšių, elektros energijos ar vandens tiekimo infrastruktūra, kuria gyventojams tiekiamos esminės prekės ar teikiamos esminės paslaugos) nuo tyčinių veiksmų, kuriais siekiama nutraukti ar sutrikdyti jos veikimą;

c) kliūtimi Šaliai imtis bet kokių veiksmų, būtinų tarptautinei taikai ir saugumui užtikrinti.

16.12 STRAIPSNIS

Informacijos atskleidimas

1. Nė viena šio susitarimo nuostata nėra laikoma reikalavimu, kad Šalis turėtų pateikti konfidencialią informaciją, kurios atskleidimas trukdytų teisėsaugai ar kitaip prieštarautų visuomenės interesams, ar pakenktų valstybinės ar privačios įmonės teisėtiems komerciniams interesams.

2. Jei Šalis pateikia Prekybos komitetui ar specialiesiems komitetams informaciją, kuri laikoma konfidencialia pagal tos Šalies įstatymus ar kitus teisės aktus, kita Šalis taip pat laiko tą informaciją konfidencialia, nebent ją pateikusi Šalis sutinka, kad ji nebūtų tokia laikoma.

16.13 STRAIPSNIS

Įsigaliojimas

1. Šalys šį susitarimą patvirtina vadovaudamosi jų taikoma tvarka.

2. Šis susitarimas įsigalioja antro mėnesio po to, kurį Šalys pasikeičia raštiškais pranešimais, kuriais patvirtina įvykdžiusios atitinkamus taikytinus teisinius reikalavimus ir pabaigė procedūras, kad šis susitarimas įsigaliotų, pirmąją dieną. Šalys gali susitarti dėl kitos įsigaliojimo datos.

3. Pranešimai siunčiami Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui ir Singapūro prekybos ir pramonės ministerijos Šiaurės Amerikos ir Europos departamento direktoriui, arba atitinkamiems jų funkcijas perėmusiems pareigūnams.

16.14 STRAIPSNIS

Trukmė

1. Šis susitarimas galioja neribotą laiką.

2. Bet kuri Šalis gali pateikti kitai Šaliai pranešimą raštu apie ketinimą nutraukti šį susitarimą.

3. Susitarimas nutraukiamas praėjus šešiems mėnesiams po pranešimo pagal 2 dalį pateikimo.

4. Per 30 dienų nuo 2 dalyje nurodyto pranešimo pateikimo bet kuri Šalis gali prašyti pradėti konsultacijas dėl šio susitarimo nuostatų, kurios turėtų nustoti galioti vėliau nei nurodyta 2 dalyje. Konsultacijos pradedamos per 30 dienų nuo šio Šalies prašymo pateikimo.

16.15 STRAIPSNIS

Prievolių vykdymas

Šalys imasi visų reikiamų bendrų ar specialių priemonių, kad įvykdytų savo prievoles pagal šį susitarimą. Jos pasirūpina, kad būtų pasiekti šiame susitarime nustatyti tikslai.

16.16 STRAIPSNIS

Nuostata dėl tiesioginio poveikio

Patikslinama, kad nė viena šio susitarimo nuostata neaiškinama taip, kad asmenims būtų suteiktos teisės ar nustatytos prievolės, išskyrus tas, kurios Šalių atžvilgiu nustatomos pagal viešąją tarptautinę teisę.

16.17 STRAIPSNIS

Priedai, priedėliai, bendros deklaracijos, protokolai ir susitarimo memorandumai

Šio susitarimo priedai, priedėliai, bendros deklaracijos, protokolai ir susitarimo memorandumai yra jo neatsiejama dalis.

16.18 STRAIPSNIS

Ryšiai su kitais susitarimais

1. Šis susitarimas yra neatsiejama visų dvišalių santykių, kuriuos reglamentuoja Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas, dalis ir sudėtinė bendros institucinės sistemos dalis. Tai specialus susitarimas, kuriuo įgyvendinamos Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo prekybai skirtos nuostatos.

2. Siekdamos aiškumo Šalys susitaria, kad nė viena šio susitarimo nuostata nelaikoma reikalavimu, kad jos imtųsi veiksmų, kurie neatitinka jų prievolių, prisiimtų pagal PPO steigimo sutartį.

16.19 STRAIPSNIS

Būsima Sąjungos plėtra

1. Sąjunga nepagrįstai nedelsdama praneša Singapūrui apie trečiųjų šalių prašymus siekti narystės Sąjungoje.

2. Per Sąjungos ir narystės siekiančios šalies kandidatės derybas Sąjunga deda pastangas:

a) Singapūro prašymu teikti, jei įmanoma, informacijos apie bet kokį klausimą, kuriam taikomas šis susitarimas, ir

b) atsižvelgti į pateiktas pastabas.

3. Sąjunga kiek galėdama anksčiau praneša Singapūrui apie derybų su šalimi kandidate dėl stojimo rezultatą ir stojimo į Sąjungą įsigaliojimą.

4. Pakankamai iš anksto iki trečiosios šalies įstojimo į Sąjungą Šalys Prekybos komitete nagrinėja galimas šio įvykio pasekmes šiam susitarimui. Šalys Prekybos komiteto sprendimu gali atlikti reikiamus pataisymus ar priimti pereinamojo laikotarpio nuostatas.

16.20 STRAIPSNIS

Teritorinis taikymas

1. Šis susitarimas taikomas:

a) Sąjungos atveju – teritorijoms, kurioms taikoma Europos Sąjungos sutartis ir Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo, pagal tose sutartyse nustatytas sąlygas ir

b) Singapūro atveju – jos teritorijai.

Šiame susitarime sąvoka „teritorija“ vartojama kaip nurodyta, jei aiškiai nenustatyta kitaip.

2. Dėl nuostatų, susijusių su prekėms taikomu tarifų režimu, šis susitarimas taip pat taikomas 1 dalies a punkte neapibrėžtose Sąjungos muitų teritorijos dalyse.

16.21 STRAIPSNIS

Autentiški tekstai

Šis susitarimas sudarytas dviem egzemplioriais anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis, ir visi šie tekstai yra autentiški.

PRIEDŲ SĄRAŠAS

Antro skyriaus priedai ir priedėliai	
2-A priedas	Muitų panaikinimas
2-A-1 priedėlis	Singapūro muitų tarifų sąrašas
2-A-2 priedėlis	Sąjungos muitų tarifų sąrašas
2-A-2 priedėlio papildymas	Sąjungos muitų tarifų eilučių sąrašas
2-B priedas	Variklinės transporto priemonės ir jų dalys
2-C priedas	Farmacijos produktai ir medicinos priemonės
Ketvirto skyriaus priedai ir priedėliai	
4-A priedas	Elektronika
4-A-1 priedėlis	Taikymo sritis
4-A-2 priedėlis	Produktų kategorijos
4-A-3 priedėlis	Terminų apibrėžtys
Penkto skyriaus priedai	
5-A priedas	Kompetentingos institucijos
5-B priedas	Gyvūninių produktų įmonių patvirtinimo reikalavimai ir nuostatos
Aštunto skyriaus priedai ir priedėliai	
8-A priedas	Sąjungos konkrečių įsipareigojimų sąrašas
8-A-1 priedėlis	Sąjunga. Konkrečių įsipareigojimų sąrašas pagal 8.7 straipsnį (Konkrečių įsipareigojimų sąrašas)
8-A-2 priedėlis	Sąjunga. Konkrečių įsipareigojimų sąrašas pagal 8.12 straipsnį (Konkrečių įsipareigojimų sąrašas)

8-A-3 priedėlis	Sąjunga. Konkrečių įsipareigojimų sąrašas pagal 8.15 straipsnį (Pagrindinis personalas ir absolventai stažuotojai) ir 8.16 straipsnį (Verslo paslaugų pardavėjai)
8-B priedas	Singapūro konkrečių įsipareigojimų sąrašas
8-B-1 priedėlis	Singapūras. Konkrečių įsipareigojimų sąrašas
8-B-2 priedėlis	Singapūras. Konkrečių įsipareigojimų sąrašas. Priedėlis dėl finansinių paslaugų
Devinto skyriaus priedai	
9-A priedas	Centrinės valdžios subjektai, vykdantys pirkimus pagal šio susitarimo nuostatas
9-B priedas	Žemesnio nei centrinis valdžios lygmens subjektai, vykdantys pirkimus pagal šio susitarimo nuostatas
9-C priedas	Viešųjų paslaugų sektoriaus ir kiti subjektai, vykdantys pirkimus pagal šio susitarimo nuostatas
9-D priedas	Prekės
9-E priedas	Paslaugos
9-F priedas	Statybos paslaugos ir viešųjų darbų koncesijos
9-G priedas	9.4 straipsnio (Bendrieji principai) nuostatų bendrosios pastabos ir leidžiančios nukrypti nuostatos
9-H priedas	Skelbimo priemonės
9-I priedas	Viešojo ir privačiojo sektorių partnerystė
Dešimto skyriaus priedai	
10-A priedas	Pavadinimų, kurie Šalių teritorijose turi būti vartojami kaip saugomos geografinės nuorodos, sąrašas
10-B priedas	Saugomos geografinės nuorodos
Vienuolikto skyriaus priedas	
11-A priedas	Kitoms subsidijoms taikytini principai

Keturiolikto skyriaus priedai	
14-A priedas	Arbitražo procedūros taisyklės
14-B priedas	Arbitrų ir tarpininkų elgesio kodeksas
Protokolas	
1 protokolas	Dėl sąvokos „produktų kilmė“ apibrėžties ir administracinio bendradarbiavimo metodų (įskaitant priedus ir bendras deklaracijas)
Susitarimo memorandumai	
1 susitarimo memorandumas	Dėl 16.6 straipsnio (Mokesčiai)
2 susitarimo memorandumas	Dėl arbitrų atlygio
3 susitarimo memorandumas	Papildomos su muitais susijusios nuostatos
4 susitarimo memorandumas	Įgaliotųjų ekonominių operacijų vykdytojų (AEO) programų savitarpio pripažinimas
Bendra deklaracija	Dėl muitų sąjungų